

DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

Z roko v roki s slovitim Sandozom

Pred tremi desetletji je bila podpisana prva licenčna pogodba Krke s švicarsko multinacionalno družbo Sandoz - S slovesnosti na Otočcu minuli petek

NOVO MESTO - V začetku leta 1966 je takratni direktor prodaje in sedanji generalni direktor novomeške Krke mag. Miloš Kovačič z znamenito švicarsko multinacionalno firmo Sandoz podpisal licenčno pogodbo in Krka je začela izdelovati tri Sandozova zdravila: Optalidon, Palerol in Torcan, ki ga izdeluje še danes.

Že naslednje leto se je tem zdravilom pridružilo še šest drugih, dve leti zatem pa so podpisali prvo pogodbo o izvozu. Ustanovili so posebno skupino za promocijo in prodajo Sandozovih izdelkov. Skupaj je Krka proizvajala 16 Sandozovih preparatov v 42 oblikah in jih v tridesetih letih prodala za več kot 500 milijonov švicarskih frankov. Danes ima Krka v proizvodnem programu 7 Sandozovih izdelkov v 11 farmacevtskih oblikah. 30-letnico uspešnega sodelovanja

na razvojnem, tehnološkem in tržnem področju so proslavili na interni slovesnosti na Otočcu prejšnji petek. Miloš Kovačič je dejal, da računajo na še boljše sodelovanje s firmo Novartis. Ta je nastala z združitvijo Sandoza in Cibe-Geigy, ki sta lani prodali za 30 milijard dolarjev proizvodov, zaposlovali pa več kot 100.000 ljudi.

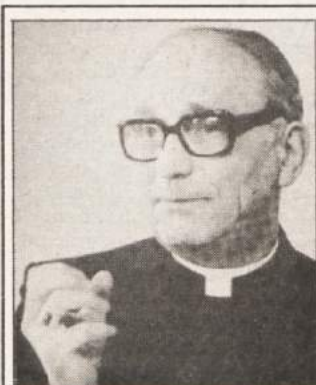
O dobrem nadaljnjem sodelovanju Krke in firme Novartis je prepričan tudi Henning Renner

iz Sandoz Pharme Services, ki je bil na čelu švicarske delegacije, ko

Sicer pa je strateška usmeritev Krke razvoj lastnih generičnih zdravil. Še pred dobrimi petimi leti je bil delež teh zdravil le desetina, danes pa jih je v Krkinem proizvodnem programu že dobri dve tretjini. Danes dela v Krkinem razvoju in raziskavah 220 strokovnjakov, med katerimi je 11 doktorjev in 21 magistrov znanosti. V tujini ima Krka široko mrežo svojih podjetij in predstavništev, v katerih dela 250 ljudi, predvsem strokovnjakov. V zadnjih petih letih je Krka povečala prodajo za dobro polovico, lani pa je prodala že za blizu 300 milijonov dolarjev izdelkov, od tega dve tretjini na tujih tržiščih.

je ob 30-letnici uspešnega sodelovanja obiskala Krko.

A. BARTELI

Dr. Šuštar bo častni občan občine Trebnje

Listino bodo rojaki nadškofu podelili letos ob Baragovih dnevih

TREBNJE - Tukajšnji občinski svet je skoraj soglasno sprejel predlog trebanjskega občinskega odbora SKD, da naj bi za častnega občana občine Trebnje imenovali slovenskega metropolita in nadškofa dr. Alojzija Šuštarja, rojaka, doma z Grmade nad Trebnjem.

V jubilejnim zborniku ob njegovi 75-letnici so prispevke oblikovali ljudje različnih nazorov, veroizpovedi in prepričanij in vsi po vrsti so podarili nadškofovo izredno sposobnost sporazumevanja z drugače mislečimi. Te stike je vzpostavil zlasti kot dolgoletni tajnik Evropske škofovske konference.

Odigral je pomembno vlogo tudi pri osamosvajanju Slovenije. Po svoji službeni dolžnosti si posebej prizadeva za poživitev procesa beatifikacije trebanjskega rojaka, misijonskega škofa Friderika Barage. In ravno ob letošnjih spominskih Baragovih dnevih bodo Trebanjci izročili dr. Alojziju Šuštarju listino o imenovanju za častnega občana občine Trebnje. Pred njim je nekdanja trebanjska občinska skupščina ta visoki častni naslov podelila partizanski komandantu, generalu Stanetu Potočarju.

P. P.

DARILA ZA VSE PRILOŽNOSTI
POROKE, BIRME IN VSE OSTALO
JAMSTVO ZA KAKOVOST!

Zlatarna & draguljarna

KARAT

Novo mesto, Glavni trg 1
(068) 322-160

Delovni čas od 8.30 do 19. ure,
sobota od 8.30 do 12.30

DARILNI BON
● 5% popusta
ob gotovinskem plačilu

velja do, 2. 5. 1996

Potoški obrat BPT dokončno zaprl vrata

Občini ostal le še obrat Saturnusa, ki pa se mu obeta podobna usoda

LOŠKI POTOK - Kar se je že dolgo šušljalo, se je zgodilo 31. marca. Agonija tega obrata, ki je v svojih dobrih časih zaposloval 63 šivilj, traja že od 1991. leta, ko je šlo matično podjetje v Trziču v stečaj. Obrat pa je v tem času imel ogromno dela in delavke pravijo, da je šlo njihovo posteljno perilo sproti v prodajo, le plače so bile manjše od socialnih podpor. Kljub temu je potoški obrat eksistenčno vedno visel na nitki. Število delavk se je zmanjševalo predvsem na račun predčasne upokojevanja, pa tudi tiste, ki so šle na rodniški dopust, niso imele nobenih možnosti, da se vrnejo na delovno mesto.

Proizvodnje v tem obratu ne bo več. Kot pravijo v vodstvu, so že odprodali del zemljišča, ki je pripadal obratu, sorazmerno nova stavba bo šla v prodajo, stroje pa bodo odpeljali. Sicer pa je bilo trenutno stalno zaposlenih le 8 delavk, ostalih 19 pa le pogodbeno, kljub temu da je bila večina teh v obratu 25 let, torej vse od njenega nastanka. Prav te pa, kaže, bodo ostale brez vsake odpravnine.

Kaj ukinitve obrata pomeni za kraj, je še težko reči, gotovo pa bo to hud udarec ob že 30-odstotni nezaposlenosti, ki tare potoško občino. Tako je v celotni občini ostal le še obrat Saturnusa, ki pa se mu po nekaterih predvidevanjih obeta podobna usoda.

A. KOŠMERL

Približno tisoč suho robarjev ne more delati

Neživiljenjski predpisi

RIBNICA, LOŠKI POTOK - Zaradi velike brezposelnosti, ki je na območju nekdanje ribniške občine že 27-odstotna, se brezposelni v iskanju možnosti za preživetje vse bolj zatekajo k domači in umetni obrti, vendar pa jim novi predpisi zaradi neživiljenjski in neupoštevanja posebnosti domače obrti onemogočajo zakonsko ureditev statusa.

Po razpadu velikih podjetij se je število obrtnikov naglo od 200, kolikor so jih imeli registriranih leta 1990 povzpelo na 440, kolikor jih v ribniški občini in občini Loški Potok dela danes. Gre za ljudi, ki so se že prej ukvarjali z domačo ali umetno obrtjo (predvsem s suho robo), ko so ostali brez zaposlitve, pa jim je ta postala edini vir preživetljanja.

Po besedah tajnika obrtne zbornice Ribnica, Pavla Hočevarja, novi predpisi neupravičeno izdelovalce suhe robe izenačujejo z velikimi industrijskimi izdelovalci. "Za oboje veljajo enaki predpisi, pogoji in zakonodaja, kar je nevzdržno," pravi Hočevar.

M. L.-S.

DOBRO SODELOVANJE - Henning Renner iz Sandoza (levo) v pogovoru z direktorjem Krke mag. Milošem Kovačičem in dr. Petrom Jermanom. (Foto: A. B.)

Pogodba (še) ni podpisana

V torek v Krškem pritožbi Vitacela glede dražbe Vidma

KRŠKO - Prejšnji četrtek je minil 15-dnevni rok, po katerem naj bi češko podjetje ICEC, ki je na javni dražbi kupilo krški Videm, podpisalo pogodbo, s čimer naj bi Čehi še formalno postali lastnik krškega podjetja. Zaradi pravne negotovosti, ki je nastala po vložitvi tožbe podjetij Vitacel in Videm papir, pa stečajni upravitelj Branko Ogorevc pogodbe o prodaji s češkim kupcem ni podpisal. Odvetnik Miro Senica, zastopnik češkega podjetja, je zato na krškem sodišču vložil tožbo proti Vidmu. Podjetje ICEC je v skladu z dražbenimi pogoji v roku pred-

ložil jamstvo za zavarovanje odloženega plačila svetovne banke, in sicer ING Bank N. V., ter tako izpolnil vse pogoje iz razglašene javni dražbi.

Vlada je prejšnji teden obravnavala tudi informacijo o dražbi Vidma. O zadevi sicer ni hotela soditi.

V torek je okrožno sodišče v Krškem obravnavalo zasebno tožbo Vitacela in Videm papirja oziroma izvedlo dokazni postopek, saj naj bi bila na javni dražbi 13. marca kršena njuna predkupna pravica, ker sta bila postavljena v vlogo dražitelja, čeprav sta se dražbe udeležila le kot predkupna upravičena. Hkrati pa sta vložila zahtevek za izdajo odredbe o prepovedi sklenitve kupoprodajne pogodbe s češkim kupcem. Sedanja najemnika Vidma sta predložila predlog nove kupoprodajne pogodbe, po kateri naj bi bila lastnika Vidma onadva. Po njej bi sicer morala plačati 10-odstotno kavcijo, česar pa zaradi pravnih nejasnosti nista storila. Zastopnik češkega holdinga ICEC je zahteval, naj Vitacel in Videm papir vložita 100 milijonov mark varščine, ker je bila Čehom z neodgovorno vloženo tožbo povzročena velika škoda (zavarovanje plačila, priprava projekta ekološke sanacije itd.). Sodišče je zavrnilo predlagana dodatna zaslišanja, odločalo pa bo na podlagi pisnih dokazil.

ti, ugotovila pa je, da je podpis pogodbe vezan na presojo pravilnosti vseh pravnih dejanj in sporov, ki so se ob tem primeru odprli.

T. G.

Zato da ne bi pozabili

Tako se zgodi, če si majhen, ranljiv, za svet nepomemben, pa še prav po slovensko zadržito in izključujoče notranje sprt. Iredentistična Italija, ki je v času fašizma Sloveniji, Dolenjski pa še posebej, prizadejala toliko zla, si je dovolila nič več in nič manj kot proglasiti slovenski narod za genociden, morilski. Pripisala mu je kolektivno krivdo za smrt nekaj sto fašistov ali njihovih pomagačev, ki so ob koncu druge svetovne vojne končali v nikoli raziskanih jamah, fojbah. S tem je Italija izsilila Belo knjigo in ponovno razpravo o preteklosti, ki jo moramo sprejeti ne glede na to, kako bo vplivalo na pridruženje Evropski zvezi. Če je že naš minister na to "pozabil" v Ogleju, pribijmo še enkrat: genocid je res bil, toda genocid fašistov nad našimi ljudmi, in nobena zgodovinska potvorba ne more rablje spreminiti v žrtev.

Zgodovinsko dejstvo je, da so v 29 mesecih okupacije Italijani v Ljubljanski pokrajini pobili 7.000 civilistov ter ujetih in ranjenih partizanov, odgnali v internacijo 40.000 Slovencev, požgali in porušili več kot 10.000 hiš in gospodarskih poslopj ter postrelili več kot 1.000 talcev (o prvih talcih pri nas več v današnji Prilogi). Vse to se je zgodilo, ne da bi en sam izmed 883 vojnih zločincev, za katerega imajo potrebno dokumentacijo na sedežu OZN v New Yorku, odgovarjal sodišču. Za svoja zločinska dejanja se ni bilo treba zagovarjati ne zloglasnemu kapetanu Fernandu Di Furiu za "mojstrsko očiščenje okolice Črnoljca od banditov", ne brigadirju Guidu Ceruttiju, ki je v okolici Novega mesta dal ustreliti 38 mož in požgati 194 hiš, ne oficirju Bankalariju, ki je ukazal požig Jugorja in Mačkoveca, itd., itd., pravični kazni so ušle tudi vse velike "ribe", od generala Robottija pa vse do generala Roaite, ki so ga zaradi njegove krutosti podrejeni nazivali Črna zver.

To pišemo, da ne bi pozabili!

MARJAN LEGAN

VREME
Do konca tedna se bo nadaljevalo pretežno oblačno in sorazmerno hladno vreme z manjšimi padavinami.

Rent - a - limo
LINCOLN TOWNCAR (dolžina 9m)

Rent - a - car
UGODNI NAJEMI OSEBNIH AVTOMOBILOV IN KOMBINIRANIH VOZIL

Informacije in narocila
LANG COMERCE d.o.o.
WTC Dunajska 156 LI
Tel.&fax: 061/16-88-33

MOLEK

avtoservis - prodaja vozil - avtodeli
AVTODELI, Novo mesto
Kandijska 27
Tel. (068) 322-366

NA URŠNIH SELIH 32 METROV DOLGA BUTARA - Fantje in moške iz tega kraja pod Ljubnom so se na pobudo župnika, ki je obljubil, da bo za cvetno nedeljo nagradil največjo butaro, odločili za butare, ki bodo ponesle slavo Uršnih sel tudi zunaj novomeške občine. Letošnja je kar 10 metrov daljša od lanske, z njo pa so se uvrstili na drugo mesto v državi. Uršenčani že napovedujejo naskok na najdaljšo, dobrih 61 metrov dolgo butaro iz Dobrne, ki se je menda že vpisala v Guinnessovo knjigo rekordov. Pri tem jim bo pomagal mlajši rod. In kako je nastajala največja dolenska butara? 32 metrov visoko smreko je delovna ekipa položila na tri sestavljene dele voza, za okraševanje so skupaj z ženami porabili celo soboto, butara velikanka pa je povzročila kar nekaj prometnih zamaškov. Velikanka bo še nekaj dni na ogled na dvorišču pri glavnem delovodji Ladu Rauhju. (Foto: J. Pavlin)

Podpirate stavko zdravnikov

Pogajanja med Fidesom in vlado se nekako bližajo srečnemu koncu. Ljudstvo bo spet lahko bolno, zdravniki bodo bolj zadovoljni s svojimi plačili in bodo spet zdravniki, ki se ukvarjajo na delovnih mestih z zdravljem. V ponedeljek, ko to poročamo, stavka sicer še traja, pogajalci obeh strani še niso podpisali ustreznega sporazuma, vse drugo pa kaže na skorajšnji razplet zadeve. Ali so zdravniki dosegli želene, vedo oni sami, podobno bi lahko veljalo za vladne pogajalce. Kaj pa bolniki? Vsak od teh je srečen, če je v času stavke lahko prišel do zdravnika. Sreča nekoga, ki mu je prejšnji teden uspelo priklopiti se do zdravnika, je bila večja od radosti državljana, ki mu je pred dnevi ob stavki televizijskih in radijskih novinarjev uspelo dobiti novico. Ker pa bolnih gospodinj ni nihče vprašal, ali naj zdravniki stavkajo in kako naj se pri tem obnaša vlada, za vse podaljšane globoke kašlje ali še kaj hujšega nosijo posledice drugi ljudje in ne bolni državljanji, ki v dnež zdraviške stavke niso obiskali zdravnika. Državljanom gre predvsem za to, kako se počutijo v državi in ob njenem zdravstvenem sistemu, manj pa jih zanimajo količniki in podobne računovodske zadeve. Kako se počutite po nedavni zdravniški stavki, kaj menite o njej? To smo vpraševali v tokratni anketi.

IRENA NOVOSEL, učiteljica v osnovni šoli Velika Dolina: "Podpiramo stavkajoče. Tej stavki bi se najraje pridružili tudi mi. Zdravniki bi verjetno rajše delali kot, stankali, a če nimajo druge možnosti za doseg svojih zahtev, so prisiljeni v stavko. Žalostno je, da so se morali odločiti za to skrajno možnost. Za bolnike je poskrbljeno, vsaj po nekaterih izjavah sodeč."

MATEJA RESNIK, pravica na občini Krško, doma iz Brestanice: "Stavka sicer ni najprimernejše sredstvo za doseg ciljev, saj lahko sproži še val podobnih, vendar podpiram zahtevo zdravnikov za povečanje izhodiščne plače, zato bi morala vlada pred časom izpolniti sprejeti dogovor. Zaradi stavke so žal najbolj na škodi bolniki, vendar je za to kriva vlada."

EVGEN ŽAGAR, učenec iz Viniče: "Zdravniki in zdravstveno osebje so, kot sem slišal, stankali zaradi plač. Ne vem sicer, kako visoke so njihove plače, a mislim, da ni prav, da so se odločili za stavko. Po mojem mnenju bi se lahko pogovorili tudi na drugačen način, da ne bili bolni, ki za težave zdravnikov niso prav nič krivi, zaradi stavke prikrajšani."

MILAN VAJDA, višji upravni delavec iz Metlike: "Očitno je prišlo že do precej hude krize, da v družbeni dejavnosti, kot je zdravstvo, stankajo. A če je to edini izhod, je prav tako. Večina analiz in ocen kaže, da so upravičeni do stavke, verjetno pa bi morali težave reševati sproti. Sedaj pa se je vse nakopičilo. Vendar zaradi stavke pacienti ne bi smeli biti prikrajšani."

TOMAZ GREGORČIČ, delavec Cestnega podjetja v Novem mestu: "Štrajkov v gospodarstvu je preveč. Za novinarji še zdravniki, kdo bo za njimi? Če bi štrajkale kuharice v bolnici pa medicinske sestre, kurjač, se stavka ne bi vlekla tako dolgo. Mislim, da je doslej bilo v Sloveniji ugodeno vsem zahtevam stankajočih, zato bodo svoje dobili tudi zdravniki in tisti, ki so še na tej poti."

JOŽICA JAZBEC, negovalka v Domu upokojencev Sevnica, doma v Trnovcu: "Zdaj bi pa že bil čas, da zdravniki in zobozdravniki končajo s to stavko, čeprav se strinjam, da so preslabo plačani za svoje delo. Toda zaradi nezadovoljstva s plačili bi lahko stankali tudi drugi, ki imamo največ opravka z ljudmi, a se še zavedamo, da bi najbolj prizadeli ljudi, ki niso nič krivi."

NADA MIKEC, natakarka v gosti Grmada v Trebnjem: "Naši gostje precej komentirajo zdravniško stavko, in moram reči, da se je razpoloženje od prvotnega dokajšnjega razumevanja za stavkovne zahteve zdravnikov zdaj zavoljo predolgega štrajka že obrnilo proti zdravnikom. Ljudje pač pripovedujejo razne zgodbe, kaj se je pripetilo komu izmed njih in njihovih znancev med stavko."

SREČKO GABRIČ, direktor Krampa, d.o.o., iz Kočevske Reke: "Skozi različne lobije denar odhaja za sanacije bank, odhiva se v tujino, vse to na račun nizke cene intelektualnih storitev. Stavko zdravnikov zato v celoti podpiram. Na določenih področjih v zdravstvu dosegamo svetovni vrh, in če bi bili zdravniki plačani, kot si zaslužijo, bi bili tudi zainteresirani za večji red."

ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: Angelca Mihelič, Brodariceva 1, Metlika - namesto cvetja za pok. Aži Kuntarič iz Celja 10.000 tolarjev; JP Elektro, PE Novo mesto - namesto venca na grob pok. Leopolda Panjana 12.000 tolarjev; SVIZ osnovna šola Mir-

na Peč - namesto cvetja pokoj. Ivanu Gorencu, očetu sodelavke, 10.000 sit; Danilo in Ruža Kovačič, Zwitrova 22, Novo mesto - namesto cvetja na grob pok. Slavka Bukovca, očeta Branke Bukovec, 3.000 tolarjev; Mestna občina Novo mesto - namesto venca za pok. očeta Branke Bukovec 15.000 tolarjev, Dušan Rustja, Kandijska 47, Novo mesto - namesto cvetja za pok. Franca Gorencu 1.000.

Kdo bo dal 850.000 mark za pokopališče?

Pogodbo za nakup zemljišča za novo novomeško pokopališče v Srebrničah je novomeški župan Franci Koncilij podpisal, skupnost krajevni skupnosti pa ne bo kar tako dala denarja za tako veliko kupnino

NOVO MESTO - Edina tema sestanka predsednikov mestnih krajevnih skupnosti prejšnje sredo je bil nakup zemljišča v Srebrničah za novo novomeško pokopališče. Nekaj dni pred sestankom so izvedeli, da je sklenjena kupoprodajna pogodba med novomeško občino in Andrejem Agničem iz Ljubljane, denacionalizacijskim upravičencem do zemljišča v Srebrničah, kjer naj bi uredili novo pokopališče.

Kot je znano, naj bi denacionalizacijski upravičenec Andrej Agnič za nekaj manj kot 11 ha zemljišča, od tega je večina gozd, dobil dobrih 850.000 nemških mark. Na to izjemno visoko ceno - postavili so jo, kot da gre za gradbeno, in ne kmetijsko zemljišče ali gozd - je Skupnost krajevnih skupnosti pristala težko in s stisnjenimi zobmi. "Kot kaže sedaj, pa naj bi bili mi, se pravi novomeške krajevnost, edini plačnik te velikanske vsote, v pogodbi, ki smo jo komaj dobili na vpogled - župan jo je podpisal 5. februarja, mi pa smo jo s težavo dobili 26. marca - pa nas sploh ni. Kot da je naša dolžnost samo dati denar!" pravijo predsedniki enajstih mestnih krajevnih skupnosti.

Pa ne samo to. V pogodbi je namreč zapisano še, da ta kupnina ne vključuje tudi lesa, ki sedaj raste v gozdu (nekdanjo zanikrno gmajno je pogozdilo novomeško Gozdno gospodarstvo), ampak ta ostane last prodajalca, ki ga je "dolžan posekati v obsegu in času,

gre polovica tega denarja za programe mestnih krajevnih skupnosti, in s tem denarjem so v tistem obdobju res veliko naredili. Od druge polovice tako zbranega denarja pa bi morali 67 odst. nameniti za izgradnjo pokopališča v Srebrničah, 33 odst. pa za otroško varstvo v mestu, se pravi za vrtnice. Sedaj pa na občini o tem nočejo nič slišati in bi radi ves s samoprispevkom zbrani denar, ki je na varnem na račun KS Drska, potegnili za kupo zemljišča.

Z denarjem, zbranim s samoprispevkom, pa so v skupnosti krajevnih skupnosti dobro gospodarili in zato tudi niso pripravljani kar zamizati in ga prenesti na občino, kot bi ta očitno rada. V petih letih se je s samoprispevkom zbralo 67 milijonov tolarjev, z obračunom in oplemenitvanjem pa je ta vsota do danes narasla na 185 milijonov tolarjev. To je pa tudi za občinski proračun slasten zalogaj. Tudi če

• **Predsedniki hočejo, naj pogodbo presodi republiški pravobranilec. V pogodbi krajevnih skupnosti ni kot pogodbenih stranek. Zahtevajo, naj davek na promet z nepremičninami plača prodajalec in naj kupnina vključuje tudi les. "Če teh zahtev ne bodo upoštevali, naj pogodbo prekinejo, občina pa naj nadaljuje postopek za razlastitev tega zemljišča," je zadnji sklep sestanka predsednikov mestnih krajevnih skupnosti.**

Denar se je zbiral z 1-odstotnim samoprispevkom v enajstih mestnih krajevnih skupnostih v obdobju 1989 - 1994. Z referendumskim programom je bilo določeno, da

ODLOČNI MOŽJE - Predsedniki mestnih krajevnih skupnosti v razpravi o nakupu izredno dragega zemljišča za novo novomeško pokopališče v Srebrničah. (Foto: A. B.)

Zgodnje priprave za Javorovico

V aprilu še 2750 metrov asfalta do najvišje ležeče dolenske vasi in nad njo

JAVOROVICA - Prejšnji petek je bil pri šentjernejškem županu Francu Hudoklinu posvet o pripravah na letošnje srečanje nad vasjo Javorovica. V zadnjih letih je za prvi maj prišlo na prijazno planino že več tisoč ljudi. S prijetnim druženjem so počastili državni praznik - dan upora proti okupatorju, srečanje ob spominskem hramu 146 padlih in pobitih partizanov 4. bataljona Cankarjeve brigade in mednarodni praznik dela.

Lani se je pokazalo, da zahteva množična udeležba na Javorovici večje in skrbnejše priprave, saj ob takem srečanju ne sme manjkati ničesar, kar sodi v varnost prometa, dobro preskrbo gostov in pod.

Predstavniki občine, Zveze borcev iz Šentjerneja in Novega mesta, domačih lovcev, gasilcev z Vrhpolja in iz Šentjerneja, šentjernejske godbe na pihala, policije in članov Skupnosti Cankarjeve brigade ter 15. divizije so tokrat dovolj zgodaj, predvsem pa temeljito pretehtali vsa vprašanja, ki jih terja tako, zdaj čedalje bolj medobčinsko srečanje prebivalcev Dolenske, Spod. Posavja in Bele krajine.

Na letošnje srečanje se v občini pripravljajo že dlje časa, saj računajo, da bi do Javorovice in nad njo do konca aprila potegnili še 2750 metrov asfalta, kar bo za najvišje ležečo dolensko vas pomembna pridobitev. Med priprave sodi tudi delna prenova vodovoda v vasi. Prirreditve bo pripravila občina Šentjernej, soorganizatorja srečanja pa sta Skupnost Cankarjeve brigade in območna organizacija ZB. Kulturni delež na prazni bodo prispevali domači pevci, šolarji in godba, ki bo zjutraj po vaseh igrala tudi budnice. Za javni red, mir in prometno varnost bodo policiji pomagali varnostniki iz vrst gasilcev in civilne zaščite. Tudi letos bodo pripravili dva pohoda mladine in planincev z Vrhpolja ter iz Pleterij, ki bosta po srečanju ob koči na Pragu družno pod vodstvom lovcev nadaljevala pot na Javorovico. Povabili bodo tudi vod slovenske vojske.

Za gostinski del srečanja bodo letos dobro poskrbeli, saj se ne sme ponoviti lanski spodrsrljaj, ko je že pred 13. uro na planini zmanjkalo hrane in pijače. Z vaščani se bo pripravljali odbor še posebej

pomenil glede parkirnih prostorov.

Posebej teko priprave za pridobitev slavnostnega govornika,

OGLAŠEVALSKI VODNIK

NOVO MESTO - Vodnik po Dolenski in Beli krajini, ki ga izdaja Studio M, zasebni podjetnik Mitja Gorišek, je dočkal svojo drugo številko. Večino Vodnika zavzemajo barvne oglaševalske strani, nekomercialne informacije pa prinašajo le seznam pomembnejših poštinskih števil in planer z nekaterimi, predvsem športnimi prireditvami za mesec marec in prvo polovica aprila.

PAPEŽ PRIHAJA

Vsi, ki se želite udeležiti srečanja s papežem, ki bo 18. maja obiskal Ljubljano in Postojno, 19. maja pa še Maribor, se lahko prijavite v katerem od župnijskih uradov, prijave pa sprejemajo tudi v Društvu invalidov, Novo mesto, na Bregu 1, ob ponedeljkih od 8. do 12. ure ali pa v Župnijski Karitas na Kapitlju ob ponedeljkih od 9. do 10. ure in ob četrčkih med 9. in 10. ali med 16. in 17. uro. Najbolje, da se prijavite čimprej, najkasneje pa do 30. aprila. Dodatne informacije na tel. 061-13-38-066 ali 068-21-130.

Andreja Brancelj Bednaršek

Belokranjski muzej ima novo ravnateljico

METLIKA - Tukajšnji občinski svet je na seji pred tednom dni za novo ravnateljico Belokranjskega muzeja v Metliki imenoval diplomirano etnologinjo in profesorico umetnostne zgodovine Andrejo Brancelj Bednaršek. Branceljeva, ki je prišla za ravnateljstvom v ponedeljek, 1. aprila, je bila skoraj 12 let kustodinja v Belokranjskem muzeju. Sicer pa je v muzeju, ki bo čez mesec dni praznoval 45-letnico, tretja ravnateljica. Tri desetletja ga je vodil njegov osnovelec prof. Jože Dular, 15 let pa prof. Zvonko Rus.

Branceljeva je z dosedanjim ravnateljem Rusom pripravila idejni osnutek del, ki naj bi jih opravili v muzeju do leta 2001, ko bo ta zavod praznoval 50-letnico. "V prvi vrsti nameravamo prenoviti celotno stalno razstavo, ob tem pa upoštevati predvsem sodobne prijeme. Začeli smo z zadnjega konca in ob 45-letnici muzeja bo otvoritev prenovljene zbirke novejših zgodovine. Vsako leto naj bi prenovili po eno zbirko, če bo ministrstvo za kulturo zagotovilo denar," pravi nova ravnateljica, ki se dobro zaveda, da morajo v muzeju uvajati novosti, če želijo obdržati obiskovalce.

M. B. J.

Ljubljansko pismo

Brezobzirni, črni časi za delavca

Postali brezpravna "raja"

LJUBLJANA - Pravna varnost delavcev se naglo poslabšuje zlasti pri novih zasebnih delodajalcih, kjer je odnos do zaposlenih najbolj brezobziren. Večina delavcev pri zasebnikih ni včlanjenih v sindikat, ker mislijo, da njihove zaščite ne bodo potrebovali, ali pa se ne upajo včlaniti, ker se bojijo za službo. So primeri, da delodajalec grozi z odpusti vsem, ki bi se včlanili v sindikat.

Vse več je tudi primerov, da delodajalec delovno razmerje podaljšuje v nedogled, čeprav zakon natanko določa, v katerih primerih sme biti delovno razmerje začasno. Začasno zaposlenega delavca lahko delodajalec odpusti brez odpravnine. Tudi sicer takšna zaposlitev ni varna, saj je z datumom izteka konec ne glede na to, ali delavca zaloti na dopustu ali v bolnišnici. Delavec resda ščiti zakon, toda postopki pred sodišči trajajo neverjetno dolgo, in ker delodajalec to vedo, pogosto zavestno kršijo zakone, saj tudi vedo, da čas dela zanje. Kljub "gospodarskemu čudežu", kot se radi hvalijo nekateri državni funkcionarji, se položaj de-

lavcev in drugih zaposlenih torej vse bolj približuje črnim časom kapitalizma 19. stoletja, ko so imeli delodajalci pred očmi samo interese kapitala. Ni tako malo delodajalcev, ki od novozaposlenih (praviloma za določen čas) zahtevajo podpise, da se ne bodo pritoževali. V gostinstvu in turizmu je že skoraj pravilo, da delodajalci delavcem uradno izplačujejo najnižje plače, "pod mizo" pa jim dodajajo neobdavčeni del. S tem goljufajo delavce in državo, sebi pa ustvarjajo neupravičene dobičke. Nič bolje ni tudi v dosedanjih družbenih podjetjih, ki se po sili razmer ali pa, kot opozarjajo nekateri, namerno potapljajo v izgubah. Tako naj bi se dogajalo, da v nekaterih od njih zaposlujejo ljudi na tri načine: bivši direktorji ali drugi nekdanji šefi, ki so ustanovili svoje firme, v istem podjetju nadaljujejo proizvodnjo, del delavcev zaposli stečajni upravitelj, preostali pa delajo na črno. Kljub temu da za take primere vedo tudi ustrezne službe, kot ugotavljajo sindikati, praviloma nihče nič ne ukrepa. Kako nečloveško z delavci in drugimi zaposlenimi ravnajo nekateri vodilni, pove tudi primer, ko po stečaju zaposlenim po več mesecev niso izdali posebnih odločb, na osnovi katerih bi pri Zavodu za zaposlovanje lahko uveljavili nadomestila. Prav zastrašujoč, še posebej za prizadete, je primer, da delavci podlugo leto razen občasne sindikalne podpore niso dobili ne plače ne drugih nadomestil.

VINKO BLATNIK

Od nove "metle" si godba veliko obeta

Novomeški godbeniki so se ločili od gasilcev in ustanovili kulturno-umetniško društvo Mestna godba Novo mesto - Novi dirigent bo Sandi Franko - Sodelovanje s šolo

NOVO MESTO - Novomeška godba je imela v svoji 148-letni zgodovini vrsto vzponov in padcev, nekajkrat je njeno delo že skoraj povsem usahnilo, doživela pa je tudi svoje zvezdne trenutke, tako na primer leta 1854, ko je po ubranem igranju slovela daleč naokoli in ji je bila zavistna celo Ljubljana, ki takrat godbe sploh ni imela (zapisal Bleiweis v Novicah). Zadnjih 20 let so novomeški godbeniki delovali v okviru gasilskega društva Novo mesto, kar je bilo sprva pametna in koristna rešitev, sčasoma pa je delovanje društva zamrlo, denarja je bilo vse manj, sodelovanje z novomeško glasbeno šolo, ki je zadnja leta pošiljala svoje učence predvsem v precej boljše straško godbo, je bilo prekinjeno.

Novomeška godba je obstala na razpotju, godbeniki pa so se v četrtek, 28. marca, odločili: ločili so se od gasilcev in na ustanovnem občnem zboru ustanovili Mestno godbo Novo mesto. Imajo en sam cilj - okrepiti svoje vrste z mladimi glasbeniki ter doseči bistveno višjo raven od sedanje.

Ne le da so v četrtek ustanovili mestno godbo, ampak so enoglasno podprli odločitev vodstva, da je treba v pihalnem orkestru narediti carski rez, sicer ga kmalu več ne bo. Zahvalili so se za dolgoletno skrb dosedanjemu dirigentu Antonu Čehu, ki ga bo po veliki noči zamenjal šentjernejčan Sandi Franko, učitelj klarineta na novomeški glasbeni šoli, uspešen vod-

ja šentjernejske godbe, ki je med študenti akademije za glasbo veljal za enega izmed najboljših.

Kljub temu se v godbi zavedajo, da dirigent ni vse, saj bo treba temeljito prenoviti notno literaturo pa tudi nekateri instrumenti so že zdavnaj zastareli. Tudi glede rednega obiska vaj se bodo morali starejši člani orkestra poboljšati, ravnatelj novomeške glasbene šole Zdravko Hribar, ki je godbenikom obljubil pomoč, pa jih je opozoril,

da jih čaka trdo delo, da bodo do svojega cilja prišli le postopno in naj za začetek za sodelovanje pridobijo še več starih članov, saj bodo mladi iz glasbene šole le na ta način našli dovolj pobud za igranje pri mestni godbi. Izvršilni odbor mestne godbe se je ob tem zavezal, da bo poskušal najti čimveč pokroviteljev, saj bo za izpolnitev načrtov potrebno kar nekaj denarja, velika škoda pa bi bila, če jim ne bi uspelo.

I. VIDMAR

MESTNA GODBA NA RAZPOTJU - Novomeški godbeniki so ob ustanovitvi kulturnoumetniškega društva Mestna godba Novo mesto pripravili priložnostni koncert, ki ga je vodil dosedanj dirigent Anton Čeh. V naslednjih letih jih z novim dirigentom čaka trdo delo, temeljito prenovljeni, pomlajeni pa tudi številčno in po znanju močnejši, nameravajo čez dve leti praznovati 150 let novomeške godbe, saj ima tako bogato godbeniško tradicijo le redko katero slovensko mesto. (Foto: I. Vidmar)

JAMARSKI TEČAJ

NOVO MESTO - Jamarski klub Novo mesto prireja jamarski tečaj, na katerega vabijo vse, ki se žele vključiti v raziskovanje dolenskega krasa. Tečaj se začne v petek, 5. aprila, ob 19. uri v prostorih kluba v gasilskem domu v Ločni.

PREVODNIK RAZSTAVLJA V

ŠENTJERNEJ - V prostorih ekspoziture Dolenjske banke bodo jutri, 5. aprila, ob 18. uri odprli razstavo akademskega slikarja in grafika Marjana Prevodnika.

ROMI BODO PRAZNOVALI

NOVO MESTO - V petek, 5. aprila, bo ob 10. uri v avli Kulturnega centra Janeza Trdine osrednja romska prireditev, ki jo vsako leto organizira novomeško Društvo Rom za 8. april, svetovni dan Romov. V programu bodo sodelovali predšolski in šolski otroci ter folklorna skupina Romalen. Novomeški Romi pričakujejo, da se bodo proslave udeležili Romi, prav tako pa tudi drugi gostje. Osrednja republiška romska prireditev bo letos 17. maja v Ljubljani, v dvorani KUD France Prešeren, na kateri bodo nastopili tudi novomeški Romi.

Harmonike bodo, čeprav ne bo salam

Turistično društvo Ratež

RATEŽ - Turistično društvo Ratež štejejo v nekaterih pogledih za najboljše na širšem novomeškem območju. Letos, ko deluje že 11 leto, bo vztrajalo pri preizkušenem delovnem načrtu, v katerem zavzema posebno mesto veliko harmonikarsko srečanje. Medtem ko harmonikarski praznik, ki so ga organizirali na Ratežu že nekajkrat, društvo ohranja v svojem železnem repertoarju, so na Ratežu letos odstopili od salamiade.

Turistični delavci na Ratežu bodo kot druga leta letos tudi urejali kraj. V očiščeni Ratež bodo, tako zatrjujejo, postavili obnovljeno tablo s turističnimi obvestili. Društvo bo pripravilo predavanja in različne kulturne prireditve, razgledovalo naj bi tudi piknik, martinovanje, silvestrovanje in podobno. Na vidiku je nov društveni bilten, v katerem bo najbrž pisalo tudi o dobro zastavljenem sodelovanju z brusniško osnovno šolo in z različnimi drugimi ustanovami in organizacijami. Igor Perhaj, predsednik Turističnega društva Ratež, omenja, da se v društvu posebej trudijo tudi s pripravo domačih jedi in slaščic. Kuharske in pekavske dobrote so letos že postavili na ogled in pokušnjo. "Sodelovali smo na Jožefovem sejmu, ki ga organizira Tabakum, velik prijatelj Turističnega društva Ratež. Kulnična dejavnost društva se razvija," pravi Perhaj, "pod skrbnim vodstvom priznanega Nika Veseliča."

L. M.

Igor Perhaj

DIVJE SMETIŠČE - Za dijaškim domom v Novem mestu se potnikom na vlaku belokranjske železnice malo pred postankom na železniški postaji Kandija nudi tale "endoviti" razgled na divje odlagalnišče odpadkov. Prav lepa izkaznica za mesto, v katerega prihajajo. Pa vendar je v stavbah za smetiščem, v dijaških domovih in v begunskem centru močnih in zdravih rok dovolj. (Foto: T. Jakš)

ANGELCA SPET NAJBOLJE KLETARILA

TRŠKA GORA - Na srednji kmetijski šoli pod Trško Goro je bila v soboto zvečer slovesna razglasitev rezultatov ocenjevanja vinovogradniškega društva Trška gora. Že pred tednom dni je komisija, ki jo je vodil inž. Darko Marjetič, ocenila 124 vzorcev, ki jih je v oceno prineslo 77 vinogradnikov. Kar 117 vzorcev je prejelo več kot 14 točk, pripombe je komisija zapisala 57 vzorcem, izločila je le 7 vzorcev. Med 30 vzorci evička je najvišjo oceno prejel vzorec Angelece Milavič (15,94), ki je najvišjo oceno prejela tudi med 50 vzorci belega vina (16,16). Z modro frankinjo se lahko pohvali Jure Murn, najbolje ocenjeno žametno črnilno ima Lojze Slak, najvišjo oceno pa je komisija dodelila renškemu rizlingu Franca Šmajdka (17,65). Po podelitvi priznanj so vinogradniki ob hrani, ki so jo prinesli s seboj, pokušali pozno v noč.

DVA SVETNIKA IZSTOPILA

ŠENTJERNEJ - Svetnika Gospodarske liste Franc Grubar in Anton Jordan sta pred kratkim izstopila iz svetniških vrst, na njuni mesti pa sta prišla Stane Grubar in Janez Cvelbar. Kot je v šentjernejem občinskem poročevalcu v obrazložitvi med drugim zapisal Franc Grubar, "svet v letu dni ni uspel sprejeti programa za svoje mandatno obdobje, zato tudi ni imel dosti možnosti odločati, če ni vedel, kaj naj počne. Da pa bi se načrtno lotili najpomembnejše naloge - to je celovitega prostorskega urejanja, kar je nujnost za usklajen razvoj, tega svet ni bil zmožen dojeti vse do sedaj."

S. M.

Ena gospa je rekla, da je Novo mesto resda najbolj radioakno mesto v Sloveniji, saj ima v dobrih 20 tisočih prebivalcih tri radijske postaje, a Novomeščani vseeno raje poslušajo ljubljanski val 202.

PODPISANA POGODBA S SONČKOM

ŠENTJERNEJ - Združenje otrok Sonček iz Dole- Stare vasi pri Šentjerneju je nekajmesečnih pogajanjih z občino Šentjernej podpisalo pogodbo, s katero se podaljšuje sponzorska in sodelovalna pogodba za naslednjih pet let. Starše je to zelo pomembno, saj bodo lahko še naprej zaupali v svoje najmlajše v vzgojo in varo v vrtec, v katerem je sedaj 12 otrok.

Šuhokranjski drobiž

V ČAST MATERAM - Na otvoritvi v Žužemberku sta bile dve prireditvi, posvečeni materinemu dnevu. V Žužemberku je v okviru pogovora sodelovala tudi dr. Petra Klevešar. Za ob prirreditvi bil značilen velik obisk, kar je obudilo za organizatorje v prihodnje.

DELA VNI AKTIV KMEČIČKA ŽENA

ŽENA - Že več let deluje v Žužemberku aktiv kmečkih žena, ga vodi predsednica Slavka Klemenčič. Aktiv in njene članice so se že večkrat tudi predavanja, saj pa so se preizkusile v praktičnem delu pri peki kruha, potič drugih slaščic. Po Slavkinih predah so za uspešno izvedeno veliko gospodinje hvaležne predem kmetijski svetovalki inž. Anki Lavrič, učiteljici-mentorici in slaščičarstvu Mariji Prajčič iz Maribora in ne nazadnje gospodinjini Anici Zalašček, ki ji je podstopila prostor za delo in vaje podinji.

ZARADI OVINKA PRESTAVILI KAPELICO

LI KAPELICO - Vaščani Srednje Lipovec pri Dvoru so za nekaj metrov prestavili kapelico v vasi. Izpostavljena je bila nevarnim cestnim nevarnostim. S pomočjo tehnike in s pomočjo dvigal so jo nepoškodovano prenesli v varno. Čaka še dokončne obdelave in kraj bo bogatejši še za eno novo znamenje.

ZDRAVLJENJE OSTEOPOROZE - Zdravilišče Dolenjske Toplice postaja regijsko središče za odkrivanje in zdravljenje osteoporoze, pogoste bolezni, ki tare zlasti starejše ženske. Kupili so naj sodobnejši aparat za merjenje mineralne gostote kosti, s katerim odkrivajo bolezen v zgodnji fazi, ko je lahko zdravljivo, da ne pride do zloma kosti. Na sliki: dr. Danilo Radošević, specialist internist, na računalniškem ekranu spremlja meritev mineralne gostote kosti. (Foto: A. Bartelj)

VELIK ODZIV KRAJANOV - Krajevna organizacija Rdečega križa iz Orehovec je v petek, 29. marca, organizirala predavanje o nevarnostih sladkorne bolezni in povabila medse višjo medicinsko sestro Jožico Rolih iz Novega mesta. Predavateljica je spregovorila o nevarnostih sladkorne bolezni, bolezni nove dobe, ki ne ogroža le tistih, ki jo imajo v družini, pač pa je zaradi prehrabnih razvad ogrožen vse širši krog ljudi. Kot je povedala predsednica krajevne organizacije RK Stanka Kastelic, so se za tovrstno predavanje odločili, ker je v organizacijo včlanjenih zelo veliko krajanov, ki pa so, kot so dokazali v petek, pripravljani tudi aktivneje sodelovati, zato se bodo v društvu potrudili, da bodo morda že letos organizirali še eno predavanje, in sicer o psiholoških težavah mladine. (Foto: T. Gazvoda)

Svetnike najbolj razburile plače

Sprejeti proračun omogoča asfaltiranje ceste na Javorovico - Do pokopališča nove ovire - V grbu petelin - Za šport so namenska sredstva - Lani sejem z 39 tisočaki dobička

ŠENTJERNEJ - Čeprav občine še vedno niso dobile meril za oblikovanje proračuna so se v šentjernejški občini držali priporočila o 7-odstotnem povečanju lanske porabe, po burnih dvehurnih razpravah pa so svetniki proračun tudi sprejeli, saj v nasprotnem primeru ne bi mogli asfaltirati ceste na Javorovico. Slavnostno naj bi jo odprli 1. maja - morda bo to storil predsednik RS Milan Kučan.

Svetnike, predvsem Jožeta Simončiča, so v proračunu najbolj motila velika sredstva za dejavnosti občinskih organov in uprave, saj je 19 milijonov za plače petih zaposlenih preveč. Kot je povedal župan Franc Hudoklin, denar za plače zagotavlja ministrstvo za lokalno samoupravo, primerjava z lansko porabo denarja za plače pa z letošnjo ni realna, saj lani delovna mesta niso bila zasedena celo leto. Zaradi dvomov o višini županove plače je župan povedal, da dobi 1.500 mark plače (seveda v tolarjski protivrednosti), a številnih nadur si ne obračunava. Tudi dela ostalih zaposlenih v občini ne moremo primerjati na primer z delom v novomeški občini, kjer enaka dela opravlja okoli 60 zaposlenih, v Šentjerneju skupaj z županom pa pet. Očitke in ugibanja o plači je prekinil Jože Bregar, direktor podjetja Prag, ki je v lasti

krajevne skupnosti: "Moja bruto plača je 117 tisoč tolarjev."

Svetnike je zmotilo tudi nesorazmerje sredstev, namenjenih za šport, kmetijstvo, kulturo in obrt ter podjetništvo. Lani so za šport porabili manj denarja, kot ga je namenilo ministrstvo za šolstvo in šport. Ker gre za namenska sredstva, jih ni mogoče prerazporediti, zato je bolje, da jih porabijo v občini. Žal občinski proračun namenja le 5 milijonov kmetijstvu (torej toliko kot za šport), a za kmetijstvo je mogoče dobiti denar še neposredno od države. Kot je povedal župan, že tečejo pogajanja, da bi država zagotovila potrebnih 15 milijonov tolarjev za vzdrževanje melioracijskih jarkov.

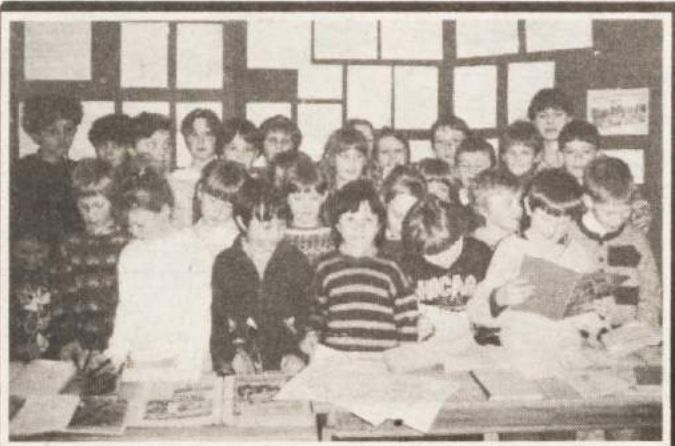
Čeprav je občinski svet oktobra lani sklenil, da bo za dokončanje mrliške vežice in ureditev ter razširitve pokopališča namenil še 22 milijonov tolarjev, se je poka-

zalo, da to spet ne bo dovolj. Res, da so zidarska dela na vežici skoraj končana, a za spremembo namembnosti zemljišča 5. kategorije, na katero bodo razširili pokopališče, je potrebno plačati 4 milijone tolarjev. Arhitektka Capudrova je izdelala še projekt zunanje ureditve, projektantska cena celotne ureditve pokopališča pa je

Svetniki so sprejeli plan Javnega podjetja Komunala za leto 1996 pod pogojem, da se letos izvede investicija povezovalnega cevovoda od Vrhpolja do Šmarja v dolžini 2.800 metrov. In še to: Na šentjernejem grbu bo petelin, potrebne pa bodo še dodelave do končne oblike grba. Direktor podjetja Prag Jože Bregar je na seji poročal o poslovanju kmetijskega sejma: ta je v lanskem letu prinesel 39 tisoč tolarjev dobička!

kar 43 milijonov tolarjev; samo za hortikulturo bi bilo potrebno po njenih načrtih kar 6 milijonov tolarjev. Na občini so se odločili, da bodo za zdaj financirali le najnujnejše.

T. GAZVODA

O šoli nekoč in danes

GRIBLJE - 27 učencev od 1. do 4. razreda gribeljske podružnične šole črnomaljske osnovne šole Loka je skupaj z učiteljicama Zdenko Konda in Marjetko Žunič pred kratkim pripravilo zanimiv projekt o šoli nekoč in danes. V njem so obdelali osnovno šolstvo v Gribljah, ki se je pričelo leta 1889, ko so dogradili šolsko poslopje, v katerem je pouk še danes.

Učenci so v poldrugem mesecu zbrali pri vaščanih številne stare šolske knjige, fotografije, spričevala, učila, potrebščine, šolsko opremo in stare pesmi. Pri projektu je sodelovala vsa vas, predvsem pa starši in stari starši sedanjih učencev ter nekdanje učiteljice. "V največjo pomoč pa so nam bile skrbno napisana šolska kronika ter bivši učiteljici z najdaljšim stažem, Štefka Kukovec in Marija Štru-

celj," povedo.

Ob zaključku projekta so na šoli izdali glasilo Žbulček ter pripravili razstavo in zaključno prireditev, ki se je udeležil tudi najstarejši nekdanji učenec gribeljske šole 90-letni Jože Brodarič iz Dragatuša. Ker je bila prireditev namenjena zgodovini šole v pesmi in besedi, je tudi Brodarič zaigral na tamburico, ki se jo je naučil igrati kot učenec. Poleg otrok, ki so izsledke iz projekta koristno uporabili pri pouku slovenščine in spoznavanja narave in družbe, so bili nad projektom navdušeni tudi krajanji. Zato v šoli že razmišljajo, da bi s tovrstnim delom nadaljevali. Tem je še veliko. Medtem ko so pred leti že pripravili projekt o Gribljah, bi v prihodnje lahko obdelali kmetijstvo, stare hiše in še kaj.

M. B.-J.

VOLITVE V METLIŠKIH KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

METLIKA - Nedeljskih neposrednih volitev predsednikov in štirih do desetih članov svetov krajevnih skupnosti v metliški občini se je udeležilo 63,5 odst. volilnih upravičencev. Najboljša udeležba je bila na volišču na Selih pri Jugorju (93,4 odst.), najslabša pa v metliški vinski kleti (43,9 odst.). Sicer pa so se volilci na 21 voliščih v 13 krajevnih skupnostih odločili med 24 kandidati za predsednike in 146 kandidati za člane svetov KS. Predsedniki svetov so postali Stanko Nemanjški (KS Božakovo), Anton Plut (Dobravice), Martin Nemanjški (Draščiči), Marjan Črnič (Grabrovec), Alojz Malenšek (Gradac), Ivan Klemenčič (Jugorje), Anton Petric (Lokvica), Jože Smuk (Podzemelj), Jožef Nemanjški (Radovica), Martin Slanc (Rosalnica), Jože Vraničar (Slamna vas), Slavo Brunškole (Suhor) in Anton Černej (mestna skupnost Metlika).

RAZSTAVA TAPISERIJ

ČRNO MELJ - Umetnica domače obrti in ljubiteljica ročnih del Miroslava Ritonja se je predstavila s tapiserijami in različnih tehnikah izdelave v prostorih pošte Črnomelj. Razstavljena dela so narejena na stavce z uporabo različnih tehnik.

J. D.

DOLENJSKI LIST

Koncesija še dvema zdravnikoma

Poleg štirih zobozdravnikov in ginekologinje sta dobila koncesijo tudi prva dva črnomaljska zdravnika splošne medicine - Še soglasje ministrstva - Pogodbe o sodelovanju

ČRNO MELJ - V črnomaljski občini so doslej podelili koncesijo štirim zasebnim zobozdravnikom za odrasle. Dva delata v lastnih ambulanzah, ostala dva pa v najetih prostorih v črnomaljskem zdravstvenem domu. Tu ima v najemu ambulanto tudi ginekologinja, ki pa ji je, ker gre za specialistično dejavnost, koncesijo podelilo ministrstvo za zdravstvo.

Na zadnji seji občinskega sveta so svetniki podelili koncesijo še dvema zdravnikoma splošne medicine, vendar bo moralo dati soglasje še ministrstvo za zdravstvo. V tukajšnjem zdravstvenem domu, ki je in bo tudi v prihodnjih letih osrednji nosilec zdravstvene de-

javnosti v občini, so si začrtali organizacijo zdravstvene službe tako, da bi eno od treh ambulant splošne medicine dali v najem zasebnemu zdravniku s koncesijo. V njej namreč že sedaj dela dr. Krešimir Macan, ki naj bi bil odslej kot zasebni zdravnik v njej

najemnik. V ostalih dveh ambulantah pa se sedaj izmenjuje šest zdravnikov splošne medicine. A ker namerava drugi zasebni zdravnik splošne medicine dr. Zlatko Borič opravljati svojo dejavnost v lastnih prostorih na Zadrufni cesti, se bodo, kot menijo v zdravstvenem domu, možnosti za delo v ambulantah splošne medicine izboljšale.

Zaradi prostorske stiske v zdravstvenem domu priporočajo razmislek o odhodu še enega zdravnika v zasebnost, če bi za opravljanje javne službe ponudil lastne prostore. S tem naj bi po mnenju zdravstvenega doma zaključili z uvajanjem zasebnega dela v črnomaljskem zdravstvu. Sicer pa so pripravljene v zdravstvenem domu z vsemi zdravniki, ki bodo odšli v zasebno prakso, skleniti pogodbe o sodelovanju in jim ponuditi tudi tiste storitve, ki jih sami ne morejo opravljati, kot so na primer uporaba laboratorija, fizioterapije, rentgenske diagnostike.

M. B.-J.

ZA VINSKO RAZSTAVO

METLIKA - Vinogradniki, ki želijo oddati vzorce za ocenjevanje vin za letošnje vinsko razstavo v okviru Vinske vigradi, lahko pridejo v petek, 5. aprila, v metliško vinsko klet po embalažo in ostalo dokumentacijo. Člani komisije bodo do ponedeljka, 8. aprila, po ustaljenem načinu po podružnicah društva vinogradnikov pobirali vzorce pri vinogradnikih, 9. aprila do 14. ure pa jih bodo oddali v vinsko klet.

PRAVLJIČNA URA

METLIKA - Danes ob 17. uri bo v ljudski knjižnici pravljica ura "Zajec, lažni bolnik". Vabljeni!

M. B.-J.

Metličani še enkrat o proračunu

Župan je pripravil uravnotežen proračun, svetniki pa so pred tednom dni odločili, da bodo o njem še enkrat razpravljali - Šest predlogov Liste za Metliko

METLIKA - V začetku je kazalo, da metliški svetniki ne bodo imeli dosti pripomb k predlogu občinskega proračuna, a so za razpravo - čeprav naj bi tokrat predlagali le amandmaje - prav za to točko dnevnega reda seje namenili največ časa. Proračun, ki ga je predlagal župan Branko Matkovič, je bil uravnotežen, odbori pa so upoštevali tudi vse predhodne pripombe svetnikov.

Župan je sicer dejal, da svetniki morda ne bodo zadovoljni z višino denarja, namenjenega za posamezna področja, vendar pa je predvidel za dobrih 411 milijonov tolarjev prihodkov in prav toliko odhodkov. In res so iz SLS predlagali, da se za kmetijstvo namesto 11,45 milijona tolarjev namesto 15 milijonov tolarjev.

Novost pa je bil predlog Liste za

Metliko, ki so ga dobili svetniki na klop, in sicer, naj bo proračun za področje investicij odprt, občina pa naj za te namene pridobi dodaten republiški denar. Lista za Metliko je predlagala nadaljevanje posodobitve Vinogradniške ceste, ureditev pločnika in komunalne napeljave. Občina naj bi za ta dela prispevala 15 milijonov tolarjev, preostanek pa država. Matkovič je

USPEŠNA PREDSTAVITEV BELE KRAJINE NA LJUBLJANSKEM SEJMU - Na sejmu "Alpe - Adria turizem" od 18. do 23. marca so se prvič skupno predstavili tudi Belokranjci, in sicer iz občine Črnomelj, Metlika in Semič. Svojo ponudbo so predstavili belokranjski gostinci in gostinjska podjetja, turistične kmetije in posamezna društva: Društvo Krnica iz Velikega Nerajca, Turistično društvo Adlešiči, Poljanska dolina in Sinji Vrh.

Na razstavnem prostoru so poleg za belokranjske kulinarne dobrote poskrbeli tudi za glasbeno popestritev: nastopili so tamburaška skupina iz Dragatuša in Adleščev ter tamburaški skupini iz Sodevcev in ansambel Tonija Verderberja. Društva kmečkih žena iz vseh treh belokranjskih občin so pripravila skupaj z društvom vinogradnikov Bele krajine prodajo domačih vin in kulinarike. Dokaz več, da je skupna predstavitev resnično lahko uspešna, je bila tudi polna dvorana Foruma, kjer je bila v četrtek, 21. marca, osrednja predstavitev. Vsi trije župani so predstavili vizijo razvoja turizma v občini. Je državni sekretar za turizem Peter Veselnjak (prvi z desne) v vzpodbudni besedi odprl zeleno luč razvoju belokranjskega turizma?

pojasnil, da je Vinogradniška cesta regionalna in torej njena ureditev državni strošek. V zvezi z drugim predlogom - rekonstrukcijo Cankarjeve ceste od Bračike do Badovinca, je pojasnil, da so projekti narejeni, denar za delo pa ni predviden. Rekonstrukcija Šolske ulice, ki jo je predlagala Lista za Metliko, je tik pred uresničitvijo. Denar so prispevali občina, krajevna skupnost Metlika in prebivalci.

O razširitvi metliške osnovne šole zaradi enoimenskega pouka in devetletne osnovne šole je župan menil, da bo morala država, ki je predlagala devetletko, strošek, ki ga bodo imele s tem občine, slednjim tudi priznati. Lista za Metliko je predlagala tudi, naj bo odstotek za financiranje KS in mestne skupnosti letos 5 odst. proračuna, v prihodnje pa 10 odst. Matkovič je bil proti temu, da bi se financiranje KS povečalo, saj si po njegovem razen metliške ostale KS s tem pičilim denarjem ne bi mogle veliko pomagati. Pač pa bi le še bolj razdrobili denar, namesto da bi ga namenili za vodovod ali ceste. Povsem pa se je župan strinjal s šestim predlogom Liste za Metliko: da do konca maja pripravijo revizijo odmere nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča.

V razpravi so bili nekateri svetniki za odprt, drugi za zaprt proračun. Na koncu so odločili, naj župan amandmaje še enkrat pretehta ter jih do naslednje seje vključi v proračun, medtem ko so predlog proračuna zavrnil in ga bodo ponovno obravnavali.

M. BEZEK-JAKŠE

Proračun sprejet

Denar za OŠ Mirana Jarca, ne pa tudi za upokojence

ČRNO MELJ - Tukajšnji svetniki so na seji pretekli teden sprejeli predlog občinskega proračuna. Najdaljša razprava se je sukala okrog tega, kje vzeti 2 milijona tolarjev, za katere so se svetniki strinjali, da jih namenijo za investicijsko vzdrževanje osnovni šoli Mirana Jarca, ki kot največja črnomaljska šola vanj ni bila zajeta. Boris Mužar je pojasnil, da je bilo šoli prvotno namenjenih 10 milijonov tolarjev, ki pa so bili potem preusmerjeni drugam, zato bi v šoli želeli vsaj 2 milijona tolarjev za ureditev nadstreška pri vhodu.

Moja Stjepanovič iz občinske uprave je predlagala, naj z dograditvijo nadstreška počakajo, da bodo videli, kako se bo nadstrešek vključil v dozdavajo šole, ki pa je letos ne bo. Poudarila je, da morajo proračun sprejeti v dogovorjeni višini, ki znaša 862 milijonov tolarjev, pri njegovem nastajanju pa so upoštevali mnenje svetnikov, naj največ pozornosti in denarja namenijo vodovodu in kanalizaciji. Ker je bil Mužarjev predlog, ki ga je podal v imenu poslanskih skupin LDS, ZLSD in DeSUS, sprejet, so svetniki po proračunu "iskali" 2 milijona tolarjev za OŠ Mirana Jarca, saj proračuna s primanjkljajem niso smeli sprejeti, četudi pomeni 2 milijona tolarjev le 0,23 odst. proračuna. Končno so dvignili roke za predlog Stjepanovič.

Svetniki niso sprejeli predloga opozicijskih strank DeSUS, LDS in ZLSD o enotnem financiranju političnih strank, po katerem bi vsaka stranka, ki ima člane v občinskem svetu, prejela iz proračuna po 30 tolarjev za dobljeni glas na zadnjih lokalnih volitvah.

vičve, da zmanjšajo materialne stroške za izobraževanje, denar pa namenijo za investicijsko vzdrževanje šol in nabavo opreme, kjer bosta 2 milijona tolarjev namenjena za investicijsko vzdrževanje OŠ Mirana Jarca. Predlog Vinka Babiča, naj 200 tisočakov namenijo društvom upokojencev, v katerih je okrog 1.500 članov, denar pa naj vzamejo iz stroškov vzdrževanja in čiščenja občinskih prostorov, pa ni bil sprejet.

M. B.-J.

NA METLIŠKEM KOPALIŠČU bosta letos vsaj dve večji prireditvi. 8. junija bo pripeljal Metliko 23. tradicionalni vltični časopis Vestnik in Radia Murske val približno osemsto ljudi iz vse Slovenije, ki se bodo ob zvokih ansambla Tonija Verderberja popoldan veselili ob Kolpi. 27. junija pa bo tam Noč na Kolpi, fešča, ki je pred leti že bila v Metliki, se je nato preselila v Griblje. Nolu na Kolpi bo prijetna popestritev poletnih kulturnih prireditev.

"ČE ŽE RUŠITE SPOMENIK" KE, podstavkov nikar, ker vam lahko prav pridejo," je zapisal Poljak Lec. To so upoštevali tudi osebk, ki so vrgli v grm Titov bronasto glavo v parku na Trsvobode. Odlitek so najdite spravili v deponijo Belokranjskega muzeja, pa ne zato, ker po sedmih letih vse prav pride, ampak zaradi dejstva, da res ne gre ometavati umetniško oblikovanje obeležij po gramofju in drugih neuglednih krmovju.

NEKDAJ SO SE METLIČANI PONAŠALI s pogledom na do mesta nad Bojico. Dandanašnji obročajo v stran, da ne bi videzanemarjenosti pod cerkvijo proštijo in komendo. Z javnim deli bi se dalo posekati akacije grmovje ter odstraniti nesnago, ki se je leta nabirala, pa bi bil brezpaket za slikanje in risanje. Nekega je ovekovečil Božidar Jakac nad urejenega pa bi se danes gotovo s čopičem spravil metliški likovnik Mladen Vukšinič.

Črnomaljski drobiri

NAJMANJŠI Z NAJDALJŠI MI - Tisti, ki spremljajo seje belokranjskih občinskih svetov, so po dobrem letu njihovega sejanja prišli do zanimive ugotovitve: črnomaljski so, tem dalje imajo. Seje se razume! Semiški občinski svet ki šteje 13 članov, nemalokrat zaključil z zasedanjem, ko se kazalo, da na uri že pomikajo proti ponoči. Metliški svet s 18 svetniki, začne tako kot Semičani s sejo njem ob 18. uri, je nedavno sprejel sklep, da bo delal najdlje do 23 ure, ne glede na to, do katere točke bo prišel. Črnomaljski občinski svet s 23 člani pa je zadnji seji kljub obširnemu dnevnemu redu zaključil v rekordnih treh urah. Zakaj v belokranjski občini nah ne volijo številnejših svetov?

ZAMOTANO - Svetniki morajo prevečeti marsikaj. Črnomaljski so za zadnje sejo dobili tu gradivo z naslovom "Dodelite kreditov na osnovi javnega razpisa za dodeljevanje posojil za lokalno infrastrukturo ekološkega razvojnega sklada RS d.d. Ljubljana". Prevod ni bil priložen.

ZASTAVE - Nekateri meščani so ugotovili, da po Črnomlju zelo malo črnomaljskih zastav. K praznujejo praznik občinskega pomena. Ko gre za državni praznik, slovenskih zastav tako rekoč, zlasti ne na zasebnih hišah. A se zdi Črnomalcem morda strošek za nakup zastav prevelik?

Semiške tropine

DENAR - V semiški občini prvi od belokranjskih občin sprejeli letošnji proračun. Morda pa so bili te nekoliko preveč nagli. Ko so svetniki na isti seji, na kateri sprejeli proračun, prišli do točke "vloge in pritožbe občanov", so ugotovili, da bodo morali v občini imenovati poravnalni svet, ki bo poravnaval nesoglasja med krajanji. In kakšno povezavo ima poravnalni svet s proračunom? V njem ni predviden strošek za nakup oklepov, ki jih bodo člani poravnalnega sveta zagotovo kdaj potrebovali, če bodo hoteli uspešno poravnati vse spore.

Grad na Smuku iztrgali pozabi

V okviru javnih del v semiški občini bo letos sodelovalo devet ljudi - Največ jih bo čistilo razvaline gradu na Smuku in urejalo kraški izvir Lebica - Prijava na razpis

SEMIČ - V preteklem letu so v semiški občini opravljali javna dela na področju komunalne in sociale, v letošnjem letu pa nameravajo delo razširiti in vanj vključiti še več brezposelnih. Tako kot lani bo tudi letošnje celo leto v okviru črnomaljskega Centra za socialno delo en delavec skrbel za stare in bolne na njihovem domu.

Poleg tega so lani štirje delavci en mesec čistili divja odlagališča, trije delavci pa so en mesec čistili razvaline gradu Smuk. V letošnjem letu pa bo en delavec dva meseca opravljal vzgojni program za tri do petletne otroke. Poleg tega bo en delavec deset mesecev

skrbel za vzdrževanje lokalnih cest v občini.

Letos bodo še več časa in delavcev namenili za očiščevalna in urejevalna dela pri razvalinah gradu na Smuku ter pri kraškem izviru Lebica. Ta dela bo tri mesece opravljal kar šest delavcev. Na Smuku bodo očistili ruševine in uredili deponijo za odpadno kameno v izvju Lebica pa bodo očistili usedline in posekali grmičevje.

Programe javnih del, ki naj bi jih opravili na razvalinah gradu Smuk, ob kraškem izviru Lebica ter na lokalnih cestah, je semiška občina prijavila tudi na razpis, ki so ga skupaj pripravili Ministrstvo za gospodarske dejavnosti, Ministrstvo za okolje in prostor, Turistična zveza Slovenije in Republiški zavod za zaposlovanje. S tem razpisom naj bi imela v letošnjem letu prednost javna dela na turistično-ekološkem področju, morda pa bo moč pridobiti tudi sponzorje.

M. B.-J.

dolenjka d.d.
Novo mesto

vabi na otvoritev prenovljene prodajalne Market Semič v četrtek, 4. aprila, ob 11. uri.

Prodajalna bo bogato založena z blagom po ugodnih cenah za velikonočne praznike. Ob otvoritvi pokušina dobrot priznanih proizvajalcev. Vabljeni!

Do korenitih premikov še letos

SDSS Ribnica ustanavlja sindikalni forum - Program dela za letošnje leto

RIBNICA - Na redni letni konferenci ribniškega odbora SDSS, ki je bila minuli petek zvečer v Miklovi hiši, so člani podprli predlog predsedstva o ustanovitvi sindikalnega foruma.

“Če letos ne bomo dosegli korenitih premikov, obstaja velika verjetnost, da jih sploh ne bomo,” je v obrazložitvi potrebe po ustanovitvi sindikalnega foruma dejal ribniški župan Jože Tanko. Sindikalni forum bo regijski in bo združeval vse, ki so bili v dosedanjem poteku lastninskega preoblikovanja podjetij prizadeti, oškodovani, ponižani in razžaljeni. Člani foruma bodo lahko vsi, ki so

- **NADOMESTILI IZPAD ČLANSTVA** - Predsednik ribniškega odbora SDSS Joža Kozina (levo) je o delu odbora v preteklem letu povedal, da so poslovali pozitivno ter da so vključevanjem novih članov hitro nadomestili izpad članstva, do katerega je prišlo zaradi odcepitve krajevnega odbora SDSS v Loškem potoku. V ribniškem občinskem svetu imajo 4 svetnike, kar je 20 odstotkov vseh, član stranke SDSS pa je tudi ribniški župan Jože Tanko.

člani SDSS ali strankarsko nepredeljeni, ne pa tudi člani drugih strank.

POMLADANSKO UREJANJE OKOLJA

KOČEVJE - V kočevski občini bodo v tem mesecu pričeli uresničevati projekt "Pomladansko urejanje okolja", ki ga organizirajo pod skupnim sloganom "Očistimo Slovenijo, tam se začneja moja dežela". Projekt se navezuje na letošnje velikonočne praznike, dan Zemlje in državne praznike, ob pomoči občanov, ki so vabljeni k sodelovanju, pa naj bi predstavljal tudi uvod v projekt tekmovanja "Moja dežela lepa, čista in urejena".

NAČRTI BODO, DENARJA ŠE NI

VELIKE LAŠČE - Te dni bo potekel 60 dnevni rok za izdelavo projekta o kanalizaciji in čistilni napravi za Velike Lašče. Projekt je občina zaupala v izdelavo Hidroinženiringu. Lašče imajo zdaj staro in dotrajano kanalizacijo le za zgradbe ob glavni cesti ter za klavnico in mlekarno.

Odkrivajo že opuščene stare običaje

Kaj pripravlja Društvo podeželskih žena Kočevske

KOČEVJE, OSILNICA - "Društvo podeželskih žena Kočevske šteje okoli 100 članic, od tega jih je z ozirom na število prebivalstva največ iz najmanjše slovenske občine Osilnica, in sicer kar 25," je povedala predsednica društva Marija Horjak iz Nemške Loke v pogovoru na nedavnem sejmu Alpe Adria o turizmu, na katerem je svojo dejavnost predstavilo tudi to društvo. Društvo najtesneje sodeluje s kmetijsko svetovalno službo, posebno še z Ano Ogorelec. Namen društva je poživiti družabno življenje na podeželju, izobraževanje žensk in oživljanje etnoloških vrednot podeželja, ki so se najbolj ohranile v Osilniški in Poljanski dolini.

V Poljanski dolini so tako odkrile že skoraj pozabljen in 50 let opuščen običaj peke "božičnika". Na osilniškem koncu pa bodo oživele navado izdelave rož iz papirja, ki

Letošnji program dela odbora je povezan z znanimi temeljnimi opredelitvami stranke. Trudili se bodo za ohranitev ribniške identitete, predvsem z razvojem in promocijo turističnih, naravnih in drugih znamenitosti občine. V

- **Proletarci vseh dežel, zdržite se!** (Tof)
- **Kako malo je potrebno, da imamo vsega dosti.**
- **Najrazličnejši privilegiji so grob svobode in pravičnosti.** (Seume)

Odbor ponudil svojo ukinitvev

Svetniki proti predlogu o ukinitvi odbora za KS

KOČEVJE - Na zadnji seji kočevskega občinskega sveta je veliko razburjenje med svetniki povzročil predlog občinskega odbora za krajevne skupnosti, da se odbor ukine.

Predsednik odbora Jože Novak je povedal, da so se člani odbora odločili za ukinitvev po seznanitvi s potekom glasovanja o predlogu za spremembo 6. člena občinskega statuta. Odbor se je ves čas zavzemal, da bi krajevne skupnosti postale pravne osebe, vendar svetniki niso upoštevali njegovega mnenja. Poleg tega so člani odbora ugotovili, da v času delovanja odbora svetniki niso upoštevali skoraj nobenega njihovega predloga, ki je zadeval vprašanja vsebinske narave. Zato so ocenili, da odbor

DEGUSTACIJA CVIČKA IN RIZLINGA

KOČEVJE - Minuli četrtek je bila v gostilni Jasenc v Gorenju degustacija cvička in laškega rizlinga Kmečke zadruge Krško. Ob tem so gostom ponudili mesne izdelke Mercatorja-Kmetijskega gospodarstva Kočevje in kruh pekarnice Hram iz Kočevja. Z odzivom na degustacijo, ki na Kočevskem še ni uveljavljena oblika promocije gostinske ponudbe, sta bila lastnika gostilne Jasenc zadovoljna. Načrtujeta že naslednjo degustacijo, in sicer piva Pivovarne Union.

Marija Horjak iz Nemške Loke, predsednica Društva podeželskih žena Kočevske.

so jih nekaj delali za poroke in druge svečanosti. Posebnost Bele krajine in Poljanske doline je tudi ajdova potica. Ob razstavi sadja so žene zbirale recepte za izvirne jedi iz sadja. Organizirale so tudi tečaj za izdelavo copat, predpraznikov in drugega iz ličkarnja. Društvo organizira tudi razne druge tečaje, sodeluje na razstavah in sejmih pa še na kmečkih igrah, na turističnih prireditvah, organizira poučne izlete, sodeluje s šolami, organizira prikaze sajinja in obrezovanja sadnega drevja itd.

Dolenji vasi in Sodražici nameravajo ustanoviti krajevni odbor, na letošnjih volitvah pa zmagati. M. L.-S.

V ENEM TEDNU DVE PRIREDITVI

DOBREPOLJE - Učenci šole na Vidmu so v tednu dni pripravili za krajane dve prireditvi. S projektom "Pršu je ta veliki kejd" so se predstavili najprej, nato pa so nastopili še za materinski dan, ki so ga združili s počastitvijo 120. obletnice rojstva pisatelja Ivana Cankarja. Z recitacijami, pevskimi točkami in dramatisacijo Cankarjevih črtic so osvetlili lik Cankarjeve matere in predstavili prizore iz pisateljevega otroštva.

ni potreben.

Svetniki so ogorčeni menili, da je sklep odbora nelegitim. Slavka Janša je na to pojasnila, da je v skladu s statutom in poslovnikom, da odbor za sveto pobudo, da pa je od svetnikov odvisno, ali jo bodo uvrstili na dnevni red ali ne. Ker so jo uvrstili, bi se svetniki morali do sklepa odbora opredeliti, vendar tega niso storili. Potem ko je Miran Novak dejal, da iz pobude veje užaljenost članov odbora, ker svetniki niso upoštevali njihovih mnenj, in ko je Vinko Pintar pozval predsednika odbora, naj odstopi, če se počuti užaljenega, ker preko odbora ni mogel uveljaviti svojih stališč, je Jože Novak predlagal, da se sklep umakne z dnevnega reda. Odbor bo o tem ponovno razpravljal. M. L.-S.

ODPRLI SERVIS TALNIH OBLOG - Ob 5. obletnici ustanove kočevskega podjetja Obnova, d.o.o., ki je trenutno eno najuspešnejših gradbenih podjetij na območju od Loškega Potoka do Kolpe, so minuli petek na Reški 16 a v Kočevju odprli servis za razrez, polaganje in robljenje talnih oblog. Direktor podjetja Franci Rupnik je na otvoritvi dejal, da pomeni otvoritev servisa prispevek zaključnim delom v gradbeništvu, s katerim so po lanskoletnih vlaganjih v ostala dva dela podjetja (nizke in visoke gradnje), ki skupno zaposluje 36 delavcev, zaokrožili svojo ponudbo. V servisu bodo strankam nudili celotno storitev od prodaje do položitve vseh vrst talnih oblog, naročiti pa bo možno tudi pleskarska, vodovodna in električarska dela. Odprl ga je kočevski župan Janko Veber, ki je ob tem dejal, da se samo od servisnih dejavnosti v Kočevju ne bo dalo preživeti, da pa je pravilna usmeritev podjetja, ki je s ponudbo svojih storitev začelo posegati tudi na hrvaški trg. (Foto: M. L.-S.)

Za prvič uspešno

Ocena sejma Alpe-Adria

KOČEVJE - Udeleženci letošnjega sejma Alpe-Adria iz kočevske in osilniške občine so minuli petek na tiskovni konferenci ocenili sejemске predstavitve kočevsko-osilniške gostinske in turistične ponudbe.

Gostilničar Ciril Jasenc je dejal, da jim je udeležba na sejmu prinesla informacije o tem, kaj si ljudje želijo, ter da bo sedaj na tem potrebno graditi naprej. Zvedeli so, da ljudi zanimajo predvsem Kolpa, Rog in nekdanje zaprto območje kočevske občine. Ker so se predstavljali prvič, je menil, da je bila predstavitev Kočevske dovolj uspešna.

Vodja objekta Motel Jezero Ivan Brečko je zatrdil, da, tudi kar zadeva lov, ki ga je kot spornega omenil Jasenc, niso ponujali ničesar, česar ne bi mogli zagotoviti. Povedal je, da se je število nočitev v motelu že povečalo. Glede na malo časa, ki so ga imeli na voljo za priprave na sejem, so se gostinci iz Kočevske dovolj dobro predstavili tudi po mnenju Antona Kovača, ki je na sejmu predstavljal ponudbo RTC Jasnice in gostišča Kovač iz Osilnice. Kot pomankljivost je navedel, da je bilo na sejmu močno občutiti, da kočevsko-kolpski prostor nima izdelane celovite strategije razvoja. M. L.-S.

DOBREPOLJSKI ZBORNIK

DOBREPOLJE - Dobrepoljski zbornik bo izšel predvidoma v avgustu letos, in sicer v nakladi 1.000 izvodov. Njegova cena še ni znana, ve pa se, da bodo tiskarski stroški znašali okoli 1,5 milijona tolarjev.

V Loškem Potoku ustanovili četrto politično stranko

Predsednik ZLSD Janez Ravnikar, namestnik Alojz Lavrič

LOŠKI POTOK - 23. marca je bil ustanovni zbor Združene liste socialnih demokratov (ZLSD), na katerem je bil za predsednika izvoljen Janez Ravnikar, za njegovega namestnika pa Alojz Lavrič. Stranka je bila ustanovljena predvsem na podlagi dejstva, da dosedanje tri stranke premalo zapolnjujejo politični prostor v celotni občini. Iz delnega programa - popolnega še pripravljajo - je razvidno, da se bo stranka zavzemala zlasti za reševanje propadlih firm, preprečevala divje lastninjenje in se upirala vse večji socialni ogroženosti.

Beseda, ki je tekla o volitvah, kaže, da misli stranka priti na volitve pripravljena, dotaknili pa so se tudi vsebine nedavne konference, ki je bila v Postojni, tema je bila razreševanje nevzdržnih razmer in stališč Italije, ki se v dobrih meri tičejo tudi Loškega Potoka.

Politika stranke naj bo po meri vseh ljudi. Tak je bil sklep. Posegli pa bodo tudi na področje kulture, zdravstva, gozdarstva in gozdne infrastrukture. Član stranke je lahko vsakdo. Na istem zboru je bil dan tudi predlog, da bi se letos ustanovili tudi podružnico Liberalne demokracije Slovenije. A. KOŠMERL

Od zdravstva do rož

Kmečke žene prizadevno delajo skozi vse leto - Predavanja, izleti, tečaji

DOBREPOLJE - Med najbolj delavne skupine v občini Dobrepolje gotovo sodi aktiv kmečkih žena, ki je imel pred kratkim občni zbor. Za uspešno delo skozi vse leto in za slogo članice je najbolj zaslužna predsednica aktiv Marija Nučič. Dobrepoljski aktiv zelo dobro sodeluje z grosupeljskim, strokovno pomoč pa aktivu nudi inženirka Irma Lekan iz kmetijske svetovalne službe.

Prav s pomočjo svetovalne službe je lani vodstvo aktiv organiziralo vrsto strokovnih predavanj iz različnih področij. To so bila predavanja o zdravstvu, gojenju cvetja, aranžiranju, pripravi prazničnih pogrnjokov, predelavi mleka itd. Izvedle so tudi kuharski tečaj. Ogledale so si vrsto razstav in sodelovale na mnogih prireditvah v domači občini, na katerih so postregle z domačimi dobrepoljskimi posebnimi jedmi, ki so jih tudi spekle same članice aktiv.

Članice skušajo po svojih močeh prispevati tudi k razreševanju raznih perečih zadev v občini. Tako ugotavljajo, da sta v občini zdravnik splošne prakse in en zobozdravnik premalo, zato so začele zbirati podpise, da bi se položaj v zdravstvu v dobrepoljski občini izboljšal. M. STEKLASA

Uspešno začeli, zdaj nadaljujejo

Kostelci pometali pred svojim pragom - Zdaj bodo uredili še kopaljšči na Kolpi

KOSTELSKO - Sobotne akcije "Kostelci pometimo pred svojim pragom!" se je udeležilo okoli 150 ljudi, tudi ribiči in nekatera podjetja. Zbrane odpadke so sortirali, da jih je nekaj odpeljal Dinos, nekaj pa Komunala. V ponedeljek pa so odpeljali še tako imenovano kosovno robo. Komunala Kočevje je postavila večje kontejnerje za odpadke v Kužlju, Zavrtkah in na Žagi, kjer je poleti največji naval kopalcev, tabornikov in izletnikov.

Ta vikend so izvedli tudi akcijo urejanja prostora pri banki in pošti, kjer so že in bodo še zasadili preko 100 drevesc. Ta prostor bodo še osvetlili in na njem postavili zabojnik, v katerem bo med sezono delovala turistična pisarna. Kovinski zabojnik bodo oblekli z lesom, da ne bo kazil videza temu središču krajevne skupnosti. V okolici nove šole so tudi čistili in še posekali grmovje, ki je zakrivalo pogled na lepoticno šolo. Na Žagi so urejali kopaljšče in bodo s tem delom še nadaljevali. cija zelo uspela, in poudarja, da ne gre za enkratno akcijo, marveč jo bodo nadaljevali do turistične sezone in tudi med njo. J. PRIMC

PRISRČNO ZA MATERE

STRUGE - Za materinski dan je bila v šolskih prostorih v Strugah prijetna kulturna prireditev. Na njej so nastopili moški pevski zbor iz Strug, šolski pevski zbor, učenci glasbene šole, učenci plesnega krožka, plesni par iz Ljubljane, šolarji pa so zaigrali še dramski prizorček ter razstavili ročna dela in likovne izdelke.

DOLENJSKI LIST
vaš četnikov prijatelj

Galerija in dom ne gresta pod kap

Trebanjski svetniki podprli oživitve denacionalizacijskega postopka za vrnitev kulturnega doma in galerije trebanjskemu župnišču v naravi s pogojem, da dejavnost ne bo okrnjena

TREBNJE - V odboru za družbene dejavnosti je razprava o dopisu ljubljanske odvetnice Ede Breclj, ki zastopa trebanjsko župništvu v denacionalizacijskem zahtevku, oz. postopku in o dopisu trebanjskega župana v zvezi s to zadevo močno razdelila člane odbora. Predsednik Milan Rman je opozoril, da navkljub strankarskem ključu pri konstituiranju odbora to ne more biti nekašen mini parlament ali mini občinski svet, ki bi zastopal določeno politično opcijo, temveč predvsem strokovno telo občinskega sveta. Odbor je po žolčni razpravi ocenil, da ni ovir, da se denacionalizacijski postopek začne.

Podobno stališče je na seji občinskega sveta izrazil v imenu svetniške skupine SKD predsednik občinskega sveta dr. Marjan Pavlin in poudaril, da ni prav, da se proces denacionalizacije na

neki točki zaustavi. Svetniki trebanjske SLS so podprli stališče SKD, dodali pa so.

Janez Kovačič (DeSUS) je menil, da je premalo krajevna skupnost Trebnje naredila v tej zadevi. Predsednik sveta KS in trebanjski župan Ciril Pungartnik je pojasnil, da "je KS Trebnje rekla, da se kulturni dom ne vrača, ker ta dom Trebnje potrebuje kot javno dobro. Pungartnik je rekel, da je za to, da (denacionalizacijski) postopki tečejo, da pa je drugo vprašanje kam z galerijo in če si Trebnje lahko privoščijo zidavo novega kulturnega doma. Po Pungartnikovih besedah nekateri menijo, naj gre galerija v trebanjski grad, ta pa se že 3 ali 4 leta nahaja v fazi, ko ne vedo, če bo vrnjen dedičem nekdanjih lastnikov oz. denacionalizacijskih upravičencev. "Dokler sem jaz na tem položaju, bo KS vodila dom kot

* Svetniki so opozarjali na propadanje domov na Mirni in Čatežu, zvečine pa so soglašali z Jožtom Venclem (SDSS), naj postopki pospešeno tečejo, ker pač svetniki ne morejo razsojati, kako in kaj. Dr. Pavlin je menil, da prostori galerije niso idealni. Dejal je, da mora kulturna dejavnost potekati v teh prostorih tudi vnaprej, dokler ne bi našli ustrežnejših prostorov. Po tako zblizanih stališčih je občinski svet soglašal, da ni ovir za vračilo spornih objektov v naravi ob zgoraj navedenem pogoju, poenostavljeno povedano: da nihče ne more (ne glede na izid denacionalizacijskega postopka) ukiniti kulturnega doma in galerije, dokler za njuno dejavnost in izvajalce ne poskrbijo pod ustrežnejšo streho.

svoje premoženje. Mi nismo nič krivi, da so postopki zastali," je še poudaril Ciril Pungartnik.

P. PERC

PROJEKT O PRIDELAVI VRTNIN

SEVNICA - Tukajšnja kmetijska svetovalna služba vabi v petek, 12. aprila, ob 10. uri v dvorano sevnškega gasilskega doma na predstavitev razvojnega projekta o možnostih pridelave vrtin in zelenjave v občini Sevnica.

PRAZNOVANJE SPOMINSKEGA DNEVA OBČINE TREBNJE

TREBNJE - Občina Trebnje bo svoj spominski dan v počastitev Pavla Golie praznovala 6. in 10. aprila. V soboto, 6. aprila, bo ob 10. uri v Kulturnem domu Trebnje predstava Peter Klepec, namenjena predšolskim in šolskim otrokom. V sredo, 10. aprila, bo ob 17. uri v Kulturnem domu Trebnje srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov občine Trebnje, ob 19.30 pa bo v prostorih Centra za izobraževanje in kulturo slavnostna akademija v počastitev spominskega dneva Pavla Golie. ZKO in Športna zveza občine Trebnje bosta podelili Golie priznanja posameznikom in društvom za dosežke v letu 1995, slavnostni govornik pa bo Mitja Prijatelj, predsednik ZKO Trebnje. V prostorih Centra bo na ogled razstava o življenju in delu Pavla Golie, pripravljena pa jo knjižnica Pavla Golie Trebnje in tamkajšnja osnovna šola. Vstopnine na prireditvah ni.

ZAKONCA ZORC NA VRHU SALAMIADJE NA REPČAH

REPČE - Na ocenjevanju salam, ki so ga v sodelovanju s trebanjsko kmetijsko svetovalno službo opravili v soboto, 30. marca, pri Antonu Brezovarju na Repčah, je bilo, vsaj kar zadeva prvih pet najbolje uvrščenih, tekmovanje zelo izenačeno, saj je med vsakim salamarjem le pol točke razlike. Med 22 vzorci zvečine zelo okusnih salam pa je največ - 18 točk dobil izdelek, ki ga je za salamiado pripravila Marica Zorc z Mirne. Prav tako kot zmagovalna je tudi drugouvrščena salama izdelek prekaljenega mojstra za domače salame, njenega soproga Tomaža Zorca, mesarja v mesnici Bajt na Mirni. Tretje mesto je osvojil Anton Meglič (Stari trg), četrto Albin Zupančič (Svetinje) in peto Martin Kvas (Breza).

DAROVANJE KRVI V SEVNICI

SEVNICA - Da bi bolnišnice v Sloveniji imele vedno zadostne količine krvi, vabi Območna organizacija Rdečega križa Sevnica na darovanje krvi v ponedeljek, 15. in torek, 16. aprila, v prostorih TVD Partizana v Sevnici vse redne krvodajalce pa tudi druge zdrave občane, ki se želijo pridružiti vrsti krvodajalcev.

MIZARSTVO JUDEŽ
Judež Anton, s.p.
Radna 30, 68294 Boštanj
Tel. 0608/82-132, 41-132

GRADITE, OBNAVLJATE STANOVANJE?

Poceni in kvalitetno izdelovanje oken po naročilu na sodobnem CNC stroju po evropskih normah.

Možnost obročnega odplačevanja!

ZANIMANJE ZA TREBANJCE NA SEJMU ALPE - ADRIA - Akademski slikar Grk Ivan Kmoh, ki se je naselil v Ljubljani, je dobro zasnoval predstavitev trebanjske občine na mednarodnem sejmu Alpe - Adria Turizem, šport in umetnost v Ljubljani. Trebanjska je bila pestra in očito dovolj privlačna, da se je kljub večjemu zakupljenemu prostoru kot lani vsak dan kar trlo obiskovalcev. Organizator tokratne predstavitve, podjetnik Jože Vencelj, pravi, da so nekateri izmed okrog 20.000 obiskovalcev sejma, zadovoljni s predstavitvijo in pokažnjo Brarjevega cvička s Homa (na posnetku) in kulinaricnih umetnostih Gorana Pevca iz gostilne Javornik ter ustvarjanjem Sandija Leskova itd., že odločili za obisk nekaterih krajev v trebanjski občini. (Foto: P. P.)

DOBRODELNI KONCERT ZA MATEJA USPEL - Zapuščena in propadajoča zabukovska šola je bila v nedeljo vsaj trikrat premajhna, da bi lahko količkaj normalno sprejela vse, ki so prišli na dobrodelni koncert za pomoč tertraplegiku Mateju Božiču iz Podgorja ob Sevnici. V poldnevno uro trajajočem sporedu, ki sta ga zasnovala ansambel Osvirk in trio Zibert, se je vrstilo veliko nastopajočih, precej pa so jih morali odkloniti, če so hoteli prireditelji končati v razumnem času. Zato se prireditelji tem opravičujejo ter zahvaljujejo vsem nastopajočim in občinstvu, ki je za Mateja prispevalo 333.000 tolarjev in 250 mark. Janez Podlesnik je že pred koncertom od sevnških podjetij in obrtnikov zbral še 275.500 tolarjev in 150 mark. Pri Božičevih so jokali od žalosti zaradi tragedije in hkrati od veselja zavoljo tolikšne solidarnosti, ko so jim izročili prispevke. (Foto: P. P.)

NI MRTVE SEZONE - Inž. Verbovšek (na posnetku levi s sodelavcema ob vrtini) se pohvali, da imajo trenutno najmočnejši kompresor v Sloveniji. Če ne bi delali s tem, ampak s kladivom, bi na Telčah delali vsaj en mesec!

Na Telčah ne bodo več brez vode

Do vode iz 260 m globoke vrtine s pomočjo demografskega tolarja - Krajanji primaknili več kot 3 milijone tolarjev - Država letos nič za raziskave novih virov pitne vode

TELČE - Za 44 gospodinjstev in lastnikov vikendov na Telčah, Novi Gori in okolici se obetajo boljši časi, kar zadeva zanesljivo in zadostno oskrbo z zdravno pitno vodo. Ljubljanski podjetnik, geolog Renato Verbovšek, je namreč s sodobnimi ameriški stroji Schramm Rotadrill v enem tednu naredil na Telčah ob cesti proti Druščam 260 m globoko vrtino. Inž. Zvone Mencej, lastnik Hydro consultinga, ki je za sevnško občino pripravil projekt po geološki plati, se ni zmotil, kajti dolomiti imajo dosti zanesljivo vodo in običajno je ta tudi dobre kakovosti.

Kakšna je voda s Telč bodo v nekaj tednih pokazale podrobne analize. Poskusne vzorce vode so lahko vzeli že tudi na 175 m globine; kaže na izdatnost vrtine okrog 3 litre vode na sekundo. Naložbo, vredno okrog 5 milijonov tolarjev, bo sevnška občina pokrila pretežno z demografskim tolarjem. Vaščani Telč, ki so v poletnih mesecih ostajali večji del dneva brez vode, kajti v juliju in avgustu so jo imeli na voljo le po nekaj ur v zgodnjem jutranjem času in poznih nočnih urah, so s svojim denarjem obnovili okrog kilometer vodovodnega omrežja.

Po besedah predsednika vodovodnega odbora Alojza Šviglija in podpredsednika Martina Slapšaka so v zadnjih štirih letih vaščani Telč za vodovod prispevali več kot 3 milijone tolarjev. Poudarjata pa, da so že leta 1969, ko je bilo le okrog ducat odjemalcev vode, namestili vodomere in da vodo zavestno plačujejo dražje kot v mestu Sevnici (letos je to 70 tolarjev za kubik, lani pa je bila cena 65 tolarjev), da bi na ta način prišli do prepotrebne denarja za dobro vzdrževanje in posodobitev vodovoda. Vaščani in vikendarji se zavoljo tega niti ne pritožujejo, ker

v teh hribih znajo ceniti, kakšna dobrina je voda. Inž. Renato Verbovšek je poprej delal na Geološkem zavodu Slovenije, kakšnih 10 let pa je, odkar je nastala njihova družinska obratovalnica, kjer je šef žena. Dela imajo vedno dovolj, zanje ni mrtve sezone. Dobro ime so si ustvarili na Primorskem, na Krasu, kjer so nazadnje, predno so prišli na Telče, delali pri Kozini na rižanskem vodovodu. V Ptujso so naredili štiri vodnjake za ptujski vodovod, ki je dotlej imel velike težave. Inž. Verbovšek pokritizira mačehovski odnos države, natančneje: ministrstva za znanost in tehnologijo, ker letos ni dalo Institutu za geologijo nobenega denarja za raziskave novih virov pitne vode, kot da to sploh ni pomembno. Z grenkobo se spominja, da takšnega nerazumevanja republike ni bilo v nekdanji državi.

P. PERC

Krjavljeve iskricke

PIKA NA LJUBLJANČANE - Kar nekaj ljubljancinov, ki obiskujejo srednješolski center Ivančni Gorici, je potožilo, da imajo precej več težav z naravnimi slovnimi predmeti kot pa domačini. "Zasluge" za slabši uspeh na bi po njihovem imel zlasti profesor zaprisežen lokalpatriot iz tega krajev, ki organsko ne prenaša "močvirnikov" in te nenaklonjenosti niti ne skuša prikrivati.

(NE)ODGOVORNOST MAG. GORIŠKA - Občinski svetnik Franc Godeša (LDS) je predlagal predsedniku komisije za mandatna vprašanja, volitve, imenovanja in priznanja Nikolaju Erijavcu (SDSS), naj to delovno telo iwanškega občinskega sveta pridobi cel kup pojasnil od predsednika občinskega sveta mag. Jurija Goriška (SKD) v zvezi z opravljanjem njegove funkcije. Godeša očita Gorišku kršitve poslovniških čes da so seje sveta slabo pripravljene in zato tudi dolgotrajne, da je njegovo sodelovanje z županovstvom invanške občine pomanjljivo tudi zaradi njegovih službenih obveznosti itd. Godeša je predlagal komisiji, naj razreši zadevo v korist občine, in dodal, da bi interpelacijo zoper predsednika sveta Goriška vložil šele kasneje, če bo potrebno. Zvedeli smo, da je komisija vzela zadevo v vednost, predsedniku Gorišku pa je svetovala, naj se sam obrne na Godešo. Vroč to temo so po koncu seje družno zalili z viskijem. Morda pa bo nadaljevanje sledilo na seji občinskega sveta 11. aprila?

Trebanjske iveri

PREKRŠČANJE - Mirenški mesar Tomaž Zorc se lahko pohvali z dobrimi salamami, toda p celo Tomaževi prijatelji in znanci zbadajo, ker se v javnosti dosežki na lanski salamjadi Repčah pri Brezovarju diči ne Zore, na letošnji pa s 4. mestom Sentjanžu pri Repovžu Tomaž Erišman. V obeh primerih gre seveda za Tomaža Zorca, le da ga obakrat prekrstila v drugačen imek organizatorjeva površnost ali tiskarski škrat.

NE ČUJEM DOBRO!? Svetnik Rafko Krevs (LDS) je v polmčni razpravi zastran denacionalizacijskega postopka za vračilo trebanjskega kulturnega doma galerije likovnih samorastnikov očital predsedniku občinskega sveta dr. Marjanu Pavlinu, da im vedno pripravljene obrazložitve za zadeve, za katere je zainteresiran. "Če pa kdo debatira o zadevah, ki vam ne pašejo, te tudi zapisnik ne grejo," je bil ostrejši Krevs, Pavlin se je naredil, kot da je prislišal te očitke.

40.000 MARK - "Tudi gledalci tržnice vse kaže, da bodo razpisne dopise poslej sestavljali odvetniki," je dejal župan Ciril Pungartnik, saj Opara zahteva zemljišče tržnice nazaj, čeprav so vložili okrog 40.000 mark. Količinski denarja bodo letos organizatorji prireditve Iz trebanjskega košar iztržili, ko pa se brezplodno dogovarjajo in "nategujejo", kdo bi glavni in kakšna prireditelj sploh to bo? Ivanu Vovku (ZLS) je že presedalo, da bi v svet vsake po 40 ur pleteničili okoli tega nesrečnega koša. Po njegovi mnenju je vsak svetnik zaradi tega izgubil približno dve uri!

Sevnški paberki

(SPET)ČREPINJE - Te morajo prineseti srečo, ni pa znano, kaj se zgodilo in kaj pomeni, da se na koške raztreščila stropna pred glavnim vhodom v občinski stavbo, kjer imajo prostore tudi državni uradniki. Ker je bila ponedeljek jutraj okoli 6. ure prizorišču "zločina" še daljša vedno domnevajo, da si je nekdo, ki se je zamerila vsakršna oblast, pomagal s tem hladnim orožjem. Skoteno gotovo tokrat ni kriv Cveto, ki na zadnjič opolnoči rogovilil pred zdravstvenim domom.

KRVODAJALSTVO - V sevnškem zdravstvenem domu bi bilo po mnenju občinskega svetnika Franca Pipana (ZLSD) krvodajalske akcije bolj primerno organizirane kot v TVD Partizanu, pri iz higijenskih, zdravstvenih razlogov. Pipan je na zadnjem zasedanju občinskega sveta povedal, da je predlagal direktorju ZD dr. Željku Halapiji, ki pa se ne ogreva za takšno selitve akcije.

"RAVBSIČI" - Na nedeljskem občnem zboru sevnške lovski družine je tajnik zelene bratovščine Rado Umek zamen prosil krivokastre, naj opremijo svoje veritvorne kanonade tudi z imeni krivolovcev...

GORJE - Izjemno dobro iskani nedeljski dobrodelni koncert za Mateja Božiča v Zabukovju vsaj za zdaj preživela tudi v propadajoča šolska stavba, čeprav je proti koncu koncerta zaradi vibracij na odru pristalo na tleh in ansamblu Francija Ocvirka in nekaj košček stopnega ometanja. Moto koncerta ni bil zamen "Gorje je mu, kdor v nesreči biva sam!"

Občina ni kriva za propad podjetij

Franc Černelič zavrnil mnenje, da je občinsko vodstvo v času njegovega dveletnega predsedovanja izvršnemu svetu krivo za propad podjetij - Vzroki propada globlji

KRŠKO - Že kar običaj je, da za sedanje težave krivimo prejšnje vodstvo; tudi krška občina ni izjema. Ta nekoč zelo močna občina se lahko sedaj po nekaterih kazalcih primerja z najslabše stoječimi. Zadnje čase je bilo slišati kar nekaj očitkov, da so se težave krškega gospodarstva začele v času, ko je izvršnemu svetu občine Krško predsedoval današnji poslanec v državnem zboru Franc Černelič, zato so v našem glasu organizirali javno tribuno, na kateri so spregovorili tudi o aktualnih vprašanjih.

"V posameznih podjetjih so se res začele težave v času mojega dveletnega predsedovanja, vendar pa so bili vzroki od prej," je dejal Černelič. Že takrat je na primer ocenil, da je napaka SOPA-a investicija v inženiring v Ljubljani, ki je nastala iz tekočih sredstev, v občini pa smo ugotavljali, da bi se dalo SOP rešiti, če bi dali to stavbo v najem, saj je bilo veliko zanimanja, a v Ljubljani so imeli drugačne račune. "Tiste čase so kot gobe po dežju nastajali bypassi, ki so dokončno izpili še zadnje kri. Tudi sklad za razvoj se je izkazal kot grobar. Pomanjkanje denarja o vodstva podjetij reševala s krediti, povsem legalni sistem kreditiranja z visokimi obrestmi ob sicer običajnih majhnih profitih pa je bil glavni krivec propada," meni Černelič.

Občina ni mogla vlagati v podjetja, izvršni svet pa je izvrševal funkcije v okviru pristojnosti občine. "Občino je lažje voditi kot podjetje, saj je dotok denarja stalen in se ne moreš potopiti," pravi, medtem ko se v podjetjih, tudi v Vidmu, finančna disciplina ni držala.

sesula. Franc Černelič ugotavlja, da osnovni cilj izvršnega sveta občine ni bil napačen, to je infrastrukturo ustvariti pogoje za drugo vrsto dejavnosti, absurdno pa je reči, da je IS kriv za propad podjetij: "Ni nam mogoče očitati, da je bila priložnost, a da je nismo izkoristili!"

In še o divjem lastninstvu: "Če bi imeli prste vmes pri propadu podjetja, bi bili danes med kupci!" Ali je bila prodaja Vidma zrezirana?

• Edo Komočar je vprašal, kje so razlogi, da se posamezni člani zakona o varstvu okolja iz leta 1993 ne uresničujejo, saj bi bilo to v interesu krške občine in Posavja. Pri omenjenem zakonu podzakonski akti niso bili nikoli pripravljene. "Podzakonski akti za rento NEK niso izpisani, ker bi to pomenilo, da se v proračunu zagotovijo sredstva za rento. Tudi večina drugih območij ni zainteresirana, da bi Krškemu zagotovili rento. Podpirajo jo Velenčani, Šoštanjčani pa tudi Mežica in Trbovlje, potem pa se konča. Dokler ne bo podpore, Posavje rente za degradacijo prostora zaradi nuklearke ne bo dobilo. Potrebno je prisiliti Ministrstvo za okolje in prostor, vendar je za to potreben konsenz, ki trenutno ni mogoč. V tem primeru gre za ignoranco ljudi!" pravi Černelič.

na, Černelič ni mogel soditi, preprčan pa je, da so Videm ves čas "peljali" določene strukture ljudi, ne pa občina ali kdo od zunaj.

Franc Černelič

Obnovili delo ZOTK

Glavni cilj: vzgoja mladih članov

KRŠKO - Zadnja leta Zveza organizacij za tehnično kulturo Krško ni bila prav aktivna, letos pa bo, kot kaže, spet zaživela. V četrtek, 28. marca, so se namreč v prostorih krške občine zbrali predstavniki Radiokluba Krško, Krila kluba, Modelarskega kluba, Društva potapljačev, vsi iz Krškega, predstavniki Kluba jamarjev iz Kostanjevice in Radiokluba Iskra s Prekope, predstavnik ZOTK Slovenije Andrej Jus in drugi.

Izvolili so nov upravni odbor, ki ga odslej vodi predsednik Ivan Rimc, tajnik pa je postal Boško Karabaš. Dogovorili so se o novem pristopu klubov k zvezi, prednost takšne povezave pa je skupni nastop v občini in enotnejše financiranje, saj pričakujejo od občine finančne dotacije. Ena izmed prednostnih nalog je delo z mladimi s poudarkom na tekmovalstvu in srečanju mladih tehnikov Slovenije, ki bo letos 1. junija v Velenju.

T. G.

NE za nadstandard!

KRŠKO - Ugibanj o tem, kakšna športna dvorana bo stala ob novem šolskem centru v Krškem, je konec. Svetniki so po burni razpravi, ko so bili načeloma vsi ZA veliko športno dvorano, le s petimi glasovi to dvorano tudi dejansko podprli. Sicer je res težko podpreti takšno investicijo, ko del prebivalstva v občini še vedno hodi po blatu namesto po asfaltu, in se hkrati zavedamo, da bi potrebovali denar še za kup nujnejših zadev.

Po idejni gradbeni zasnovi naj bi se gradila dvorana v skupni površini 3.677 kv. metrov. Od tega bo država financirala 1.200 kv. metrov, razliko bi morala kriti občina, kar pa po sklepu sveta ne bo potrebno, saj bo v dveh letih, ko naj bi bil končan šolski center z dvorano, slednja le tolikšna, kot jo financira državni proračun. Ali je 140 milijonov tolarjev (po mnenju svetnika Žiganteja gre le za 85 milijonov, saj mora od skupne investicije 370 milijonov občina že za izgradnjo srednješolskega centra zagotoviti 55 milijonov za komunalno urejenost zemljišča, ne glede na to, kolikšna bo dvorana) v treh letih za krško občino preveč ob podatku, da samo letošnji občinski proračun predvideva dobri 2,5 milijarde tolarjev prihodkov, naj odločijo strokovnjaki. Res pa je, da je bila to priložnost, da bi občina in z njo tudi Posavje dobilo veliko športno dvorano, ki ne bi služila le športnikom, ampak bi bila lahko namenjena tudi različnim drugim prireditvam.

Morda je predlagatelj, urad župana, res preslabo pripravil predlog financiranja, na kar se je tudi večina svetnikov sklicevala, tudi svetniki SKD, katerih predstavniki sestavljajo občinsko upravo. Možnosti za astronomske podražitve namreč v krški občini niso neznanne, odgovornost za ponovitev napake pa bi nosili svetniki, tako kot jo nosijo sedaj, ko so glasovali proti večji dvorani. Ali je bila odločitev pravilna, bodo povedali novi rodovi.

T. GAZVODA

Pomlad je tu. Veselite se jo v dvoje. Pokličite ali obiščite ženitno agencijo METULJ na Tržaški cesti 2, v Ljubljani od 10. — 17. ure. Tel. (061) 126-35-84

T. GAZVODA

Vinogradništvo njih življenje

Projektna naloga OŠ Bizeljsko - Zanimiv in bogat zapis o vinogradništvu

BIZELJSKO - Med kraji, kjer potekajo dnevi v znamenju dela v vinogradu, je Bizeljsko in tudi delo osnovne šole na Bizeljskem je v nekaterih pogledih tesno povezano z vinogradništvom. O tem najlepše poročča knjižica, ki jo je šola izdala že pred časom in ki je v tem letnem času spet aktualna.

Gre za projektno nalogo o vsem, kar je povezano z vinogradništvom. Naloga - naslov so ji dali Vinogradništvo na Bizeljskem nekoč in danes - je nastajala daljše obdobje. S to projektno nalogo so avtorji segli od začetov vinogradništva na Bizeljskem do najnovejših dosežkov v vinarstvu, s katerimi se lahko danes pohvali Bizeljsko. V knjižici pišejo o podnebnih možnostih za rast vinske trte, o obnovi vinogradov, o škodljivcih na vinski trti, kletarjenju, hramih in o pomenu prodaje vina za družbeni položaj domačinov na Bizeljskem. Vinu in delu v vinogradu so ljudje posvetili mnoge pesmi in teh so čim več skušali izbrskati iz spomina in predalov tudi bizeljski osnovnošolci. Učenci so zapisovali tudi pogovore in opisovali navade, povezane z vinogradništvom ter sestavili slovar narečnih besed. Skratka, gre za pravcato majhno študijo o vinogradništvu.

"Prijetno smo presenečeni ob dosežkih mladih, saj so vinogradništvo na Bizeljskem opisali zanimivo in hkrati strokovno. Učenci so si v raziskavi pridobili bogato in raznovrstno znanje. Ko sem daljše obdobje spremljala raziskovalno nalogo, sem opazila, kako raste zanimanje

za delo in kako se učenci trudijo, da bi vsak opravil nalogo čim bolje," pravi v zvezi z omenjeno projektno nalogo Vida Najger, ravnateljica OŠ Bizeljsko. Po prepričanju dipl. ing. agronomije Milene Rožman otroci z Bizeljskega živijo z vinogradom in vinogradništvom od rane mladosti. Marsikateri osnovnošolec v domačem vinogradu že opravlja zahtevna dela. Ali kot pravi Vida Najger: "Vinogradništvo je na Bizeljskem način življenja mnogih odraslih in otrok. Od rojstva naprej je vse povezano z vinogradništvom."

Ravnateljica Najgerjeva je prepričana, da otroci z življenjem v takem okolju pridobijo že zgodaj delovne navade. Pravi, da so vinogradniški otroci v šoli večinoma uspešni; gre pač zato, da se bodo znali potruditi tudi v šoli, če se morajo pri delu v domačem vinogradu.

Ampak pridnost domačinov je premalo za razvoj območja, meni Najgerjeva. Država bi po njenem mnenju morala pomagati Bizeljskemu.

L. M.

Vida Najger

MLADI NAVDUŠILI POLNO DVORANO - Učenci in učitelji podružnične šole Veliki Podlog ter tamkajšnja krajevna skupnost sta zadnje marčevske soboto vsem materam in seveda drugim krajanom pripravili prigrčeno proslavo, prvič pa so pri njih gostovali člani studija H iz Trbovelj, saj je njihova prireditev nosila naslov Korajža velja. Težko bi rekli, kdo od mladih pevcev, pevki in instrumentalistov podružnične šole iz Podloga pa tudi gostov matične šole iz Leskovca je bolj navdušil do zadnjega kotička polno podloško dvorano. A lastnik Studija H Bogomir Hvala je bil najbolj navdušen nad pevcem tretješolcem Samom iz Velikega Podloga, ki mu je ponudil tudi gostovanje v studiu. Vsi nastopajoči so prejeli skromna darila, ki so jih organizatorjem prispevali številni pokrovitelji. (Foto: T. Gazvoda)

Slovenska vas kot plačilo Brežicam

V Brežicah ustanovili komisijo za Poslovno-trgovski center Slovenska vas - MORS želi, da bi nekdanji TRZ kupila SKB - Najemniki bi bili izigrani

SLOVENSKA VAS - Občinski svet Brežice je imenoval 5 - člansko komisijo za pregled dogajanja v zvezi s Poslovno-trgovskima centrom Slovenska vas. V komisijo so imenovali predstavnike občinskega sveta ter predstavnika KS Jesenice na Dolenjskem in, kljub nekaterim pomislekom, tudi predstavnika odbora najemnikov poslovnih prostorov v Slovenski vasi.

Komisija, v kateri sodelujeta tudi občinska uprava in Center za razvoj Posavja, mora pregledati in ugotoviti izvajanje sklenjenih najemnih pogojev. Zbrala bo vse tiste pogodbe, ki so jih bodoči najemniki podpisali, vendar na njihovi podlagi še niso začeli opravljati napovedane dejavnosti.

V zvezi s Poslovno-trgovskim centrom Slovenska vas, kjer je bil nekdanji Tehnični remontni zavod nekdanje JLA, bi lahko imela komisija dovolj dela. Ministrstvo za obrambo, ki upravlja skoraj vse območje nekdanjega TRZ, bi se tega zanj nekako nedonosnega prostora rado znebil. Trdno pa je odločeno, da ga bo čim dražje prodalo. Med tistimi, ki bi imel dovolj

denarja, je SKB - Investicijsko podjetje, ki je že dobilo del nekdanjega vojaškega kompleksa v Slovenski vasi, in sicer mu je s to zemljo obrambno ministrstvo plačalo nek opravljeni posel. MORS si želi, da bi tudi preostali del nekdanjega TRZ dobila SKB, ki je očitno videti dovolj bogat partner.

Brežičani so se Morsovim nameram uprli, češ da bi banka kompleks v Slovenski vasi preprodajala. To je po brežičkem prepričanju povsem v nasprotju s pravičnim reševanjem zadev. Pravično bi bilo, menijo Zadev, da bi Mors ali kdo drug, če ministrstvo ni pristojno, nekdanji TRZ dalo, in ne pro-

• V svojevrstnih razmerah so se znašli najemniki poslovnih prostorov v Slovenski vasi. Mors jim je ponudil v podpis pogodbo o nakupu teh poslovnih prostorov. To pomeni, naj bi od ministrstva kupili poslovne prostore, vendar jim pri tem nihče ne bi znižal cene za denar, ki so ga že vložili v obnovo prostorov. Občina je s predvideno uveljavitvijo svoje predkupne pravice tok dogajanja nekako zavrla za pol leta, potem se bo videlo, kaj je uspelo doseči v Kacinovih pisarnah brežičkim tajnim pogajalcem.

dalo, občini Brežice. Brežice so upravičene, da bi omenjeni kompleks dobile zastoj, saj so dale zelo veliko rodovitne zemlje ministrstvu za obrambo, kot so menili na nedavni seji občinskega sveta Brežice. L. M.

Čestitamo!

Največ izgube je v krški občini

Na gospodarsko dogajanje v Posavju vpliva nekaj večjih podjetij - Brez Nuklearne elektrarne Krško pozitivni poslovni izidi - Pobotali skoraj petino terjatev

KRŠKO - Gospodarske razmere v posavskem gospodarstvu so izredno zaskrbiljujoče. Gospodarske družbe v občini Brežice, Krško in Sevnica so imele v letu 1995 precejšnje likvidnostne težave; povprečno 151 podjetij, v katerih je petina vseh zaposlenih Posavja, je imelo mesečno blokirane ziro račune. Na gospodarsko dogajanje v Posavju je vplivalo nekaj velikih podjetij, med njimi zlasti Nuklearna elektrarna Krško.

Gospodarski kazalci so, gledano v celoti, negativni. Čisti dobiček se je v globalu zmanjšal skoraj za

polovico. Čista izguba pa je bila skoraj trikrat večja kot leto poprej. Tako je gospodarsko stanje z upoštevanjem Nuklearne elektrarne Krško, ki je obračunala domala petino vseh prihodkov in odhodkov, a tudi skoraj polovico

• **Posavska podjetja so bila v primerjavi s podatki za Slovenijo razmeroma uspešni izvozniki. Čisti prihodki iz prodaje na tujih trgih so v Posavju v globalu porasli za 29 odst. Dobri dve tretjini teh izvoznih prihodkov je ustvarilo gospodarstvo občine Krško, sledita občini Sevnica in Brežice.**

čiste izgube posavskega gospodarstva. To pomeni, da brez upoštevanja podatkov o NEK posavske gospodarstvo beleži pozitiven poslovni izid. Čisti dobiček se je povečal za več kot dvakrat; čista izguba se je sicer povečala, vendar

samo za 58 odst.

Po podatkih Agencije Republike Slovenije za plačilni promet, nadziranje in informiranje-Podružnica Krško je v letu 1995 imelo 285 podjetij čisto izgubo, ki je skoraj trikrat večja kot leto poprej, pri čemer tri četrtine vse posavske izgube odpade na občino Krško. S čistim dobičkom, ki ga je bilo lani v celoti manj kot leto poprej, je poslovalo 475 podjetij. Med temi je več kot 90 odst. majhnih, kar pomeni, da je skoraj tri četrtine vsega čistega dobička v Posavju obračunalo 37 velikih in srednjih podjetij. V občini Brežice so imele tri podjetja 63 odst. čistega dobička, v krški občini dve 63,5 odst. in v občini Sevnica dve podjetji 41 odst. čistega dobička.

Omenjene precejšnje likvidnostne težave podjetij so skušali ublažiti z multilateralnimi kompezacijami. V letu 1995 so jih opravili 12 in v njih pobotali za 3,3 milijarde tolarjev medsebojnih terjatev in obveznosti. To predstavlja dobro petino glede na prijavljene zneske.

MARTIN LUZAR

Na podlagi 3. alineje 12. člena ter 3. alineje 16. člena Zakona o privatizaciji pravnih oseb v lasti Sklada Republike Slovenije za razvoj in obveznosti Agencije Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo (Ur. list RS št. 71/94) - dalje Zakon ter ponudbe Sklada z dne 3.2.1995

ORGAN UPRAVLJANJA

IGM SAVA, INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA, D.O.O., VELIKA VAS 62 A, LESKOVEC PRI KRŠKEM
ponuja vsem upravičencem
ODKUP POSLOVNEGA DELEŽA DRUŽBE Z UPORABO NAČINA INTERNE RAZDELITVE IN NOTRANJEGA ODKUPA

1. Ponudba se nanaša na odkup dela poslovnega deleža Sklada v družbi IGM SAVA, INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA, D.O.O., VELIKA VAS 62 A, LESKOVEC PRI KRŠKEM, in sicer:

1.1. 33,33% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 20,0% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina interne razdelitve,
1.2. 66,67% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 40,0% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina notranjega odkupa.

2. Ponudba se nanaša izključno na upravičence, kot jih opredeljuje Zakon:

2.1. zaposleni, bivši zaposleni in upokojeni delavci IGM SAVA, INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA, D.O.O., VELIKA VAS 62 A, LESKOVEC PRI KRŠKEM,

2.2. ožji družinski člani zaposlenih, vendar samo pod pogojem, da vrednost vplačil, s katerimi bodo upravičenci iz točke 2.1. te ponudbe sodelovali v interni razdelitvi, ne bo dosegla vrednosti poslovnega deleža, namenjenega interni razdelitvi, in zgolj za preostanek poslovnega deleža, do vrednosti poslovnega deleža, namenjenega interni razdelitvi.

3. Odkup poslovnega deleža v okviru notranjega odkupa je možen le v primeru, če upravičenci sodelujejo pri interni razdelitvi delnic.

4. Prodajna cena 33,33% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 20,0% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina interne razdelitve, znaša 29.690.298,20 SIT.

5. Prodajna cena 66,67% navadnega poslovnega deleža Sklada, ki je enak 40,0% osnovnega kapitala družbe z uporabo načina notranjega odkupa, ob upoštevanju 50% popusta, znaša 29.690.298,20 SIT.

6. Vplačilo kupnine v okviru interne razdelitve se opravi z izročitvijo lastniških certifikatov iz 31. člena ZLPP oziroma potrdil za manj izplačane neto osnovne plače iz 25. a člena ZLPP, pri čemer morajo upravičenci najprej uporabiti potrdila in šele nato lastniške certifikate.

7. Vplačilo kupnine v okviru notranjega odkupa se opravi v gotovini, z izročitvijo presežnih potrdil za manj izplačane neto osnovne plače iz 25. a člena ZLPP oziroma lastniških certifikatov iz 31. člena ZLPP.

8. Organ upravljanja IGM SAVA, INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA, D.O.O., VELIKA VAS 62 A, LESKOVEC PRI KRŠKEM, poziva upravičence, da mu v roku 15 dni od objave te ponudbe v tedniku DOLENJSKI LIST in na oglasni deski družbe pisno sporočijo svojo pripravljenost za sodelovanje v interni razdelitvi in notranjem odkupu.

Na podlagi zbranih izjav upravičencev bo organ upravljanja v skladu s 3. alinejo 12. člena in 4. alinejo 16. člena Zakona pisno obvestil Sklad Republike Slovenije za razvoj, d.d., o tem, ali bodo upravičenci sodelovali v interni razdelitvi in notranjem odkupu po tej ponudbi.

9. Organ upravljanja IGM SAVA, INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA, D.O.O., VELIKA VAS 62 A, LESKOVEC PRI KRŠKEM, poziva vse upravičence, da v roku 30 dni od objave te ponudbe v tedniku DOLENJSKI LIST in na oglasni deski družbe predložijo potrdila za manj izplačane neto osnovne plače iz 25. a člena ZLPP oziroma lastniške certifikate.

10. Upravičenci predložijo potrdila oziroma certifikate na sedežu družbe IGM SAVA, VELIKA VAS 62 A, LESKOVEC PRI KRŠKEM, vsak delovni dan med 13. in 15. uro.

11. Organ upravljanja bo v roku iz točke 9 te objave zbral potrdila oziroma lastniške certifikate ter predložil Skladu potrdilo Agencije Republike Slovenije za plačilni promet, nadziranje in informiranje o dejansko razknjiženih potrdilih, oziroma lastniških certifikatih.

12. Če organ upravljanja v roku iz točke 9 te objave ne bi predložil Skladu potrdila o razknjiženih potrdilih oziroma lastniških certifikatih, lahko upravičenci v nadaljnjem roku 60 dni uveljavijo svoje pravice po Zakonu neposredno pri Skladu.

V tem primeru morajo upravičenci pooblastiti skupnega zastopnika za sklenitev in izvedbo pogodbe o odkupu poslovnega deleža v okviru interne razdelitve in notranjega odkupa.

Obveznosti organa upravljanja o predložitvi potrdila o razknjiženih potrdilih oziroma lastniških certifikatih iz prejšnje točke te ponudbe preidejo na skupnega zastopnika upravičencev.

13. Morebitna prodaja poslovnega deleža Sklada upravičencem po tej ponudbi bo izvedena na podlagi sklepa o privatizaciji, sprejete na Upravnem odboru Sklada, in v obliki enotnega poslovnega deleža, ki bo na podlagi pogodbe pripadal skupnim lastnikom - upravičencem po tej ponudbi in glede katerega bodo lastniki v pravni skupnosti.

14. To ponudbo organ upravljanja posreduje zaradi izvajanja svojih obveznosti po Zakonu, upravičencem pa je znano gospodarsko stanje družbe oziroma so jim na sedežu družbe na razpolago vsi potrebni podatki in dokumentacija o tem, zato družba in Sklad izključujeta kakršnokoli jamčenje za stvarne ali pravne napake na družbi, njenih sredstvih, pravicah ali obveznostih in/ali poslovnem deležu, ki je predmet te ponudbe.

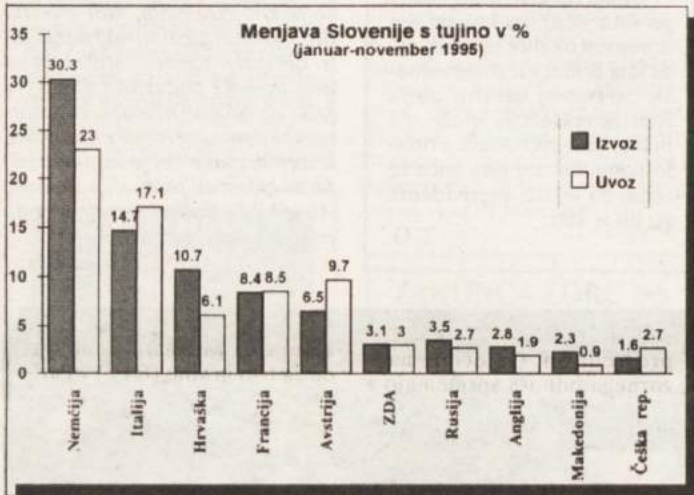
15. Upravičenci lahko dobijo dodatne informacije v zvezi s sodelovanjem pri privatizaciji ponujenega poslovnega deleža na sedežu družbe.

Kratke domače

POSPEŠEVALNA MREŽA - Po dogovoru med predstavniki občine in predstavniki območne obrtne zbornice Brežice in na podlagi aktivnosti v zvezi s povezovanjem dejavnikov na področju pospeševanja malega gospodarstva v občini so se večeraj v prostorih doma obrtnikov na ustanovnem občnem zboru zbrali člani lokalne pospeševalne mreže.

SEJEM GOSPODARSKIH VOZIL - Ljubljanski sejem in Združenje avtomobilskih uvoznikov in prodajalcev Slovenije bosta na gospodarskem razstavišču v Ljubljani od 17. do 20. aprila pripravila razstavo motornih vozil, namenjenih gospodarski in poslovni dejavnosti, sestavnih in nadomestnih delov, dodatne opreme, olj, maziv, aditivov, avto kozmetike, avtoalarmov in mobilne telefonije. Območna obrtna zbornica Brežice oziroma njena sekcija avtoprevoznikov zbira prijave za organiziran avtobusni prevoz in ogled sejma.

DAN AVTOPREVOZNIKOV - 6. aprila bo v Celju v okviru sejma Avto in vzdrževanje dan avtoprevoznikov s strokovnimi predavanji o predpisih pri izdaji licenc v cestnem prevoznikstvu, ISO standardih v transportni dejavnosti ter leasingu kot posebni obliki financiranja naložb v transportu.

NAJPOMEMBNEJŠI V ZUNANJI TRGOVINI - V lanskem letu je Slovenija kar 30 odstotkov vsega izvoza dosegla v Nemčiji. Pri uvozu je vrstni red najpomembnejših tujih partnerjev od tretjega mesta naprej nekoliko spremenjen. Za Nemčijo (23 odst. vsega uvoza) in Italijo (17 odst.) sledi Avstrija (9,7 odst.), za njo pa Francija (8 odst.) in Hrvaška (6 odst.). Največji primanjkljaj v blagovni menjavi s tujino je tako Slovenija pridelala z Italijo in Avstrijo, z vsako skoraj po 400 milijonov dolarjev. Več je uvažala kot izvažala tudi iz Španije, Madžarske, Japonske, Francije, Češke in Švice. (Po podatkih SKEP)

Kako kaže na borzi?

Minuli teden so borzno dogajanje ponovno zaznamovala obvestila za javnost, ki so ob objavljenih ukrepih Agencije za trg vrednostnih papirjev in zapletih okrog Mladinske knjige - Založbe vodila k drastičnemu padcu tečajev delnic. Najprej je negotovost na trg prineslo obvestilo Agencije o tveganju naložb v vzajemne sklade, zlasti sklade, ki jih upravlja Proficia Dadas, čemur je sledila omejitev velikosti skladov in s tem prepoved sprejemanja novih plačil v Dadasove sklade. Poslovni sistem Dadas je sprejel nasprotne ukrepe in s tem zelo zaostрил spor, posledica tega pa je zadržano trgovanje z vrednostnimi papirji, povezanimi s poslovnim sistemom Dadasa (to so delnice Dadasa, Primofina in Finmedie). Zaradi nepravilnega lastninstva MK - Založbe in novih zapletov v zvezi s tem pa je do nadaljnjega zadržano tudi trgovanje s to delnico. Vsi omenjeni dogodki vnašajo negotovost na borzni trg, številne investitorje je zadel preplah in skušajo delnice vnovčiti, spet drugi pa so v dvomih, ali je že prišel čas, ko so delnice zrele za nakup, saj cene nekaterih delnic že dolgo

niso bile tako nizke kot zadnje dni. Na žalost je v času negotovosti in padanja tečajev padla tudi delnica Dolenjske banke. Po zelo obetavnem začetku, ko so se posli prejšnji teden sklepali med 15.000 in 16.780 tolarji za delnico, je v naslednjih dneh enotni tečaj padel tja na 12.600 SIT. Očitno bo treba počakati, da se celotna situacija na borzi razjasni in da se povrne zaupanje v borzni trg in v delnice. Vsekakor bo za to potrebno tudi večje število kotirajočih delnic, kar bo investitorjem nudilo možnost izbire in razpršitve tveganja. Zato je treba pozdraviti sklep uprave Ljubljanske borze, da se s 4. aprilom začne trgovati z rednimi delnicami Mercatorja na odprtem trgu (OTC trgu). S temi delnicami se že nekaj časa trguje na neorganiziranem trgu, cena pa je zelo nestanovitna. Delnice so izdane v nematerializirani obliki in preknjiževanje lastništva poteka po pravilih, ki jih določa KDD. Vsem zainteresiranim bodo borzni posredniki posredovali natančnejše informacije o pogojih za prenos lastništva.

MARJETKA ČIČ
DBD, d.o.o., Novo mesto, Novi trg 5
Tel.: 068/323-553, faks: 068/323-552

Revoz na vrhu, Krka blizu

Tudi lani je bil novomeški Revoz krepko največji slovenski izvoznik - Krka zdrsnila na 6. mesto

Novomeški proizvajalec avtomobilov Revoz je po anketi Gospodarskega vestnika, ki je lestvico največjih slovenskih izvoznikov za leto 1995 pripravil v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije, s 84 milijardami in 750 milijoni tolarjev izvoza daleč pred vsemi; s 33 milijardami je drugo velenjsko Gorenje, z 32 milijardami so tretje Slovenske železarnice, medtem ko je drugo veliko novomeško podjetje Krka na tej lestvici z 22 milijardami in 755 milijoni tolarjev izvoza šesta; za dve mesti višje je bila, če bi te številke prišli tudi 1,7 milijarde izvoza Krke Novoterm, kjer ima Krka sicer manjšinski, 20-odstotni delež, pa bi Krka na 4. mestu prehitela ljubljanski Lek. Revoz je bil tudi predlani prvi.

Ce je dolenska regija močno zastopana med prvimi desetimi, pa je med največjimi stotimi le malo podjetij iz Dolenjske, Posavja in Bele krajine. Črnomaljski Danfoss je s 4,9 milijard tolarjev 36., ribniški Inles je dve mesti za njim, semiška Iskra je s 3,7 milijarde 48., metliška Beti z 2,7 milijarde 64., straški Novoles je na 69. mestu, trebanjski Trimo je 83., sevnška Lisca 85., Krka Novoterm sama pa 96.

Zanimiva je tudi pokritost uvoza z izvozom. Revoz je porabil skoraj vse devize, ki jih je zaslužil, saj je pokritost 101-odstotna. Krka je

uvoz pokrila 239-odstotno, med podjetji z našega konca pa se z največjo pokritostjo uvoza z izvozom ponaša straški Novoles (558-odstotno). Med prvimi stotimi ima le 6 podjetij izvoz manjši od izvoza.

Tečaji

Menjalnice na Dolenjskem so v torek kupovale nemško marko po 86,50 (Poštna banka Slovenije) do 88,42 tolarja (Publikum), prodajale pa po 88,69 (Publikum) do 89,50 tolarja (Dolenjska Banka). Povprečni nakupni tečaj za marko je bil 87,89, poprečni prodajni pa 89,32 tolarja. Nakupni tečaji za avstrijski šiling so se gibali med 11,55 in 12,50 tolarja, prodajni pa med 12,58 in 12,90 tolarja. Za 100 italijanskih lir je bilo treba odšteti od 8,42 do 8,54 tolarja, če ste jih prodali, pa ste zanje dobili od 7,60 do 8,30.

Srednji tečaj Banke Slovenije v torek, 26. marca: 100 mark 9061,3922 SIT, 100 šilingov 1288,5300 SIT, 100 lir 8,5530 SIT, en ameriški dolar 133,6694 SIT, 100 kun 2447,3824 SIT in en eku (ECU) 168,1432 tolarja.

Krka obvešča delničarje

Krka, p.o., Novo mesto, bo po končanem lastninskem preoblikovanju postala ena največjih slovenskih delniških družb. Za letošnje leto načrtuje 8% rast prodaje. Prodajni rezultati prvega tromesečja so ugodni, saj je doseženega že 28% letnega plana.

Kar 92.000 bodočih delničarjev je svoj certifikat ali gotovino, nekateri tudi oboje, namenilo za nakup Krkinih delnic. Samo v javni prodaji za certifikate je sodelovalo skoraj 80.000 Slovencev. Ker je vrednost vloženih certifikatov za več kot 30% preseгла vrednost razpisnega števila delnic, se je končna prodajna cena delnice zvišala za 30%, vlagatelji pa bodo v Krki lahko uporabili le nekaj manj kot polovico vloženega certifikata. Neizkoriščen ostanek bodo vlagatelji lahko vložili v drugo podjetje ali investicijsko družbo. Mnogi pa so to že stori-li.

Trenutno Krka zaključuje usklajevanje podatkov iz vseh načinov lastninstva - interne razdelitve, notranjega odkupa in javne prodaje delnic - z Ministrstvom za ekonomske odnose in razvoj. Zaradi velikega števila vlagateljev je postopek usklaje-

vanja dolgotrajen. V teh dneh prejema vlagatelji obvestila o številu in skupni vrednosti delnic, ki jih imajo v Krki. Tako lahko vsakdo tudi ugotovi, koliko delnic certifikata je ostal neizkoriščen. Ker je od končane javne prodaje preteklo dobih pet mesecev, je možno, da je prišlo do sprememb podatkov vlagateljev (naslovi, priimki...). Vsi, ki so certifikat ali gotovino vložili v Krko in v začetku aprila ne bodo prejeli obvestila, se lahko obrnejo na Krko in sporočijo morebitne spremembe svojih podatkov.

Imetniki Krkinih delnic verjetno že nestrpno pričakujejo obvestilo o vplačanih delnicah. V Krki pa si bodo prav gotovo oddahnili, saj se bo število telefonskih klicev vlagateljev, ki jih bodisi skrbi, da so bili pri obveščanju morda po pomoti pozabljeni ali pa jih zanima ostanek na certifikatnem računu, zmanjšalo. Postopek lastninskega preoblikovanja je tak, da zlasti pri velikih podjetjih vodi v dolgotrajno preverjanje in usklajevanje podatkov, zaradi česar tudi obvestil delničarjem ni možno poslati takoj po končani javni prodaji oz. ostalih načinov preoblikovanja.

KMETIJSTVO

VEČ MLEKA, MANJ ŽIVINE

VELIKE LAŠČE - Kmetijska zadruga Velike Lašče je lani poslovala uspešno kljub včasih tudi neolajni konkurenci. Mleka je odkupila skoraj milijon litrov (natančno 991.150 l), kar je za 1,57 odstotka več kot leto prej, v primerjavi s planom pa celo 2,28 odstotka več. Razveseljivo je, da se kakovost mleka izboljšuje, saj je bilo kar 62 odstotka mleka razvrščeno v ekstra kakovostni razred, nadaljnih 18 odstotkov pa v prvi kakovostni razred. Ob naraščanju odkupa mleka pa se število krav in število kmetov, ki oddajajo mleko, zmanjšuje. Odkup živine rahlo upada. Ker je živine manj, ostaja tudi vedno več travnikov v hrbovitejših območjih nepokošenih.

Z NOVOMESKE TRZNICE

Pred veliko nočjo je kar nekaj branjev ponujalo suhomesnate izdelke, prekajene v domačih sušilnicah. Malo večjo šunko bi lahko odnesli domov za 10.000, manjše pleče za 7.000 tolarjev. Domače prekajene klobase so veljale 1.500 tolarjev kilogram, prekajena slanina pa 1.200. Ostale cene: jajca od 25 do 30, kokoš 650, ščetana 600, sirček 400, čebulček 300, mešano sadno žganje 600, med 500, jabolka 70, merica regrata 100, orehi 1.000 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi so bile pomaranče 130, jabolka 126, limone 190, paradižnik 357, rozine 231, česen 347, čebula 63, fige 504, fižol 247, grozdje 625 in ringlo 683 tolarjev. Pri Deladiniju so bila jabolka 160, hruške 260, grozdje 650, pomaranče 150, limone 220, breskve 700, marelice 1.100, mandarine 250, slive 550, jagode 400, solata 700, krompir 60, zelje 120, paradižnik 490, paprika 630, koren 200, česen 500 in banane 170 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 180 do tri mesece starih in 50 starejših prašičev. Prvih so prodali 120 po 310 do 370 tolarjev, drugih pa 20 po 230 do 250 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Drobničnica nova tržna niša

V slovenskem kmetijstvu, ki se tako ali drugače prilagaja evropskemu, bo treba poiskati nove tržne niše, kot pravijo temu ekonomisti. Potrebno bo spodbuditi tiste panoge in dejavnosti, ki imajo možnosti prodaje, in pozabiti na nekatere predsodke, kakršen je na primer ta, da reja drobnice, ovc in koz pritiče le rezevzem. Odločilno je dejstvo, da je (ne le zaradi boleznih norih krav) govejega mesa preobilica, mesa drobnice pa primanjkuje, zato klavna jagnjed na primer dosega tržno ceno 5 in celo več nemških mark. V porabi mesa ovčjega in kozjega mesa so pri nas velike rezerve, saj je kar šestkrat manjša od evropskega povprečja in znaša na leto komaj 35 kg. Ne bi ponavljali znanih dejstev, zakaj je reja od nekdanjih več kot tisoč glav padla na picilih 25.000. Kriv tudi ni dr. Zagožen, pišec Ovcereje (ČZP Kmečki glas, 1982) in univerzitetni profesor, ki se raje kot s svojo stroko ukvarja s politikom. Kriv je splet okoliščin in netržno razmišljanje, da v Sloveniji nismo znali izkoristiti nad 300.000 ha tako imenovanega marginalnega (mejnega) travinja, na katerem bi lahko s pridom redili drobnico. Zdjaj nas bo v to prejšnjem slej prisilila nuja in kmetijsko ministrstvo je za letos že predlagalo (in dobilo v državnem proračunu denar) nekatere intervencijske poteze, ki naj bi spodbudile reju. V seznamu letošnjih finančnih intervencij je predviden naslednji regres za drobnico: 3.000 tolarjev na glavo za obnovu lastne grede in 4.800 tolarjev za nakup in prvo naselitev. Da bi pospešili reju na slabših zemljiščih, je predvidena naslednja izravnava stroškov pridelave: v gričevnatem svetu 1.300 tolarjev na žival za pridelavo mleka in 30 tolarjev za prirast kilograma žive teže ali pleemenske živine. Za gorske in višinske predele je predvidena še večja pomoč, 1.800 in 45 tolarjev. Za živali na planinski paši je zagotovljenih še dodatnih 1.500 tolarjev na glavo mlečne drobnice in 1.000 tolarjev na glavo mesne drobnice. Se posebej je spodbujena priraja ovčjega in kozjega mesa, vendar pod pogojem, da kmetija ne oddaja mleka niti ga ne prodaja na domu ali predeluje v mlečne izdelke. Rok za vložitve zahtevka za subvencije je do 15. v tekočem mesecu za pretekli mesec, zadnji rok pa je 15. oktober 1996. Izkoristite te možnosti!

Inž. M. LEGAN

Ker traktor ne more, "kosijo" ovce

Tik ob državni meji na demografsko ogroženem območju so se pri Stipančevih odločili za ovce - Od 13 hiš v vasi sta dve sicer prazni, a življenjske se spet vrača

PLANINA NAD PODBOČJEM - Vas Planino, ki leži tik ob hrvaški meji, mnogi poznajo po smučišču. Res, da so življenjske razmere na nekaj več kot 680 metrih nadmorske višine prej slabe kot dobre, a zadnje čase tudi v to vas prihaja novo življenje. Pred vojno je štela kar 150 prebivalcev, danes pa le 39, a kar je najpomembnejše - tu je že 5 mladih družin. Pri Stipančevih so se pred dvema letoma odločili, da bodo redili ovce. Začeli so z 12-imi, danes jih je v hlevu že 50.

Imajo 17 ha zemlje. Strmina na dveh hektarjih zemlje skoraj ne dopušča strojnega nakladanja krme, zato se je 25-letnemu Ervinu ponudila rešitev, ko je kmet na Vrbju nad Kostačevicami prodal svoje ovce. Samo od zadnje jeseni do danes so imeli pri hiši že okoli 40 mladičev, nekaj so jih seveda oddali. Zaslužka ovčereja (še) ne prinaša, tako Ervin kot njegova žena Lidija sta zato še zaposlena, medtem ko doma mama Rezka pazi na dom in otroke. "Sedaj imamo 22 plemenic, a radi bi jih imeli 40," pravi Ervin. Mogoče bi lahko s tovrstnim delom zaslužil dovolj za preživetje, če bi država vsaj omogočila odkup, ne pa da ovce uvažamo iz Makedonije. "Verjetno bi bili ljudje v višjih predelih bolj zagreti za ovčerejo, če bi videli uspeh. Veliko je pašnikov, ki se ne dajo strojno

ČREDA OVAC SE VEČA - Pri Stipančevih so lani prav zaradi ovac zgradili nov hlev, v katerega bodo v kratkem napeljali še vodo in elektriko, prostora pa je kar za 100 ovac. Belim ovcam se zadnje čase zaradi črnega ovna pridružujejo črni mladiči z belim čelom. (Foto: T. Gazvoda)

Jagode že "kličejo" stroko

Nekaj najvažnejših strokovnih navodil pridelovalcem

Jagode na prostem so že začele rasti, zato je treba grmičje očistiti starega in suhega listja ter nasad poskropiti s cuprablaumom ali championom. Drugače je z jagodami v rastlinjakih, ki imajo v rasti že precejšnjo prednost pred jagodami na prostem, seveda če so se pridelovalci držali navodil, jih pravočasno pokrili, očistili in dvakrat škropili. Še posebno lep napredek so naredile jagode, ki so jih dodatno pokrili z lutrasilom ali covertanom.

Ker skorajšnjega izdatnega izboljšanja vremena po napovedih vremenslovcem še ni pričakovati, bo treba pred cvetenjem nasad jagode še enkrat poskropiti, in to takrat, ko bodo začeli izražati prvi cvetni peclji. Za škropljenje pripravimo: topas C (0,15 odst.) ali systhane (0,25 odst.) proti pega-vosti in plesni ter neoron (0,1 odst.) proti navadni pršici in thiodan (0,2 odst.) proti jagodni pršici.

Proti obema pršicam pa dobro učinkujeta kekthane E in dicofol E 20. Če opazite kakršnekoli objede na cvetnih pecljih in zapredene liste, dodajte še reldan (0,2 odst.) ali zolone (0,2 odst.). Pri škropljenju bodite natančni in dosledni.

Jagode so pokrite že dober mesec, zato je predvsem na lahkkih tleh že potrebno namakati. Vendar je pretiravanje škodljivo, saj so z vodo preveč nacejena tla hladnejša, rastline zato počasneje rastejo, plodovi pa so bolj občutljivi za gnilobo. Pri določanju začetka namakanja in potrebne količine vode si pomagajte z ročnim preizkusom vlažnosti tal. Namakanju dodajte sredstva za fertilizacijo (gnojjenje z namakanjem), pri čemer dosledno upoštevajte navodila.

Pridelovalce jagod znova opozarjamo, da je treba ob sončnem vremenu že zjutraj popolnoma odpreti vrata tunelov, pa tudi ob oblačnem vremenu ne puščati posvem zaprtih. Vrata naj bodo zaprt le ponoči in ob dežju. Poskrbeti je treba tudi za dobro napetost in sidranost tunelov, za odstranitev starega listja iz tunelov in za plevel jagod. Še posebej naj bodo pozorni na pršico vsi tisti, ki so za začetek hitreje rasti uporabili pokrovne tkanine.

Inž. ANDREJA BRENCE

PRESAD V STEČAJU

GABROVKA - Kmetijsko gozdarska zadruga z obratom Presad, ki sedaj zaposluje okoli 100 delavcev, je od lanskega avgusta v stečaju. Stečajni upravitelj Ivan Simič je ocenil, da je nepremičnine najbolj smotrno prodajati po tehnoloških sklopih (obrat Presad, trgovina, sadovnjaki...). Eden možnih kupec obrata Presad, je po govoricah, nekdanja direktorica Marija Klun, kar pa odgovorni v obratu zanikajo. Od 1. marca letos obrat Presad pošlje s svojo poslovno znamko pod vodstvom Avgusta Gregorčiča, podjetnika z Mirne, ki že 30 let uspešno deluje v tej stroki. Delavci pa za zdaj kakšnega napredka še niso opazili. Od razdružitve Kmetijsko gozdarske zadruge Gabrovka - Dole do stečaja Kmetijske zadruge Gabrovka so dobivali le zanjamčene osebne dohodke.

M. Š.

obdelovati," pravi Ervin. In če je država pomagala ovčerejem v Prekmurju, bi lahko tudi tu, na tem demografsko ogroženem območju.

Pri Stipančevih še ne vedo, kam z volno. Lani je končala kar v smeteh, mogoče pa se bo našel kdo, ki bi jo koristno uporabil. Nekoliko lažje je za meso, saj je znano kot zdrava hrana in je dobro tudi za dimljenje. Takšno meso znajo bolj ceniti sosednji Hrvatje, od katerih je Ervin dobil kar precej napotkov za reju, saj imajo nekateri vinograde na naši strani. Še kako je dobrodošla tudi pomoč Kmetijske svetovalne službe iz Krškega in veterinarske službe. Žal pa na Planino še ne vodi asfalt...

T. GAZVODA

PРАВNA SVETOVALNICA

Svetuje odvetnica Marta Jelačin

Pokojnina za zunajzakonskim partnerjem

VPRAŠANJE: Stara sem 59 let. Ali imam pravico do družinske pokojnine po izvenzakonskem partnerju, s katerim sem več let živela v skupnem gospodinjstvu?

ODGOVOR: Pri priznavanju pravice do družinske pokojnine se življenjska skupnost izenčuje z zakonsko zvezo, vendar šele po preteku določenega roka. Zato ima pravico do družinske pokojnine le oseba, ki je zadnja tri leta pred smrtjo zavarovana živela s pokojno osebo v življenjski skupnosti, ki je po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo.

VINO MESECA IZ LJUTOMERA

PTUJ - Veritasov vinski nakupovalni vodnik je za vino meseca aprila razglasil laški rizling, posebna trgatve, letnik 1993, iz kleti Ljutomerčan v Ljutomeru. To vino ima po oceni komisije najboljšo razmerje med kakovostjo in cenno, kar je osnova za Veritasovo razglasitev.

18. člen

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanic

Zaščita cvička

(Nadaljevanje)

Strokovnjaki in pridelovalci cvička upamo, da se bo "država" le odločila in pomagala tudi pri izvedbi projekta Zaščita cvička. Ta zgled bo lahko služil kot vzorec pri naslednjih akcijah v Sloveniji za vina, ki sodijo v kulturno dediščino Slovenije. To je edini v svetu uveljavljen način, da se znanemu vinorodnemu območju ohrani in učvrsti dobro ime.

Da naredimo v panogi red, nas silijo tudi slovenske želje po vključitvi v Evropo. Vinski trg bo z zanimanjem spremljal vinorodne okoliše, ki se bodo lotili zaščite svojih vin. Ob cvičku bodo pridobila tudi ostala vina iz dolenjskih vinogradov, seveda samo vina ustreznne kakovosti.

Vse kaže, da bo po tej tako imenovani "evropski zaščiti" cviček prvo vino v Sloveniji, ki bo zaščiteno. S članki, ki jih pišem v nadaljevanjih, želim opozoriti vse, ki so zainteresirani ali po svojih delovnih dolžnostih dolžni skrbeti za razvoj Dolenjske, da smo pred zgodovinskim dogodkom. Zato je zelo pomembno, da složno zgradimo priljubljeno. Zgled, kako so na avstrijskem Štajerskem zaščitili svoje rdeče vino šilher, je za nas zelo poučen in verjetno najprimernejši za presaditev v naše razmere.

Nadaljujem s predstavljanjem avstrijskih pravil.

18. člen

Za kontrolo količine, porekla in kakovosti vina izvoli skupščina združenja vinogradnikov nadzorni odbor. Sestavljajo ga trije člani, ki izvolijo svojega predsednika. Odločitve nadzornega odbora sprejemajo z glasovanjem in so dokončne.

19. člen: Komisija za cene

Izvoli jo skupščina združenja vinogradnikov. Sestavljajo jo štiri člani, eden je zastopnik vinogradnikov, eden zastopnik družinskih kmetov, ki stekleničijo in prodajajo vino (DK), in eden predstavlja vinske trgovce. Določitev cen za grozdje in vino se sprejme vedno s soglasjem, preglasovanja ni.

20. člen: Komisija za propagando

Sestavljajo jo predsednik upravnega odbora, dva predstavnika DK, eden izmed trgovcev. Upravni odbor imenuje v komisijo tudi znano osebnost, ki zastopa porabnike šilherja in pomaga s svojim vplivom pri izvedbi posameznih predstavitev in akcij.

21. člen: Računovodja - finančni kontrolor

Skupščina združenja izvoli dva računovodja - finančna kontrolorja za dobo petih let.

22. člen: Komisija za spore

Vse pritožbe je treba pismeno predložiti upravnemu odboru. V treh tednih je predsednik dolžan sklicati upravni odbor. V primerih, ko se UO ne more odločiti, prepusti zadevo znova letni skupščini.

23. člen: Razpustitev združenja

Razpustitev lahko izglasuje letna skupščina, in sicer normalno z večino ali izredno z dvetretinsko večino. V primeru razpustitve združenja je skupščina dolžna najeti tudi stečajnega upravitelja, ki razdeli premoženje med člane združenja.

Tolmačenje tega pravilnika je namenjeno predvsem vinogradnikom. Osnove za zaščito vina bodo: novi slovenski zakon o vinu, ki ga bomo imeli verjetno še letos, in norme, ki so izoblikovane na Mednarodnem uradu za trto in vino (OIV) v Parizu.

(Konec)

dr. JULIJ NEMANIC

Kočevsje se krčevito upira skladi

Kočevske kmetijske zemljišče in gozdov postavlja nemogoče pogoje - Zahtevajo, da se Kočevsko obravnava drugače kot druge predele Slovenije

KOČEVJE - Na okrogli mizi na temo "Urejanje odnosov do sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS", ki jo je minul četrtek pripravil v hotelu Valentin v Kočevju M-KG Kočevsje, so kočevske kmetijske poudarili, da so pogoji, ki jih določa država kot lastnik kmetijskih zemljišč in gozdov, za kočevske prostor nesprejemljivi.

Direktor M-KG Kočevsje Janez Zlindra je v uvodu poudaril, da je sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS nepotreben in škodljiv za slovensko kmetijstvo. V M-KG

* V državni lasti je kar 80 odstotkov kočevske zemlje, kar je 13 odstotkov celotnega državnega ozemlja v lasti sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS. Vse kmetijske zemlje na Kočevskem je 7.700 hektarjev. Od tega je imajo mali kmetje okoli 2 tisoč hektarjev. Samo M-KG Kočevsje bi moral za 1.560 hektarjev zemlje sklada letno plačati 231.000 mark oziroma okoli 25 milijonov tolarjev. Pogodbe o zakupu zemljišča s skladom še ni podpisal.

Kočevsje so že leta 1993 zavzeli stališče, da v kmetijstvu ni mogoče podpisati pogodbe za kratko obdobje. K temu danes dodajajo, da bi morala država zaradi dolgoletnega izkoriščanja kočevskega prostora občini brezplačno pustiti vsa kmetijska zemljišča in gozdove.

Kmetje so opozorili, da se pod pogoji, ki jih določa država, ne bo dalo živeti in delati. "Zanima jih samo, kaj bodo dobili, nihče pa se

ne vpraša, kje bomo kmetje vzeli, da bomo lahko dajali," je dejal kmet iz Kačjega Potoka Andrej Senekovič in dodal, da je pogodba o zakupu zemlje sprta z zdravim razumom, saj med drugim določa, da mora zakupnik po preteku zakupa vrniti zemljo takšno, kot je bila. To tudi pomeni, da bi moral kmet, ki je iz njive, ki jo je naredil

iz travnika, po preteku zakupa ponovno narediti travnik. "Z odvzemom zemlje je država pokazala, da je naše potrebe in želje ne zanimajo," je dejal Alojz Vidic iz M-KG Kočevsje. Kmet Tone Križ pa je pripomnil, da bi država morala biti srečna, da sploh kdo hoče obdelovati reвно in zapuščeno kočevske zemljo, in opozoril, da se lahko pripeti, da bo država ob vsotopu v EU zemljo prodala, tako da bodo domačini le hlapi na poljih in gonjači divjadi v gozdu.

M. LESKOVŠEK-SVETE

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Pisani pirhi naravnih barv

Barvanje jajčnih lupin je prijetno in ustvarjalno. Čim več lastne domišljije uporabimo, tem lepši bodo pirhi. Najlepše izdelke radi vsaj za nekaj časa uporabimo kot okras. Najbolje je, da vsebino jajca izpihamo, saj tudi kuhano jajce prične čez nekaj časa zelo neprijetno zaudarjati. Kako izpihamo jajce? Na obeh koncih naredimo z iglo luknjico in prebodemo rumenjaka, da se izlije. Skozi eno luknjico pihamo, skozi drugo izpihamo vsebino jajca.

Na lupino lahko rišemo s tekočim čebeljim voskom in pobarvamo z rdečo in črno barvo. Pravi način izdelovanja belokranjskih pisanic zahteva poznavanje narodnega izročila in večjo roko. Največkrat pa se odločimo za barvanje jajc z naravnimi barvili. Uporaba flomastrov, tempera barv ali tekstilnih barv je primerna le za izpihane jajčne lupine. Naravno

barvilo mlete rdeče paprike obarva lupino rdeče, sok rdeče pese in sok rdečega zelja vijolično, kamilični cvetovi in kumina rumeno, peteršilj in špinata zeleno ter brusnični sok rožnato. Temno zelenkasto rjavo obarvajo lupino orehovi listi, svetlo rjavo obarvamo z močnim prvim čajem ter z rdečimi čebulnimi listi dobimo močno rdeče rjavo barvo. Barva se najlepše prime, če jajca kuhamo v vodi z omejenimi dodatki.

Jajca, ki jih nameravamo barvati z naravnimi barvili, najprej temeljito operemo v vodi in nato zdrgnemo z limoninim sokom ali kisom. Barva se bo lepo in enakomerno prijala jajčne lupine. Po kuhanju jajca previdno zložimo na vpojno podlago, da se dobro osuše, in nato jih premažemo s slanino, da dobijo praznični sijaj. Pirhe vedno shranjujemo v hladni shrambi ali hladilniku.

“Založba je prešla v trgovino”

Tako pravi Franc Šali, urednik Dolenjske založbe, ki je leto 1995 označil za uspešno (izdanih 24 publikacij) in pogrebno obnem, saj je knjige vse težje izdajati in prodajati

NOVO MESTO - Dolenjska založba je ena izmed mnogih pri nas, ki se ubada s težavami, ki jih prinaša tržno gospodarstvo. Knjige je namreč vse težje izdajati in še bolj težko uspešno prodajati. Kljub temu so v letu 1995 ohranili predlansko raven in v zbirkah izdali 24 publikacij, nekatere seveda bolj zahtevne, druge manj. Franc Šali je govoril tudi o načrtih za letošnje leto in dejal, da bo založba po vsebini knjig seveda ostala vezana na Dolenjsko, da pa bo še naprej odprta tudi za druge kulture.

Dolenjska založba bo prihodnje leto praznovala deset letnico, Šali pa je njen urednik že od vsega začetka. Ne preveč optimistično meni, da se založbam pišejo bolj slabi časi. “Založba je prešla v trgovino in vedno znova se srečujemo z vprašanji, kako knjigo izdati, kako jo prodati, kako obenem pokriti stroške tiskarne, avtorske

gačnimi kulturami. Kot tak primer je Šali navedel poezijo Jadranke Matič Zupančič - Paralelni glas, ki je izšel v zbirki Siga, pa monografijo Slovenci v Clevelandu. Kljub oznaki, da je bilo preteklo leto za založbo tudi pogrebno, so načrti za letošnje dokaj veliki, njihova uresničitev pa je žal spet finančno pogojena. Letos sta izšli že dve knjižici: pesmi Lojzeta Krakarja in Dejavnost žensk na zdravstvenem in socialnem področju med NOB.

Šali je dejal, da bodo najprej morali poravnati lanske obljube in izdati Revolucionarno leto 1848 na Slovenskem in monografijo

POMOČ REVJI SREČANJA

TREBNJE - Igor Teršar je občinskemu odboru za družbene dejavnosti predlagal, da bi pri sestavljanju letošnjega občinskega proračuna zagotovili sredstva za kritje tiskarskih stroškov pri izdaji revije Srečanja. Odbor je predlog sprejel.

BREŽIŠKI FORUM PRI SLONU

NOVO MESTO - Danes, 4. aprila, se bo ob 19.30 v prostorih lokala Pri slonu predstavil Forum ustvarjalcev kulture iz Brežic. Forum deluje eno leto, združuje pa predvsem mlade. Ob tej priložnosti bodo odprli razstavo izbora pastelov, ki jih je naslikal Bojan Levak Gus, otvoritev pa bo popremila predstavitev knjige Pesmi, v kateri se predstavlja s svojimi deli sedem mladih pesnikov iz Foruma. V programu bo sodelovala glasbena skupina Supervaja iz Brežic in Krškega.

KONCERT DAMJANE ZUPAN

NOVO MESTO - V torek, 9. aprila, bo ob 20. uri v dvorani izobraževalnega centra v Hotelu Krka celovečerni koncert pianistke in korepetitorke Damjane Zupan. Program obsega dela Beethovna, Chopina, Rahmaninova, Liszta in Debussyja. Novomeški koncert Zupanove bo uvod v njeno turnejo po Sloveniji in Angliji.

PO DOLENJSKIH POTEH

ŠMARJEŠKE TOPLICE - V prostorih Krke Zdravilišč v Šmarjeških Toplicah je aprila in maja na ogled slikarska razstava novomeške slikarke Danje Bajc. Umetnica z razstavo, ki ima naslov Po dolenjskih poteh, v 29 najnovejših pastelih upodablja staro kmečko arhitekturo, kozolce, mlince, židance... Slike so tudi naprodaj.

Novo mesto (v 5 jeziki). Izšel bo tudi ponatis prospekta o Novem mestu, ki je že pošel, konec aprila pa monografija Toneta Gošnika Sto let novomeške bolnišnice, ki je prvi primer, da bolnišnica na tak način spregovori o sebi. Verjetno bodo tiskali tudi dolenjski zbornik Kapitelj, česar pa ni mogoče reči za za zbornik Gorjanci, ki ni dobil nobene podpore od ministrstev. Zanimivo bo tudi delo s področja razlikovalnega novinarstva pisateljice in novinarke Cvetke Kocjančič iz Kanade - Gospodar gola-gole ozemlja. Dolenjska založba bo nadaljevala z izdajo trilogije Ignaca Kamenika Sledi preklanih svin, ki bo drugo leto zaključena, izdala bo tretjo knjigo dr. Borisa Paternuja Slovensko pesništvo upora pa Dachauske pesmi novomeškega taboriščnika Bojana Ajdiča, na literarnem področju knjižico Jožeta Galeta Igralci so prišli, v otroški literaturi pa Dogodivščine malega cirkusa Vojana Arharja iz Ljubljane in Strahca Pišek in Pavel Ane Rostohar. V pripravi sta tudi dve monografiji: Po dolini Krke in Posavje, avtor fotografij je Zvone Pelko.

RAZSTAVA OTROŠKIH ROČNIH DEL - V počastitev materinskega dne so v petek, 22. marca, v Likovnem salonu v Kočevju odprli razstavo otroških ročnih del, ki so jih izdelali otroci in vzgojiteljice iz kočevskega vrtca Čelica. Na otvoritvi, na kateri so s pesmicami in recitacijami nastopili otroci, je vzgojiteljica Helena Koletlo povedala, da so z izdelovanjem razstavljenih izdelkov pričeli že septembra lani, da so pri delu sodelovali vsi otroci vključeni v pet skupin od tretjega leta naprej, ter da gre pravzaprav o polizdelke, saj otroci še niso zmogni opraviti vseh del od krojenja končnega izdelka. So pa šivali, tkali in vezli, medtem ko so vzgojiteljice plele in kvačkale, tako da so za razstavo, ki je bila na ogled do vključno minoga ponedeljka, tudi ob pomoči nekaterih staršev pripravili skupno različnih vrst izdelkov. (Foto: M. L.-S.)

Rast ponuja obilo branja

Izšla je prva letošnja številka revije v dvojnem obsegu

Te dni je izšla prva letošnja številka Rasti, revije za literaturo, kulturo in družbena vprašanja, ki tako stopa v svoje sedmo leto izhajanja. Tudi ta številka je kot vrsta dosedanjih v dvojnem obsegu in bralcu ponuja obilo zanimivega branja. Novost, ki se začne s to številko, je v likovni opremljeni. Poslej bo vsaka številka uglašena na posameznega domačega ustvarjalca. Kot prvi se predstavlja novomeški slikar Janko Orač, o katerem je krajšo studijo napisal Jožef Matijević, slikarjevo delo pa je predstavljeno z nekaj barvnimi in več črno-belimi reprodukcijami, razporejenimi skozi vso številko.

Sicer pa je razporeditev vsebine običajna. Občutno zapisanemu uvodnemu razmišljanju urednika Jožeta Škufce sledi literarni del, v katerem so natisnjene pesmi Milana Marklja, Jurija Koviča, Anice Sparavec Erič in Sonje Rostan ter prozni zapisi Barice Smole, Lidije Gačnik Gombač in Franceta Režuna. Spominu na decembra umrlega pesnika in pisatelja Lojzeta Krakarja, sodelavca Rasti, je posvečen zapis Ivana Gregorčiča, ki ga spremlja ponatis Krakarjeve pesmi Romanje v Kelmoraju in pesniku posvečena pesem Janeza Kolence.

V prejšnji številki začetemu objavljanju prispevkov za lanske okrogle mize Rasti, ki je bila posvečena problemom, zajetim v Kavčičevem romanu Minevanje, se pridružujejo trije novi prispevki, in sicer zapisi Tarasa Kermanunerja, Borisa Paternuja in Leva Kresta.

Kulturno rubriko začneja zapis Jožeta Humerja v spomin pokojnemu Tonetu Kozlevčarju, nadaljuje pa se z zgodovinskim pregledom šolstva v novomeškem delu Suhe krajine od 1945. do 1950. leta izpod peresa Ivanke Mestnik, zaključuje pa se z zanimivim razmišljanjem o vprašanju, ali je Jezus mit in evangelij legenda, ki ga je prispeval Daniel Brkič.

Gost revije je tokrat ugledni akademik in univerzitetni profesor dr. Boris Paternu. Obsežen pogovor z njim je pripravil Ivan Gregorčič, v njem pa je Paternu razgrnil marsikaj zanimivega iz osebnih in strokovnih logov.

V razdelku, posvečenemu družbenim vprašanjem, je tokrat en prispevek, in sicer Lojze Logar piše o poselitvenih vprašanjih Dolenjske, Bele krajine in Kočevske, je pa zato rubrika Rastoča knjiga bolj bogata; v nji Janez Usenik piše o vzdrževanju aplikacij v računalniško podprtem

POGOVOR O PRETEKLEM IN PRIHODNJEM DELU - Na sliki so (levo proti desni): Joža Miklič, ena izmed članice društva z najdaljšim stažem Janez Bernik; predsednik KUD Krka, ter delovni predsednik: Milena Šobler, Darja Colarič (predsednica delovnega predsedstva) in Mitja Pelko. (Foto: L. Murn)

Franc Šali

honorarje in tako dalje. Majhna naklada knjige je razlog za njeno visoko ceno, če pa naklado zvišamo, se ubadamo z zalogami, ki so trenutno eden največjih problemov naše založbe,” je dejal Šali. Dolenjska založba je v teh letih vzpostavila dobro mrežo tako s knjigarnami, knjižnicami, šolami po Sloveniji, vse bolj pa so potrebne tudi direktne akcije na občini in podjetja.

Dolenjska založba skuša dopolnjevati vedenje Slovencev o lastni zgodovini, v prvi vrsti ostaja vezana na Dolenjsko, je pa odprta tudi za druge pokrajine in narode ter na ta način gradi mostove z dru-

Čestitke v Trebnje

Prva nagrada Barici Smole

TREBNJE - Znana revija za družboslovje in kulturo Primorska srečanja iz Nove Gorice in Kopra je pred meseci razpisala literarni natečaj za kratko ljubezensko pismo in prejela kar 170 pisem iz vse Slovenije, zamejstva in celo iz daljnih dežel. Vsaj petina pisem je po različnih merilih, predvsem pa po izvirni izpovednosti tako zanimiva, da bi bila vredna skupne knjižne objave, česar pa si revija še ne more privoščiti. Nagradila je tri najboljše prispevke, v tem letu pa bo objavila še dela 15 sodelujočih. Prvo nagrado so soglasno prisodili Barici Smole za prispevek Ljubezen je...., dobila pa jo je “za prvotno originalnost motiva in zgodbe z razdelavo odnosov (do, tudi sovražne) ljubezni v zapisu, ki izkazuje dovršeno literarno jezikovno in dramaturško spretnost”. Tako je njeno pismo ocenila žirija, ki so jo sestavljali: pisatelj Boris Jukič in Andrej Morovič ter pesnica in literarna urednica revije Vida Mokrin - Pauer. Vsi trije pisci, ki so znani tudi kot literarno erotični, v skupni oceni poudarjajo, da “izbrano ljubezensko (s)poročilo odkriva talente in modrece za ljubezensko neznano literaturo.”

Barica Smole, profesorica slovenščine in ruščine, je zaposlena v trebnjskem La bodu. Je stalna sodelavka dolenjske revije Rast, občasno pa tudi Dolenjskega lista.

Tg

Bodi to, za kar si poklican

To je življenjsko vodilo prof. Rafka Vodeba, s katerim se je pogovarjal Silvo Teršek - Prihodnjič Štefka Kučan

NOVO MESTO - Prof. Rafko Vodeb, publicist, pesnik, prevajalec, teolog in filozof, je bil v sredo, 27. marca, zvečer prvi gost na Srečanjih z znanimi in zanimivimi Slovencami in Slovenci, ki jih ob svojem 25. rojstnem dnevu letos pripravljajo KUD Krka. Prof. Vodeb je razkril marsikaj zanimivega o svojem pestrem življenju in razmišljanju tudi zato, ker ga je “zasliševal” naš znani novinar Silvo Teršek.

Čprav velja, da če hočeš v življenju uspeti, se moraš držati enega poklica, je Vodeb dokazal obratno. Postal je publicist, pesnik, prevajalec, teolog in filozof, pa je doštudiral in iz obojega tudi magistriral v Rimu, kjer je bil leta 1948 posvečen v duhovnika. V Rimu je živel kar 30 let in je tam predaval tudi umetnostno zgodovino. Vrsto let je vodil slovenske oddaje na vatikanskem radiu in sodeloval tudi na radiu Trst A. Profesor se je leta 1971 vrnil v Slovenijo in tudi pri nas predaval na teološki fakulteti v Ljubljani ter bil urednik in tajnik Mohorjeve družbe v Celju. Čprav je profesor od leta 1984 v pokoju, je še vedno zelo dejaven in sam pravi, da je zelo srečen. K temu pa veliko pripomore tudi to, da živi v naravi in z njo. Pred 20 leti si je namreč kupil mlin v Turnu na Štajerskem, večino stvari si pridela sam, ima svoj generator, kapelico za maševanje in spovedovanje itd. Delček utripa iz mlina so pokazali tudi diapozitivi. “Če nisi neučakan, se ti tisto, kar si si vedno želel, uresniči na stara leta,” pravi modro profesor.

Teršek je Vodeba spomnil, da je bil menda vedno znan po svoji drugačnosti, ampak življenjsko vodilo: “Bodi to, kar si, oziroma to,

za kar si poklican!” se je pri njem obneslo. Pri Vodebu je poleg preprostosti mogoče odkriti tudi smisel za humor. Z nasmehom je povedal, da ljudje zorijo tako kot hruške - nekatere se medijo, druge pa tudi zgnijejo, ampak upa, da ni med slednjimi. Teršek je profesorja (seveda) podrezal tudi o verskih vprašanjih. Glede celibata je dr. Vodeb dejal, da misli, da bo nekoč prišlo do tega, da se bodo duhovniki lahko tudi poročali, da pa bodo obenem vedno tudi taki, ki bodo živeli v celibatu. Vodeb ima občutek za lepo, saj je tudi slikar, o njegovi pesniški intuiciji pa smo se obiskovalci lahko sami prepričali, ko je ob koncu razgovora prebral svojo pesem Pride čas, ki je nekakšen povzetek njegovega življenja. Naslednja gostja Krkinih srečanj z znanimi Slovenci bo Štefka Kučan.

L. MURN

PROF. VODEB BERE SVOJO PESEM - Ob koncu klepetu Silva Terška (prvi z leve) z gostom prof. Rafkom Vodebom, je ta obiskovalcem razkril delček svoje poezije. Prebral je pesem Pride čas. (Foto: L. Murn)

POTA IN STRAN POTAK

dežurni poročajo

VLOMILI V VITRINO - V noči na 31. marec je neznanec na Florjanovem trgu v Novem mestu vlomil v stekleno vitrino, ki jo ima lastnik M. Z. pred trgovino Alfagraf, in ukradel dva vžigalnika in svinčnike Cross. Lastnika je oškodoval za dohitek 87 tisočakov.

POLICISTOV NI UBOGAL - 28. marca popoldne so policisti na magistralski cesti Gmajna - Obrežje pri Ornovem ustavili 50-letnega voznika M. Z. iz Brežic. Ker je kazal znake pijanosti. Preizkus z alkoestom je pokazal 1,9 g/kg alkohola v izdihnem zraku. Ker prepovedi vožnje ni upošteval in je peljal proti Krškemu, ga je policijska patrulja ponovno ustavila in ga odpeljala s seboj, da se preizkusi.

VLOMILI V CERKEV - V noči na 27. marec je neznanec v Meniški vasi vlomil v cerkev sv. Antona in ukradel pozlačen kelih, pozlačen krožnik in šest svečnikov. S tem je pripadnik urad Dolenjske Toplice oškodoval za okoli 150 tisoč tolarjev. Policisti storilca še iščejo.

Čigav je radio?

METLIKA - Policisti iz Metlike so prijeli M. H. iz Rosalnic, ki je sumljen avtoradio. Osumenec je v noči na 28. januar na parkirnem prostoru pred diskoteko Rocky v Gradcu iz osebne avta ukradel avtoradio znamke Super-tech, model SK 30f, s tovarniško številko 30701066. Policisti so avtoradio zasegli, vendar oškodovanec ni znan. Policisti prosijo oškodovanca, ki bi prepoznal svoj avtoradio na sliki, da se zglaš na PMP Metlika.

LJUB PREPOVEDI ŠTEVILNA POŽIGANJA TRAVE - Krajanje obvestilo o prepovedi kurjenja trave ne upoštevajo. Tako je zadnje nedeljo v marcu gorelo pri vasi Jama pri Dvoru, ko se je vnelo par sto kvadratnih metrov travnika. Ogenj je ušel kranjanju, ki je požigal travo in podrast, pri kurjenju pa mu je pomagal še veter. Na srečo so ogenj dovolj zgodaj zatavili dvorski gasilci in preprečili večjo škodo. Naj ob tem ponovno opozarimo, da inšpekcije napovedujejo strog nadzor nad kurjenjem, pri kaznovanju pa bodo dosledne. Kurjenje je namreč dovoljeno samo v urejenih priščitih pod stalnim nadzorom, kazni pa se gibljejo med 10 in 500 tisočaki. Prej velja razmisliti. (Foto: S. Mirtič)

KRONIKA NESREČ

ZARADI ALKOHOLA IN PRE-ITRE VOZNE SE CESTE - 31. marca ob 16. uri je 20-letni P. B. iz Brežic vozil osebni avto od Bukoška proti Brežicam. V ovinku hitrosti ni prilagodil cesti, zato ga je zaneslo na ravnan bankino in je po vodnem kanalu vozil 13 metrov, nato pa je padel v travnati nasip. Avto se je prevrnil in po nekaj metrih pristal na tleh na kolesih. Voznik je imel 1,32 g/kg alkohola v izdihnem zraku. Voznik 18-letni R. G. iz Hotemeža na 16-letna potnica R. D. s Sel pri obzoru sta se hudo poškodovala, voznik in še dva sopotnika pa lažje.

Zaostanki se malenkostno višajo

V delu še 23 stečajev - V kazensko-preiskovalnem oddelku število zadev ne narašča, pač pa se pojavljajo nove oblike kriminala - Preko 500 zadev na sodnika letno

NOVO MESTO - Novomeško okrožno sodišče sodi po storilnosti v sam državnih vrh, predvsem so uspešni na kazenskem oddelku, kjer so lani rešili več zadev, kot so jih dobili v obravnavo, slabše pa je na civilnem in gospodarskem oddelku, kjer pripada ne obvladujejo in se zaostanki malenkostno višajo. Na omenjenem sodišču kar 87 odst. zadev rešijo najkasneje v dveh letih, 12 odst. zadev rešijo v času od 2 do 5 let, le slab odstotek zadev pa se rešuje več kot 5 let.

Dolenjsko sodstvo je nekaj posebnega tudi po kadrovski zasedenosti, saj je na območju okrožja, kamor spadajo poleg okrožnega sodišča v Novem mestu še okrajna v Novem mestu, Trebnjem in Črnomlju, od sistemiziranih 25 sodniških mest le eno nezasedeno, pa še to (v Trebnjem) bo verjetno zasedeno že letos. Od sistemiziranih 108 administrativno-tehničnih mest je zaposlenih le 80 delavcev, vendar s temi, kot je na

novinarski konferenci dejal predsednik okrožnega sodišča Janez Smolej, jim uspe pokriti obseg dela. Na novomeškem sodišču so delovne razmere sicer normalne, tudi opremljenost je zadovoljiva, a prostori so prenatrpani. To naj bi odpravili, ko se bo uprava za notranje zadeve preselila v novo stavbo, pravosodje pa naj bi dobilo celo stavbo v Jerebovi ulici.

Lani je dobilo okrožno sodišče v delo 4.606 zadev, kar pomeni

O SVOJEM DELU V PRETEKLEM LETU - Vodja gospodarskega in civilnega oddelka Anton Panjan, vodja kazenskega oddelka Milojka Gutman, predsednik okrožnega sodišča Janez Smolej in predstojnica okrajnega sodišča Marjetica Žibert so svoje delo v preteklem letu predstavili na novinarski konferenci.

po dolenjski deželi

• Žeja in lakota sta zadnja marčevsko noč prignali neznanca v prodajalno sadja v Črnomlju, saj je odnesel več kilogramov raznovrstnega sadja in še nekaj litrov soka povrhu. Morda skrbi za linijo in zdravje, vsekakor pa je bolje, kot če bi ukradel alkohol.

• Manj oprijemljive razloge (ali pa tudi) je imel neznanec, ki je marca v kraju Na Selih - Radovica uničil nasad breskev, tako da je posekal in obsekal kar 140 sadik, starih tri leta.

• Čeprav smo že krepko zakorakali v pomlad, letos zima kar ne da miru in občasno udari z repom. Morda je bil to razlog, da si je neznanec (ali neznanica) v trebanjski Dolenjki "sposodil" ženski kostim. Zima gor ali dol, trgovino v Trebnjem je oškodoval za 31 tisočakov.

V tujih zaporih

Z mamilom posavci na (poslovno) turističnem obisku Nizozemske

KRŠKO - Trenutno v tujih zaporih prestaja zaporno kazen kar nekaj Posavcev. Tako je na nizozemskih Antilih zaprt J. B. iz Krškega, ki se je z bratom in prijateljem S. V. iz okolice Brežic - vsi so stari okoli 20 let - pred kratkim tja napotil kot turist. Pri sebi je imel večjo količino kokaina, marihuane in ekstazyja. Brata in prijatelja so izpustili.

V Italiji sta od začetka marca zaradi mamil zaprta J. Š. iz Brežic in K. D. iz okolice Krškega, slednji je tudi že pri nas prestajal zaporno kazen zaradi mamil. Na Nizozemskem je za zapahi Miro V. zaradi zvodništva, v Nemčiji pa sta zaradi sprovanja ljudi čez mejo zaprta V. M. iz Krškega in F. S. iz Novoga mesta, ki sta se s tovrstnim poslom že ubadala (znan je poskus tihotapljenja 18 ljudi v kombiju). Podatki o kaznovanju naših občanov kažejo na doslednost kaznovanja v tujini (kazni so po še neuradnih podatkih precej visoke), kaznovanje pa z našim težko primerjamo.

Taksiji niso v modi

Precej vinjenih voznikov na naših cestah

NOVO MESTO, KRŠKO - V času akcije "Natakar, taksi, prosim" oziroma od 15. do 26. marca so policisti na območju UNZ Krško z alkoestom preizkusili 207 voznikov, 77 jih je bilo pozitivnih, 30 voznikov pa je test odklonilo. Od 1. januarja do 20. marca se je na tem območju pripetilo 184 prometnih nesreč, kar je 4 odst. več kot v enakem obdobju lani. V teh nesrečah je umrlo 8 oseb, lani pa 5. Vinjenost voznikov je bila ugotovljena v 21 prometnih nesrečah, kar pomeni, da so bili vozniki vinjeni v 11,4 odst. vseh prometnih nesreč.

Na območju UNZ Novo mesto so med 10. in 25. marcem z alkoestom preizkusili 862 voznikov: 327 voznikov je bilo vinjenih. 145 jih je imelo do 0,5 g/kg alkohola v izdihnjem zraku, ostali pa več. Te so policisti predlagali sodniku za prekrške. V tem času so obravnavali 8 prometnih nesreč, katerih povzročitelji so bili pod vplivom alkohola.

• Kdor je kak greh zagrešil dvakrat, ga nima več za greh. (Talmud)

preko 500 zadev na vsakega od osmih zaposlenih sodnikov. Med temi zadevami je bilo 1.391 pomembnejših: 413 jih je dobil kazenski oddelek, 288 civilni in 690 gospodarski. Na kazenskem oddelku so rešili več zadev, kot je bilo pripada, medtem ko na drugih dveh oddelkih pripada ne obvladujejo in se zaostanki za malenkost večajo.

Na kazenskem oddelku pripad ne narašča, so pa opazne nove pojave oblike kaznivih dejanj, pri katerih sodeluje več storilcev, pa tudi mladoletniki po spretnostih ne zaostajajo za starejšimi kolegi. Na gospodarskem in civilnem oddelku je bilo v začetku preteklega leta v sodnem registru veliko nerešenih zadev zaradi takratne zakonodaje. Lani so rešili kar 755 zadev več, kot je bilo pripada. V

• Na novomeškem okrožnem sodišču je trenutno v delu še 23 stečajev (23 so jih po reorganizaciji sodstva v začetku lanskega leta oddali krškemu okrožnemu sodišču), letos pa naj bi končali vseh pet starejših. Sicer pa se je v zadnjih nekaj letih spremenila vsebinska struktura gospodarskih sporov, zdaj so ti veliko težje rešljivi.

začetku marca je bilo je 300 nerešenih zadev, vendar, kot predvideva Anton Panjan, naj bi do konca maja vse zaostanke odpravili. V letošnjem letu rešujejo nove registracije v 10 do 14 dneh.

T. GAZVODA

VLOMILI V TRGOVINO

VELIKI TRN - V noči na 28. marec je trgovino Kmečke zadruge Krško v Velikem Trnu obiskal vlomilec, ki je z neznanim kovinskim predmetom odtrgal kovinski del cilindrične ključavnice. Stopil je v prodajalno, nato pa še v bife. Odnesele je nekaj denarja in večjo količino cigaret, tako da je trgovino oškodoval za 170 tisočakov.

PES IŠČE GOSPODARJA

TREBNJE - Po uspešni akciji iskanja gospodarja Reksiji išče novi dom črna-rjava psička brez rodovnika, ki še ni dopolnila enega leta starosti. Ker imajo pri družini v Trebnjem že psico, bi mlajšo radi oddali komu, ki ima dovolj prostora zanj. Če si psa želite, pokličite na tel. 086 45-136!

Na delu spet tranzitni storilci?

Manj kaznivih dejanj in boljša raziskanost - Pridelava konoplje donosnejša od koruze - Več gospodarske kriminalitete zaradi kadrovske okrepite policije

KRŠKO - Na območju UNZ Krško je bilo lansko leto najmanj kaznivih dejanj v petih letih, tudi raziskanost je bila največja, vendar pa je letos spet opazen porast kaznivih dejanj. Kot pravi načelnik UNZ Krško Rajmund Veber, obstaja upravičen strah, da bo kriminalitete z odprtjem komunikacij Beograd - Zagreb še več, to pa se lahko zgodi že v tem mesecu. In če je bil pred leti večji del kaznivih dejanj delo tujcev, se lahko kaj kmalu kriminalni tranzitni storilci ob meji spet poveča.

Kaznivih dejanj splošne kriminalitete je bilo v preteklem letu sicer manj, kar je posledica nove kazenske zakonodaje, ki je uvedla pregon na predlog, zaradi česar se mnogo oškodovancev za prijavo storilcev sploh ne odloči. Če je bilo v Sloveniji lani za 3 odst. manj gospodarske kriminalitete, pa je krška UNZ zaradi kadrovske okrepite na tem področju kar za tretjino povečala število odkrite gospodarske kriminalitete, in se tako uvrstila na drugo mesto v Sloveniji takoj za Mariborom. Izstopajo kazniva dejanja izdaje nekritega čeka, ponarejanje vrednotnic, zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic, davčne utajitve in ponarejanje ali uničenje poslovnih listin.

Pri tem se postavlja vprašanje, ali je Posavje varna regija. "Občani se lahko počutijo varne," pravi novi načelnik kriminalistične službe Sašo Jejič, ki poudarja pomen krepitve kriminalistične tehnike. Storilci kaznivih dejanj so namreč vse bolj pretrpani, zato

PROTEKT
VARUJE Z LICENCO
OPRAVLJAMO:

- TEHNIČNO VAROVANJE OBJEKTOV Z ALARMNIMI SISTEMI
- ORGANIZIRAN PRENOS GOTOVINE IN VREDNOSTNIH PAPIRJEV
- SPREMSTVO IN VAROVANJE OSEB
- VAROVANJE PRIREDITEV
- USPOSABLJANJE V RAVNANJU Z OROŽJEM
- 24-URNA DEŽURNA SLUŽBA
- PRODAJA ZAŠČITNIH SREDSTEV ZA OSEBNO OBRAMBO

Za opravljanje del imamo licenco št. 060496/F z dne 19.3.1996, izdano od Zbornice poklicnih varnostnih služb Slovenije.

☎ 068/325-325

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ
Zavod za prestajanje kazni zapora
Dob pri Mirni
8233 MIRNA

objavlja prosta delovna mesta:

1. POOBLAŠČENA URADNA OSEBA V KPZ
2. INŠTRUKTOR V KPZ - PEKARNI
3. SVETOVALEC I. - SOCIALNI DELAVEC ZA DOLOČEN ČAS

Pogoji:
K točki 1:
- srednja (štiriletna) družboslovna, zdravstvena, penološka ali druga ustreznost, 6 mesecev delovnih izkušenj, starost od 27 let, moški z odsluženim vojaškim rokom.

K točki 2:
- srednja izobrazba gostinske smeri, izpit iz higienskega minimuma in 2 leti delovnih izkušenj.

K točki 3:
- višja strokovna izobrazba socialne smeri, strokovni izpit in 8 let delovnih izkušenj.

Na objavljenih delovnih mestih se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev.

Za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat/kandidatka izpolnjevati še naslednje pogoje: da je zdravstveno sposoben; da ni bil obsojen za kaznivo dejanje, ki je po zakonu ovira za sklenitev delovnega razmerja v državnem organu; da je državljan Republike Slovenije in aktivno obvlada slovenski jezik. Kandidati, ki bodo izpolnjevali pogoje, bodo vabljeni na razgovor in opravljali psihološki preizkus s testiranjem.

Delovno razmerje bodo izbrani kandidati pod točko 1 in 2 sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poskusnim delom 3 mesecev, pod točko 3. pa za določen čas - nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom.

Pisne prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi na naslov, ki je naveden v objavi.

sti pa pogosto naletijo tudi na orožje, ki ga potniki na meji "pozabijo" prijaviti ali pa "pozabijo",

• Območje krške in novomeške UNZ spada v skupino najbolj obremenjenih s krvnimi in spolnimi delikti glede na kriminalitetno število. V to skupino spadata še UNZ Slovenj Gradec in Celje.

da so prečkali mejo. Lani so zaradi orožja ovdadili 16 oseb, leto prej le 6.

T. GAZVODA

Sašo Jejič

Občina mora delovati kot dobro podjetje

tevena, a v končnem o tem še vedno odločajo občinski sveti z dvotretjinsko večino po predhodnem referendumu. Pripravili smo neke predloge, vendar je tu stroka zelo neenotna, saj govori od treh pokrajin v državi do 23.

• Kaj je z dolenskim lobijem, ki ga ni, kar se morda še najbolj odraža pri gradnji avtoceste? Dolenjci svoje interese le težko uveljavljamo, naš glas se le redko sliši.

Lobi ni institucija, ki bi se proklamirala navzven. Lobizem izkazuje neko nevidno, neformalno moč v fazi priprave in sprejemanja določenih odločitev. V Ljubljani poslušam ravno nasprotno, da vse povsod gledajo same Dolenjce. Moč dolenskega lobija se z drugega zornega kota vidi drugače. Res je, da se moč dolenskega lobija kaže skozi avtocesto, kjer pa nam nekaj okoliščin v tem obdobju ni šlo na roko. Ker je bila pot skozi nekdanjo Jugoslavijo ta čas zaprta, je dobil prednost drugi del avtocestnega križa. Moram pa reči, da nemški kapital, ki se izraža predvsem skozi Bavarsko, postavlja kot prioriteto avtocesto Karavanke - Obrežje in je samo to pripravljen financirati. Drugo leto bodo zagotovo nadaljevali z gradnjo do Biča. Tu ni nikakršnih zadržkov glede trase, pa tudi ambicije obrambe po letališki stezi so zavrnjene. Kar se tiče lobijev je treba gledati tudi s pozicije moči. Dolensko gospodarstvo, predvsem v svojem izvoznem delu, ima še vedno izjemno težo v Sloveniji. Naj govorijo o moči štajerskega lobija tako ali drugače, če je njegova moč v krpanju lukenj v brezperspektivnem gospodarstvu in nima nekakšnega nomena, pred kratkim smo na seji vlade sprejeli sklep o dokapitalizaciji Revoza in smo delež slovenske države povečali za 400 milijonov tolarjev. Čeprav je večinski lastnik tujec, naša država Revozovemu razvoju le sledi, kar je zagotovo tudi naša razvojna zmaga.

• Ugotavljamo, da so investicije v določeno infrastrukturo (osnovna šola, telovadnica pri srednješolskem centru, porodnišnica) in v družbene dejavnosti v Novem mestu kot bodočem centru pokrajine s pojavu nove občine precej zastale. Kako kot nekdanji predsednik izvršnega sveta gledate na ta zastoj? Kje bi se po vašem mnenju še lahko našel denar?

O svojem delu predsednika izvršnega sveta sam ne morem soditi, vendar si upam trdit, da je bilo to obdobje izjemne investicijske dinamike. Nekatere investicije so bile zaključene, nekatere pa začete, predvsem te, ki ste jih omenili. Občina je kot podjetje in razvojne ambicije nekega podjetja zahtevajo sposoben management. Denar v občino, ki naj bi bila tudi dobro podjetje, ne pride sam od sebe. Tudi v sedanjih občinah je še nekaj manevrskega prostora, ki ga mora usposobljen lokalni menedžment znati izkoristiti. Tudi nas ni čakala polna blagajna. Da bi zagotovili razvojnim ambicijam občine, smo šli v projekt obveznic, pa naj sedaj govorijo o njih karkoli hočejo, so bile razvojno naravnane in naj bi denar vračale, čeprav naprimer vložek v cestno omrežje ne vrača denarja neposredno. Neke tenkočutnost do družbenih dejavnosti je še posebej pomembna. Začete investicije bi z nekimi realnimi tempom morali nadaljevati, bodisi z denarjem, ki se ga še da zbrati v svoji občini, ali pa s spretnim lobiranjem izven občine. Še vedno trdim, da ima tudi nova občina vsaj štiri ali pet kakovostnih virov - davek od premoženja, nadomestilo za stavbno zemljišče, sprememba namembnosti zemljišča, ekološka renta, nadomestilo za degradacijo prostora in tudi zadolževanje. Ni je države na svetu in tudi občine ne, ki se tega inš-

trumenta ne bi posluževala. Potem je tu cel kup javnih podjetij - stanovanjsko podjetje, promet z nepremičninami - ki lahko prinesejo denar. Res pa je, da če ni urejena premoženjsko-delitvena bilanca, se občina ne more niti zadolževati niti ne more izvajati prometa z nepremičninami, in pride do blokade v razvoju.

• Poudarili ste sposoben menedžment, ki ga občina potrebuje. Po eni strani so občinske uprave precej politično kadrovane, po drugi strani pa se sposobnih strokovnjakov za skromno občinsko plačo ne da dobiti. Pripravlja vlada oziroma vaše ministrstvo kakšen ukrep, da bi očine kadrovske težave lažje rešile?

Ko sem bil sam predsednik občinskega izvršnega sveta, nisem nikoli dovolil, tudi za ceno grobosti, da bi se strankarske diskusije vpletale v operativno razvojne zadeve. Strankarski kriterij pri oblikovanju nove občinske uprave je za njegovo učinkovitost lahko izjemno slab. Strankarstvo naj ima mesto v svetih ali pa kje drugje, in ne v občinski upravi. Kar se tiče pridobivanja najboljših strokovnih kadrov, je sistem nagrajevanja takšen, kakršen je. Te zadeve se lahko uredijo s pogodbami ali koncesijami in s pomočjo zunanjih sodelavcev, ki so vezani le na določen projekt. Če bi plinifikacijo Novega mesta izvajali samo s svojimi ljudmi, ne bi nikamor prišli. Prav na tem področju ima gibljivost občinske uprave lahko največje učinke. Tudi v svetu občine poznajo vrsto zunanjih svetovalcev, ki jih pogodbeno lahko dobro plačajo.

• Večkrat je slišati zahteve, da bi morali odstopiti. To so zahtevali tudi na zadnjem srečanju županov, češ da nimate urejenih zadev v svojem resorju, kot bi morale biti. Boste odstopili?

Na te pavšalne kritike se sploh nisem odzval, ker za to ne vidim nobene potrebe. Župani zlasti velikih občin naj ne pričakujejo, da jim bo zakonodajalec dal v roke izdelano tehnologijo vladanja v njihovih okoljih. Eni bi želeli, da bi jim bilo vse predpisano, drugi pa hočejo imeti popolno svobodo. Tisti, ki preveč kažejo na državo, s tem bežijo pred lastno odgovornostjo, nemočjo in morda tudi nesposobnostjo.

• Odločanje o oblikovanju novih občin je bilo do nekaterih neenakopravno. Konkretno: spraševalo se je, če želijo imeti svojo občino, Šentjernejčane, Žužemberčane, Skočjance, Orehovičane in še koga, nihče pa ni vprašal Novomeščanov, če morda oni želijo imeti svojo občino in če oni želijo, da bi bile v njihovi občini naprimer Hinje, Gabrje ali Dolenske Toplice. Zakaj tako?

Na to temo bi se dalo diskutirati. Referendum, kakor so bila postavljena vprašanja, ni bil zavezujoč. O novih občinah je odločal državni zbor.

• Kakšna mestna občina pa je Novo mesto, če obsega pretežno agrarno področje in je v njej ogromno vasi, ki nimajo nikakršne zveze z mestom?

Se strinjam. Mestna občina Novo mesto je tako in tako pod ustavno presojo. Če bi striktno upoštevali kriterije mestne občine, ta ob sebi ne bi smela imeti ruralnega okolja. Novomeška občina kot mestna občina to ni. Do sprememb bo zagotovo prišlo. V predlogu novega zakona, ki je ta čas v proceduri, stoji, da se o delitvi občine ne vpraša le tisti del, ki bi se rad odcepil, ampak tudi del, ki naj bi ostal. Torej o tem, da bi šel Žužemberk ven iz novomeške občine, odločajo tako krajanje Žužemberka kot tudi Novomeščani in na novo se konstituirajo organi v obeh občinah.

IGOR VIDMAR

Ob dnevu Romov

V mislih se že nekaj dni ne morem znebiti dveh dogodkov. Prvi je bil nastop glasbene skupine Šukar v avli Kulturnega centra Janeza Trdine v Novem mestu. Občinstvo, med njim so bili predvsem mladi, je navdušeno ploskalo nastopajočim, ki so v dvorano занесли pesmi, polne skrivnostnega ciganskega temperamenta, radosti življenja in tihe bolečine. Med občinstvom ni bilo niti enega samega novomeškega Roma. Verjetno bi bilo občinstvo začudeno, če bi kdo bil, saj po mnenju večine meščanov sodijo tja, kjer so: na obrobje mesta...

Drugi dogodek je prav značilen za Novo mesto. Narodnozabavna glasbena prireditev v največji dvorani, organizirana z največjim pompom, z udeležbo mnogih pomembnih meščanov. V programu je nastopil kot vsa zadnja leta na takih prireditvah preoblečen Rom Zdravko s svojo Berto, to-

Tudi tako

krat še z gručo otrok in seveda v splošno zabavo vseh pristonih. In o čem je "Rom" v spakedrani romski slovensčini spregovoril na odru? Kaj je ukradel sosedu in kako se ima v šotoru s svojo Berto... Tako je po mnenju večine romsko življenje, taki Romi so in spodobnega ne najdeš med njimi.

Na prvi pogled se zdijo zadeve enostavne in oba dogodka nepomembna, čeprav jasno kažeta naš odnos do Romov. Pred več leti je Filip Robar Dorin v Naših razgledih zapisal, da Evropa (beri tudi Novo mesto) ne bo nikdar doumela, sprejela in priznala dejstva, da ji je v petsto, šesto letih uspelo skoraj povsem uničiti kulturni, navstveni polet Radžiputov in Džatov, današnjih Romov, človeških otrok, Ciganov - ker je preveč zagledana vase, ker predobro pozna ceno vsega in vrednosti ničesar...

Leta in leta daje naše skupno življenje z Romi vtis praznega prostora. Umaknili so se v zakotje, proč od običajnih poti, resda na tujo zemljo, a svoje na donedavnih potovanjih po svetu nikoli niso imeli. Preživeli so z izkušnjo prednaseljenih, nevojaških, nedržavnih, skrivaških ljudstev in ostali čudežno kulturno-jezikovno obstojni in trpežni. Vsa leta jim dopovedujemo, da morajo govoriti tuj jezik in delati vse drugače, kot je zapisano v njihovem genetskem in civilizacijskem spominu. In najbrž bodo pretekla še mnoga leta, ko bodo še vedno veljali za pretépače, lenuhe, nemeže, pijance in barabe.

Skoraj neverjetno je, kako malo smo sposobni in pripravljeni razumeti drug drugega. Temeljna zabloda v novomeški občini in v republiki je, da bo peščica ljudi, ki je po svoji službeni dolžnosti ali po svoji človeški občutljivosti pripravljena delovati med Romi, lahko rešila vsa nerešena vprašanja, ki so se desetletja dolgo kopičila. Zdi se, da je vsa odgovornost za nerazrešeno romsko vprašanje pripisana posameznikom, vzgojiteljem, učiteljem, socialnim delavcem, referentom, policiji in sodniji, za ostale pa je to vprašanje obrobno. Celotno za politike in Cerkev. Kadar so problemi zelo veliki, je to zanje le nekakšna dolžnost, ki jo je treba izpolniti. In nič več.

MARIJA PADOVAN

Lani se je v življenju lokalnih skupnosti pri nas marsikaj spremenilo. Uvedba lokalne samouprave, nastanek novih občin in precej spremenjene pristojnosti starih so korenito posegle v naše življenje ter prinesle kup nevšečnosti. O vsem tem je v našem pogovoru spregovoril mag. Boštjan Kovačič, minister za lokalno samoupravo, Novomeščan in nekdanji predsednik izvršnega sveta stare novomeške občine.

• Potem ko smo pred dobrim letom dobili nov sistem lokalne samouprave, je prišlo do dveh problemov - delitev premoženja med starimi in novonastalimi občinami in težave pri odnosih med upravnimi enotami in občinami, predvsem tistimi, ki so nasledile stare občine. Tu se skoraj povsod zatika, država pa je pri reševanju teh težav nekoliko zaspala, posledica tega so zapleti, do kakršnega je prišlo naprimer v Kranju. Zakaj?

Konflikt med občino in upravno enoto je marsikje umeten. Storitve, ki jih občanom nudijo upravne enote, so isti ljudje v istih prostorih opravljali že prej. Marsikateri občan tako sploh ne ve, da prihaja v upravno enoto. Vse upravne postopke kot državne postopke je z reorganizacijo lokalne samouprave prevzela država. Strinjam se, da bi kazalo nekatere zadeve prenesti nazaj na občine, vendar npr. v Osilnico z okoli 400 prebivalci in prostorskimi ter kadrovske možnosti, kakršne ima, ne moremo prenesti odločanja o lokacijskih ali gradbenih dovoljenjih.

• Katera pa so tiste upravne zadeve, ki bi jih država lahko vrnila občinam?

Pred tem bi morali izdelati natančnejšo tipologijo občin, saj sedanja zakonodaja pozna le dva tipa občin - mestno in ostale občine. Razdeliti bi morali vsaj še na tiste občine, ki so bile občine že prej, in novonastale občine, ki pa nimajo ne ljudi, ne opreme in ne strokovnega znanja, da bi od države lahko prevzemali nekatere zadeve. Sicer pa imajo že sedaj občine izredno jasno določene pristojnosti. Če nekateri govorijo, da občine ne razpolagajo s prostorom, to ni res. Vse prostorske dokumente, PUP-e, PIN-e, PI-je in zazidalne načrte sprejemajo občinski sveti, medtem ko je lokacijska odločba ali gradbena odločba res stvar upravne enote. Če jaz kot potencialni investitor in lastnik določenega kapitala pridem na občino k županu in prosim za zazidalno industrijsko parcelo, sledi vsa presoja na občini, upravni postopek pa na upravni enoti. Če tu pride do konflikta, je lahko nevarno, vendar takih primerov imamo v Sloveniji zelo malo.

• Kaj pa delitev premoženja med starimi in novimi občinami?

Največji problem občin je ta, da še stare občine nimajo opravljene premoženjske bilance in ne vedo natančno s kakšnim premoženjem razpolagajo. Ne gre samo za poslovne stavbe in zemljišča, ampak tudi za premečnine, kapitalsko

Nasilje, ki ostaja zvečine skrito

Spolne zlorabe sicer niso več prepovedana tema, vendar večina dejanj še vedno ostaja neodkrita, rane posilstva pa žrtve največkrat v strahu pred reakcijo družbe skrivajo in potiskajo v sebi. Še vedno namreč večjo pozornost posvečamo iskanju razlogov, zakaj je bila žrtev posiljena, namesto da bi iskali vzroke tega dejanja pri posiljevalcih. In nobeno drugo kriminalno dejanje ni povezano s tolikšno mero dvomov in natančnega preverjanja kot prav posilstvo, žrtve pa morajo vedno znova dokazovati svojo nedolžnost.

Že podatek, da je bilo v Sloveniji v zadnjih 16 letih raziskanih preko 1.450 kaznivih dejanj spolnega napada na mlajše od 14 let, je skrb vzbujajoč, vendar pa so raziskovalci po svetu mnenja, da je prijavljena le desetina ali celo manj spolnih zlorab. Največ neprijavljenih kaznivih dejanj storijo žrtvi najbližji in znani ljudje. Po mnenju republiške kriminalistične inspektorice dr. Katje Bašič, ki je sodelovala na nedavnem seminarju o posilstvih, bi lahko Slovenijo po več kazalcih razvisti v številu prebivalcev primerjali z eno od nemških pokrajin, v kateri pa je kar štirikrat več prijavljenih zlorab otrok. Če je torej pri nas glede na dvedesetletno povprečje prijavljenih 80 zlorab otrok letno, je število realno vsaj štirikrat večje!

Tudi nasilna spolnost je posilstvo

Ponavadi sodišče in policija pojmuje posilstvo ožje kot raziskovalci in kot jih dejansko tudi lahko pojmuje. Žrtve posilstev pogosto ne prijavijo tudi zaradi stereotipnega prepričanja o tem, kaj posilstvo sploh je. Tako se npr. v anketah vprašani strinjajo, da so bili žrtve nasilne spolnosti, neradi pa slišijo, da je nasilna spolnost posilstvo, čeprav to je in so torej bile žrtve posilstva, čeprav pri drugače zastavljenem vprašanju to zanikajo.

Ker razsežnosti posilstva ocenjujemo iz edinih razpoložljivih podatkov, torej iz prijav policiji, je tudi to vzrok, da to dejanje narobe razumemo. Leta 1994 je bilo na primer v Sloveniji prijavljenih 79 posilstev, kar je le 0,18 odst. vseh kaznivih dejanj. V sedemdesetih pa tudi v osemdesetih letih je bilo število prijav bistveno večje (tudi 223 letno), a 35-letno povprečje kaže, da posilstva predstavljajo le pol odstotka vseh kaznivih dejanj. Morda zato na ministrstvu za notranje zadeve pravijo, da število kaznivih dejanj posilstev v primerjavi z drugimi ni skrb vzbujajoče, to pa seveda zadovoljuje vse, ki radi slišijo takšne podatke. Vendar je to le uradna statistika. Pri nas še ni raziskave o tem, koliko posilstev ostane neraziskanih. V svetu je raziskav o razsežnostih posilstva več. Po najnovejših ameriških raziskavah žrtve prijavijo le 16 odst. posilstev. Dve tretjini žrtev je mlajših od 18 let, štiri petine žrtev pa posiljevalca pozna. Res je celo v svetu zelo malo tovrstne literature, a da je naša družba tako netolerantna do žrtev, pove tudi dejstvo, da imamo le dve knjigi o tej temi: prvo smo dobili pred osmimi leti, drugo šele letos.

Ženske krive za posilstvo?

Konec februarja smo lahko tudi v oddaji Presodite videli, kakšen odnos imamo v javnosti do posilstva in do žrtve. Zgodba je bila jasna: mlado odvetnico, ki je sprejela novo delovno mesto, je spolno zlorabil njen eminentni kolega, postavilo pa se je vprašanje, ali takšno dejanje prijaviti ali ne. Porota, ki so jo sestavljali Ajda Kalan, Simona Vodopivec in Dušan Mravljec, je bila razdvojena. Ženski sta bili mnenja, naj odvetnica kolega ne prijavi, nanizali sta kup predsodkov, med njimi tudi to, da se ženska ni ustrezno obnašala in je s prijateljstvom in zapeljivanjem povzročila dejanje. Mravljec je menil, da bi morala žrtev napadalka prijaviti. Le nekaj več kot polovica od skoraj 40 tisoč gledalcev po telefonu se je sicer zavzelo za prijavo, tako veliko ljudi pa se je verjetno odločilo za slednjo zato, ker jim odgovora ni bilo treba javno argumentirati.

Razlogi za takšno klimo v naši družbi tičijo v številnih zmotah in stereotipih. Večina še vedno misli, da je posiljevalec neznanec, a dejstvo je, da se 90 odst. zlorab pripeti v domačem okolju, storilci pa so največkrat ljudje, ki jih poznamo in jim zaupamo. Ljudje radi verjamejo, da se nič ne zgodi brez razloga, torej tudi posil-

stvo ne. Čeprav večina ljudi posiljevalcem ni naklonjena, pa še vedno razmišljamo o tem, kaj vse je zagrešila žrtev, da se je posilstvo sploh zgodilo. Po prepričanju mnogih bi ženske morale vedeti, kaj se bo zgodilo, s svojim vedenjem in oblačenjem pogosto izzivajo moškega, vsaka ženska pa naj bi se po prepričanju večine posiljevalcu lahko uspešno branila, če bi to res želela. Od ženske pričakujemo, da bo prijazna in vljudna, o njeni privlačnosti bremo, poslušamo in gledamo ob vsaki priložnosti - prav te vrline pa se ji očitajo in obrnejo proti njej ob spolnem napadu.

"Takšna in podobna stališča ustvarjajo sovražno klimo do žrtev, saj jih prikazujejo kot vedno voljne sodelovati v prikritih spolnih bojih ali celo kot tiste, ki lete spodbujajo," je menila udeleženka seminarja novinarka Darja Dolenc, ki na Valu 202 že leta utira pot temam, v katerih si prizadeva za strpnost in razumevanje skupin, ki so drugačne.

Ženske pogosto posilstva znancev ne spoznajo kot posilstva. Težko je namreč verjeti, da te lahko nekdo, ki ga poznaš in mu zaupaš, posili. Takšne žrtve spet iščejo opravičila in z njimi na svoj račun zmanjšujejo krivdo storilca. Med ljudmi prevladuje nekakšno izkrivljeno mnenje, da je posilstvo znancev "manj" posilstvo kot posilstvo neznanec. Spet v škodo žrtve.

Kako dokazati napad?

Znani Slovenec je lani neko noč ob četrty uri zjutraj na cesti ustavil dvema štoparkama, ki sta se vračali iz diska na Vrhniki. Sprejeli sta povabilo na kavo in skupaj so odšli k njemu domov... Mož je bil obtožen posilstva, a bil je oproščen! Tudi zaradi vpliva in groženj, zaradi katerih dekleti na sodišču nista povedali vsega.

Izjava odvetnika, obdolženega posilstva 12-letne Romke, ki je bila objavljena v rumenem tisku, češ da je deklica moškega spolno izzivala, pove, da je pri nas spoštovanje žrtev in pripravljenost verjeti njihovim izjavam, zelo majhna. Odvetnik v kakšni bolj razviti državi si takšne izjave gotovo ne bi nikoli privoščil ali pa bi s tem na kokco postavil svoj ugled. Pa še to: zaradi omenjene izjave je Združenje proti spolnemu zlorabljanju naslovlilo 60 pism na medije ter druge, tudi državne ustanove, a ni dobilo niti enega odgovora.

Odvetnik lahko uporabi vsa sredstva, da brani obtoženega, ki bo praviloma zatrdel, da ni kriv. Ostane torej le odpor ženske, ki je na obravnavi skorajda še enkrat posiljena: prenašati mora mučna vprašanja, ki delajo njeno integriteto včasih sporno in morebiti celo namigujejo na njeno odgovornost, ponovno mora podživljati spolni napad. Takšen odnos sodne oblasti je za otroka in mladostnika še bolj mučen, in ni čudno, da žrtev pred prijavo temeljito pretehta koristi in neugodnosti, ki bi jo ob tem doletele. Posilstvo je namreč edino kriminalno dejanje, pri katerem na vse možne načine policisti, kriminalisti, tožilci, sodniki in porota preverjajo kredibilnost žrtve, da presodijo, ali je obtoženec res storil kaznivo dejanje.

Posilstvo je eden od zločinov z najvišjo stopnjo oprostitev. Po statističnih podatkih Zavoda RS za statistiko so javna tožilstva med leti 1985 in 1993 sodiščem predala povprečno slabi dve tretjini prijavljenih kaznivih dejanj posilstva, več kot tretjina jih iz različnih razlogov sploh ni prišla pred sodišče, čeprav lažnih prijav skorajda ni. V primeru mladoletnih obtožencev je zavrženih ovadb ali ustavljenih postopkov manj: za 80 odst. obtožencev so javna tožilstva predlagala izrek kazni. Darja Dolenc ugotavlja, da se podatki tožilstev o vloženi obtožbah in sodišč o obravnavah ne ujema; to je težko razumljivo, čeprav je povprečna doba, ki mine od prijave kaznivega dejanja posilstva do pravnomočne rzsodbe, tri leta in pol.

Tudi otroci žrtve

Lani je bilo v Sloveniji 87 prijav spolnega napada na mlajše od 14 let, o dejanskem številu lahko le ugibamo. Šokantni pa so podatki ameriškega ministrstva za pravosodje, ki je leta 1994 sporočilo, da je vsako šesto posilstvo - posilstvo deklice, mlajše od 6 let! Leta 1992 je bila polovica žrtev, ki so prijavile posilstvo, mlajša od 18 let. Podatki raziskav v 3 ameriških državah govorijo, da le 4 odst. posilstev deklic, mlajših od 12 let, zagrešijo neznan storilci, v 94 odst. so posiljevalci člani družine ali njihovi prijatelji.

V Sloveniji je bilo v času od 1980 do 1990 prijavljenih 990 spolnih napadov na otroke, med njimi slabo petino predstavljajo napadi na fantke. Najpogosteje so bile žrtve stare od 11 do 13 let, v treh primerih so bili otroci stari komaj 3 leta.

Spolni napad na otroku pušča dolgotrajne in globoke sledove, lahko tudi za vse življenje. Posledice so lahko hujše kot pri odraslih, saj so otroci posilstvom običajno dalj časa izpostavljeni. Otrokov zdrav razvoj je odvisen od zaupanja v odrasle, če pa je povzročitelj spolnega napada član družine ali njen prijatelj, so odrasli to zaupanje očitno izdali.

Otroci takšno početje težko opišejo z besedami, zato je pomembno, da jim znamo prisluhniti, jih opazovati. Mnogi o spolnem napadu spregovorijo šele, ko odrastejo, velja pa: otroci redkokdaj lažejo o spolni zlorabi. To je prisotno povsod, ne glede na etična načela, ekonomski in socialni položaj. Če se bo obstoječe stanje nadaljevalo tudi v prihodnje, bo spolno zlorabljen vsak peti otrok pred svojim 18. letom starosti.

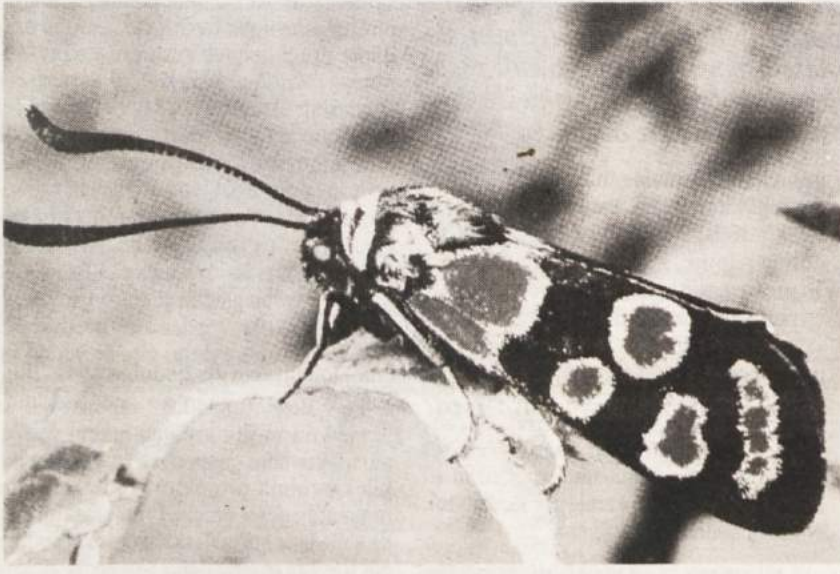
Namesto konca

Zadnjih trideset let se je vedenje posilstvu in vrednotenje tovrstnih kaznivih dejanj spremenilo, s tem se intenzivno ukvarjajo številne ustanove. Žrtve spolnega nasilja so bolj zaščitene, na voljo so svetovalnice, krizni centri, SOS telefoni..., a kljub temu se, kar se tiče prijav storilcev, ni veliko spremenilo. Proti nasprotno. Korak k temu lahko storijo tudi žrtve same, če napad takoj prijavijo policistom na tel. številko 92 in tako preprekajo začaran krog razumevanja in obravnavanja pojava posilstva. Morda se bo tako postopoma spremenil tudi mit o vlogi in moči spolov, ki se je nezavedno nagnal tisočletja. Tega pa je, resnici na ljubo, povedano, v 30 letih težko spremeniti.

TANJA GAZVOD

RASTLINA, ŽIVAL IN BIOTOP LETA 1996

Ogroženi pestri svet suhega travnika

Pisani metuljček iz poddružine ivanjščice

Pod varovanjem narave in njene raznovrstnosti običajno razumemo varovanje divjine, vendar pa so prav tako potrebni posebne pozornosti in varstva ekosistemi, ki so se razvili v stoletjih vzajemnega delovanja narave in človeka. Za slovensko pokrajino je eden takih značilnih ekosistemov suhi travnik, ki postaja zaradi opuščanja tradicionalnega kmetijstva vse bolj redek in ogrožen, tej usodi pa se pridružujejo mnoge rastlinske in živalske vrste, značilne za ta biotop. Slovenski sklad za naravo je zato za biotop leta 1996 izbral prav živi svet suhega travnika, za rastlino leta nageljčke in za žival leta ovniče, ivanjščice in zelenke, torej vrste, katerih življenjski prostor je suhi travnik.

Imenovanje biotopa, rastline in živali leta je akcija, ki jo je letos že drugič pripravil Slovenski sklad za naravo. Namen teh akcij je opozoriti na rastlinske in živalske vrste ter biotope, ki so pri nas redki in ogroženi, hkrati pa s spodbujanjem sol in posameznikov, ki se vključujejo v javni natečaj pisanja prispevkov, fotografiranja in spoznavanja rasti, živali in biotopa leta, širiti poznavanje naravovarstvene problematike in dvigati osveščenost.

Suhi travnik je tisto travišče, ki je nastalo, tako kot sploh vsa travišča v nižinskih in sredogorskih predelih Slovenije, zaradi delovanja človeka, ki si je s krčenjem gozdov pridobival nove površine za polja, travnike in pašnike. Na manj kakovostnih in težje dostopnih traviščih, predvsem na strmih pobočjih, je kosa pela le enkrat na leto ali še redkeje, kar je omogočilo, da se je na njih razvil svojstven živi svet, drugačen od sveta intenzivne obdelanih travnikov. Biologi pravijo, da je izjemnost suhih travnikov v izredno velikem številu rastlinskih in živalskih vrst. Suhi travniki spadajo med najbogatejše biotope v naši deželi. Niso redki primeri, ko najdemo na površini nekaj deset kvadratnih metrov do 80 in več različnih rastlinskih vrst. Ocenjujejo, da v različnih

zdrubah iz skupine suhih travnikov uspeva pri nas med 500 in 600 rastlinskih vrst. Vzrokov za to pisano in pestro živo bogstvo je več, odločilni pa so občasni, a redni posegi človeka, ki zmanjšujejo konkurenčno sposobnost najbolj bujno rastočih vrst, in sestava tal, ki ne dopušča, da bi katera vrsta postala prevladujoča. Stoletja obstoja suhih travnikov so omogočila vzpostavitev povsem novih ekoloških razmer, na katere so se prilagodile mnoge rastlinske in živalske vrste.

Samo na Gorjancih

Osnovne graditeljice so seveda trave, od pokončne stoklase do bilnic, ob njih pa rastejo šaši, kukavičevke, nageljčki, metuljnice, kadulja, svišči in druge rastline, ki so se prilagodile na daljša sušna obdobja in slabo hranljiva tla.

Na suhih travnikih med množico drugih rastlin rastejo tudi nageljčki, ki so bili razglašeni za rastlino leta 1996. Rod Dianthus (božanski cvetovi) obsega okrog 300 različnih vrst, po Evropi pa se je razširil iz Sredozemlja. Nageljčki ali klinčki, kot jim pri nas tudi pravijo (a niso nič v zvezi z istoimenskimi začimbami), so enoletnice, dvoletnice in trajnice, zanje pa so posebej značilni lepi in barviti cvetovi z

vonjem po medicini. Omenimo, da je tudi slavni vrtni nagelj, ki je postal slovenska narodna roža, izšel iz teh travniških cvetlic, seveda s kultiviranjem in križanjem.

V Sloveniji raste 14 vrst nageljčkov, med njimi pa sta posebej znamenita Hoppejev nageljček, ki uspeva samo na Dolenjski gori, in hrvaški nageljček, ki je kosubilirski florni element znan samo naših Gorjancih.

Podobno kot velja za rastline, so tudi živali suhih travnikov zelo raznolike. Posebej številne so žuželke, ki so se odlično prilagodile posebnim in mnogokrat neugodnim življenjskim razmeram. Poročnejši pogled odkrije v tleh vse, od najmanjših bitij, skakačev in pršic do deževnikov, na tleh pisani svet najrazličnejših hroščev in mravelj, na rastlinah kobilice, pajke, nad njimi pa pisane metulje, dvo-krilce, mrežokrilce, vmes se priplazi še kakšna kuščarica ali huškneta mimo roka in miš. Zrak si z metulji in letečim mrčesom delijo občasno še ptice, od poljskega škrjanca do male ciipe.

Kranjska ivanjščica

Ljubitelji narave bodo letos pri opazovanju in spoznavanju suhih travnikov pozornost posvetili seveda tudi živalim leta 1996. To so ivanjščice in zelenke, ki živijo v ovniči. Pri prvih dveh gre za poddružini družine Zygaenidae, majhnih metuljev, med katerimi zelenke prepoznamo po bronasto zeleni barvi prvega para kril in telesa, ivanjščice pa po rdeče-črni barvi kombinaciji kril, ki so pri nekaterih vrstah obogatena še z belimi in rumenimi pegami. Ena najlepših in za slovenko ozeumlje posebej značilnih je kranjska ivanjščica. Metuljčka je prvi opisal naravoslovec Scopoli že leta 1763 v znamenitem delu Entomologija Kranjske. Ovniči so v Sloveniji zastopani s štirimi vrstami iz dveh poddružin, barva njihovih kril je svetlo rjava ali črna z močnim kovinskim leskom v modrovijoličnih tonih. Zelenke, ivanjščice in ovniče, ki so sicer nočni metulji, bomo lahko opazovali od junija do septembra tudi že dan, čeprav so po dnevi bolj leni in počivajo ali se hranijo na cvetovih.

Bogat in pisan je svet suhih travnikov, v mnogočem edinstven, zato je toliko bolj žalostno, da postaja vse bolj redek in ogrožen. Kmeta, ki je dolga stoletja v skrbi za živinsko krmo enkrat letno hodil kositi tudi na težje dostopne travnike, kot se denimo strme gorjanske košenice, ni več. Sodobnemu kmetu, opremljenemu z mehanizacijo in gnojili, račun kaže, da se mu ne izplača košnja suhih travnikov. In tako te travniške površine marsikje počasi zarašča gozd. Izginjajo, z njimi pa bogastvo življenja, ki se je razvilo na njih.

MILAN MARKELJ

Novomeško glasbeno šolo obiskal Abraham

Življenje brez glasbe bi bilo zelo pusto in prazno. Da v dolenski metropoli ni tako, ima veliko zaslug Glasbena šola Marjana Kozine iz Novega mesta, ki letos aprila praznuje častitljivi jubilej, 50-letnico delovanja. Njen sedanjí ravnatelj Zdravko Hribar, ki to delo opravlja že devetnajsto leto, se pridružuje mnenju mnogih, da je glasbena šola postala pomembno kulturno središče ne samo Novega mesta, pač pa tudi širše Dolenjske. Poseben pomen šole je gotovo v vzgoji mladih za glasbo in njene lepote. V vseh letih se je življenje šole v mnogočem spremenilo in napredovalo, zato zanjo lahko velja isti rek kot za vino - s starostjo je boljše. Naj bo tako še naprej!

Glasba je bila (in verjetno tudi še bo) najiskrenejša spremljevalka človeka. Začetki človeštva pomenijo tudi začetke glasbe. Čeprav letos novomeška glasbena šola praznuje 50 let delovanja, pa je, če bi šteli še njene prve poskuse, ki segajo v konec 19. stoletja, veliko starejša - kar 98 let. Leta 1898 je bila namreč v Novem mestu ustanovljena prva podružnična šola Glasbene matice. Seveda ne kar tako. Tu je bilo glasbeno življenje že prej pestro, saj je Novo mesto že leta 1864 imelo godbo na pihala, ki je štiri leta kasneje postala godba novomeške uniformirane garde, leta 1861 pa se ji je za kratek čas pridružila še vojaška godba novomeške garnizije. Tudi pevci so bili dejavni, saj so leta 1884 povezali v Dolenjsko pevsko društvo, pevski zbor pa je premogla tudi gimnazija, ki je imela svoj dijaški orkester. Moški tamburaški orkester je igral od leta 1893, kasneje pa se mu je pridružil še ženski. Torej več kot ugodla tla za rast prvih poskusov glasbene šole.

Bogato predvojno obdobje

Idejo za ustanovitev in delovanje podružnice Glasbene matice v Novem mestu je dala Glasbena matica v Ljubljani, toda za njeno uresničitev so morali poskrbeti meščani sami. Treba je bilo najti ustrezen prostor, zagotoviti denar, sposobne učitelje in zadostno število učencev. Novomeščanom je to kar uspelo, seveda predvsem po zaslugi nekaterih najprizadnevnejših, kot so bili na primer pobudnik šole dr. Edvard Volčič in pa Otmir Skalec ter Matej Hubad; slednji je šolo zastopal navzven. Dolenjske novice so leta 1898 objavile, da se bo pouk pričel 24. februarja, zraven pa so bili navedeni tudi pogoji. Šolali so se lahko le otroci staršev, ki so postali člani Glasbene matice in so plačevali članarino ter šolnino za otroke, torej šola ni bila dostopna vsem. Pouk je potekal v Narodni čitalnici.

Prav je, da omenimo prve učitelje, ki so poučevali gosli, klavir in petje. To so bili Ignacij Hladnik, Josip Poula in Julija Halter. Kljub finančnim težavam je nekako šlo in kulturno življenje v Novem mestu je z glasbeno šolo postajalo bogatejšo. Pogosti so bili javni nastopi mladih glasbenikov, šola pa je bila tudi organizator koncertnih večerov vrhunskih glasbenikov. Leta 1904 so bile finančne težave prehude in šola je do leta 1922 prenehala z delovanjem. Razveseljiva novica iz leta 1904 pa je ustanovitev salonskega orkestra, ki naj bi bil popolnoma samostojen klub društvnikov z edinim namenom gojiti glasbo v ožjem krogu ter sodelovati na koncertnih prireditvah Dolenjskega pevskega društva. Kljub raznim kasnejšim prekinitvam je salonski orkester nekakšen predhodnik današnjega Novomeškega simfoničnega orkestra.

Da v Rudolfovem do leta 1922 ni vladalo glasbeno mrtvilo, je poskrbel Ignacij Hladnik, ki je kot pianist, organist, skladatelj, pevovodja in pedagog ustanovil privatno glasbeno šolo. Podružnica Glasbene matice pa je omenjenega leta znova oživela in njen predsednik je postal Josip Germ. Poučevali so klavir, violino, nekaj časa pa harmonijo, mladinsko petje in teorijo. Učitelji, med katerimi naj poleg Ignacija Hladnika omenimo še Kazimirja Petriča, Olgo Beljova, Pavla Rančigaja, Frana Staniča, Albina in Nilko Fakina, Zoro Ropas in Draga Šproca, so bili zelo prizadevni. V tem drugem obdobju je bilo delovanje šole uspešno: sodelovala je z obstoječimi društvi, se uveljav-

ljala z nastopi, leta 1925 je bil ustanovljen njen mešani pevski zbor pod vodstvom Ludvika Puša (kasneje Albina Fakina), dve leti pozneje pa je zaradi notranjih nesoglasij prenehal z delovanjem. Pouk so zaradi finančnih razlogov prekinili leta 1934, vendar poučevanje (tudi privatno) in zanimanje za glasbeno dejavnost kasneje ni zamrlo. Ponovno oživitve je zaslediti po drugi svetovni vojni.

1946 - rojstvo glasbene šole

Po vojni so povsod po Sloveniji začeli ustanavljati glasbene šole, tako tudi v Novem mestu. Največ zaslug za to ima njen prvi ravnatelj Slavko Strajner, ki si je prizadeval za pridobivanje finančnih sredstev, nove šolske prostore, učitelje in ne nazadnje za nove instrumente. V povojnem času obnove šol in domov je bila zelo pomembna tudi moralna podpora Jožeta Zamljena - Drejčeta, kulturnega delavca in poverjenika za prosveto. Novomeščani so si zelo prizadevali za glasbeno šolo, toda ni jih bilo malo, ki je zaradi denarja niso mogli obiskovati. Prvi učitelji so bili: Drago Šproc, Tone Markelj, Jože Erjavec in Stane Fink, ki je leta 1947 za dve leti prevzel ravnateljevo mesto. V tem času je šola dobila statut in se kadrovsko okrepila, svoje delo pa je predstavila na nastopu v telovadnici osnovne šole 13. junija 1949. Finka je pri vodenju šole leta 1950 zamenjal novi ravnatelj Drago Šproc, učitelj violine in vodja mladinskega orkestra, ki je to delo opravljal kar 12 let. Še vedno so se ubadali s pomanjkanjem prostorov in prvih 14 let Glasbene šole Novo mesto so bili ti raztreseni po vsem mestu ter premajhni za uspešno delo z večjimi skupinami. Tudi zato se ta leta število učencev ni bistveno povečevalo. Manjšo izboljšavo je prineslo leto 1962, ko so pridobili nov prostor v levem krilu osnovne šole (današnja OŠ Center), vodstvo šole pa je prevzel Ernest Jazbec. Skupaj z ostalimi sodelavci, predvsem sta bila zagnana še Štefanija Hanak in Zora Ropas, je uspešno skrbel za glasbeno izobrazbo mladih. Vse pogostejši so bili tudi nastopi na krajevnih prireditvah, pa naj so bili to solisti ali pa mladinski orkester. Šola je dobro sodelovala z novomeškim vojaškim orkestrom, saj so nekateri njihovi člani tudi poučevali. Tudi Ernest Ferk se je trudil za nove prostore, kajti pouk pihal in trobil je še vedno potekal v Domu ljudske prosvete. Sklad za šolstvo je odobril adaptacijo in razmere na šoli so se izboljšale.

Podružnični oddelki

Napredek se je kmalu pokazal tudi v povečanju števila učencev: v šolskem letu 1964/65 se je njihovo število od začetnih 69 povečalo na 169. Takrat se je rodil tudi prvi poskus ustanovitve oddelka zunaj matične šole, v Trebnjem, vendar je bil žal neuspešen. Bolje je bilo v Šentjerneju in Straži, kjer glasbena oddelka delujeta od leta 1967/68. Danes glasbena šola v Šentjerneju - pouk kitare, harmonike, pihal in trobil ter plesne vzgoje - poteka v prostorih nove osnovne šole, za napredek v Straži pa je "kriv" predvsem Jože Koper, član in predsednik pihalnega orkestra Straža, predsednik Združenj pihalnih orkestrrov Dolenjske in predsednik ZKO Novo mesto.

Podružnična oddelka glasbene šole sta v sedemdesetih letih nastala tudi v Žužemberku in na Dvoru, toda zaradi prostorskih in kadrovskih težav sta leta 1985 prenehala delovati. Tamkajšnji učenci se

daj lahko obiskujejo šolo v Dolenjskih Toplicah ali v Novem mestu. Od šolskega leta 1977/78 dislocirani oddelki deluje tudi v Metliki. Iz pihalnega orkestra je izšel trobilni kvartet, ki je uspešen tudi v širšem slovenskem prostoru.

Hribar ravnatelj že 19. leto

Sedanji ravnatelj Glasbene šole Marjana Kozine je Zdravko Hribar, ki to nalogo uspešno opravlja že od leta 1977. Kljub številnim težavam je pod njegovim vodstvom uspelo odpreti oddelke za godala, harmoniko, pihala, večalo pa se je tudi zanimanje mladih za dodatno glasbeno izobraževanje. Že pred 19 leti je na šoli zaživela tudi baletna dejavnost, ki je prej potekala v okviru Zavoda za kulturno dejavnost. Od šolskega leta 1981/82 pouk poteka v novih prostorih, v preurejenem poslopju stare gimnazije zraven frančiškanske cerkve. Tako lahko uspešne vzgajajo ljubitelji kakovostne glasbe in omogočajo začetno izobraževanje vsem, ki se odločijo za nadaljevanje študija na srednji ali visoki šoli, teh pa ni tako malo. Od leta 1979, ko so se prvič udeležili republiškega in kasneje še zveznega tekmovanja učencev in študentov glasbe, se z dobrimi nastopi kar naprej potrjujejo. Redno pripravljajo svoje interne nastope, zaključne glasbene večere, nepogrešljivi pa so na raznih proslavah in prireditvah. Uspešno sodelujejo tudi z drugimi ustanovami v mestu.

ITALIJANSKI VOJNI ZLOČINI

Ustrelitev prvih talcev

Prve slovenske talce so ustrelili Nemci na Dolenjskem že 29. julija 1941. Bili so doma iz Krškega in okolice. Italijani, ki so venomer poudarjali, da so dediči dvatisočletne rimske kulture, so prav tako streljali talce in počeli druge vojne zločine. A če so bili vsaj nekateri odgovorni za nemške vojne zločine obsojeni, pa Italija svojih vojnih zločincev ni nikoli postavila pred sodišče. Zdjaj celo poskuša prikazati, kot da so bili italijanski fašisti žrtve slovenskega genocida. Zato je treba osvežiti spomin na to, kar so italijanski okupatorji počeli pri nas. 28. aprila je minilo 54 let od streljanja talcev, ki se je zapisalo v spomin predvsem Mokronozanom.

Trg Mokronog, ki so mu rekli pod Avstrijo Nassenfuss, ima že več kot sedemstoletno zgodovino. Upornost in odločnost je prebivalstvu že v krvi. Uporni kmetje so okoli leta 1515 napadli grajske odiralce v gradu Mokronog ter sodelovali v slovensko-hrvaškem kmečkem uporu pod vodstvom Matije Gubca. Ko so Avstrijci napravili progo Trebnje-Šentjanž, so študentje in kmetje, ki Avstrijcev niso marali, večkrat s hlodi zaustavljali nemške vlake in kričali: "Nočemo nemškega vlaka!" in podobno.

Tudi Italijanov Mokronajzarji niso trpeli in so jim to jasno pokazali. Morda so zato italijanski okupatorji svoj srd med prvimi stresli prav nad njimi. Največ talcev, ki so jih kot prve ustrelili pri nas, so izbrali prav v Mokronogu. Ustrelili so jih 6, od tega 3 iz Mokronoga.

V Mokronogu je bilo ob začetku italijanske okupacije kar precej razumnikov in študentov doma iz premožnih družin gostilničarjev, trgovcev in obrtnikov, kot so bili Majcen, Dev, Mevzel, Bulc, Žlajpah, Sestrajčič iz Brunje vasi nad Mokronogom, in še bi jih lahko naštevali. Prav vsi so bili zavedni Slovenci, ki se jim je zdela okupacija sramotna in so se zato pridružili uporu kot en mož.

Italijansko vojno sodišče 2. armade je bilo ustanovljeno 11. septembra 1941. V okrožnici 30 poveljstva 2. italijanske armade je bilo pod naslovom "Kako ravnati s prebivalstvom" uzakonjeno tudi zapiranje in interniranje naših ljudi in tudi streljanje talcev. Odlok o streljanju talcev

Glasbena šola Marjana Kozine je prav gotovo postala pomembno kulturno žarišče Novega mesta in širše Dolenjske. Zdravko Hribar, ravnatelj šole, pravi, da bi velik korak naprej pomenila pridobitev dodatnih učnih prostorov, če bi preselili Zgodovinski arhiv in oddelke za mladino knjižnice Mirana Jarca. Tako bi lahko vpisali več učencev. Letos jih v njihovih šolskih klopih sedi kar 530; 450 jih obiskuje instrumentalni pouk, kjer raste zanimanje predvsem za igranje godal - violino, ostali pa so pri plesni in predšolski vzgoji. Od letošnjega šolskega leta pa je novost še oddelke za solo petje, ki ga poučuje Jelena Dereani-Ristić.

Nasploh je v zadnjem desetletju šole opaziti velik napredek. Razvili so vse instrumentalne dejavnosti, potrebne za simfonične ali druge zasedbe, celo oboo, vse to pa seveda potrebujejo, saj je po prenehanju igranja salonskega orkestra 1975. leta konec devetdesetih let začel delovati Novomeški simfonični orkester, ki ga vodi Hribar. Sestavlja ga približno 80 članov, tako učencev kot učiteljev. "Da tak orkester dobro deluje, ni le zasluga dirigenta, pač pa vseh članov, saj tu pride do izraza timsko delo. Ne smem pa pozabiti pohvaliti zagnane mlade učitelje, brez njihovega sodelovanja namreč ne bi šlo," je dejal Hribar. Konec leta 1992 se je orkester skupaj s pevskim zborom tovarne zdravil Krka predstavil na zgoščenci s

slavnostno mašo Ignacija Hladnika, pred dvema letoma pa je izšla njihova samostojna zgoščenska. Najbolj si želijo prostor za nastopanje, kar se jim bo menda uresničilo še letos jeseni, ko bo dokončana velika dvorana v KC Janeza Trdine.

Jože Privšek ob jubileju piše skladbo

50-letnico delovanja glasbene šole bomo praznovali ta mesec. Razne prireditve bodo potekale od 15. do 26. aprila. "Na otvoritvenem koncertu se bodo predstavili vsi solisti in komorne skupine, sledile bodo prireditve posameznih instrumentalnih oddelkov pa samostojni nastop pihalnega orkestra Krke Zdravilišča iz Straže (ker so vsi člani z dirigentom bivši ali sedanji učenci glasbene šole), nastopili bodo tudi študentje srednje in visoke glasbene šole iz Ljubljane. Na zaključni slovesnosti bosta igrala novomeški simfonični orkester in godalni orkester pod vodstvom Petre Gačnik, gostje pa bodo umetniki glasbene šole iz pobratenegega mesta Langenhagna," je pripovedoval Hribar. Ob jubileju bo izšla tudi brošura, ki bo vsebovala kronološki pregled razvoja glasbene šole od začetkov do danes, pregled nastopov in doseženih nagrad, pohval in priznanj učencev ter študentov glasbe zadnjih deset let, pomenski seznam učiteljev in učencev po razredih v letošnjem šolskem letu itd. Posebej za 50. rojstni dan novomeške glasbene šole pa bo skladbo napisal naš priznani Jože Privšek, ki se je z veseljem odzval povabilu.

Naj glasbena šola še naprej tako uspešno opravlja svoje poslanstvo in prispeva k bogatejšemu kulturnemu življenju, kajti navsezadnje - glasba je življenje!

LIDIJA MURN

so izdali 24. aprila 1942. Že čez 4 dni pa so prve talce tudi ustrelili.

Talci so bili naslednji: 22-letni ekonomist Ivan Majcen, 24-letni študent veterine Franci Žlajpah, 44-letni ključavničar in mehanik, oče treh otrok Franc Kodrič, vsi trije iz Mokronoga, Janez Kramar iz Spodnjih Vodal pri Tržišču nad Mokronogom in dva, ki sta bila pripeljana iz ljubljanskih zaporov: Nikola Tatalovič, najbrž doma iz Like, ter Franc Trnšek.

To pa je bi že tretji udarec po družini Sandija Majcna, ki je 22. julija 1941 izgubil sina Sandija (ljudski glas pravi, da so njegova samomor inscenirali Italijani), oktobra istega leta pa še sina Milana, ki je padel v junaškem boju in bil kasneje proglašen za narodnega heroja.

Karabinjerji so aretirali Ivana Majcna, hoteli pa so aretirati še njegovega brata Naceta in študenta veterine Živka Bernota, ki se je zadrževal pri Majcnovih, vendar sta bila oba k sreči prav takrat odsotna. Oče Sandi Majcen, ki je slutil nesrečo, je skrivaj poslal 13-letnega sina Vlada, da je opozoril Naceta in Živka. Karabinjerji so ju z aretiranim sinom Ivanom tako zaman čakali v gostilni. Rešila sta se zanesljivo smrti kot talca.

Italijani so imeli vse štiri mokronoške talce zaprte kakšen teden dni v sodnijskih

zaporih v Mokronogu, potem pa so jih odpeljali v Novo mesto. Noč pred ustrelitvijo so jih pripeljali v Trebnje. Med tem časom so jih pretepali in zasliševali. 28. aprila 1942 pa so jih odpeljali v Radohovo vas in jih tam ustrelili.

Očeta Sandija Majcna so kmalu nato internirali v koncentracijsko taborišče pri Padovi, sin Nace je šel takoj v partizane, žena in trije mladoletni otroci pa so se zatekli k sorodnikom v Ljubljano, kjer so dočakali konec vojne, kajti za družino Majcna je bilo v Mokronogu preveč nevarno. Oče se je po kapitulaciji Italije septembra 1943 znašel v nemškem taborišču, od koder pa mu je uspelo malo pred kapitulacijo Nemčije pobežniti in si je do osvoboditve 1945. leta našel zatočišče na osvobojenem ozemlju v Beli krajini. Ves izčrpan je kmalu po vojni umrl.

Italijani so "pozabili", kakšne zločine so izvajali nad slovenskim narodom, "pozabili" so svoje zločince postaviti pred sodišče, še več, v podlosti si dovoljujejo iskati "zločince" pri nas zaradi pokončanja nekaj sto fašistov iz Gorice in Trsta konec vojne leta 1945. A spomin na vojne dogodke je v naših ljudeh živ in ne bo ugasnil. Ne sme!

MIRAN BERETIČ

Šest talcev, ustreljenih 28. aprila 1942 v Radohovi vasi. Četrty z desne je ekonomist Ivan Majcen.

Plat zvona za vode

Neizbrisna podoba pokrajine ob Krki so tudi poplave. Na sliki je ena od največjih povodnji v zadnjih dveh desetletjih v Kostanjevici na Krki.

Generalna skupščina Združenih narodov je po priporočilu sklepnega dokumenta Konference OZN o okolju in razvoju v Rio de Janeiru 1992 proglasila 22. marec za svetovni dan voda. V Sloveniji so dan voda leta 1994 posvetili sečoveljskim solinam. Lani je dan voda v Sloveniji potekel v znamenju razprav o tesni povezanosti gozda in vode, in tako so v Kamniški Bistrici predstavili sanacijo posledic naravne katastrofe, ki je novembra leta 1990 razdejala povirni del Kamniške Bistrice s pritoki. Letos, tretjič po vrsti, so dan voda posvetili reki Krki in se sestali 22. marca na strokovnem srečanju v Kostanjevici na Krki.

Razpravljali so o vprašanjih, kako urejati vodotoke in s temi ukrepi čim manj poseči v naravo. V zvezi z reko, ki poplavlja, so tako vprašanja posebej pomembna. Krka je taka reka.

111 kilometrov od izvira pri vasi Krka do izliva na Čatežu ob Savi je dovolj dolga razdalja, da na njej Krka kot najdaljša

slovenska reka razkrije kar nekaj svojih povsem različnih naravnih podob. Različna je Krka tudi v posameznih letnih časih. V kolikšni meri si človek lahko prilagodi tako Krko in koliko si je reko že oblikoval, premišljeno ali nezavedno, po svojih merah? Od kod naprej se mora človek predrediti Krki, čeprav bo s tem

tvegal, da bo imel v takem ali drugačem smislu manjšo gospodarsko korist? Vprašanja v tem smislu so si zastavljali in nanja odgovarjali udeleženci letošnjega srečanja ob dnevu voda v Kostanjevici na Krki.

Krka ob obilnejšem deževju, predvsem jeseni, občutno naraste. Visoke vode v dolini Krke običajno ne prinašajo večje škode, še manj presenečenj. Ljudje ob reki so si skozi dolga obdobja sožitja z reko nabrali izkušnje z vodo. Skladno z značilnostmi reke so gradili svoja bivališča, varna pred visoko vodo in pred razdiralno vodno silo. S takim načinom so vtisnili pečat tudi okolici reke, zato se je v porečju Krke oblikovala pokrajina, ki ima lastnosti naravne in kulturne dediščine. Skušnjav, da bi človek z regulacijami, utrjevanjem rečnih bregov in drugimi takimi ukrepi nepopravljivo posegal v tako dediščino, je veliko. Toda vrsta primerov kaže, da se da reko Krko in njeno vodno zaledje urediti tako, da omenjena dediščina ostane domala neokrnjena.

Kljub trudu za kar se da premišljeno sonaravno urejanje Krke in njenega širšega porečja je reka že utrpela precejšnjo škodo, zlasti njena voda ni več tisto, kar je bila včasih. Spremembe so novejšega datuma. Mlini v zgornjem toku reke, predvsem ob naravnih lehnjakovih pregradah, danes vse bolj privlačnih za čolnarje in splavarje, so v preteklosti resda podrejali reko človeku. Vendar je od mlinskih koles Krka tekla dalje proti Savi čista, kot je pritekla na kolesa. Večjo škodo za Krko so pomenili in še pomenijo industrijski obrati in naselja na širokem območju, od koder se podtalne vode zlivajo vanjo. Dvajset let stari podatki o tovrstnem človekovem delovanju na Krko nedvoumno kažejo, da so ji takratni onemogeli za dolga leta vtisnili neizbrisni pečat. Tako so leta 1993 našli v vodi na izviri Krke baker, svinec in kadmij. Strokovnjaki raziskujejo Krkino vodo od izvira do izliva in nemalokrat v njej odkrijejo skrb vzbujajoče primese. Naravovarstveniki so glede usode reke Krke zato precej črnogledi. Kot je kostanjeviškem srečanju priznal minister za okolje in prostor dr. Pavel Gantar, "nam nikoli ne zmanjka zvišenih besed in hvalnic vodi in vodarstvu, ko se srečujemo ob priložnostih, ko je dan voda". Vprašanje je, ali besedam sledijo dejanja, je pripomnil minister. V Sloveniji je še zmeraj premalo denarja za dejansko sonaravno urejanje voda ter za njihovo zaščito in izboljšanje. Res se izboljšuje kakovost površinskih voda, toda zastrujejo se problemi s podtalnico in vodnimi režimi. Veliko objektov, ki so pomembni za vzdrževanje vodnega režima, je ogroženih zaradi stalnih posegov v prostor. To kliče po skrbni roki okoljevarstvenikov. Plat zvona za vode pa je nujen dandanašnji tudi zaradi preteklega nesmotrnega poseganja v vodni režim in obvodni svet. Tako bi lahko zapisali ob Gantarjevih izjavah ob letošnjem dnevu voda.

Po ministrovih besedah je glavno sporočilo svetovnega dneva voda namenjeno javnosti, upravnim in strokovnim ustanovam in naj bi jih opozorilo na življenjsko pomembno in nenadomestljivo naravno prvino - vodo v vseh njenih celovitih razsežnostih. Sporočilo dneva naj bi opozorilo, da je voda dejavnik v okolju, ki omogoča življenje in razvoj človeka in ki ob nesmotrni rabi lahko tudi omejuje življenje in razvoj.

"Kdor bo imel v prihodnje vodo, bo imel velik vpliv na svetu," je rekel dr. Gantar. Slovenija je v tem pogledu tam, kjer pač je. Kako spremeniti stanje? "Zakon o vodah, čigar strokovna priprava je v sklepni fazi, mora jasno razmejiti javni in zasebni interes v zvezi z vodami. Javni interes naj varujejo za to usposobljene javne ustanove. Zasebni interes po gospodarskem in drugačem izkoriščanju voda pa naj bo v okvirih dolgoročnega ohranjanja voda. "Potrebno bo," kot je rekel minister Gantar, "s širšo akcijo seznanjati prebivalstvo s pomenom vode in usmerjeno lobiranje v parlamentarnih krogih, da bi se zavedali pomena voda tudi z vidika sredstev za njihovo urejanje."

MARTIN LUZAR

PRAZNOVANJE VELIKE NOČI

Ravna se po luninih menah

Največji krščanski praznik velika noč pride letos na 7. april. Datum velike noči se za razliko od mnogih drugih praznikov, ki imajo svoje stalno mesto na koledarju, iz leta v leto spreminja, z njim pa tudi datumi praznikov, povezanih z njo, od vnebovhoda do telovega. Razlog za to leži daleč v zgodovini, v letu 325, ko je nicejski cerkveni koncil določil kot datum velike noči prvo nedeljo po pomladanskem ščipu. Lunine spremembe pa niso usklajene z Zemljino potjo okoli Sonca, s katero merimo dolžino leta.

praznik 5. in 6. aprila. Najzgodnejši datum velike noči 22. marca so zadnjič praznovali ta dan leta 1818, na najkasnejši datum 25. april pa so jo praznovali leta 1666, 1734, 1886 in 1943.

Oglejmo si nekoliko podrobneje datum 7. april, ki je tudi letošnji dan velike noči. V zadnjih tisoč letih je velika noč prišla na ta dan 33-krat, v tem stoletju pa obhajamo vstajenski dan 7. aprila že četrto (1901, 1912, 1985, 1996). Najdaljše razdobje v preteklem tisočletju, ko niso praznovali velike noči 7. aprila, je znašalo 79 let. To je bilo v obdobju med letoma 1588 in 1667.

Poglejmo še, kaj se je zanimivega dogajalo okoli velike noči. V dneh velikega tedna pred 84 leti so Dolenjske novice poročale, da bodo predvelikonočni dnevi leta 1912 ostali z zlatimi črkami zapisani v zgodovini slovenske glasbe. Tedaj "se je izvajal v največji ljubljanski dvorani Union oratorij - Vnebovzetje Brezmadežne Device Marije. Skladatelj tega oratorija je v.č.p. Hugolin Sattner, ki pa je naš rojak. Rodil se je v Kandiji 29. novembra 1851. Oče je bil po rodu Nemeč in zaposlen v Novem mestu kot poštar. V prostem času je zelo rad igral klavir in violino. Sodeloval je pri mnogih orkestralnih mašah v raznih krajih Dolenjske. Hugolinova mati je bila Slovenka. Glasbeni dar očet se je prenesel na sina. Vsi smo ponosni nanj." Istega leta 1912 so v velikonočnem času začeli graditi belokranjsko železniško progo. Na cvetno nedeljo leta 1941 pa so se za Slovence začele srahotne druge svetovne vojne.

MILOŠ LIKAR

Zdravilo za vse čase

V tednih, ko se zima obotavlja, pomlad pa še bolj sramežljivo in plaho odpira oči, so prehladi in gripozna obolenja dokaj pogosta. To je čas, ko se marsikdo zateče po pomoč k veteranu sodobnih zdravil, k tabletki z vtisnjenim značilnim Bayerjevim križem in tako znanim imenom, da ga izgovarjamo kot obči pojem. To je Aspirin, zdravilo, ki ga ljudje jemljejo že skoraj sto let, če jih muči kakšna bolečina ali vročica. Pravijo mu kar čudežno zdravilo, saj po stotih letih ne samo, da se je obdržalo v uporabi, ampak so strokovnjaki v njem odkrili nove zdravilnosti.

To se je potrdilo tudi na simpoziju "Aspirin - zdravilo stoletja", ki so ga prejšnji teden pripravili v Cankarjevem domu v počastitev prihajajoče stoletnice aspirina in četrtoletnice ustanovitve podjetja Bayer Pharme v Ljubljani. Podjetje je sad prvega skupnega vlaganja tuje in slovenskega partnerja na slovenskih tleh po drugi svetovni vojni mednarodnega podjetja Bayer in slovenskega Leka, in pri nas ponuja izbor najboljših Bayerjevih zdravil, med njimi seveda tudi slavni aspirin. Ob tej priložnosti so odprli razstavo starih plakatov in embalaže, v kateri je aspirin prihajal med uporabnike.

Kako se je začelo

Zgodovina aspirina pravzaprav sega daleč v preteklost, k starim Grkom, ki so poznali in z uspehom uporabljali poparek vrbove skorje za lajšanje vročine in bolečin. Seveda niso vedeli, katera učinkovina v njem deluje zdravilno. To so začeli odkrivati zahodnoevropski farmakologi, ko so iz skoraj dvatisočletne pozabe potegnili vrbito skorjo. V drugi polovici 18. stoletja je Edward Stone v Angliji preskusil izvlečke iz vrbove skorje na 50 mrličnih bolnikih in dosegel opazen terapevtski uspeh. Zdravniki so to zdravilo predpisovali kot ceneno nadomestilo za kinovino skorjo. Leta 1806 je celinska zapora, ki jo je uvedel Napoleon, prisilila farmacevte k iskanju ustreznega nadomestila za kinovino skorjo. Leta 1828 je Johann A. Buchner, profesor farmacije iz Münchna, iz vrbine skorje izločil rumeno maso, ki jo je poimenoval salicin. Leto pozneje je francoskemu farmacevtu Lerouxu uspelo pretvoriti salicin v kristalno obliko, devet let kasneje pa je italijanski kemik Raffaello Pirio izoliral gličaste kristale salicilne kisline, osnovne sestavine aspirina. Tako je bila odprta pot do naslednjega pomembnega mejnika, sintetiziranja salicilne kisline, kar je uspelo Hermannu Kolbeju, profesorju iz Marburga. Njegovo odkritje je omogočilo industrijsko izdelavo salicilne kisline in proizvodov iz nje.

Toda ti proizvodi so imeli poleg zdravilnih tudi precej neprijetnih stranskih učinkov, med drugim so imeli grozen okus in so tako močno dražili želodčno sluznico, da so uporabniki pogosto bruhalo. Neprijetni stranski učinki so spodbudili mladega nemškega kemika Felixa Hoffmanna, zaposlenega pri Bayerju, da se je lotil raziskovanja bolj prenosljive salicilne kisline. Njegov oče je namreč več let tr-

pel zaradi hudih revmatskih bolečin in mu zdravniki za lajšanje bolečin predpisali natrijev salicilat, ki pa mu je povzročilo hudo okvaro želodčne sluznice. Mlademu Hoffmannu je izšel iz glave postopek sinteze acetylsalicilne kisline v čisti in obstojni obliki postopek pa je opisal v svojem dnevniku 10. oktobra 1897. leta. Od tega odkritja je množične industrijske proizvodnje manjkal samo še korak, ki sta ga napravila Hoffmann in farmakolog Dresser v dobro opremljenem Bayerjevem laboratoriju. Novo zdravilo z dobrimi analgetičnimi in antipiretičnimi lastnostmi, a brez prejšnjih neprijetnih stranskih učinkov, bilo rojeno. Dali so mu ime aspirin, patentno zaščito pa je dobilo 6. marca 1899.

Od Zemlje do Lune

Acetylsalicilna kislina (ASK), se pravi aspirin, je v 20. stoletje stopil kot uspešno zdravilo. Bliskovito hitro se je širil po vsem svetu in se uveljavil na skoraj vseh področjih medicine. Najprej so ga prodajali v prahu, po začetku industrijske proizvodnje pa v obliki 500-miligramskih tablet, kar je bilo tiste čase revolucionarna novost.

Natančnejše raziskave, kako aspirin sploh deluje, je po več desetletjih, šele sedemdesetih letih, opravil angleški farmakolog John R. Vane. Ugotovil je, da ASK zavira tvorbo tkivnih hormonov celicah človeškega telesa in tako lajša bolečine in deluje protivročinsko. Za to spoznanje je dobil Nobelovo nagrado. Znanstveniki pa so odkrili še nove zdravilne učinke aspirina. Odkritje, da zdravilo preprečuje nastajanje krvnih strdkov, je spodbudilo raziskave o uspešnosti aspirina pri preprečevanju srčnega infarkta in možganske kapi. Leta 1985 je Ameriška uprava za hrano in zdravila dala javno obvestilo, da vsakodnevno je manje aspirina pri bolnikih, ki so doživeli srčni infarkt, za petino zmanjša tveganje za ponovitev infarkta, pri bolnikih z nestabilno angino pectoris pa za več kot polovico zmanjša tveganje za srčni infarkt. Je manje aspirina je brez dvoma koristno za bolnike, ki jim grozi nevarnost razvoja žilnih boleznih ali zapore žil.

Pred dvema letoma so bili objavljeni rezultati analize tristoletnih raziskav, v kateri je bilo vključenih 140.000 pacientov. Analiza je pokazala, da aspirin zmanjšuje tveganje za srčni infarkt za 40 odstotkov in možnost vnovične zamašitve za 50 odstotkov. Nekatere raziskave pa so pokazale, da je mogoče z majhnimi odmerki ASK znatno zavreti okvare ožilja in oči, povečati sladkorno boleznijo. A s tem presenečenj še ni konec. V novejšem času potekajo intenzivne raziskave, ki odkrivajo uspešnost aspirina pri preprečevanju nekaterih oblik raka in splošni krepitvi odpornosti.

Ali je potem kaj čudnega, da po aspirinu sega ogromno ljudi? Če bi lanskoletno količino porabljenega acetylsalicilne kisline, ki je aktivna učinkovina v aspirinu, spremenili v tabletko, bi nastala veriga 100 milijardami tabletk, kar bi zadoščalo, da bi sestavili stezico od Zemlje do Lune in nazaj. Slovenski delež v njej znaša 2 milijona zavitev aspirina. Omenimo za konec, da aspirin ni prišel do Lune le v tel. prisposobi. V kompletu za prvo pomoč Apollo 11, ki je ponesel prve ljudi do Lune, je bil tudi aspirin.

MILAN MARKELJ

NAGRADI V ČADRAŽ IN ČRMOŠNJICE

Zreba je izmed reševalcev 6. nagradne križanke izbral Toneta Zevnika iz Čadraž in Janeza Tomca iz Črmošnjic. Zevnik bo prejel 6.000 tolarjev denarne nagrade, Tomc pa knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 12. aprila na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto, s pripisom **KRIŽANKA 7**. Ovojnico brez poštna znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 6. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 6. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: IKA, KRAAL, ZAPOREDJE, GRAD, NOVA, GRAŠIČ, BAN, BARET, REVER, KINED, KEMI, LADD, ARKEBUZA, OTRANTO, RANAR, ALE, ILKAN, IVA, KOJICA, LIKTOR, ANANAS, SKLADA.

PRGIŠČE MISLI

Množica nima lastnega obraza, brezglavo sledi tistemu, ki jo obnori z bolj bleščečimi obljubami.

I. ZORMAN

Svoboda si je treba v vsakem primeru izboriti, sama od sebe ne bo nikomur podarjena.

F. BUČAR

Če določena smer ali skupina na vsa usta razglaša, da je vse, kar je bilo narejeno pred njo, govno, pomeni to vpitje strahopetnosti - slutnjo o lastni nemoči.

L. KOVAČIČ

NAGRADNA KRIŽANKA 7

- SLIŠAL SEM, DA IMAJO
STRAHOVITO...

<p>- SLIŠAL SEM, DA IMAJO STRAHOVITO...</p>											
AVTOR: RUDI MURN	RUMENKASTO ZELEN STRUPEN PLIN	RAZUM, RAZLOG, RAISON	TELUČKA	DEL KNJIGE	ZNOJ TANTAL	ZRAK (LATINSKO)	DANES	KONCERT, NASTOPA PESTNER			
SLOVENSKI PISATELJI IN POLITIKI (ETBIN)						ZEMELJSKI PLIN	PEVEC LESKOVAR				
IZDELO- VALEC MEDENIH SRC						PODROČJE OBLASTI EMIRJA					
UPOŠTE- VANJE NEČESA					PRIPRAVA ZA NATIKANJE						
					VODNIK ANTON						
IZDELO- VALEC ROKAVIC											
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	TVOREC SIKHIZMA (GURU)										

praktični praktični praktični praktični

Svečnik in vaza iz jajc

Tik pred velikonočnimi prazniki poskušajte iz jajc narediti še kaj drugega kot le pirhe. Velikonočno mizo lahko okrasite tudi s svečniki iz izpihanih kurjih jajc. V kos stiropora izrežite okroglo luknjo ter vanjo posadite izpihano jajce, ki naj bo čim večje. Na vrhu jajca naredite večjo luknjo in skozi njo do ene četrtine napolnite jajce z drobnim peskom. Jajce lahko pobarvate ali pa ga pustite naravne barve. Na vrh jajca nalepite stekleno manšeto in vanjo vtaknite svečko. Stiropor zakrijte s posušenimi rožami. Ker je svečnik majhen, jih postavite na mizo po več skupaj. Poslikano jajčno lupino lahko uporabite tudi kot vazo. V lupino naredite večjo luknjo ter vanjo postavite kozarček s spomladanskim cvetjem. Seveda pa morate prav tako paziti, da bo lupina trdno stala.

Makova potica iz polnozrnatke moke

Potrebujemo: 400 g polnozrnatke moka, 2 jajci, 1 rumenjaki, ščepec soli, pribl. 1/8 l mleka, 50 g margarine, 30 g kvasa, 90 g rjavega sladkorja, vanilijev sladkor in limonino lupino. Nadev: 250 g maka, pribl. 1/8 l mleka, 4 žlice medu, vanilijev sladkor, naribano limonino lupino, rum, 4 žlice piškotnih drobtin, maščobo za model. Kvas razpustimo v nekaj žlicah mlačnega mleka, dodamo nekaj medu in ga postavimo za pol ure na toplo, da vzhaja. Sladkor, vanilijev sladkor, sol in margarino razstopimo v preostalem mlačnem mleku. Primešamo preostalo moko, jajci, rumenjaki in limonino lupino, dodamo kvasec in vse skupaj zgnemo v gladko testo. Z leseno žlico stepamo tako dolgo, da se v testu dvigajo mehurji. Pokrijemo in pustimo na toplem približno pol ure. Venčni model za kolače namažemo z maslom. Za nadev prevremo mleko z medom in vanilijev sladkorjem, primešamo mak, piškotne drobtine, limonino lupino in rum ter pustimo, da se zmes ohladi. Testo razvaljamo za pol prsta debelo in ga namažemo z nadevom. Zvijemo ga in položimo v model; z leseno palčko ga večkrat prebodemo. Pustimo, da vzhaja. V ogreti pečici pečemo kolač pri 180 stopinjah približno 1 uro.

Žametovka za brajdo

Bralci vedno znova sprašujejo, katero sorto vinske trte stroka priporoča za brajdo ob zidanici in hišah, da bodo dobro zasenčile vhode v kleti ali klopce za počitek. Odgovori so različni, zanimivo pa je mnenje dr. Jožeta Colnariča, znanega strokovnjaka za to področje. On za naše kraje, predvsem za Belo krajino, najboljši priporoča žametno črmino, ki dobro uspeva, obrodilo lepo brajdo zlasti s svojo rdečo jesensko barvo in ki je ptiči jeseni pretirano ne nadlegujejo. Bujno senco daje tudi šentlovenka. Seveda lepe brajde ni brez pravilne saditve, dobro narejenega brajdinega ograjca in strokovno neoporečnega ravnarja s trto. Kdor želi kaj več zvedeti o vsem tem, si to lahko prebere v priklupni knjizici Brajde, ki jo je pred osmimi leti izdala ČZP Kmečki glas in ki je še na voljo.

Servis se splača

Pri kurjenju na tekoča goriva moramo posvetiti veliko pozornost delovanju gorilnika. Dobro naravnani in vzdrževani gorilnik za lahko kurilno olje jamči manjšo porabo goriva. Obisk serviserja se bo obrestoval z dodatnim 10-odstotnim prihrankom pri gorivu. Velja napisana pravilo, da je obisk serviserja nujen na vsakih 4.000 litrov pokurjenega kurilnega olja. Serviser mora opraviti sledeča dela: kontrola in čiščenje dovodov in filtra za gorivo na vstopu v gorilnik, kontrola in čiščenje filtra na olni črpalki gorilnika, čiščenje dovodnih kanalov za zrak, čiščenje ventilatorja, čiščenje foto upora in izgorevalne glave gorilnika, preveriti pa je treba tudi izgorevalno šobo in jo po potrebi zamenjati. Izmeriti je tudi treba sajnost in temperaturo dimnih plinov ter ugotoviti, ali morda dimni plini vsebujejo tudi kurilno olje. Več in formacij ter nasvete o racionalni rabi energije lahko dobite brezplačno v Energetsko svetovalni pisarni v Brežicah, tel. 0608/62-050, int. 202; v Črnomlju, tel. 068/52-040; in v Novem mestu, tel. 28-866.

SIAMSKI DVOJČKI

Vsak trenutek življenja skupaj

Dvojčici Abigail in Brittany Hensel iz malega ameriškega mesta (imena iz več razlogov mediji nočejo razkriti) sta tako rekoč preko noči postali slavni osebnosti. A ne zato, ker bi denimo peli v kakšni super uspešni rockovski skupini, napisali knjižno uspešnico ali igrali v odličnem filmu, ampak zato, ker sta zelo redke primer siamskih dvojčic. Sta dve osebnosti, vsaka s svojo glavo in svojim osrednjim živčnim sistemom, telo, ki si ga delita, pa ima dvojje srce, troje pljuč, dva želodca, dve trebušni slinavki, a skupna prebavila, spolne organe, roke in noge.

O Henslovih dvojčicah je najprej pisala slovita ilustrirana revija Life, po nji pa so reportažo takoj povzele številne druge revije in časopisi, ki so dvojčici iz poprejšnje željene anonimnosti porinili v ospredje zanimanja javnosti.

Abigail in Brittany sta se rodili pred šestimi leti. Ne starša ne zdravniki niso slutili, da je z zarodkom kaj narobe. Ultrazvočni testi so pokazali, da gre za povsem normalen zarodek. Zdjaj ugotovljajo, da sta se glavici na sonogramu najverjetneje prekrivali. Mati Patty, bolničarka po poklicu, ni imela z nosečnostjo nobenih težav, očetu Miku pa se je enkrat zadelo, da sliši dvojni srčni utrip zarodka, a je na to potem pozabil. Ko je prišel čas poroda, so se porodničarji odločili, da opravijo carski rez, ker je zarodek ležal v napačni legi, z nožicami naprej. Poseg je potekal običajno, a ko so zdravniki novorojenčka spravili na svet, so presenečeni obstali: imel je dve glavici. "Obstali smo in molčali pol minute," se spominja zdravnica dr. Joy Westerdahl.

Kirurška ločitev ni prišla v poštev

Za starša je bilo odkritje šok, še posebej zato, ker so ju o vsem obvestili precej brezobzirno, vendar sta se kmalu sprizajnila z usodo. Novorojenček oziroma novorojenčici sta se lepo razvijali, bili sta zdravi in kmalu so ju lahko odpustili iz otroške klinike k staršem. Henslova sta se odločila, da siamskih dvojčic ne bosta dala kirurško ločiti, kar je sicer pogosta praksa. Sodobna kirurgija dela sicer prave čudeže, vendar pa je v primeru Henslovih dvojčic le malo verjetnosti, da bi obe preživele poseg. A tudi če bi, bi bili obe invalidni in za vse življenje priklenjeni na voziček. Kirurgi so tako dvojčicama od-

stranili le tretjo roko, ki se je razvila na nerodnem mestu med glavama.

Abigail in Brittany sta se lepo razvijali in sproti spravljalni v začudenje zdravnikov in druge strokovnjake. S petnajstim meseci sta se naučili hoditi. To sicer ni nič posebnega za normalne otroke, a razumeti je treba, da gre v tem primeru za izredno zahtevno usklajevanje delovanja dveh samostojnih živčnih sistemov. Na-

Dvojčici si zavezujeta copate. To je za normalne otroke povsem običajno opravilo, v tem primeru pa gre za izjemno usklajenost delovanja dvojnih možganov.

učili sta se tudi plavati in voziti kolo, sploh vseh tistih reči, ki se jih naučijo otroci. Strokovnjaki pa se samo čudijo in nihče ne zna razložiti, kako je možno, da dvojje možganov tako popolno uravnava zapletene telesne procese. Abigail nadzoruje desno roko, Brittany pa levo, a kljub temu ni težav, ko si je treba zavezati čevljev ali ploskati. Očitno zelo dobro sodelujeta,

čeprav sta dejansko dve osebnosti, z različnimi okusi, mišljenji in nagnjenji.

Zdaj sta složni in se lepo razvijata. Starše pa skrbi, kaj bo, ko bosta deklici prišli v puberteto, in ali bosta burno življenjsko obdobje prestali tako složno, kot živita zdaj. Morda bosta takrat hoteli, da ju kirurgi ločijo in omogočijo vsaki samostojno življenje, četudi na invalidskem vozičku.

Redek pojav in velika smrtnost

Siamski dvojčiki so redkost. Po medicinskih statistikah pride po en tak primer na 50.000 porodov. Skoraj polovica je mrtvorojenih, presenetljivo pa je, da je kar 70 odstotkov siamskih dvojčkov ženskega spola. Gre za enojajčne dvojčke, katerih razvoj se je zaradi neznanih razlogov v prvih treh tednih preusmeril od razvijanja dveh zarodkov v enega samega. Tako se rodijo dvojčki, ki so zraščeni in imajo lahko nekatere dele telesa in organe skupne. Najpogosteje so zraščeni z boki, s prsnico ali trebuhom, manj pogosta je zraščena z glavo ali drugimi deli

telesa. Če sta oba dvojčka relativno normalno razvita, govorimo o simetričnih dvojčkih, kadar pa je eden od njiju izrazito nerazvit in odvisen od drugega, potem govorimo o nesimetričnih dvojčkih. V takih primerih s kirurškim posegom odstranijo nerazvitega da tisti, ki je normalneje razvit, sploh preživi. Prva kirurška ločitev siamskih dvojčkov je bila leta 1952 v ZDA, ko so ločili dvojčici, zraščeni s prsnico. Eden najtežjih kirurških posegov pa so opravili ameriški kirurgi leta 1979, ko so uspešno ločili dvojčici, zraščeni z glavo.

Naziv siamski dvojčki prihaja od slavni dvojčkov Enga in Changa, ki sta se 11. maja 1811 rodila kitajskim staršem v nekdanjem Siamu, sedanji Tajski. Potovala sta po svetu kot živa znamenitost. Zraščena sta bila v prsnem delu. Danes bi ju kirurgi brez vsakih zapletov lahko ločili. Slavna dvojčka sta se poročila in imela otroke. Umrla sta januarja 1874 v 63. letu starosti, kar je rekord za tovrstne dvojčke.

MILAN MARKELJ

(Viri: Time, Guinness Book of Records)

ZDRAVNIK RAZLAGA

Prim. mr. sc. TATJANA GAZVODA, dr. med.

Sladkorna bolezen (18)

Kaj pa način potovanja sladkornih bolnikov?

Pri daljših voznjah se telesnemu in psihičnemu naporu pridružijo še vprašanja prehrane in higiene. Zaradi udobnosti priporočamo predvsem potovanja z vlakom. Hitra in udobna so tudi potovanja z letalom. Žal pa je pri tem neugodno to, da so poleti ob neustreznih vremenskih razmerah nezanesljivi tudi poletji. Tako lahko sladkorni bolnik tudi po več ur poseda po letališču in težave so že tu. Seveda se lahko po pomoč zateče v letališko ambulanto. Vožnja z avtobusom je pri daljših razdaljah manj priporočljiva.

Kakšna zdravila naj sladkorni bolnik vzame na počitnice?

Sladkorni bolniki morajo vzeti na počitnice dovolj zdravil, ki naj bodo primerno shranjena (na primer insulin v hladilni torbi, nikakor pa ne na zadnji polici avtomobila). "Insulinaši" morajo imeti zadostno zalogo injekcijskih igel in brizgalk. Bolniki naj imajo s seboj še sladkor ali kako drugo sladilo. Poleg tega naj imajo v diabetični izkaznici čitljivo napisane napotke, kako pomagati v primeru hipoglikemije. Pri potovanju v tujino naj bodo ti napotki napisani v jeziku dežele, kamor potujemo ali vsaj v enem od tujih svetovnih jezikov.

Ob upoštevanju vseh teh napotkov se prav vsak sladkorni bolnik lahko odpravi na počitnice.

Konec

Rešila je moža

Pomladno sonce je kot magnet. Iz zemlje pokliče prve cvetlice, da kima-jo v vetru, v drevesna debela načrpa sokov, da mu nabrekajo brstiči, in na prisojno skalovje zvabi martinčke, da si ogrejejo otrple ude. Tudi stari ljudje so kot martinčki. Nevidni magnet jih zveče iz za pečeka, kjer so preždeli zimo, na sončno stran hiše, da bi se naužili blagodejne toplote in svežine.

Tratarjeva Ana iz Prelesja pri Šentrupertu je ena od teh. Za njo je dolgo življenje pehanj in odpovedovanj, zdaj je vsakdanje skrbi prepustila drugim, in ko ji vse toplejše sonce že devetdeseto pomlad zapored vzdrami kri v žilah, ni v njej več tiste vznemirjenosti, ki jo je svojčas gnala na polje, v vinograd in v gozd, ampak občemi na soncu s sladko zavestjo, da je ona že naredila svoje.

Pogled ji mirno splava po prebujajočih se poljih okoli vasi. Kolikokrat je tu hodila po novozaoranih brazdah, za branami, ki so rahljale zemljo za novo rast, kolikokrat se je z motiko v roki sklanjala nad mladikami krompirja, koruze, pese, repe in drugih poljščin, kolikokrat je s srpom v roki povijala snopje ječmena, pšenice, prosa, lana, ovsu in ajde. Tam doli so travniki, pokriti s prosojno zeleno slutnjo številnih košenj. Ničkoliko redi opojno dišečega sena je Ana tam razkopala na toplem soncu in ga potem vsa oznojena v poletni vročini spet zgrabila v redi. Tam doli sredi travnikov teče Bistrica. Poleti, ko jo zajezijo, so njeni tolmeni polni svežine. A Ana ni imela časa, da bi se v poletni vročini ohladila v sveži vodi. Je pa vseeno pogosto prihajala na njene bregove, kajti v bistri vodi Bistrice je tiste dni na roke oprala vse perilo za Tratarjevo kmečko gospodinjstvo s petimi otroki, mnogo zim pa je ledeno mrzla voda belila njene roke, ko je v njej prala čreva domačih prašičev.

A to je zdaj preteklost in tisti dnevi se ne bodo nikoli več vrnili. Anin pogled zdrse po ravnini naprej proti Trebnjemu. Tam, v vasi Rodine ji je pred devetdesetimi leti stekla zibelka. Rodila se je kot deveti otrok kmetoma Ani in Antonu Starič. Očeta se niti ne spominja, saj je kmalu umrl in zapustil mater s kopicco otrok samo. Tudi starejšega brata, prav tako Antona po imenu, ni nikoli poznala. Predno se je zavedela je že odšel v Ameriko in poznala ga je le po pisnih in fotografijah v njih. Že zdavnaj so tudi ta presahnila, saj Antona verjetno že dolgo pokriva tuja zemlja, njegov rod pa je razsejan bogvekod.

Sem v Prelesje se je Ana primožila pred dvainšestdesetimi leti. Vzela je Tratarjevega Franceta, močnega kmeta in furmana. Ana je bila kmečkoga dela vajena že od doma, saj so morali otroci že zgodaj poprijeti za vsako delo, da so nadomestili skrbno

očetovo roko. Izkušnje od doma so Ani na Tratarjevi kmetiji kar prav prišle, kajti mož je bil precej zdoma, ko je s svojo vprego prevažal oglje in druge tovore, kar je družini vrglo nekaj dohodka. Za drugi del gospodarstva, za delo na polju, na travnikih in v vinogradu, ter seveda za gospodinjstvo je morala poskrbeti v glavnem Ana. Ob vsem tem so pričeli prihajati na svet še otroci. Kar šest jih je Ani in Francetu privekalo na dan. Eden jima je že po nekaj mesecih umrl, pet pa sta spravila do kruha.

France pa ni bil le furman, ampak se je lotil še marsikaterega drugega posla. Tako je bil samouki cimernan. Sam je naredil naprimer kozolec, ki še danes stoji na domačem dvorišču, pa streho s podstrešno sobico za svojo zidanico na Selih nad Šentrupertom. Tudi stiskalnice za mošt je znal izdelovati pa "štirne za cigat", kakor pravijo domačini s trebanjskega polja vodnjakom za črpanje podtalnice. Pa tudi premeten je bil, kar je bilo nujno, če je hotel preživeti svetovno morijo, ki tudi Prelesja ni obšla.

Ana se spominja, kako je bilo med vojno v tem kraju. Naj je prišla ena vojska ali druga, se je udobno namestila, si privoščila, kar so imeli kmetje najboljšega, ostalo pa odpeljala s seboj. France se ni dal odpeljati kar tako. Vedel je, da bi ga radi odpeljali s sabo tako eni kot drugi, zato se je skrival in stalno menjaval svoja bivališča. Enkrat so ga v zidanicah na Selih le dobili - ni važno, kakšne oznake so imeli - in ga seveda hoteli odpeljati s seboj. Ravno takrat je k njemu prišla Ana, ki je Francetu ponavadi v njegova skrivališča nosila hrano. France ji je velel, naj vojakom postreže s pijačo, in ona ga je seveda ubogala. Takoj je vedela, kaj France namerava, zato je vojakom velikodušno točila pijačo, ti pa se je tudi niso branili. V svoji pivski vni so pozabili na Franceta, ki je izkoristil njihovo nepazljivost in se izmuznil.

Tako sta Ana in France le srečno prikrmarila do konca vojne. Za vedno sta se ločila nekaj desetletij po njej. Ana je zdaj že trideset let vdova. Ima še pet živih otrok, devet vnukov in šest pravnukov.

Devetdesetletnico je prejšnji teden praznovala v svoje krogu družine. "Dobila sem toliko daril, kot bi se možila," se pošali Ana in nadaljuje: "Imam dobre hčerke. Če je kaj narobe z menoj, takoj pokličejo zdravnika."

Ko jo obiščem, se v njenem naročju igra štirinajstmesečni pravnuček Alen, njena hčerka Julijana in Alenova mati Andreja pa sta neke vrste prevajalki, kajti Ana že slabo sliši. Še vedno pa, kot že dobrih petintrideset let, ob četrtek komaj čaka svojega prijatelja "Dolenjca", ki ga zvesto prebira, rada pa ima tudi knjige in gleda televizijo. TONE JAKŠE

FOTO: T. JAKŠE

Dr. Bogomir Vodnik z ženo Ičo

Drži se reda, in red te bo obdržal

Dr. Bogomir Vodnik, prijatelji ga kličejo Mirko, je maturiral na novo-meški gimnaziji v šolskem letu 1933/34. Je sin znanega novomeškega podobarja, kiparja, pozlatarja in restavratorja Franceta Vodnika. Kot zdravnik in dolgoletni pevec v zboru Dušan Jereb je poznan daleč po Dolenjski. Njegova žena Ivana, rojena Pogačar, je novomeška maturantka iz leta 1949/50.

Odraščanje v pomanjkanju

Mirko se je rodil leta 1915, med divjanjem prve svetovne vojne. Tudi njegov oče je bil vpoklican in spoznal ga je šele, ko se je po koncu vojne vrnil domov. Prvi vtis je na sina napravila očetova raskava brada, ko ga je ta objel in močno stisnil k sebi.

Sicer pa je Mirko rasel kot večina mestnih in podeželskih otrok v tistem času - v pomanjkanju in na robu revščine. Velik problem za mestne družine - Vodnikovi so imeli hišo v bližini frančiškanske cerkve - je bila kurjava. Nепrestano je bilo treba žagati in sekati drva, otroci pa so hodili nabirati suhljad in smrekove storže v gozd tja do Brezovice pod Trško goro. Tudi jedilnik je bil razmeram primerno skromen: za zajtrk ponavadi mleko in žganci, za kosilo pa zelje, krompir in fižol. Meso je bilo zelo poredkoma na jedilniku. Vendar ima Mirko kot zdravnik z dolgoletnim stažem zanimiva zapažanja: "Tisti iz generacije, ki ji je bilo najtežje, se v povprečju še kar dobro držimo. Tistih, ki so imeli za malico bel kruh, zemlje ali kifelce, pa ni več med nami. Meni je v šoli ponavadi tako krulilo po želodcu, da sem jo po koncu pouka ucvril naravnost domov."

Nekoliko bolje se je družini godilo, ko je oče dobil nekoliko donosnejših naročil, naprimer izdelavo kamnitega kipa žalostne Matere božje, ki še danes krasa nagrobnik novomeškega trgovca Turka na ločenskem pokopališču. Še več je prinesel kip Kristusa kralja, ki stoji nad portalom šmihelske farne cerkve in ga je oče izdelal po naročilu kmeta in mlinarja Goloba iz Srebrnič. Tudi oče sedaj že vrsto let počiva na ločenskem pokopališču, njegov grob pa čuva angel iz kararskega marmorja, ki ga je izdelal sam.

Drži se reda...

Osnovno šolo je obiskoval v stavbi poleg frančiškanske cerkve, tam, kjer je bil pozneje zdravstveni dom, danes pa je notri arhiv. Z enajstimi leti se je preselil v gimnazijo. Iz nje se spominja znanega organista Ignacija Hladnika, ki je poučeval glasbo in vodil pevske zборе. Zelo dejavno je bilo pevsko društvo, katerega pevci so se udeleževali dijaških maš pri novomeških frančiškanih in peli na koro. Tudi Mirko Vodnik je bil med njimi, saj je petje vzljubil že takrat.

"Hladnik je imel pri pouku lok od violine. Uporabljal pa ga je na poseben način. Tiste, ki so pri pouku nagajali ali niso znali, je kaznoval kar z lokom. Često se je zgodilo, da lok takih postopkov ni prenesel in ga je Hladnik prinesel mojemu očetu, da ga je zalimal," se spominja Mirko.

Igralska skupina na gimnaziji je bila vedno priljubljena in uspešna. V Vodnikovem času jo je vodil profesor Jože Kovač. Ta je nekoč pred predstavo v obrtnem domu od njega zahteval, naj kar v kratkih hlačah stopi pred občinstvo in glasno pove rek v latinščini: "Serv ordinem et ordo servabit te!" Fant še ni vedel, kaj to pomeni, pa mu je profesor dejal, naj le opravi, kar mu je naročil. Naučil se je reka in nastopil, za njim pa je na oder stopil še profesor Kovač in povedano prevedel v slovenščino: "Drži se reda in red te bo obdržal."

Pri vsem tem je zanimivo, da se očitno prav profesor Kovač ni držal pravega reda. V službo je pogosto hodil neprespan in to dolgotrajno preobremenjevanje organizma ga je verjetno tudi prezgodaj pokopalo. Mirko je v igralski skupini nastopal v različnih vlogah, najbolj so mu v spominu ostali Rokovnjači in Scapinove zvijače.

Zgodnja ekološka zavest

Šola je organizem v neprestanem spreminjanju in rasti. Čas je tekel, menjavali so se profesorji, deloma tudi dijaški, razred pa je postajal vse bolj čvrsta enota. Takrat v šoli še ni bilo čutiti politike, ki bi razjedala medsebojno zapanje.

Takole o njej pripoveduje Mirko Vodnik: "Šola je bila stroga. Profesorji so bili avtoritete in so zbužali spoštovanje, pa tudi strah in trepet. Veljalo je ostati na dobrem glasu in se obdržati na površju. Kdor je imel več slabih ocen ali je bil izključen, si je moral poiskati drugo šolo. V mojem času je bila to pogosto kočevska gimnazija. Več dijakov pa je odšlo tudi na prometno šolo v Beograd. Po tej šoli jih je čakala ugodna uradniška služba na državni železnici.

Profesorji pa niso skrbeli samo za duhovno in etično plat dijakov. Pogosto so preverjali tudi, v kakšnih razmerah živijo, zlasti pri tako imenovanih dijaških mamicah, ki so včasih zaradi želje po večjem zaslužku hotele strpati

preveč dijakov v eno kamro. Spominjam se profesorja Ivana Koštiala, ki je bil znan kot dober poznavalec slovenske sodobne literature, saj je sproti prebral vse, kar je bilo novega slovenskega tiska. Bil je tako zavzet za dober jezik, da se je oglasil na domu dijakov, ki so šepali v jezikovnem znanju, in svetoval staršem kaj storiti, da bo učenec zlezel iz težav.

Spominjam se tudi dr. Alojzija Turka, kako nam je poudarjal, ko smo jemali Jurčičevega Desetega brata, da je koristno, če delo večkrat preberemo. Pa je vstal sošolec Milan Dodič, pozneje tudi profesor slovenščine prav na tej gimnaziji, in dejal, da Jurčiča že ne bo večkrat bral, ker je zanj dovolj, če ga prebere enkrat. Pa dr. Josipa Menceja, pri katerem sem v sedmi pri slovenščini šepal. Dejal mi je, naj pridem popoldne, da me bo še izprašal za pozitivno oceno. Jaz pa sem bil trmast in nisem prišel, kar je pripomoglo k temu, da sem moral sedmo gimnazijo ponavljati.

Pozabiti ne smem tudi ravnatelja Ivana Maslja, ki je že takrat uvajal neke vrste ekološko zavest. En dinar kazni je bilo zagroženo vsakomur, ki bi ga zalotili pri kakršnemkoli onesnaževanju. En dinar je za dijaka tisti čas pomenil veliko in ukrep je bil vsekakor učinkovit in povsod je bilo čisto."

Leta 1934 je Vodnik maturiral in po dolgi poti, na kateri je delo z bolniki spoznal z vseh mogočih plati, med drugo svetovno vojno doštudiral medicino. Ker je bila Evropa tisti čas ena sama zmešnjava, je zamenjal kar tri fakultete: začel je na Dunaju, nadaljeval v Ljubljani in končal v Zagrebu. V Novo mesto se je vrnil slabi dve desetletji po maturi. Tu se je ustalil in se oženil z Ivano Pogačar - Ičo. Imata štiri otroke in zdaj tudi že pet vnukov.

TONE JAKŠE

FOTO: T. JAKŠE

Ana Tratar iz Prelesja z vnukom Alenom

FOTO: L. MURN

Ne ravnilo ne trikotnik, ampak nož

V Gribljah, eni večjih belokranjskih vasi ob prijetni Kolpi, so pred stosedmimi leti odprli osnovno šolo. Zanimivo je, da še vedno poteka pouk v dobro stoletje starem šolskem poslopju, v katerem je poučevalo tamkajšnje mladež 66 učiteljev. Najdlje, kar dvajset let in pol, pa je vztrajala Štefka Kukovec.

Ko je Vrničarjeva Štefka pred štiri-
desetletji končala učiteljsko v Novem
mestu, je bila kar presenečena, ker so jo
z dekretom poslali poučevati v Griblje,
komaj dobrih deset kilometrov od rojst-
nih Rosalnic pri Metliki. Skoraj vse njene
sošolke so morale s trebihom za kruhom
daleč od doma po vsej Sloveniji. Prav to,
da je ostala med Belokranjci, ki jih je
dobro poznala, je bila prednost, da se je
tako dobro vživela v tamkajšnje življenje,
Gribeljski pa so jo vzeli medse v svojo ve-
liko vaško družino. In še danes je, četudi
je od takrat, ko je kot učiteljica zadnjič
stopila skozi šolska vrata, minilo devet-
najst let, dobrodošla tako med vaščani kot
tudi v šoli, kamor hodijo po učenost otroci
njenih učencev. Ob obiskih je veliko pri-
ložnosti za obujanje spominov na številne
zlasti zabavne dogodke iz njenih učitel-
jskih let. Vedno nasmejana Štefka tudi na
pripetljaje, ki so bili pred desetletji vse
prej kot smešni, danes gleda z vedrejšje
plati. Z neverjetnim spominom, ki ga ima,
je prava živa kronika gribeljske šole od
jeseni 1956 do spomladi 1977, ko je pre-
nehala s poučevanjem.

Danes je v gribeljski šoli, ki je pod-
ružnica črnomaljske šole Loka, 27 uče-
ncev, pred štirimdesetletji pa jih je bilo več
kot sto. Štefka je učila cele dneve in raz-
lične predmete od 1. do 8. razreda. Ko je
leta 1961 upravitelj šole Jože Prusnik
zbolet in umrl, je poučevala celo vseh
osem razredov, v šoli pa je bila od 7. do
18. ure. Vsa leta poučevanja pa so bili
vedno njeni prvošolčki. Seveda je morala
zlasti v prvih letih skozi mnoge preiz-
kušnje. Tako je hodila na učiteljske kon-
ferenčne in po nakupih za šolske potrebe
v deset kilometrov oddaljeni Črnomelj
prvo leto peš, potem pa si je kupila kolo.
A veliko huje je bilo, ker jih je v stari šoli
pozimi med poukom vedno zeblo. Ko se
je od Husičevih in Henigmanovih, kjer je
živela najprej, preselila v stanovanje v šoli,
sta z možem kurila cele dneve in noči, da
sta učilnice vsaj za silo ogreli. Z učenci
pa je pred in med poukom telovadila, da
so si vsaj za silo ogreli premrle ude. Za
velik uspeh šteje, da je v šolskem letu
1960/61 v šoli uvedla copate, ki so jih sple-
teli ali sešile v glavnem tete in babice. Šol-
ski inšpektor se temu ni mogel načuditi,
Štefka pa je dobro vedela, zakaj je bila pri
uvajanju, ki je trajalo nekaj mesecev, tako
vztrajna. Otroci so prihajali v šolo iz hle-
tov in s paše, od vsega, kar je odpadalo z
njihovih obuval, pa se je po šoli širil vse
prej kot prijeten vonj.

Še sedaj se Kukovecva večkrat nasme-
je prigodom iz razreda, čeprav je morala
marsikdaj kljub komičnim prizorom pred
učenci ohraniti resen obraz. Spominja se,
kako se je eden od učencev za izostanek
v šoli takole prav po gribeljsko opravičil:
"Ja sm fčerej zato mankal, ker nisem došel
v šolo." Čeprav je nekega dne naročila, da
otroci pri vlečenju črt, ki so jih morali na-
risati za domačo nalogo, ne smejo upora-
bljati ne ravnila ne trikotnika, je bilo
očitno, da je ena od učenk le uporabila
pripomoček. Črte so bile za neogljeni
otroško roko preveč ravne. A je učenka
zatrjevala, da ni uporabila ne ravnila ne
trikotnika, na koncu pa le priznala, da si
je pomagala z velikim kuhinjskim nožem,
ki ga učiteljica ni prepovedala. Ko je Šte-
fka hotela zvedeti od otrok, ali starše vika-
jo ali tikajo, in jih vprašala, ali rečejo "Ma-
ma, prosim, dajte mi kruha" ali "Mama,
prosim, daj mi kruha", se je ojunčil eden
od nadobudnežev in dejal: "Jaz nič ne
rečem, ampak si ga sam odrežem!"

Učiteljica Štefka je bila v Gribljah tudi
predsednica Rdečega križa, pri delu pa so
jo pomagali mladi člani RK. Zbirali so

krvodajalce in vsako leto se jih je poln av-
tobus odpeljal na krvodajalsko akcijo v
Črnomelj, mnogi pa tudi v Novo mesto.
Ob zimskih večerih je dekleta in žene
učila ročnih del, mnogokrat je imela po
celodnevem pouku še vaje dramske sku-
pine, v kateri je bila igralka, režiserka,
scenaristka. Tudi zaradi vsega tega je bilo
slovo od Gribeljev težko, a kaj, ko sta z
možem v Metliki zgradila hišo za svojo
petčlansko družino, ki je bila udobnejša
od starega šolskega poslopja. "Ko sem
odhajala iz Gribelj, so začeli asfaltirati
cesto, ljudje so si napeljevali telefone.
Standard je zrasel, otrok je bilo vse manj.
V šoli so bili le še prvi štirje razredi. Toda
glede šolske stavbe se ni v dveh desetletjih

Štefka Kukovec

mojega službovanja nič spremenilo. Čr-
nomaljska osnovna šola nam je takrat
nudila le osnovno za življenje," pove Ku-
kovecva.

Čeprav se je po odhodu v Metliko za-
poslila v Belokranjskem muzeju, se otro-
škega živčava ni otresla. Najbolj vesela je
bila v muzeju, kjer je sicer poprijela za
mnoga dela, prav malih obiskovalcev. In
tudi sedaj, ko je v pokoju, otroški vrišči
okrog nje ne pojenja. Zanj poskrbi pet
vnukov, ki jim rada tudi kaj splete. Njene
pletanine, ki so večkrat prave umetnine,
je dvakrat nagradila revija Naša žena.
Poleg ročnega dela, ukvarjanja z rožami
in branja pa Štefka, ki nikoli ne drži rok
križem, zadnje čase dela tudi svitke, ki so
jih naše babice uporabljale pri nošenju
košar ali veder na glavi. A ti svitki so da-
nes le še spomin na težke čase, ki jih
okusila tudi sama.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Žive vrednote antifaišizma

Lanskoletna praznovanja petdeset-
letnice zmage antifaišistične koalicije in
konca druge svetovne vojne so jasno po-
kazala, da svet enotno ocenjuje, kako
pomembna je bila ta zmaga, vendar pa je
bilo v praznovanjih čutili tudi določeno
praznino, odsotnost - manjkala je namreč
zavest, da antifaišistična vojna ni bila
samo najbolj zapletena vojna operacija v
zgodovini, ampak da je zmaga imela pre-
cej drugačne svetovnozgodovinske posled-
dice kot vse druge vojne v novem veku.
Antifaišizem je sprožil možnost takih anti-
ropološko-vrednostnih in socialnovred-
nostnih sprememb človeštva, da jim ni
para v človeški zgodovini; porodil je žive
in nove realne vrednote, ki bodo morda
pomenile novo zgodovino človeštva, če
bodo obstale v sedanjem še vedno dokaj
negotovem svetovnem sistemu.

Tak nenavaden in nov razmislek o
antifaišizmu kot svetovnem gibanju, ki je
bistveno spremenilo svet, ponuja v svoji
najnovejši knjigi Žive vrednote antifaišiz-
ma naš ugledni strokovnjak dr. Vojan
Rus. O izvirnih težah in razmislekih, ki
jih odpira njegova knjiga, naj bi bila pre-
jšnji teden okrogla miza, a se izzivu raz-
prave mnogi vabljivi strokovnjaki niso
odzvali.

Delo daje vtis zbornika, saj je avtor
za natis v knjigi zbral sedemnajst svojih
prispevkov, ki so zvečine že izšli v raz-
ličnih strokovnih revijah in v časopisu.
Piše o antifaišizmu kot novem razpotju
človeštva, o vrednotah tega gibanja, o re-
alnosti krščanskih temeljev nove Evrope,
o morali in politiki, o socialdemokraciji,
o Masaryku in sodobni demokraciji v so-
dobni Evropi, o češki pomladi, o sloven-
skih in avstrijskih antifaišistih, o osvobo-
ditnem boju in kulturi, o novi evropski
Sloveniji, o politiki in filozofiji, o realnem
humanizmu in drugem. Vendar pa so
prispevki kljub raznorodnosti povezani v
smiselno celoto, ki se pred bralcem raz-
grinja kot zanimiva pahljača problemov,
povezanih s filozofskim in sociološkim
razumevanjem antifaišizmom.

MILAN MARKELJ

Novost v razumevanju tega zgodovinskega
pojva je gotovo ta, da dr. Rus vidi
posledice zmage antifaišizma kot nekaj
zelo novega v svetovni zgodovini zadnjih
nekaj tisočletij. Antifaišizem je združil in
vzpostavil vrsto vrednot, ki so v politični
in socialni praksi ustvarile novo kvaliteto
življenja svetovne skupnosti. Poglavitna
kvalitativna sprememba v svetovnem si-
stemu, ki jo avtor pripisuje zmagi anti-
faišizma, je ta, da je prvič v tisočletni sve-
tovni zgodovini prišlo do majhne pre-
moči politike miru, pluralizma in realne-
nega humanizma nad politiko nasilja in
totalitarizma. Teza je presenetljiva, saj
vemo, da je prav 20. stoletje obdobje gro-
zotnega divjanja totalitarizmov, od stali-
zma in fašizma do japonskega milita-
rizma in maoizma, vendar je hkrati res,
da so vsi totalitarizmi v 20. stoletju doži-
veli dokončni zlom. V tej luči je vsaka-
kor zanimiva avtorjeva teza, da je sovjet-
ski napad na češkoslovaško "pomlad
1968" dejansko pomenil samomor stali-
zma. V mednarodnih in meddržavnih
odnosih se ne uveljavlja več politika
osvajanja tujih ozemlj in vsiljevanja po-
litične nadvlade močnejših narodov in
držav nad manjšimi, oborožena sila in
vojna nista več glavni sredstvi politike.

Narodi so iz objektov postali subjekti
mednarodnega dogajanja. Združeni
narodi kot svetovna meddržavna organi-
zacija s svojim program ustrezajo vsem
glavnim človeškim potrebam. Mir, social-
na in pravna država, splošno sprejeta
deklaracija o človekovih pravicah - vse to
so realne vrednote današnjega sveta, ki
so zaživele in se udeležile z zmago anti-
faišistične koalicije. Boj zanje pa ni dob-
ljen enkrat za vselej, kar nam vsak dan
potrjuje dogajanje v svetu. Stanje se lah-
ko hitro spremeni, obstoječi velikanski
vojaški, policijski, informacijski in gospo-
darski monopoli niso demontirani in
prav lahko podivjajo. V tej luči se boj za
vrednote antifaišizma kaže kot primerna
in potrebna usmeritev.

Vodnikova Velika pratika

Mladinska knjiga je prejšnji teden slavi-
la poseben dogodek, med bralce je poslala
svojo desetstisočoč knjigo, toliko knjižr-
h naslovov je namreč izdala v polstoletju svo-
jega delovanja. Knjiga, ki nosi to okroglo
številko, je nekaj posebnega. Gre za faksi-
milirano izdajo Vodnikove Velike pratike,
torej knjige, ki je nekdaj služila povsem
praktičnim namenom, se je pa zaradi vloge,
ki jo je imela za razvoj slovenskega lepo-
slovnega in strokovnega jezika in sploh za
slovensko nacionalno ozaveščanje, zapisa-
la med pomembne nacionalne dokumente.

Velika pratika je zgodnje Vodnikovo
delo, ki je nastalo na pobudo prosvetitelja
Žige Zoisa. Prva Velika pratika je izšla leta
1794 za leto 1795, nato sta zapored izšli še
dve Veliki pratiki. Publikacije so bile očito
prezahtevne za tedanje narodnostne raz-
mere, zato sta se tiskar in Vodnik odločila
za skromnejšo in cenejšo Malo pratiko, ki
je posledje izhajala do leta 1806. Velike pra-
tike imajo poleg osnovnih koledarskih po-
datkov in seznamov članov cesarske rodbine
v vseh treh letnikih še različne zanimive
dodatke v posameznih letnikih: vinko kar-
to, opis hišnih opravil za vsak mesec, popis
kranjske dežele, popis zemlje, sestavke o
vremenu, epigrame in uganke, kratkočasne
zgodbe, pouk o računstvu, seznam sejmov
na Kranjskem ter Vodnikove pesmi Drami-
lo, Novo leto in Zadovoljni Kranjec, ki so
kasneje izšle v samostojni pesniški zbirki
Pesme za pokušino. Faksimilirani izdaji je
pridružen lastnoročno napisan Vodnikov
življenjepis, ki je izvorno priložen vezanemu
izvodu treh pratik iz Zoisove zapuščine, ter
reprodukcija prvega knjigotrškega oglasa
pri nas, ki je pospremil izid Velike pratike
leta 1795. V obsežni spremni besedi, ki je
dodana na koncu knjige, dr. Branko Reisp
piše o zgodnjih slovenskih koledarjih in pra-
tikah (prvi koledar je izdal že Primož Tru-
bar), posebej pa seveda o namenu in po-
menu Vodnikovih pratik.

MILAN MARKELJ

Tuji jeziki niso bavlav

Cankarjeva založba zavzema pomem-
bno mesto med tistimi slovenskimi zalo-
žbami, ki imajo v svojem programu izda-
janje najrazličnejših jezikovnih priročnikov
in slovarjev. Nedolgo tega je svojo ponud-
bo obogatila kar s štirimi jezikovnimi pri-
ročniki, ki bodo prišli prav tako dijakom in
študentom kot vsem tistim, ki se v poklicu
pogosteje srečujejo s tujimi jeziki.

Pedagoškemu delu, učenju in izpopol-
njevanju je namenjen priročnik FRAN-
COSA SLOVNICA PO NAŠE, ki jo je po
zgledu podobnih francoskih pedagoških
slovnih pripravila Elza Jerab. V slovenščini
podana francoska slovnica opisuje pred-
vsem žive jezikovne strukture, poudarjena
pa so vprašanja, ki slovenskemu uporabniku
najpogosteje povzročajo težave, ter tista ki
so nujna za pravilno ustno in pisno izra-
žanje.

Izrazito praktično in uporabniško je za-
snovan jezikovni priročnik GOVORIMO
ANGLEŠKO, ki naj bi pomagal tistim, ki že
znajo osnove angleškega jezika, nimajo pa
dovolj bogatega besednega zaklada in se v
različnih položajih znajdejo v zadregi, ko ne
vedo za primerno besedo. Knjiga je zasno-
vana tako, da so slovenske besede in preve-
denke ter najpogostejše fraze, značilne za
posamezna področja, razporejene po abe-
cedno urejenih poglavjih, ki zajemajo široko
pahljačo področij, od banke, carine, člo-
veškega telesa, družine, muzejev, poslov in
prodajaln do radia, restavracij, storitev,
športa, vremena in turizma. Prevedenke
imajo zapisano tudi pravilno izgovarjavo,
kar je pri angleščini še kako pomembno.

Potreba po znanju tujih jezikov zlasti v
gospodarstvu pri nas izrazito narašča, go-
tovo pa bo z nadaljnjim povezovanjem Slo-
venije z Evropsko zvezo poznavanje tujih
jezikov v poslovanju še toliko bolj pomem-
bno in potrebno. Zaposleni v podjetjih, ki
poslujejo z angleško oziroma nemško go-
vorčimi partnerji bodo s pridom lahko
uporabili priročnika NEMŠČINA ZA PO-
SLOVNO USPEŠNE IN ANGLEŠČINA
ZA POSLOVNO USPEŠNE. Priročnika
sta zasnovana enako, in sicer tako, da v
prvem delu podajata strokovne izraze in
ustajljene zveze s področij trženja, ogla-
ševanja, poteka poslov, knjigovodstva itd.,
v drugem delu pa so navajata splošne fraze,

ki jih potrebujemo pri običevanju na po-
tovanju, v hotelu, restavraciji, med telefon-
skim pogovorom, pri sklepanju poslov itd.
Najobsežnejši, tretji del vsebuje pomem-
nejše in uporabne podatke, od telefonskih
števil, seznamov kratic in okrajšav do
vzorčnih pisem in pojmovnika.

Za uspešno osvajanje novih jezikovnih
znanj priročnikov torej ne majka, potrebno
je le nekaj dobre volje in ukaželjnosti.

MILAN MARKELJ

Operne zgodbe

Svet opere je izredno bogat. Skorajda ni
večjega skladatelja, ki se ne bi lotil te zaht-
evne glasbene vrsti, ki ima že stoletja ve-
liki ljubiteljev. Zanimivo je, da tudi v so-
dobnem svetu, ki ga preplavlja industrijsko
izdelana zabavna glasba, opera ni zamrla, še
več, tudi med opernimi pevci in pevkami so
svetovno znane zvezde, ki jim radi prisluh-
nejo milijoni. Nič čudnega, da so opere ali
vsaj najlepše arije iz njih pogoste v radijskih
in televizijskih programih, dobimo jih na
ploščah, zgoščenkah in kasetah. Za kar naj-
večje uživanje v teh glasbenih mojstrovinah
pa je treba vsak okvirno poznati vsebino
opernih zgodb. V ta namen bo zelo prav
prišel najnovejši vodnik po domačem in tu-
jem opernem svetu, ki ga je pod naslovom
OPERNE ZGODBE napisal plodoviti in
uspešni prevajalec opernih besedil Smiljan
Samec, izdala pa Mladinska knjiga.

V knjigi je predstavljenih 333 del 150
skladateljev, gre torej za izčrpen izbor iz
domače in tuje opere zakladnice. Upo-
števane so vse pomembne svetovne mojstro-
vine, njim pa so dodana tudi manj poznana
dela, z bolj širokogrudnimi merili pa je
upoštevana tudi domača operna ustvarjal-
nost. Slovenske opere so zastopane skoraj
v celoti. Knjiga nas vodi skozi operni svet
tako, da obravnava po abecednem redu
slovenskih naslovov vsako opero posebej.
Najprej so navedeni osnovni podatki: izviri-
ni naslov, avtor besedila, avtorja glasbe,
kdaj in kje je bila krstna predstava, katere
osebe v njej nastopajo, kakšno glasovno lega
zahtevajo posamezne vloge in kje se de-
janje godi, potem pa sledi podrobnejši opis
vsebine opere po dejanjih. Na koncu knjige
je še abecedno urejen seznam skladateljev
in njihovih opernih del.

Ljubitelji operne glasbe so dobili s to
knjigo koristen priročnik, ki so ga najbrž že
dolgo pogrešali, saj podobne Kozinove kn-
jige Svet operne glasbe že zdavnaj ni več
mogoče nikjer kupiti.

MILAN MARKELJ

Vegetarijanska kuhinja

Ne samo ta čas razvita afeta z bolezn-
njo norih krav, ki je marsikomu napeljala
misli k vegetarijanstvu, tudi sicer zanimal-
je za nemarno hrano kot enega od teme-
ljev zdrave prehrane iz leta v leto narašča.
Slovinci pri tem nismo izjema, kar med dru-
gim lahko opazimo tudi v vse večjem
povpraševanju in prodaji knjig, ki govore o
vegetarijanstvu. Knjig s to tematiko sicer ne
manjka, dobrih pa ni prav veliko. Mednje
lahko prištejemo kuharski priročnik ŠTIR-
JE LETNI ČASI V KUHINJI Z OSNOVA-
MI VEGETARIJANSTVA, ki ga je napisala
Neva Miklavčič Predan. Knjiga je prvič
izšla pred devetimi leti, pred kratkim pa je
Mladinska knjiga rftatisnila 2., popravljeno
izdajo.

Avtorica je priročnik napisala na osnovi
dolgoletne lastne vegetarijanske prakse in
sodobnih spoznanj ustreznih strok, osnovno
vodilo pa ji je misel, da hrana ni le vir ve-
selja do življenja, ampak tudi vir življenja
samega, zato je še kako pomembno, da
jedi ne pripravljamo zgolj okusu in očesu
prijetno, ampak tudi zdravo in resničnim
potrebam našega telesa primerno. Iz načel
vegetarijanstva se je avtorica porodila tudi
vsebinska razdelitev knjige. Predanova je
več kot 700 receptov razporedila na štiri
velika poglavja, in sicer po letnih časih od
pomladi do zime, saj eno od temeljnih načel
vegetarijanske prehrane pravi, da uživamo
pridelke in sadove v času njihovega zoren-
ja. Znotraj vsakega od poglavij so recepti
razporejeni v klasičnem redu od začetnih
jedi, solat, juh in zakuh do glavnih jedi, sa-
mostojnih jedi, prilog, omak, sladice, peciva
in pijač. Knjiga je opremljena z veliko barv-
nimi slikami izbranih jedi, dodatno vrednost
pa ji dajeja obsežna in izčrpna spremna
beseda ter ilustrirani seznam dišavnih in
zelišč, ki jih najpogosteje uporabljamo v
kuhiji.

MIM

PARTIZANSKA BOLNIŠNICA JELENDOL - Parizanska bolnišnica Jelendol, ki obsega osem objektov, leži v Kočevskem Rogu v odročni dolini pod Daleč hribom pol ure hoda od Baze 20. Bonišnico so začeli graditi že leta 1942, neprekinjeno pa je delovala vse do konca vojne. Vsi objekti so leseni, kriti s skodlami, in se v načinu gradnje prilagajajo terenu. Bolnišnica sodi med najpomembnejše zgodovinske spomnike pri nas, saj predstavlja poleg spomenika partizanski saniteti tudi tipičen vzorčni model gradnje konspirativnih bolnišnic. Med vojno je bolnišnica sodila v sklop Slovenske centralne vojne partizanske bolnice (SCVPB), ki je obsegala več kot deset posameznih bolnišnic. Nekaj časa je bila v Jelendolu tudi uprava SCVPB. Do danes sta se ohranili bolnišnici Jelendol in Zgornji Hrastnik. (Pripravila Judita Podgornik iz ZVNKD Novo mesto)

Is Trdinovih zapiskov

Dolenjska filozofična čednost - Ljudje tolažijo se sploh če trpe zgubo z "božjim namenom", da se bogastvo seli že od nekdaj in se bo do konca sveta. V tej dolenski misli so bujni kali za krščansko in ob enem filozofično čednost, kateri je vse pozemeljsko nizko in nično, po drugi strani pa tudi za nemarnost in zanikarnost dolensko. Tudi boleznj trpe z veliko voljo tukajšnji ljudje.

Gorenjke so prave gumpje - Deklice z 12. in 13. letom kažejo tod pogostoma nenavadno bistrumnost in zrelost, pogovarja se človek z njimi kakor z odraslimi dekleti. Kake gumpje so proti njim Gorenke takih let! Vzrok te razlike je večja svoboda, ki dovoljuje dolni. deci udeleževati se pomenkov pametnih odraščanih ljudi in ne ubija prostodušja, srčnosti, odkritosrčnosti razuma etc. kakor nemško-gorenska surovost in divjačnost, ki zmatra za edino pravo odgojilo - palico! Zato pa Dolenke začno tudi ljubiti že v 12. in 13. letu včasih - zrelost je prevelika.

Kadarkoli utegnem, razgrnem propekt krajinskega parka Lahinja in se v duhu sprehodim ob rečici Lahinji do Klepčevega mlina in več kot tristo let stare cerkvice. Tu sem nekoč preživel lepe trenutke otroštva. Neizbrisna mi je v spominu ostala pot preko močvirnate dražice Gramač, ki se na Ušivcu prevesi proti Pustemu Gradcu in teče dalje do mlina. Po nji sva s starejšim bratom Evgenom večkrat peljala voziček, ki je ropotal in poskakoval po poti, tlakovani z debelimi kamni, brat pa je vso pot neutrudno igral na orglice. Nežni glas orglic je zvenel in za vedno izzvenel skozi brezove gaje, ki jih ni več...

Marsikaj je izginilo, prešlo. Mnogi ljudje, vsakdanji in posebneži. Ni več Adama, ki je bil prvi otrok, krščen v novi dragatuški cerkvi Janca Krstnika. Adam je bil rojen v Pustem Gradcu, kjer je preživel vse svoje življenje razen tistih let, ko se je moral za cesarja bojevati na krvavih frontah prve svetovne vojne. Preživel je strahote vojne in se vrnil v svoj Pusti Gradec, kjer je v borni kočici na hribčku z ženo Tulo preživel jesen svojega življenja. Spominjam se, da je rad pogledal globoko v kozarec. Mulci smo mu potem radi ponagajali. Kadar je pasel kravico pod kočo, je vedno igral na piščalko, sebi in kravici v zadovoljstvo.

Ne morem tudi mimo dobrih tet in Filipa, ki je priomal iz Zagreba, kjer je bil baje zvonar v katedrali. Tudi v Pustem Gradcu je bil zvonar. Ob večerih je šel dol k cerkvi in odzvonil avemarijo. Vedno, kadar naju je z bratom pot zanesla mimo njegove kočice, so naju dobre tete povabile na kislno mleko in zmesni kruh. Filipa in tet že dolgo ni več. Kočica pa še čaka in gleda v svet z malimi okenci.

Skoraj dolžnost me veže, da namenim nekoliko toplih besed še enemu znancu. V svojem nesrečnem življenju jih najbrž ni bil nikoli. Trpljenje, beda in žalost so ga spremljali od zibelke do groba. Po tujih skednjih in hlevih je prenočeval. Ivan mu je bilo ime, a vsi so mu rekli Krčin. Mož se je zvesto oklepal rodnega Črešnjevca. Njegova obleka je bila zaplata na zaplato in ni bilo mogoče ugotoviti, na kaj je kaj prišlo. Od znoja preperela srajca je dobesed-

no razpadla na njem, dokler mu ni dobra duša podarila kakšno drugo staro srajco.

Krčin je rad prihajal v Dragatuš skozi brezje, kjer sta bila trgovina in gostilna, čeprav ni imel prebite pare. A ni prišel prosjačit, kljub bedi. Morda ga je bilo sram? Prosile so tiho le njegove oči, tako milo, da bi se še kamen omečal. V tistem, zdi se že davno odmaknjem času, sem se rad vračal domov v Belo krajino. Po naključju sva se s Krčinom srečala v gostilni Pri Boldinu v Dragatušu. Skrušen, utrujen, zagotovo tudi lačen, je stal v kotu in čakal, čakal.

"Ivan, hoj sem," sem ga povabil na kozarec črnine. Negotovih korakov se mi je približal. Dolgo se ni sprostil. Njegova beda in izčrpanost sta me hudo presunila. Kljub pomilovanju pa sem ga moral tudi občudovati, saj je ostal pošten in je ohranil človeško dostojanstvo.

Ob točilni mizi sva nekaj časa molče stala. Še vedno je bil zadržan. Opazil sem, da je ostal brez sladke travice, bil je hud kadilec. Kupil sem mu zavitek tobaka. Ni vedel, kako naj se

MOJCA KRIVICA

Deževen dan. Po šipi drsijo vodne kapljice. Gledam skozi okno, kako dežuje, misli pa mi blodijo okoli. Ne mislim na ničesar določnega. Na radiu se pričnejo poročila. Zopet govorijo o vojni. Misli se mi ustavijo ob besedi vojna in pred očmi se mi začno odvijati grozljivi prizori, ki sem jih videla na televiziji. Spominjam se otrok, ki z žalostnimi očmi stojijo pred kamero, nekateri mahajo, drugi samo gledajo. In iz teh podob raste veliko vprašanje: zakaj? Zakaj nasilje, zakaj vojna, zakaj trpljenje? Živimo v razsvetljenem 20. stoletju, svet naj bi bil popoln. Pa ni. Nekje ljudje žive v obilju, druge ne vedo, kaj bi dali v usta. Človek je res posebno bitje, tako drugačno od drugih prebivalcev Zemlje. Druga bitja se tako neusmiljeno ne pobijajo med seboj. Zakaj človek ubija? Ali zato, da dokaže svojo moč?

Zdi se mi, da sodobnega človeka na vsakem koraku spremljata nasilje in krivica in da moramo zato kar naprej poslušati vesti o nasilju, vojni, trpljenju. Zakaj se to ne bi nekoč spremenilo? Kaj ko bi pričeli govoriti o ljubezni in prijateljstvu? Morda bi že to spremenilo ljudi. Morda. Poskusiti ni greh. Nekoč bo moral priti dan, ko si bodo tudi največji sovražniki segli v roke in spoznali, da je hudo narobe, če zaradi ljudi umirajo ljudje.

Verjamem, da bo prišel dan, ko bo na svetu lepše, ko bomo gledali in poslušali vesti o dobroti, ljubezni in prijateljstvu.

RISBA: LOJZE ČESTNIK

Janez Božič

TROPSKI GOZDOVI MALEZIJ

bi najbolje opisal z besedami "kaj takega ne bom več poskusil". Kljub temu je veliko oboževalcev tega sadeža.

Ko kupec izbira sadež, ga tehta, predeva iz roke v roko, previdno ovohava in zahteva poskus ene od koščic. Prodajalec seveda vztrajno zatrjuje, da tako neugodnega posla še nikoli ni sklenil. Na koncu se vse sprevrže v neusmiljeno barantanje za ceno, po čemer slovijo tako muslimani kot Indijci in Kitajci. Iz tega lahko sklepate, da so tržnice glavna mestna zanimivost, ne samo živilska, tudi vsi ostali deli vas prevzamejo s svojo drugačnostjo in barvitostjo.

Obisk tržnice je povezan z manjšimi neprijetnostmi. Cene praviloma niso označene, če pa že so, so v kodah, ki so razumljive le prodajalcu. V kupčiji je torej pri oblikovanju cene kupec prav tako pomem-

ben kot proizvajalec. Na kratko, plačali boste toliko, kot si boste pribarantali. Barantanje je potrebno na vsakem koraku, tudi pri plačevanju vstopnine za parke.

Če lahko v vsakem izmed prej omenjenih parkov prebijete več dni, potem lahko v največjih malezijskih parkih preživite celo življenje. V polotočnem delu je najbolj znan narodni park Taman negara (temna voda), ki je bil ustanovljen že leta 1925 in meri kar 1.300.000 ha. Na Borneu je največji park Kinabalu, ki je svoje ime dobil po 4.101 metra visoki gori Kinabalu. Ti parki so zanimivi zaradi velikih razsežnosti in nedotaknjene narave, ki jo s tem zagotavljajo. Za popolnejše uživanje v divjini je seveda treba pokazati več vztrajnosti, kot je imajo povprečni turisti, saj je turizem v najbolj obiskanih predelih parka pustil že zelo močan pečat. Poleg odpadkov je zaskrbljujoče socialno onesnaženje. Malezija je sicer bogata država, vendar ljudje kljub njenemu bogastvu večinoma živijo zelo skromno. Stik z bogatimi turisti pa jih žene v mesta, kjer bogastva sicer ne dosežejo, domov pa se kljub temu ne vrnejo.

Zaključek

Za konec bi se namesto v prihodnost podal v preteklost. Malezija je nekoč bila - turistična reklama to še vedno poudarja z vso močjo - dežela tisočerih jezikov in verstev. Danes je to vedno manj res, saj naravna raznolikost, ki je omogočala preživetje v tamkajšnjih razmerah, izginja. Ne moremo sicer pričakovati, da se bo kdorkoli pripravil odreči vabljivim čarom našega načina življenja, ki ga nezadržno propagiramo. Moramo pa se zavedati, da tako raznolikega sistema, kot je deževni tropski gozd, ni možno trajno izrabljati v en sam namen. Turizem je vsekakor manjše zlo kot bolj ali manj rudarski načini izkoriščanja gozdnega lesa, vendar je še vedno samo zlo. Za trajnejšimi rešitvami bi se morali najverjetneje ozreti v muzeje, ki so polni izjemnih ročnih del: ptičjih kletk, hišnih streh, eksotičnih okvirov za ogledala, pahljač, klobukov ter ostalih številnih in raznolikih izdelkov. Ljudsko zdravilstvo in z njim številne druge večičine, ki so se rodile v tropskem pragozdu, pa so že na poti k izginotju. (Konec)

V malezijskem agrikulturnem parku si lahko ogledamo tudi riževa polja ali lep francoski vrt. Najzanimivejši del parka je vrt orhidej, ki zavzemajo pomembno mesto v malezijskem izvozu. Gojenje orhidej je zelo zahtevno, saj morajo ustvariti naravne epifitske pogoje, zato jih v košarah pritrjujejo na deblo ali obešajo na ogrodja vrtnih ut. Orhideje so največkrat brez vonja, zato se morajo gojitelji in občudovalci zadovoljiti s širokim spektrom barv in oblik, ki jih je narava razvila v tisočletjih razvoja deževnega gozda.

Barantanje na vsakem koraku

Ne da bi ga morali kupiti, si lahko ogledamo durian, kralja med sadeži, katerega veličastnost se kaže tudi v ceni, saj je kar štiri do petkrat dražji od ostalega domačega sadja. Durian je v Maleziji zelo pogost sadež, vendar vam pri poskušanju svetujem primeren mero previdnosti. Prodajajo ga še kot zelenega, v polni zrelosti pa porumeni. Sadež je melonine velikosti in se s krljki odpira kot cvet. Najlaže ga prepoznamo po vonju, ki je večini ljudi neprijeten. V lupini je veliko za oreh debelih koščic, obdanih s tankim belim ovojem, in ta boli ovoj je edino, kar jedo. Okus

Francoski vrt v malezijskem agrikulturnem parku.

Se vedno je upanje za Krko

Interior nadaljuje z zmagami - Tokrat je padel Satex - Krka kljub porazu z Republiko še vedno upa

KRŠKO, NOVO MESTO - Po zmagi nad Smeltom Olimpijo in Idrijo so Krčani prejeli srebrni medalji tudi mariborski Satex, ki, kljub temu da je bil večji del srečanja v Krškem izenačen, v zadnjih petih minutah, ko je Interior v samo dveh minutah minimalno vodstvo zvišal na nedosegljivih 16 točk, tokrat niso imeli nobenih možnosti, da bi pripravili presenečenje. Interior je teko na tekmi, ki naj bi bila derbi, zlahka vknjižil nove točke in obdržal korak s Smeltom Olimpijo, s katero se bo ob koncu, če bo šlo vse po predvidevanjih, pomeril za prva.

Čeprav je položaj na lestvici za kosarkarje novomeške Krke navidez izgubljen, pa, če so sinoči doma premagali domačinski Helios in so Litjenci izgubili srečanje s precej boljše Pivovarno Laško, ni tako, saj imajo še povsem realne možnosti za četrto mesto, ki bi jih že letos pripeljalo v

družbo najboljših. Poraz Krke v Kranju v soboto bi bil veliko presenečenje, medsebojno srečanje Iskre Litusa in Heliosa pa bi izločilo enega izmed obeh tekmecev. Z Iskro Litusom se bo Krka srečala v sredo na domačem igrišču, in če bo šlo do takrat po predvidevanjih, bo prav to srečanje odločilo o četrtem potniku za prvo ligo. Zalah Krka na zaključne boje ni pripravljena tako, kot bi lahko bila, saj moštvo že nekaj časa muči poškodbe, sedaj pa je v bolnici zaradi suma na pljučnice še Primož Samar. Tudi če bo v moštvo stopil še vedno poškodovani Goran Vučkovič, bo njegov delež precej manjši, kot če bi bil zdrav, Matjaž Bajc še vedno ni v formi, trener Seničar pa lahko resno računa le na najmlajša igralca prve peterke - Simona Petrova in Matjaža Smodiša.

I. V.

2 X 5000 LOPARČKOV V BRŠLJINU IN NA GRMU - V četrtek so telovadnice osnovne šole Bršljin zasedli ljubitelji namiznega tenisa, ki jih na tej šoli in v tamkajšnjem vrtcu ne manjka. V okviru akcije 2 X 5000 loparčkov so se otrokom predstavili igralci novomeškega prvoligaša Krke, predsednik namiznoteniške zveze Slovenije Janez Pezelj je na dvoboj izval enega izmed šolskih reprezentantov, podžupan novomeške občine Lojze Zupančič je šolarjem obljubil namiznoteniško mizico, gostom pa so se predstavile šolske mažoretke. Naslednja postaja akcije 2 X 5000 loparčkov bo jutri na osnovni šoli Grm. (Foto: I. V.)

PODPRTA IDEJA "PLANINA"

KRŠKO - Svetniki občine Krško so na zadnji seji obravnavali predlog krajevne skupnosti Podbočje, Smučarskega kluba Krško in člana občinskega sveta Martina Kodriča o izgradnji regijskega zimsko-ljetnega, športno-rekreacijskega centra Podbočje - Planina, saj zaradi demografsko ogroženega in obmejnega območja pričakujejo tudi podporo posameznih ministrstev. Sklenili so lotiti se izdelave študije, za katero bo polovico predračunske vrednosti prispevala občina.

PLETISA KOLPA VABI

PODZEMELJ - Nogometaši podzemeljske Pletise Kolpe uspešno nadaljujejo spomladanski del sezone v tretji ligi. Na tekmi s Telmontom pa sta zadetke dosegla: Mario Podrebarac 2 in Jože Juršič enega iz 11-metrovke v zadnji minuti. Uspešni so bili tudi mladi, saj so kadeti s 3:1 premagali Mirno, pionirji pa kar s 13:0 Mengeš. Člani se bodo v sredo, 10. aprila, ob 16.30 doma na preloženih tekmi pomerili z Litjo, že to nedeljo pa bodo v gosteh igrali z vodilnimi Goriškimi opckarniki. Jutri ob 20. uri se bodo člani Pletise Kolpe v prostorih podzemeljske osnovne šole zbrali na redni volilni letni skupščini, na katero pa vabijo tudi župana, vse občinske svetnike, gospodarstvenike, starše in druge prijatelje društva in nogometa.

ŠKODA TUDI ZARADI PREDAVANJA

ČRNOMELJ - Za planinstvo v črnomaljski občini ni pravega zanimanja. To je pokazal tudi občni zbor, saj se ga je od 135 članov društva udeležilo le nekaj ljudi. Škoda, pa ne zaradi občnega zbora, ampak izredno zanimivega predavanja o še delujočih vulkanih v Evropi in Jelenju po njih! Predavatelj Nenad Plezančič je spregovoril o svojih potovanjih po Liparskih otokih.

J. D.

ZMAGA BREZ DENARJA

NOVO MESTO - Nogometaši novomeškega Elana so z zmago v gosteh nad kranjskim Triglavom presenetili poznavalce razmer v ubožanem novomeškem nogometu. V prvih minutah srečanja so imeli Novomeščani več od igre, prvi zadetke pa je Milanović dosegel iz gneče pred domačimi vrati. V nadaljevanju so Kranjčani pritiskali na vso moč, a je vratar Pavič branil izvrstno. Novomeščani pa so pogosto zapretili s protinapadi, kar nekaj priložnosti pa je zamudil Bracovič, nad katerim je bil storjen tudi prekršek in dosojena 11-metrovka, ki jo je kasneje izkoristil Perše. Ta teden uprava Elana vneto zbira denar, s katerim bo lahko plačala sodniške stroške za nedeljsko tekmo z Visokim. Kako reven je novomeški nogomet, pa pove tudi to, da nimajo niti toliko, da bi vratarju Paviču kupili vratarške rokavice. V Kranju mu jih je posodil domači rezervni vratar.

Furlan gre spet na Himalajo

Novomeški alpinist Vanja Furlan bo vodja odprave na Ama Dablam - Tokrat ne misli plezati sam

NOVO MESTO - Vanja Furlan, najboljši dolenski alpinist, se zopet vrata na nepalsko Himalajo. Njegov tokratni cilj je severozahodna stena 6828-metrskega Ama Dablama, s katerim sta si zrla iz oči v oči leta 1989, ko ga je še kot starejši alpinistični pripravnik z Bojanom Počkarjem poskušal osvojiti. Tokrat jima to ni uspelo in sta se obrnila na severozahodnem razu, na višini le nekaj nad 6000 metri, ko sta ponovila 700 metrov Japonske smeri in preplezala še 400 metrov prvenstvene smeri.

Vanja tokratnega cilja ne bo poskušal preplezati sam, čeprav ga to bolj veseli. Tokratni spremljevalci tudi ne bodo reka Kongo Chu, pevec Van Morrison in koza, po katerih je poimenoval svojo izjemno odmevno smer v severozahodni steni Lngšise Ri preplezano samostojno v alpskem stilu leta 1994. Z njim bosta tudi prijatelj alpinista Zvonko Požgaj in Tomaž Humar.

Do sedaj je na vrh Ama Dablama poskušalo priti 7 odprav, od katerih je to uspelo le Japoncem leta 1980. S Humarjem bosta poskušala preplezati severozahodno steno v alpskem stilu, kar pa ni edina možnost.

"Bojan je prejšnjič na Ama Dablama imel kot edino možnost le prvenstveno smer v alpskem stilu, za kar sva imela tudi opremo. Na tak način ne mislim hotiti več v Himalajo, ker se mi zdi škoda denarja. Če že grem, pa raje dodam še nekaj denarja za dodatno opremo, da stvar tudi uspešno končam. Gotovo pa je

vse podrejeno enemu poskusu, kajti če ne uspe, propade vse." Če jima to ne bo uspelo, bosta poskušala steno preplezati na klasičen način. V tem primeru bi v seraku ali na dobrem mestu v steni postavila šotor, od koder bi opremljala steno, iz baze pa bi ju oskrboval Zvonko. Zadnja možnost pa je tudi prva ponovitev japonske smeri v alpskem ali klasičnem stilu.

KATJA KRASKO

KOSILO Z URŠKO HROVAT

Bil sem nagradenec v športni dajci Time out na radiu Sevnica, ker sem pravilno odgovoril, da je bila cvropska prvakinja v skoku v višino Britta Bilac. Nagrada je bila po nekaj zapletih kosilo z Urško Hrovat, kar mi je bilo všeč, saj sem njen zvesti navijač. V četrtek, 28. marca, smo se nagrajenci iz Ljubljane in od drugod z Urško na čelu zbrali pred Tivoli-jem, se drug drugemu predstavili in se odpravili v gostišče Eldorado, kjer smo bili postreženi. Pogovarjali smo se, tudi na smeh nismo pozabili, in se sijajno imeli. Kasneje smo se sprehodili do Tromostovja, slikal nas je tudi fotograf, in moram reči, da je bilo enkratno. Urška je krasno mlado dekle in prava športnica, novinarji uredništva "Ekipa" pa so žive face. Kdor je zamudil to nagrado, mu je lahko žal.

ALJOŠA DEŽELAK, 7.a OŠ Sava Kladnika, Sevnica

ŠPORT IZ KOČEVJA IN RIBNICE

ROKOMET - V predzadnji tekmi v drugi ligi so rokometarji Inlesa premagali Global Best iz Grosupljava. Ribničani so bili ves čas tekme boljši, najbolj pa so se izkazali v obrambi, vratar Rajko Đukić pa je ubranil kar 8 sedemmetrov. Pri domačih sta največ zadetkov dosegla Čapka in Lesar (po 6), pri gostih pa Potokar (4). Sinoči je bil na sporedu zadnji krog, v katerem so se Ribničani pomerili z Škofljičo. Prvenstvo se bo nadaljevalo 13 aprila, ko bo Inles igral v Škofji Loki.

ROKOMET - Rokometarje Kočevja so v odločilni tekmi za obstanek v ligi premagale ljubljansko Polje. Kočevke so ves čas vodile, čeprav so gostiteljice zaostajale največ za dva zadetka. V končnici tekme, ko so Ljubljančankam pohajale moči, so si varovanke kočevskega trenerja Zdenka Mikulina priigrale odločilno prednost in zmagale. Največ zadetkov za Kočevke je dosegla Mira Dragičević (7).

KOČEVJE - V zadnji tekmi rednega dela prvenstva namiznoteniške prve lige so igralci kočevskega Melamina premagali Presejce in si tako s četrtem mestom zagotovili mesto med štirimi moštvi, ki se bodo v končnici potegovala za naslov državnih prvakov. V prvem krogu se bodo Kočevci pomerili z ekipo ljubljanske Olimpije. Tekma s Presejcem je bila negotova in izenačena. Pri izidu 3:2 za Kočevce je Damjan Murn nepričakovano premagal Petelina in tako osvojil odločilno točko. Kot zanimivost naj povemo, da sta v ekipi Presejca nastopila dva najstarejša igralca v prvi državni ligi: 51-letni Edvard Vecko in 52-letni Dušan Nišavič. Kljub za vrhunski šport visoki starosti sta se odlično upirala mlajšim igralcem. Nišavič pa je celo dvakrat zmagal.

ODBOJKA - S porazom v Novi Gorici so Kočevke zaplaval v nevarne vode, saj jim grozi izpad iz prve lige. Čeprav je bila tekma dolga, trajala je več kot dve uri, so odbojkarice Lika Tilie pokazale manj kot sicer. Slabo so igrale v polju in predvsem naredile številne napake pri sprejemu žoge. Prva dva niza so rešile sebi v prid, a ko so pričakovale zanesljivo zmago, se je sreča obrnila h gostiteljicam. V odločilnem petem nizu bi lahko zmagale, a so bile nenatančne tudi v igri na mreži.

ŠAH - Šahovski klub Ribnica je pripravil hitropotezni turnir. Zmagal je novi član kluba Igor Mestek iz Kočevja, ki je zbral 14 točk. Drugi je bil Pajič, tretji Hrnič, četrti Dejak in peti Golja. Šahisti Kočevja so si na državnem prvenstvu zagotovili obstanek v prvi ligi.

SMUČANJE - Smučarski klub Sadržica je končal izjemno uspešno sezono. V nedeljo je pripravil tekmovanje v smučarskih skokih na 40-metrski skakalnici, na katerem je nastopilo 23 tekmovalcev. Zmagal je Jerovšek (Ilirija) s skokoma 38 in 39 metrov. Na Travni gori je bilo tradicionalno tekmovanje v smučarskih tekah, na katerem je nastopilo le 15 tekmovalcev. Zmagal je Butara (Stari trg pri Ložu).

M. GLAVONJIC

IŠČEJO POMOČ - Društvo Cyclo-tour, ki sicer skrbi za organizacijo mladinskih svetovnih prvenstev obenem, tudi letos pripravlja mednarodno kolesarsko dirko Po Sloveniji, na kateri bodo letos kolesarji iz 11 držav vrteli pedala od 6. do 12. maja. Organizatorji potrebujejo tudi nekaj pomočnikov. Sedem studentov ali dijakov bi lahko dobilo delo pri postavljanju ciljev, štirje pa bodo oblekli reklamne lutke. Interesenti lahko vsak dan zvečer pokličejo Roberta Kastelca po tel. 068 75 342. Seveda bo precej več pomočnikov potrebnih od 10. do 18. avgusta, ko bodo v Novem mestu mladinska svetovna prvenstva v kolesarstvu. Kdor bi želel preiskočiti na pomoč organizatorjem, naj pokliče 322 503!

ŠTARTNI BLOKI - Vožnja na čas ali kronometer je edina izmed šesti kolesarskih disciplin mladinskih svetovnih prvenstev na dirkališču, za katero so potrebni štartni bloki. Ta teden so iz Padove pripeljali vzorec štartnega bloka, na osnovi katerega bodo napravili te pripomočke za novomeški velodrom.

VIZIJA POSTALA DELNIČAR KRKE

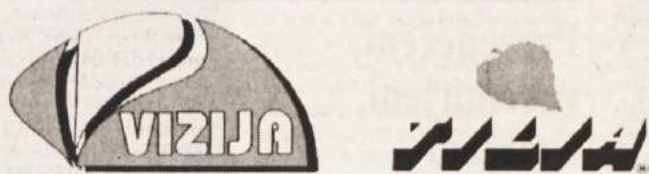
Vizija je v javnih prodajah za gotovino kupila delnice Krke, tovarne zdravil iz Novega mesta, Leka in Petrola iz Ljubljane

V dosedanjem poteku privatizacije je na dveh javnih dražbah, kjer je sodelovala, kupila deleže devetih podjetij, med katerimi so najpomembnejši nakupi paketov delnic podjetij **Interevrope iz Kopra, Lisce iz Sevnice, Konfekcije Komet iz Metlike in IGM Strešnik iz Dobruške vasi.**

Poleg sodelovanja na javnih dražbah je DPB Vizija, pooblaščenca investicijska družba, v okviru javnih prodaj za gotovino kupila tudi delnice uspešnih podjetij, kot so **Krka, tovarna zdravil iz Novega mesta, Lek, tovarna farmacevtskih izdelkov, d.o.o., Ljubljana, in Slovenska naftna družba Petrol iz Ljubljane.**

Navedeni nakupi delnic predstavljajo majhen delež v strukturi naložb DPB Vizije, je pa iz tega razvidno, da Vizija uresničuje zastavljeno naložbeno politiko - **vlaganje v najuspešnejša podjetja.**

Z VIZIJO POSTANITE DELNIČAR KRKE, LEKA, PETROLA, INTEREVROPE...

Kako vložiti certifikat v VIZIJO za delnice II. emisije

Spoštovani lastniki certifikatov!

Radi bi Vam olajšali vpis certifikatov za delnice II. emisije, zato smo za Vas pripravili pooblastilo, ki Vam omogoča, da zase in svoje otroke, znance in prijatelje tudi po pošti vpišete svoj certifikat v domačo družbo. Z vpisom v Vizijo ostane denar doma, na našem področju.

Postopek vpisa je preprost:

1. Izpolnite in podpišite pooblastilo.
2. Po pošti pošljite na naslov **VIZIJA, družba za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novi trg 5, 68000 Novo mesto:**
 - izpolnjeno in podpisano pooblastilo,
 - certifikat (obvestilo SDK).
3. Vpis za Vas izvrši VIZIJA, ki Vam potrjuje o vpisu vrne po pošti.

Izjava:

Pooblašcam VIZIJO, družbo za upravljanje investicijskih skladov d.o.o., Novo mesto, Novi trg 5, za vpis in vplačilo delnic II. emisije v DPB Vizijo, pooblaščenca investicijsko družbo, d.o.o., Novo mesto, Novi trg 5, do vrednosti, ki jo navajam v ustrezni rubriki pooblastila. Istočasno pooblašчам Vizijo, družbo za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novo mesto, za uresničevanje glasovalne pravice iz vplačanih delnic II. emisije v mojem imenu in za svoj račun na skupščini DPB Vizije, pooblaščenca investicijske družbe, d.o.o., Novo mesto.

Izpolnjevanje pooblastila za mladoletnike in ostale opravilno nesposobne osebe

Pri pooblastilu za vpis certifikata mladoletnika ali opravilno nesposobne osebe se za vpis imetnika certifikata uporabijo podatki mladoletne osebe oz. opravilno nesposobne, pooblastilo pa podpiše eden od staršev oz. skrbnikov. Nad podpis je potrebno z velikimi tiskanimi črkami napisati ime in priimek podpisnika.

POOBLASTILO

IMETNIK CERTIFIKATA (priimek in ime s tiskanimi črkami)							
NASLOV IMETNIKA							
EMŠO							
Na podlagi lastniškega certifikata vpisujem: <input type="text" value="SIT"/>							
<table border="1"><tr><td>DAN</td><td>MESEC</td><td>LETO</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>		DAN	MESEC	LETO			
DAN	MESEC	LETO					
KRAJ <input type="text" value="PODPIS IMETNIKA CERTIFIKATA ALI ENEGA OD STARŠEV ZA MLADOLETNEGA OTROKA"/>							

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani življivo ali z namenom zanikanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

met od vsega nima nič. Če si gospod Peter Jankovič še tako prizadeva prevažati krivdo za "polom z jagodami v tunelih" na naš časopis, to ne more prikriti resnice, ki so jo spoznali številni pridelovalci, ki jih je v projekt pritegnil z obljubami o sanjskih dobičkih, da so se tuneli večinoma res polomili, jagode pa so uspele dozoreti le v zelo omejenih količinah.

Toliko na kratko o podtikanjih glede najinega pisanja v Kmečkem glasu. Dejstvo, da jih Peter Jankovič trosi po drugih časopisih, medtem v Kmečkem glasu sploh ni poskušal odgovoriti, je prejkoslej posledica tega, da mu manjka prepričljivih argumentov.

Posebej pa se moram podpisana Darinka Sebenik oglasiti na Jankovičeve trditve, ki jih je v enem od treh okvirčkov v članku "Polom ali uspeh z jagodami v tunelih" zapisala novinarka Dolenjskega lista Breda Dušič Gornik. V njem so namreč zapisana groba podtikanja, ki lahko močno prizadejajo moj osebnosti in poklicni ugled. Takole je zapisano:

"Ne vem, zakaj taka gonja, še posebej, ker je bila novinarka pri meni, še preden je ministristvo nakazalo denar. Trdila je, da ima zanesljive informacije, da naš projekt ne bo dobil niti tolarja denarja z ministristva. Potem je dejala, da je edina možnost, da kaj dobimo, če damo podatke in dokumente ter z njimi diskreditiramo ministristvo."

To poenostavljeno govorjenje bralce močno zavaža, zato sem prisiljena zadevo razložiti bolj podrobno. Peter Jankovič je morda pozabil, da je bila takrat z menoj še ena novinarka, ki se prav tako kot jaz dobro spomni, da razgovor ni bil tak, kot zdaj trdi on, in je to pripravljena tudi javno potrditi. Mimogrede moram povedati, da takrat Jankovič ni dovolil snemanja pogovora. Zakaj ne, pa bo jasno iz nadaljevanja.

Petru Jankoviču nisem nikoli rekla, da za projekt izvensezonske pridelave jagod ne bo dobil niti tolarja. Menila sem samo, da ne bo dobil 70 milijonov tolarjev, kolikor je pričakoval, ampak manj. Potem je Jankovič obema razložil, da se je vse skupaj začelo z ribezom, ki ga naši kmetje niso mogli prodati. Na kmetijskem ministristvu so prav njega zaprosili, naj ga poskuša prodati, saj ima dobre zveze v tujini, za to pa so mu obljubili tudi denar. Po njegovih besedah je želel kmetom in ministristvu pomagati in se je takoj lotil prodaje. Še preden je sploh kaj prodal, mu je kmetijsko ministristvo že nakazalo denar. Ko je ugotovil, da ribeza ne bo prodal, je denar v celoti vrnil ministristvu, čeprav je imel nekaj stroškov, ponudil pa je zamisel, kako bi lahko pridelovalec ribeza z pomagal. Predlagal je projekt izvensezonske pridelave jagod, ki ga je ministristvo podprlo. Torej je izvensezonska pridelava jagod dobila podporo zato, ker je država želela pomagati pridelovalec ribeza. Ko pa se je Peter Jankovič kasneje lotil izvedbe tega projekta, se je vanj vključilo zanemarljivo malo tistih, ki so prej pridelovali ribez. Nadalje je Jankovič pripovedoval, kako se je sestel z najvišjimi predstavniki kmetijskega ministristva. Jankovič je trdil, da so mu takrat na ministristvu obljubili popolno podporo in mu zagotovili, da bo razpis za dodelitev sredstev za pridelavo vrtnin in jagodičevja enak tistemu iz leta 1993, še posebno v delu, ki določa višino nepovratnih sredstev za postavitev kvadratnega metra plastenjaka. Dejstvo je, da je bila ta vrednost v razpisu 1994 vseeno precej nižja kot v letu 1993. Takrat se mi je zdelo, da so Jankoviča na ministristvu na nek način res opetnjastili, ker niso držali obljub. Predlagala sem mu, naj mi predloži dokumente, da stvar raziščem in spravim v javnost. Tako kot prej ni dovolil snemanja pogovora in svojih trditve tudi ni želel podkrepiti z dokumenti, nepreverjenih govoric pa tako po novinarskem kodeksu kot po svoji lastni presoji nisem želela objavljati.

Tako sem o tem pogovoru molčala vse do zdaj, ko se je Jankovič odločil objaviti nesramno potvorjene in iz konteksta iztrgane delčke pogovora. Zanimivo je, da je Jankovič najprej valil krivdo za težave pri izvedbi projekta na kmetijsko ministristvo (čeprav tega ni želel javno povedati) in na Kmečki glas (kar je razlagal vsakomur, ki ga je hotel poslušati), zdaj pa bi očitno rad z neresničnimi osebnimi podtikanjimi dokazal, da mi kot novinarki ne gre verjeti. Ker pa imava s kolegico za pisa-

nje o nastanku in izpeljavi omenjenega projekta preveč konkretnih dokazov, sem prepričana, da mu to ne bo uspešno.

ZLATA KRAŠOVEC in
DARINKA SEBENIK,
novinarki Kmečkega glasa

Januarja odlikovan, marca kaznovan

Dol. list št. 13, 28. marca

Na tem mestu ne želimo odgovarjati na posamezna vprašanja Jožeta Hutarja, ampak v kratkem orisati potek dogodkov. Bralci pa si naj sami ustvarijo mnenje, ali smo ravnali prav ali ne.

Da bodo stvari jasnejše, navedimo nekaj podatkov o društvu. Pred dvema letoma smo praznovali 60. obletnico ustanovitve. Smo eno bolj aktivnih gasilskih društev v občini Semič. V letošnjem letu smo izvedli volitve in imenovali nov UO. V njem so predvsem mlajši člani, ki pa so polni novih idej in zagnanosti. Tako smo si postavili za prednostno nalogo nakup in dodelavo novega gasilskega avtomobila. Akcija zbiranja finančnih sredstev je v polnem teku.

In sedaj k dogodkom. Vse se je pravzaprav začelo s tem, da je po eni od prvih sej nekaj članov UO pripomnilo, zakaj v sejni sobi gasilskega doma še vedno visi Titova slika. Vsak od prisotnih je to pripombo komentiral po svoje, vendar to sedaj niti ni pomembno.

V prvi polovici marca je upravni odbor GD Kot - Brezje prejel dopis od ZZB NOV Kot pri Semiču in ga obravnaval na svoji seji 8. marca. Prisotnih nas je bilo 16 članov UO, med temi tudi Jože Hutar. Odsoten je bil samo en član. Seji je prisostvoval tudi predsednik ZZB NOV Semič Jože Regina. Seja je bila sklicana na običajen način. Dnevni red je podal predsednik UO na začetku seje, kar je vse v skladu z veljavnim statutom. Ena od točk dnevnega reda je bila tudi odnos med GD Kot - Brezje in ZZB Kot. Pri tej točki je predsednik v kratkem preletel vsebino dopisa, poslanega od ZZB Kot. S celotno vsebino dopisa so bili vsi člani UO seznanjeni že prej. V dopisu se naš UO na zelo nekorekten in umazan način obtožuje stvari, o katerih se še nikoli nismo pogovarjali, kaj šele odločali (odstranitev prapora ZZB, ki je shranjen v našem gasilskem domu, odstranitev spominske plošče iz našega gasilskega doma). Člani odbora so vsebino dopisa sprejeli z velikim ogorčenjem in razočaranjem. Posebno se zato, ker se v dopisu grozi starem naših članov s preverjanjem družinskih pridobitev NOB ter meče slabo luč na ugled našega društva, in to ravno sedaj, ko potrebujemo podporo vseh in od vespovsod. Mislimo pa tudi, da smo do sedaj prijateljsko sodelovali z vsemi organizacijami in društvi na našem območju in da smo pomagali vsem, kolikor je bilo v naših močeh. To so nam javno priznali vsi, tudi ZZB Kot.

Po daljši razpravi in predstavitvi dejstev, se je oglasil tudi predsednik ZZB NOV Semič. Opravičil se je in dejal, da za nastalo situacijo ni kriva organizacija ZZB, ker z vsebino dopisa sploh ni bila seznanjena in o tem tudi ni razpravljala. Dopis je po njegovih besedah plod le enega njihovih članov. On in predsednik ZZB NOV Kot pa sta dopis podpisala, ker sta sestavljalu slepo verjela in nasledila njegovim izjavam.

Iz obsežne razprave vseh prisotnih je bilo možno sklepati, da je dopis, ki smo ga dobili od ZZB NOV Kot, na svojo roko sestavil član našega UO Jože Hutar. Hutar tega tudi ni zanikal. Ker je vsebina dopisa polna neresničnih obtožb in podtikanj, je UO menil, da je to grobo kršenje ugleda našega UO in s tem tudi gasilskega društva Kot - Brezje. Na pobudo več članov UO, in ne samo Slava Cesarja, kot piše avtor članka, se je UO z večino glasov odločil, da se glasuje o suspenziju Jožeta Hutarja iz UO. UO je s 13 glasovi za, 1 glasom proti in 2 vzdržanimi glasovoma sprejel sklep, da se Jože Hutar suspendira kot član UO do prvega obnega zbora GD Kot - Brezje. UO je ukrepal v skladu z veljavnim statutom GD Kot - Brezje, ki je bil potrjen na občnem zboru 6.1.1985. Glede na grobo kršitev dolžnosti iz 4. alineje 19. člena se je UO poslužil ukrepa iz

15. alineje 52. člena. Uradni zapisnik s pravnim poddomkom je bil imenovanemu poslan po pošti 21.3.1996.

Na istem sestanku je UO sprejel tudi sklep, da se Titove slike snamejo z zidov gasilskega doma in se arhivirajo. Slika pa si borci ob svojih sestankih lahko postavijo v sejni sobi nazaj, vendar jo morajo po sestanku sneti in pospraviti. Za ta sklep je glasovalo 13 članov, eden je bil proti, dva pa nista glasovala, ker sta smatrala, da za to sploh ni potrebno glasovanje.

Na koncu mogoče samo še to. Mislimo, da smo s tem, ko smo člana, ki je bil odlikovan v januarju, v marcu kaznovali, pokazali samo to, da spoštujemo demokratična načela in načela pravne države. Če bi se tako obnašali vsi v tej naši ljubi državi, bi bile vrednote življenja vredne človeka.

UO gasilskega društva
Kot - Brezje
Predsednik:
IVAN DERGANČ

Petdeset let zavarovalstva na Dolenjskem

Dol. list št. 13, 28. marca

Poudarek omenjenega članka je na obeležitvi 50 letnice zavarovalstva na Dolenjskem, in ne na preštevanju zavarovalcev ene ali druge zavarovalnice. Če je zavarovalnica Triglav prva obvestila medije o pomembni obletnici in aktivnostih, ki jih pripravlja ob tem jubileju, je prav, da smo to v članku tudi omenili. Osvežitve spomina pa naj se Franci Kek spomni čez štiri leta, ko bo slovensko zavarovalstvo zapisalo v kalendar 100-letnico. Če ga takrat spet ne bo kdo prehitel. P.S.

Če Franciju Keku res ni jasno, kdo poziva k praznovanju 50-letnice zavarovalstva, mu sporočam, da s posebnim veseljem tudi sama kličem k praznovanju. Saj bodo od humanitarne prireditve 25. aprila v športni dvorani Marof, ki jo pripravila zavarovalnica Triglav, imele največ koristi matere in ženske. Izkupiček od prireditve bo namreč namenjen dokončanju porodnišnice.

MAJDA LUZAR

Presenečeni, vznemirjeni, ogorčeni

Dol. list št. 11, 14. marca

Najprej moram povedati, da se v vsem strinjam z ZB in udeleženci NOB krajevnega združenja Dolenjskih Toplic. Ze lani aprila sem na reviji pevskih zborov v Vinici v nagovoru mimogrede izrazil bojazn, da bodo nekateri naši politiki sprli še mlade, ki za sovražnost niso vedeli, saj so se marsikateri požnili ne glede na to, na kateri strani se je kdo boril. Približno takrat so bili prazniki, torej borci NOB, od ene od strank razglašeni za krvave revolucionarje. Takrat sem bil še bolj ogorčen, ker je bil pariznan tudi moj oče, a ni bil noben krvav revolucionar. Začisto je, da so takih obsojnih podleglih tudi nekateri dosti mlajši od mene in celo za lastne starše. Nekaterim se to že danes vrača.

Zaradi izjave v nagovoru sem doživel celo kritiko, češ da se vtikam v politiko, ampak enako trdim še po enem letu, zdaj še bolj, ko vidim, da nekatero komisije v

parlamentu še po treh letih dela ne morejo povedati, kaj so naredile, zaprile pa so veliko denarja davkoplačevalcem za prazen nič.

Krajevno združenje podpiram tudi glede odstranjanja spomenikov in spominskih obeležij. Mislim, da je to, kar bi radi počneli nekateri, tudi dokaz nizke kulturne ravni. Še bolj pa sem bil presenečen, ko sem v Dnevniku 16. marca bral, da je stranka Dimitrija Kovačiča v naši prestolnici prepričala, da "je potrebno odstraniti vse, kar kakor koli diši po 2. svetovni vojni, saj bi tudi brez nje dočakali svobodo". Potem pa bi njegova stranka namesto spomenikov domače revolucije postavila spomenik generalu in argentinskemu narodnemu heroju Joseju de San Martinu. Ali nam je ON pomagal, da smo danes svobodni in lahko uporabljamo svoj jezik?!

Strinjam se tudi glede novega predmeta o verstvih in etiki. Pri tem me je najbolj razjezilo, ko so mi nekateri učenci v 6. razredu že drugi dan po sprejetju v parlamentu trdili, da bodo predmet lahko učili samo duhovniki. Tako, kot glede predmeta pravite vi, mislijo še mnogi verniki in trdijo, naj bo šola šola, kar se tiče vere, pa naj bo v cerkvi. Tako si predstavljam ločenost cerkve in vsaj javne šole tudi sam, v privatni šoli, ko bo do nje prišlo, pa naj delajo drugače. Ne predstavljam si, kako in kaj bi smeli v šoli jesti, če bi vanjo prišli duhovniki, ko že zdaj prečo učencev, ki obiskujejo verouk, narekujejo kuharicam, da v prostem času ne bi smele kuhati mesa. Tudi to je zame vtikanje v šolske zadeve. Ravno tako ne verjamem, da bi bili učenci z uvedbo novega predmeta kaj bolj vzgojeni, kot trdijo nekateri. Ali mi, ker takega predmeta ni bilo v šoli, potem nismo vzgojeni?

MIRKO ČADONIČ
Črnomelj

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Dol. list št. 13, 28. marca

Gospod Jože iz okolice Šentjerneja!

Moram priznati, da me je vaša opazka v Dolenjskem listu zelo užalila. Kot veste, se v glavnem

mi je žal, saj sem prikrajšan za prjetno urico razvedrila. Če bi kakorkoli proti temu koncertu kakor zveni iz članka, potem prajgotovo Občina Šentjerneja ne bi finančno podprla koncerta.

Gospod Jože! Prav vesel bi bil, če bi se kakšen delovni dan ogledali pri meni in videli, kako poteka moj delavnik. Morda bi se kakšen vikend dogovorila in ga preživel skupaj, pa bi videli, da so moji dnevi resnično prezasedeni, in bi se drugič ob priliki, ko ne bom prisostvoval neki prireditvi, rajši ugriznili v predloži jezic in premeti lili, morda boste navsezadnje le ugotovili, da sem vendarle sam človek.

FRANC HUDOKLI
župan občine Šentjerneja

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Dol. list št. 13, 28. marca

Pojasnilo na zapis o Zdravniški komisiji Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Območne enote Novo mesto, v Dolenjskem listu 28.3.1996 v rubriki "Halo, tukaj bralec Dolenjca!"

Zdraviliško zdravljenje lahko predlaga osebni zdravnik ali zdravnik, ki zavarovano osebo zdravi v bolnišnici. Na podlagi tega predloga ugotavlja utemeljenost zdraviliškega zdravljenja Zdravniške komisija Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Napotitev zavarovane osebe na zdraviliško zdravljenje je možna:

- po hospitalizaciji, ki je nujno potrebna rehabilitacija, kar se smatra kot nadaljevalno bolnišnično zdravljenje, ali

- pri preprečevanju akutnega poslabšanja kroničnih bolezni v skladu s Pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja (Ur. list RS 79/94 in 73/95).

Zavarovane osebe pa v vseh primerih, kjer je nujna fizikalna terapija ali specialistična presoja, lahko tudi te storitve izkoristijo v ustreznih zdravstvenih zavodih in pri zasebnikih, ki imajo pogodbo za opravljanje teh storitev z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ter v zdraviliščih, če jih na zdravljenje napoti izbrani osebni zdravnik.

Komisija na podlagi medicinske dokumentacije oziroma ob naravnostnosti zavarovane osebe preveri utemeljenost predloga. V primeru pozitivnega mnenja napoti zavarovano osebo v ustrezno zdravilišče, ki je usposobljeno za rehabilitacijo njegove bolezni oz. poškodbe. Če ni strokovnih utemeljitev za zdraviliško zdravljenje, predlog zavrne, zavarovano osebo pa ima možnost zahtevati presojno mnenja v Zdravniški komisiji II. stopnje, ki deluje pri Direkciji Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v Ljubljani.

Direktor Območne enote
SUZANA JARC, dipl. oec.

"Pionirja MKO nismo oškodovali!"

Dol. list, št. 13, 28. marca

Za začetek se novinarka Dolenjske enotnosti Ivu Kuljaju zahvaljujem za njegovo napotko o tem, kako BI MORALA razumeti novinarsko konferenco in izjave na njej. Ob tem bi mu rada sporočila, da na vratu še nosim glavno razmišljam po svoje, kar menda pri nas ni zločin.

Ker se je v svojem pismu spravil name, češ da nisem pisala o dogajanjih v Pionirju MKO tako, kot je on pričakoval, sem mu dolžna odgovoriti. Prepričana sem, da je "Pionirja MKO nismo oškodovali!" korektno poročilo z novinarske konference. Poklicna pravila mi ne dovoljujejo, da bi komentirala eno ali drugo stran. O tem, ali se bom odločila za daljše pisanje o zadevi, odločam sama ali pa uredništvo časopisa, nikakor pa ne novinari drugih hiš. Poleg tega me pisanje v DE in samo soočenje direktorja in avtorja zapisa nista preveč prepričali o tem, da je zgodba o ravbarkomandi edina prava. Ker sem tudi sama slislila odmeve na pisanje v tem časopisu in na oddajo novomeškega Našega kanala, sem se odločila, da je prav pokazati še stališče druge strani - direktorja Milana Kapetana. (Mimogrede: v pravni državi tudi kurjeja tatu kaj pomeni.)

Za to, da omenjenega direktorja ne razglašam za krivega kraje

V volilnem letu se bodo, kot vse kaže, vse slabe plati v našem novem političnem življenju samo še stopnjevale - Če mislim drugače, nisem zaslepljena ali naščuvana

V volilnem letu se v slovenski vladi in parlamentu dogajajo prav nenavadne reči. Ministri gor, ministri dol, nekateri levo, drugi desno, eni vstopajo, drugi izstopajo. To je res čuden mišmaš, saj povprečnemu državljanu ni več jasno, od kod in kam piha kakšen veter. Večji del naroda pa tone v čedalje hujšo bedo in pomanjkanje.

Moje skromno mnenje o delu vlade in parlamenta je, da je njuna temeljna naloga in dolžnost skrb za narod, se pravi za njegovo blaginjo in človeka dostojno življenje. Če se ne motim, smo nekoč tako vlado že imeli, in sicer v t.i. "gnilem" socializmu. Res, da je bila ideološko obarvana, a nihče ji ne more očitati, da ji je šlo samo za oblast, narod pa puščala na cedilu. Kdor misli drugače, je ali zaslepljen ali naščuvan. Nekdanja Jugoslavija je bila - to ni nič novega - trn v peti Vzhodu in še bolj Zahodu, ker je bila v tem svetu nekaj posebnega in ker je bil tudi njen voditelj nekaj posebnega, seveda v dobrem smislu.

In končno je prišla k nam tako opevana demokracija! Tudi pod geslom: nikoli več nobene ideologije! Pa vendar jo imamo, vsaj dve: religiozno ideologijo v stranki Krščanskih demokratov, ki je podaljšana roka Cerkev, in Slovensko nacionalno stranko, ki smrdi po nacistični ideologiji. V Ustavi R Slovenije jasno piše, da je Cerkev ločena od države. Torej ni in ne more biti sprejemljivo, da se neka parlamentarna stranka imenuje krščanski demokrati, saj je že njeno ime ideološko obarvano, njeno delovanje pa še bolj. Da o SNS in še bolj skrajni slovenski nacionalni desnici sploh ne izgubljam besed.

Imam tudi pripombo ali dve na poskuse prevrednotenja korenin slovenskega naroda. Temelj narodovega izvora in obstoja je njegov materni jezik. Zato ni nobenega dvoma, da so naši predniki Slovani oz. da Slovenci spadamo v skupino slovanskih narodov. Ne razumem, kaj naj bi bilo zato z

nami Slovenci narobe? Ali bi se morali svojega porenka sramovati? Z drugimi besedami: so torej slovanski narodi manj vredni od drugih evropskih narodov, in če so, zakaj? Kdor tako razmišlja, ta ni vreden, da pripada slovenskemu narodu pa tudi kateremukoli drugemu narodu ne!

Ob tem še nekaj dejstev, povezanih z zgodovino Slovencev. Vsa čast maloštevilnemu narodu, da se je obdržal na tem prelepem koščku Zemlje, glede na to, kaj vse je vihralo skozi te kraje, ga trgalo in potujčevalo, tlačilo, izkoriščalo in poniževalo ter ga za povrh nameravalo še iztržiti. Tak narod ima zagotovo močne in zdrave korenine, le premalo se jih zaveda. Manjka mu žal tudi ponosa, samozavesti in pokončnosti. Zakaj tako, je pa že druga zgodba.

Prav za konec bi se dotaknila še naših težav s sosedi Italijo (ali pa njenih z nami, kakor se vzame). Kaj res nikomur ne pride na misel, da so nekatere sosede bivše Jugoslavije komaj čakale, da bo ta "Titova tvorba" razpadla, saj bo potem spet več možnosti, da pograbijo kakšen kos zase? Narodi nekdanje Jugoslavije niso bili nikoli napadalni do drugih narodov ali njihovih ozemelj, nasprotno, v vsej svoji zgodovini so se bili prisiljeni boriti za svoj obstoj pred osvajalskimi pohodi drugih ljudstev s tako rekoč vseh možnih smeri.

Kdor misli, da so določene sile v povojnem času dovolile Jugoslaviji živeti, kot si je želela, ta živi v veliki zmoti. Že povojne meje Jugoslavije so bile sila krivično postavljene (sicer pa, le katera meja, ki jo postavi človek, je povsem pravična?) Narava pozna samo naravne pregrade. In zakaj bi narodi živeli v slogi, prijateljstvu in razumevanju, če se pa da živeti tudi drugače?! Samo da ni ljubelega miru! Ali geslo v slogi je moč že zares razpada na smetišču zgodovine?

Na tem planetu je dovolj prostora za vse narode, le da o neka-terih ni skorajda nič več slišati, razen kadar izbruhne nova vojna ali epidemija kake bolezni, lakota ali naravna katastrofa. Določnim ljudstvom grozi celo izumrtje. T.i. razviti del sveta pa se dobesedno koplje v svoji samozadostnosti, bogastvu in brezbriznosti! Zares, takšen svet mi ni prav nič všeč.

Pričakujem, da mi bo gospod Jelenc svetelov, naj se preselimi na kak drug planet. Žal te možnosti (še) nimam.

DARINKA TRATAR
Šmarjeta 34

ZA INSTRUMENTE IN PORODNIŠNICO

Za drage medicinske instrumente in izgradnjo porodnišnice v Novem mestu so prispevali: Krka Zdravila (za bolnice z rakavimi oboletji) 20.000 tolarjev, Drago Črnič, Semiška, Črnomelj (za izgradnjo porodnišnice) 23.860,00, Mercator Dolenjska PC M STP Metlika (za izgradnjo porodnišnice) namesto cvetja za pok. g. Franca Kobeta 100.000, Družina Radovan, Gor. Stara vas 19, Šentjernej (za izgradnjo porodnišnice) namesto cvetja za pok. g. Valentina Goričanca 5.000, Dario in Andreja Novak, Gor. Stara vas 19, Šentjernej (za izgradnjo porodnišnice) namesto cvetja za pok. g. Valentina Goričanca 5.000, Andrej Petakovič, Smolenja vas 83, Novo mesto (za drage medicinske instrumente), namesto cvetja za pok. g. Roka Binga 10.000 tolarjev.

Splošna bolnišnica Novo mesto se za prispevke najlepše zahvaljuje!

ZAHVALA

TREBNJE - 23. marca je bilo na OŠ Trebnje regijsko tekmovanje v znanju geografije. Izmed enajstih prijavljenih ekip se ga je udeležilo devet, zmagala pa je ekipa iz OŠ Boštanj. Družboslovni aktiv OŠ Trebnje se v imenu vseh tekmovalcev in mentorjev zahvaljuje vsem pokroviteljem, ki so polepsali ta dan s svojimi prispevki in nagradami. To pa so poleg Zavoda RS za šolstvo še iz Trebnjega Center za izobraževanje in kulturo, Vita, Gradbeništvo Zupaničič, Terca, Mial club, Dolenjka, Japi, Vulkanizerstvo Vovk, Avo center Vovk, M - KZ, Zavarovalnica Tilia in Trimo, z Mirne pa trgovina Kramer, Kolinska, Greda, Butik "D" in iz Ljubljane Zavarovalnica Triglav.

Ljudje, nikoli ni prepozno za drugačno vizijo Novega mesta!

Slovenci doživljamo politično pomlad. Želimo se prenoviti, spremeniti in smo polni novih iskanj. Vse, kar nas spominja na stari sistem, želimo zavreči in v svoji naivnosti mislimo, da bomo z miselnostjo in navadami potrošniške zahodne družbe uspeli in postali srečni. Televizija in avtomobil sta potrošniški "dobrini", ki nam v tem času določata način življenja. Televizija nam nadomešča komunikacije z soljudmi in obenem skozi reklame producira in usmerja naše potrebe, avto pa postaja naš način gibanja od enega mesta do drugega.

Večini je znano, da je mesto Rim nastalo na sedmih gričih ob reki Tiberi. Novomeščani pa pozabljamo, da je tudi naše mesto zraslo na gričih, če smo natančni, na sedmih, tako vsaj ga opisujejo v novi slovenski enciklopediji. Primerjava ne zdrži dolgo, če pomislimo, da je Rim eno od verskih središč sveta, Novega mesta pa še za eno izmed kulturnih središč Slovenije ne moremo proglasiti. Lahko pa ga proglasimo kot eno redkih mest v Sloveniji (svetu), kjer: v vsako ulico lahko zapeljete s avtom oziroma kjer ni niti ene ulice, ki bi bila namenjena le pešcem; kjer imamo športne kolesarske pravke, ne pa urejenih kolesarskih steza. Skratka, mesto je prenatrpano z avtomobili in parkirišči, po drugi strani pa ne premoremo niti mestnega parka.

Sedaj planiram v mestu zgraditi, rekonstruirati nekaj novih cest, obvoznic, kakor da nas bo to rešilo prometnega ka-

osa v mestnem središču. Če se sprehodimo po Seidlovi cesti mimo gimnazije, nam je lahko takoj jasno, da smo z lepo široko cesto dobili le več prometa, ki hitreje švigne mimo nas. Le zakaj nismo ob njeni rekonstrukciji zgradili podhoda za pešce: za naše otroke, šolarje, ki se kakor majhna reka zlivajo od avtobusne in železniške postaje proti ekonomski in gostinski šoliter na koncu šolskega dne v obratni smeri? Zakaj nismo poleg obvoznice kot prioriteto namenili denarja tudi za revitalizacijo drevedora na Marofu? Zakaj postopoma ne zapremo del mestnega centra (Glavni trg), kakor so to storili v Ljubljani, Škofji Loki in še kje? Zakaj smo grad Grm in okolico prepustili tovarni avtomobilov, ko bi pa lahko okoli njega napravili mestni park, v grajskem dvorišču pa postavili letni oder za kulturne prireditve - novomeške "Križanke"?

Vprašanja, ki jih postavljamo samim sebi in v kritiko politike - obšinske oblasti, nam ponujajo odgovor samo po sebi: mesto gradimo bolj za avtomobile kakor za ljudi!

Nikoli ni prepozno izgraditi drugačno vizijo mesta, recimo: mesto sedmih zelenih gričev, ki bi bili obenem povezani s pešč potjo, ki ne bi niti enkrat prečkala prometne ceste (razen z nadhodom ali podhodom), morda bi nas potem bolj poznali kakor Ptuj po Kurentih, Maribor po Lentu in Ljubljano po Tromostovju.

INŽ. STOJAN GOLOB

Prof. Rusu ob upokojitvi

Letošnja cvetna nedelja je bila zadnji službeni dan profesorja Zvonka Rusa. Sprva se je posvečal pedagoškemu delu, zadnjih osemnajst let pa je bil v Belokranjskem muzeju. Tu je nekaj časa delal kot kustos za novejšo zgodovino, petnajst let pa je ravnateljaval.

Rusovo muzejsko delo, bolj in manj vidno, je bilo usmerjeno na vse strani. Bil je kustos in ravnatelj, dokumentalist, vodič in postavljal razstav. Veliko moči je namenil obnovi metliškega gradu, ki je po njegovi zasluzi začel spreminjati podobo.

Sodelavci se od prof. Rusa ne postavljamo, saj smo prepričani,

da bomo še sodelovali. Želimo se mu le zahvaliti za vse, kar je dobrega naredil za muzej in za nas.

Belokranjski muzej je imel v svojih petinštiridesetih letih le dva ravnatelja. Če prof. Jože Dular in prof. Zvonko Rus ne bi ustvarila bogate zapuščine, naš muzej prav gotovo ne bi užival ugleda, kakršnega ima danes. Zato s spoštovanjem zremo na njuno delo in smo jima hvaležni, da sta delo omogočila tudi nam.

Prof. Rus je dober poznavalec lokalne zgodovine, zato z nestrpnostjo pričakujemo njegovo kroniko Metlike, ki jo bo izdalo Belokranjsko muzejsko društvo. Zdjaj se ji bo lahko bolj posvetil, saj mu je prej zanjo zmanjkovalo časa.

V kulturi ni bilo nikoli lahko delati, zato so rezultati, ki jih je dosegel ravnatelj Rus, še toliko več vredni. Res pa je, da brez razumevanja državne in lokalne oblasti ne bi šlo. Upamo, da nam bosta naklonjeni tudi v prihodnje, prof. Zvonko Rusu pa želimo, da bi ohranil lepe spomine na Belokranjski muzej.

ANDREJA BRANCELJ
BEDNARŠEK
v imenu delavcev
Belokranjskega muzeja

S fračami v orkester

Dol. list št. 12, 21. marca

Novinarka Lidija Murn, urednica kulture pri Dolenjskem listu, je v svojem članku "S fračami v orkester" 21. marca na osnovi poizvedb uspešno odvrnila krivdo za nesramno obnašanje nekaj ljubljanskih osnovnošolcev z ravnateljem učencev in učiteljev OŠ Grm iz Novega mesta. Lahko bi kdo dejal, da je navsezadnje vseeno, iz katere šole so "mladi strelci s fračami", češ, nevarno dejanje je bilo storjeno. Pa ne gre kar tako posplošiti neprimernega obnašanja mladih poslušalcev. Že nekaj časa namreč ugotavljamo, da imajo šolarji iz Dolenjske in Bele krajine lep odnos do glasbenih prireditev. Našo ugotovitev je s svojim pismom dne 26. marca letos potrdil tudi Dariojan Božič, direktor SNG Opere in baleta v Ljubljani, naslovljeno na Glasbeno mladino Bele krajine pri Glasbeni šoli Črnomelj. V njem med drugim piše: "Želim vam izraziti zahvalo, ker ste vaše učence izredno dobro pripravili na obisk v Operi, tako da je naša predstava potekala nemoteno." Zahvala se namreč v množinski obliki nanaša na operne predstave, ki so jih v zadnjem času obiskali učenci in učitelji osnovnih šol Loka in Mirana Jarca iz Črnomlja, iz Dragatuša, Šmihela iz Novega mesta, Podzemlja, Rake, Šentjerneja, Skocjana in Vinice. Vsekakor gre za laskavo oceno, ki je ne kaže zapraviti.

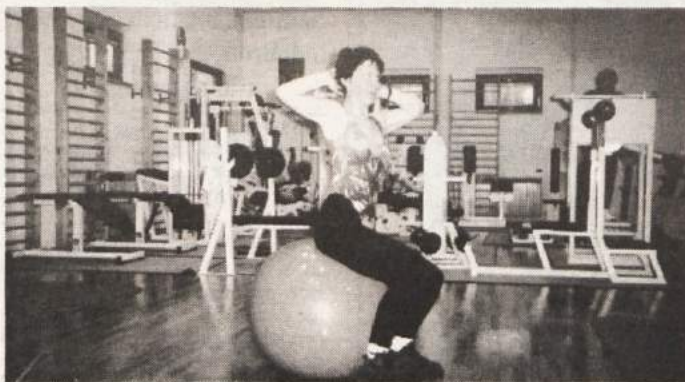
SILVESTER MIHELČIČ
Ravnatelj Glasbene šole Črnomelj

"Kazen" za materinstvo tajnice SKD

Dol. list št. 13, 28. marca

Ga. Vida Čadonič Špelič, kaj rovarite proti SKD s svojimi izjavami po medijih, ki jih objavljajo novinarji? Če ste pravi član stranke SKD, se boste podredili sklepom vrha stranke, saj je ta odgovoren za njeno strategijo. Vaše rovarjenje pa ne prinaša glasov stranki in ne ugleda, ker kaže na neko razdvojenost in neenotnost, še manj pa prinaša ugled vanjo osebnost, ker je vprašljiva tudi podpora, ki ste jo dobili od levih poslank (objavljena v zadnji številki Dol. lista). Zato se volilci od sedaj SKD sprašujemo, kateri stranki resnično sodite. K tej, v kateri ste sedaj, gotovo ne, mogoče k sivim panterjem?

J. K.
upokojenec

FITNES IN FITBALL V DOLENJSKIH TOPLICAH - Z začetkom aprila dobro opremljeni fitness center v Zdravilišču Dolenjske Toplice, v katerem je 21 orodij, obratuje po novem času, in sicer ob torkih in sobotah od 18. do 20. ure, ob sredah in petkih od 19. do 20. ure. Ob sredah in petkih od 18. do 19. ure pa poteka v istem prostoru tako imenovani fitball, to je aerobna vadba s pomočjo velike žoge, ki omogoča trening za srce, ožilje, splošno kondicijo in razgibanost, poleg tega pa še trening ravnotežja, koordinacije in hitrosti reakcij. Tako fitness kot fitball sta vodena: fitness vodi Miran Perko, fitball pa Nadja Saje (na sliki), oba fizioterapevta v zdravilišču. (Foto: A. B.)

PRVI FOTOGRAFSKI STUDIO V STRAŽI - Čeprav se je zgodilo 1. aprila, ni prvoaprilska šala: v Straži imajo od tega ponedeljka studio sodobne fotografije Foto Straža. Nahaja se na Gradiški 10, nasproti znanega Dularjevega mлина. Drago Vuica, s.p. (na sliki), ki se s fotografijo ukvarja že skoraj 15 let, je povedal, da nudi komercialne, založniške, modne, turistične fotografije, slika pa tudi za poroke, pogoibe ipd. Sprejema vse vrste barvnih negativov in diapozitivov, razvija tudi črno-bele in preslikava stare fotografije, pripravlja in izdeluje pa tudi prospekte in fotovizitke. Foto Straža, ki je po mnenju mnogih pridobitev za kraj in okolico, je mogoče obiskati ob ponedeljkih, torkih, četrkih in petkih od 14.15 do 17.15, ure, v soboto pa do 8. do 11. ure. (Foto: L. Murn)

UTRIPOVE NAGRADE LESARJEM - Slovensko glasilo lesarjev je v petek na srednji tehnični in zdravstveni šoli v Novem mestu podelilo nagrade dijakom, ki so najbolje odgovorili na štiri vprašanja podjetij Mitol, Tanin, Color in Kovinoplastike. Na zaključno prireditev, ki bo meseca maja v Ljubljani, so se uvrstili (na sliki od leve proti desni): Bojan Marolt, Gregor Sušarič, Martin Vencelj, Ronald Štukelj, Gregor Perpar, Silvo Oberstar in Alojz Tomažin. Posebna komisija bo sedaj med 32 iz vseh osmih lesarskih šol Slovenije poiskala najboljšo in jih bogato nagradila.

KRUH NA VEČ NAČINOV - Kar osemnajst gospodinj se je zbralo v petek, 29. marca, v Žužemberku, v Zalaškovi hiši. Pod vodstvom mentorice Marije Prjnar, učiteljice praktičnega pouka v srednji živilski šoli v Mariboru, so gospodinjne spekle devet različnih vrst kruha, pekle krofe in potice na več načinov, poleg tega pa so izdelale francoske rogljice in imele vaje pri izdelavi kruhastega peciva. Zadovoljne gospodinjje so se po uspešnem praktičnem delu fotografirale na balkonu Anice Zalašček. (Foto: S. Mirtič)

OBČNI ZBOR PODEŽELSKIH ŽENA - V restavraciji na Marofu je bil letni občni zbor društva podeželskih žena Kočevske, ki je bilo ustanovljeno leta 1994. Prej je deloval Aktiv kmečkih žena iz Poljanske doline, v katerem je bilo 30 žena. Ustanoviteljica in prva predsednica je bila Marija Horjak iz Nemske Loke. Članice so prirejale tečaje peke in kuhanja, predstavile so se na prireditvah v Ljubljani, Kočevju in drugod. Društvo pod mentorstvom svetovalke Ane Ogorelec deluje po vsej občini. V prihodnje bodo posebno pozornost namenile izobraževanju članic in pridobivanju mlajših, čeprav društvo šteje več kot 100 članic. Letnega zbora se je udeležil tudi kočevski župan Janko Veber. (Foto: M. Glavonjič)

Aprilski dež

Deževne aprilske dni boste letos lahko pričakale s posebnim veseljem kot lani. Vremenške nevšečnosti, ki so nas pestile vrsto let, bodo premagane, brž ko si bomo priskrbele popolno opremo. Plastični materiali, vseplošni ljubljenci modnih oblikovalcev, ki so iz njih sešili tako krila in hlače kot tudi čevlje izkazujejo svojo nepremočljivo uporabnost in najbolj mokrih spomladanskih dneh. Pastelni odtenki, žive neonske, rdeče, oranžne in zelene barve skupaj z nepremagljivo eleganco črne na modnem prestolu vladajo enakovredno. Odložite se lahko predvsem med povsem mini variantami, nekoliko daljšimi in zelo dolgimi plašči kot tudi z vrsto umetnih bolj ali manj svetlečih, sušiteljskih vodoodpornih materialov. Dežni plašček pa ni namenjen le deževnim priložnostim, lahko ga oblečete v sončnih dneh kot del modnega stila.

Modna industrija ponuja bleščeče lesketajoče se materialov ali PVC od jutra do večera, od kopalnih plaščev pa do večernih toalet. Če pa sodite med tiste, ki čutijo odpor do leska od glave do pete, se odložite le za drobčen dodatek, ki bo popestril vašo garderobo. V prihajajočih deževnih dneh ne pozabite na pomembnost dežnika, ki nima le vloge varovanja pred padavinami, pač pa sodi med modni dodatke, ki naj bi se ujemal z vašo zunanjo celoto. Torej, priskrbite si še kakšnega, da jih boste lahko menjavali!

JERCA LEGAN

Umetnikova družina med šolarji na Grmu

Karel Zelenko z ženo, hčerko in zetom v Novem mestu

Preteklo sredo so imeli učenci osnovne šole na Grmu zanimiv obisk. Na željo vodstva šole jih je obiskala znana Zelenkova družina umetnikov iz Ljubljane: akademski slikar, grafik, keramik in ilustrator Karel Zelenko, njegova žena kiparka Sonja Ravtar, njuna hčerka slikarka Nina Zelenko ter njen mož slikar in keramik Pavel Mijatović.

Dopoldne se je Karel Zelenko pogovarjal z učenci 5. in 8. razreda. Poučil jih je, kako nastane kroki ali hiper zapis slikarskega motiva. Učenci so novopridobljeno znanje seveda takoj preizkusili v praksi in slikarja spraševali še o marsičem, kar sestavlja likovno umetnost. Umetnik je učence tudi vodil po razstavi, ki so jo pripravili v prostrani dvorani šole. Slikar razstavlja tam 8 slik v olju na platnu, njegova žena Sonja 16 figur narodnih noš, hčerka Nina 20 barvnih jedkanic in zet Pavle 15 stenskih kroznikov, poslikanih v podglazurni tehniki.

Zvečer je šola priredila 8. srečanje na Grmu, ki se je razvilo v imeniten dogodek. Dvorano so napolnili starši učencev in ljubitelji umetnosti. Večer je vodil prof. Bran-ko Šuster in predstavil družino znanih umetnikov, ki jih je

O dobrodelnosti

Seminar medicinskih sester o dobrodelnih in prostovoljnih dejavnostih

Sekcija medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju pri Zbornici zdravstvene nege Slovenije je v petek, 29. marca, pripravila strokovno srečanje na temo: Dobrodelne in prostovoljne dejavnosti. V dopoldanskem delu srečanja smo poslušali zanimivo predavanje doc.dr. Jožeta Ramovška o dobrodelnosti kot imunskem sistemu družbe ter o vzgoji za dobrodelnost. Socialna delavka Estera Dvornik nam je predstavila Karitas in svoje izkušnje pri njem. Sestra Notredame Slavka Cekuta je pripovedovala o svojih izkušnjah služenja drugim v okviru Karitasa in skupine Vera in luč. Popoldne smo poslušali predavanje soc. delavke Mine Grl o prostovoljstvu. Kolegica iz Zdravstvene šole Celje Helena Breznik je govorila o prostovoljnem delu njihovih dijakov v skupinah Sonček in Nasmešek. Prostovoljno delo učencev na Zdravstveni šoli na Jesenicah je orisala Maja Krajnc.

V soboto, 30. marca, smo v okviru seminarja obiskale grad Otočec in samostan Pleterje ter se udeležile sklepne prireditve ob 1. državnem tekmovanju učencev zdravstvenih šol Slovenije na STZS Novo mesto. Za finančno pomoč se zahvaljujemo NEK Krško, Dolenjski lekarni, Obrtni zadruzi Hrast in Dolenjski banki.

JOŽICA NOVAK

Jože Pavlič

V 61. letu je umrl Jože Pavlič, upokojeni prometni tehnik Avta Kočevje. Rodil se je v številni družini v Gerovum. Kljub svoji mladosti ob okupaciji domovine se je uvrstil v tisto generacijo, ki je močno občutila teror italijanskega okupatorja. Kot 8-leten otrok je bil v otroškem italijanskem taborišču. Oče je bil interniran na Rabu, kjer je tudi umrl, mamo pa je izgubil takoj po drugi svetovni vojni. Po šolanju v Ljubljani in Zagrebu je dobil delo v Avtu Kočevje, kjer je kot prometni strokovnjak vložil svoje sposobnosti za napredek podjetja, v katerem je delal preko 34 let. Veliko njegovih zamisli je bilo sprejetih, a če bi jih bilo še več, bi se izognili marsikaterim težavam, ki se pojavljajo v avtoprevoznstvu. Usposabljal se je tudi kot rezervni častnik v želji, da do vojne nikoli več ne bi prišlo. Od njega smo se poslovili v četrtek, 28. marca, na kočeškem mestnem pokopališču.

VIKTOR DRAGOŠ

Slovenski upokojenci na seminarju v Novem mestu

Izmenjava izkušenj

NOVO MESTO - Zveza društev upokojencev Slovenije je na pobudo novomeškega društva upokojencev povabila predstavnike društev na enodnevnih seminar in kulturno-izobraževalni, informativno-propagandni in rekreacijski dejavnosti, ki je potekal 27. marca v prostorih Dolenjskega muzeja. Seminar naj bi po besedah predsednika Zveze društev upokojencev Slovenije Vinka Gobca omogočil izmenjavo mnenj, izkušenj, tesnejšo povezavo med društev in spodbudil upokojence k bogatejšemu življenju.

O univerzi za 3. življenjsko obdobje je predavala njena predsednica prof. dr. Ana Krajnc, Ivan Tovšak pa je spregovoril o zanimivih izkušnjah novomeškega društva. O interesni skupini "Ogledi gledaliških predstav in kulturnih znamenitosti v slovenskih mestih" je poročala dr. Milena Hadl, kustodinja Ivana Tanko pa je spregovorila o zgodovini Novega mesta. Udeleženci so si ogledali Dolenjski muzej. Popoldne je imel prošt Jože Lap še predavanja o kapitalizmu, potem pa je udeležencem seminarja razkazal njegove znamenitosti. Obogateni z novimi spoznanji in zavestjo, da je tretja življenjska univerza lahko bolj zabavna kot naporna, so se člani društev Slovenije razšli v upanju na ponovna podobna srečanja.

E. H.

FESTIVAL - V osnovni šoli Velika Dolina je na nedavnem 2. glasbenem festivalu nastopilo 8 učencev nižjih in 12 učencev višjih razredov te šole. Obiskovalci, večina starši otrok, so povsem napolnili prireditveni prostor. Festivala se je udeležila tudi uradna predstavnica občine Brežice. Z glasbeno prireditvijo je šola počastila oba praznika žensk. V odmoru je predstavilo svojo spomladansko in poletno kolekcijo otroških oblačil Šiviljstvo Magic Love iz Jesenic na Dolenjskem. Na sliki: na odru med prireditvijo.

(Foto: L. M.)

PESEM IZ 370 MLADIH GRL - Pretekli petek je bila v Črnomlju že 10. revija otroških in mladinskih pevskih zborov Bele krajine, ki jo je pripravila tukajšnja ZKO. V 11 zborih je zapelo 370 mladih pevcev iz črnomljskih osnovnih šol Mirana Jarca, Loka in Milke Šobar-Nataše ter iz viniške, dragatuške in metliške šole. Vsi zbori in njihovi zborovodje Ana Butala, Ani Jankovič-Šober, Darko Kočevar, Cvetka Banovec, Majda Veselič, Ibro Colarič in Vlasta Hutar so iz rok predsednice ZKO Črnomelj Vidice Adlešič prejeli priznanja. Otroški PZ OŠ Mirana Jarca z Vlasto Hutar, mladinski PZ OŠ Loka z Majdo Veselič in mladinski PZ OŠ Vinica z Ani Jankovič-Šober bodo sodelovali tudi na območni reviji otroških in mladinskih pevskih zborov Dolenjske in Bele krajine v Trebnjem. Na fotografiji: otroški pevski zbor OŠ Loka z zborovodjem Darkom Kočevarjem. (Foto: M. B.-J.)

APLAVZ NI OBVEZEN Prodaja kraljice

Osemnajstletna Lidija Mavretič, prva slovenska vinska kraljica iz Drašičev pri Metliki, je pred dnevi v vinoteki Bradško v Ljubljani predstavila novinarjem in vinskim strokovnjakom prvo slovenske vinske kraljice. Prišlo je seveda iz domače, Mavretičeve kleti, ki stoji sredi vinogradov v Vidošičih. Pred kar številno publiko je dekle nastopilo samozavestno in z znanjem, ki ne dovoljuje zardevanja.

Vendar je zajec v drugem grmu. Na predstaviti so bili tudi metliški in črnomaljski velmože. Prepričan sem, da so se jim porodile podobne misli kot meni: Mavretičevo je treba dobro vnovčiti. Za promocijo Bele krajine in njenih vin. Lidija je že ob kronanju v Vipavi s slovesno zaobljubo zagotovila, da bo s svojim znanjem in mladostno lepoto služila prav temu namenu. Vsaj leto dni, kolikor bo nosila krono. Vem, da jo vabijo na Štajersko, na Primorsko in še marsikam.

V kotičku srca me malce stiska, ker se bojim, da bo prav na sončni strani Gorjancev pozabljena. Zaradi človeških hib, ki imajo imena, kot: nevoščljivost, zavist, zaplankanost itd. Dolgoletna praksa je pokazala, da Belokranjci najraje spregledamo prav tiste, ki jim je zibelka tekla v Beli krajini. Celó obrnemo se proti njim prav takrat, ko bi jih morali podpreti oziroma ko bi nam lahko koristili.

V Sloveniji bo letos kar nekaj vinskih prireditev. Vinogradnikom, pa ne samo njim, gotovo ne bo vseeno, kako bodo na njih zastopana in predstavljena belokranjska vina. Vidno vlogo lahko odigra Lidija Mavretič. Seveda pod pogojem, da se jo bodo Belokranjci spomnili in da si ne bodo metali polen pod nogo.

TONI GAŠPERIČ

TEKMOVALI DIJAKI ZDRAVSTVENIH ŠOL SLOVENIJE - Vodstvo srednje tehniške in zdravstvene šole iz Novega mesta je bilo v soboto organizator 1. državnega tekmovanja zdravstvenih šol Slovenije. Dijaki 3. letnikov so se med seboj pomerili iz zgodovine zdravstvene nege, dijaki 4. letnikov pa iz etike v zdravstveni negi. V literarno-likovnem natečaju na temo Zdrava mesta za boljše življenje, ki ga je v počastitev 7. aprila izbrala Svetovna zdravstvena organizacija, je med 35 dijakov, ki so poslali svoja likovna dela, komisija kot najboljšo izbrala sliko Črno-belo; naslikala jo je Barbara Vegelj iz novomeške zdravstvene šole, doma iz Krškega (na sliki). V etiki je 2., 3. in 4. mesto pripadlo domačinkam: Sabini Miklavčič, Tanji Ferkolj in Saši Šolič. Novomeščanka je bila uspešna tudi pri zgodovini zdravstvene nege in osvojila 3. mesto. (Foto: J. Pavlin)

DOLENJCI V PREKMURJU - Zadnje marčevsko soboto je Dolenjski skupaj s turistično agencijo Mana na že tradicionalen izlet naročnikom popeljal 50 Dolenjcev. Čeprav nam je že v Celju ponagajal sneg, ga je dobro voljo dobesedno stopila naša naročnica Antonija Sodja, ki nam zvesta že celih 43 let. Po ogledu Šarugove oljarnje, Babičevega mlinca Muri, Bojančeve lončarske obrti ter Vestnikove časopisne hiše, kjer nam direktorica Irma Benko predstavila njihov časopis, smo izlet ob dobri hrani in pijači ter zvokih ansambla zaključili na turistični Ferencovi kmetiji. (Foto: Majda Luzar)

JEROVŠEK COMPUTERS TUDI V NOvem MESTU - Prejšnji četrtek je podjetje Jerovšek computers v novomeškem nakupovalnem središču BTJ odprlo novo prodajalno z računalniki in vsem, kar spada zraven. Podjetje se je v slovenskem prostoru močno uveljavilo leta 1991, ko so sedež podjetja preselili v Domžale. Januarja 1994 so prvi v Sloveniji ponudbo vzdrževanja pri uporabniku (On Site Servis) za vsak računalnik in jeste istega leta vpeljali učinkovit informacijski sistem, ki poleg dobre preglednosti dela omogoča tudi komunikacijo z vsemi dislociranimi enotami. Slovenska "računalniška" javnost jih je izbrala za najboljše računalniško podjetje v Sloveniji. (Foto: Majda Luzar, EPS)

ASFALTERSTVO IN GRADBENIŠTVO

Čardak 17, Črnomelj
Tel. (068) 51-668
Mobil: (0609) 612-594

Urejanje dvorišč: asfaltiranje dvorišč, parkirnih prostorov, dovoznih poti, tlakovanje dvorišč in ostala gradbena dela. Se priporočamo!

JOGA

Društvo "Joga v vsakdanjem življenju, Novo mesto" organizira začetni tečaj joge v športni dvorani OŠ Metlika ob torkih in četrkih od 19. ure do 20.30. Vpis: do vključno 11. aprila 1996. Omejitev: mlajši od 15 let. Vabljeni!

LERAN, d.o.o.

promet z nepremičninami
Novo mesto, Lebanova 24

Prodamo:
• hiše: Vel. Poljane pri Šmarjeti, Osojnik pri Semiču, v Občicah, Novem mestu, Otočcu, Šmarjeti, Krškem, Senovem, Brežicah, Črnomlju, Sevnici, Dol. Toplicah, Straži, Soteski, Cikavi, Rumanji vasi, Smolenji vasi, Skočjan — okolica, Raki, Žužemberku, Mokronogu, Črmošnjicah pri Stopičah, Herinji vasi, Brestanici, Luciji pri Portorožu, Zdolah pri Krškem, Rebri pri Žužemberku, Kostanjevici, Srednji vasi pri Semiču, Zastava pri Črnomlju, Srednje Grčevje, Vel. Banu pri Šentjerneju, Mali Strmci in drugod;

• stanovanja: v Novem mestu, Šentjerneju, Žužemberku, Črnomlju, Krškem, Trebnjem;
• poslovne objekte, lokale in pisarne: v Novem mestu, Celju, Črnomlju, Krškem, Trebnjem, Mokronogu, Metliki;
• vikende in zidanice: v Straži, Skočjanu, Raki, Metliki — okolica, Brezovica pri Metliki, Dol. Toplicah, Pahi, Zaplazu pri Čatežu, Gor. Leskovec, Dobljčka gora in drugod;
• parcele za gradnjo: v Mirni Peči, Bučki, Sentrupertu, Trški gori, Zagradski gori, Trebnjem, Semiču, Mihovo pri Šentjerneju, Karteljevo, Osrečje pri Skočjanu, Novo mesto in drugod;
• kmetijska zemljišča in gozdove po vsej Dolenjski, kmetije v Beli krajini, Krškem in Novem mestu;
• v najem oddamo: stanovanja, in poslovne prostore.

Tel./fax: 068/322-282, 069/342-470
Mobil: 0609/633-553

Poslovni sistem
Mercator, d.d., Ljubljana

Mercator — Kmetijska zadruga Krka z.o.o., Novo mesto
Rozmanova ul. 10

PE Oskrba

išče pogodbenega izvajalca za RAZVOZ — PRODAJO SÄDJA IN ZELENJAVE ZA PODROČJE TREBNJE.

Od izvajalca pričakujemo, da je podjetnik z vozilom od 3 do 5 t nosilnosti, prirejenim za razvoz živil.

Ponudbe pošljite v 7 dneh na naslov: Mercator — Kmetijska zadruga Krka, z.o.o. Rozmanova 10, 8000 Novo mesto

Tudi letos bomo v akciji **Bramac za lepšo Slovenijo** vsem, ki se boste za nakup odločili do 20. aprila 1996, brezplačno pripeljali 1.000.000 Bramacovih strešnikov.

BRAMAC

Varna streha za vse življenje. S 30-letnim jamstvom.
V vseh dobrih trgovinah z gradbenim materialom!

VOYAN

SUZUKI

PRODAJA • SERVIS • REZERVNI DELI
AVTOSERVIS MURN

Resslova 4, Novo mesto ☎ 068/24-791

MARUTI

Pooblaščen servis
in prodaja rezervnih delov

BALENO

V mesecu aprilu akcijska prodaja vozil SUZUKI BALENO!

Na zalogi omejena količina vozil SUZUKI BALENO 1,3 GL ECO z zračno blazino že za 18.990 DEM.
Ob nakupu vam podarimo avtoradio z zvočniki.
Bogata izbira tudi ostalih modelov Baleno in celotnega programa SUZUKI.

Ugodni krediti!

Gramat
Gril d.o.o.

GRAMAT GRIL GROSUPLJE, DOLENJSKE TOPLICE

Na enoti blagovnica Dolenjske Toplice zaposlimo:

1. trgovca za prodajo keramike in ostalih talnih oblog ter opremo stanovanj in poslovnih objektov
2. trgovca za prodajo tehnike in gradbenega materiala
3. referenta za trženje in komercialo

Pod 1. in 2. zaželjene delovne izkušnje in ustrezna praksa. Potrebna izobrazba trgovske smeri je pogoj za sprejem.
Pod 3. srednja gradbena in strojna izobrazba z najmanj 3-letno prakso. Dinamičnost, pridnost, samostojnost, samoiniciativnost ter smisel za trgovsko delo je pri kandidatu pričakovana vrhina. Osebnih dohodkov in stimulacij zanimivi, vendar tudi odvisni od uspešnega dela in ustvarjenega prometa.

Ponudbe pošljite na naslov:
GRAMAT GRIL, d.o.o., 1290 Grosuplje
Rožna dolina 9

AD IATIK

tel. 068/324-424, 0609/612-999

Smrečnikova 45
Novo mesto
(pri vrtnarji)

NA ZALOGI NOVA OPEL VECTRA

Ponudba rabljenih vozil:
ŠKODA 135 GLX, letnik 93
OPEL CORSA 1,5 D, letnik 89
ROVER 620 Si, letnik 94
OPEL VECTRA 2,0 CDX, letnik 95
OPEL FRONTERA 2,3 TD

VEDEŽEVANJE ASTROLOGIJA NUMEROLOGIJA

Magic line
090 4 123

TUDI PRISNO pp. 34 Ljubljana Črnuče 156 S/T/min

• Nobenega bogastva ni mogoče primerjati z zdravim telesom. (Jezus Sirah)

• Česar človek ne razume, se boji. (Rostand)

Na osnovi soglasja št. LP 01213/1996 - IZ Agencije Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo z dne 6. 3. 1996

KREMEN, p.o., Novo mesto

objavlja

PROGRAM
LASTNINSKEGA PREOBLIKOVANJA
PODJETJA

1. FIRMA IN SEDEŽ

Industrija in rudniki nekovin »KREMEN« Novo mesto, p.o., Novo mesto, Rozmanova 9

2. DEJAVNOST

Pretežna dejavnost je pridobivanje in predelava nekovin.

3. LASTNIŠTVO

Podjetje je v 100% družbeni lasti.

4. PREDVIDENA LASTNINSKA STRUKTURA

— Kapitalni sklad pokojninsko invalidskega zavarovanja 10%
— Slovenski odškodninski sklad 10%
— Sklad RS za razvoj 20%
— Upravičenci interne razdelitve 20%
— Upravičenci notranjega odkupa 40%

5. JAVNI POZIV

5.1. Interna razdelitev

Kremen, p.o., Novo mesto poziva vse zaposlene, bivše zaposlene in upokojeince, da v roku 30 dni po objavi vpišejo delnice v zameno za lastniške certifikate in potrdila za premalo izplačane plače in tako sodelujejo v interni razdelitvi, ki ji je namenjeno 20% družbenega kapitala.
V kolikor podjetje ne bo izdalo potrdil v tem času, bo rok javnega poziva podaljšan in objavljen.

5.2. Notranji odkup

Podjetje poziva vse zaposlene, bivše zaposlene in upokojeince, da s presežnimi certifikati in potrdili ter gotovino sodelujejo pri notranjem odkupu delnic, ki imajo 50% popust.

6. KRAJ, ČAS, NAČIN VPISA

Delnice interne razdelitve in notranjega odkupa lahko upravičenci v okviru 30 dni od objave vpisujejo vsak delovnik od 10. do 12. ure v računovodstvu podjetja.

7. Vse dodatne informacije in celotni program lahko upravičenci dobijo v službenem času pri **g. Žmavčiču in ge. Gorenčevi, tel. 068/322-315.**

NOVOTEHNA
AVTOMOBIL

UGODNO!

Do avtomobila tudi brez gotovine!

*lada

*škoda

*citroen

Na zalogi rabljena vozila:
ŠKODA FORMAN, LETNIK 94
AVTOSALON NOVO MESTO
KANDIJSKA 13, TEL.: 068 322 066

kobra

Pooblaščen zastopnik za svetovanje, montažo in servis mobilitel.

ŠMARJE 13, 68310 ŠENTJERNEJ
tel.: 068/81-118, fax: 068/81-119

P.E. Novo mesto
Ljubljanska 27 - BTC
tel.: 068/323-000

ASTROLOGIJA
VEDEŽEVANJE

090 42 47

090 42 48

Previjamo rotorje električnega ročnega orodja vseh znamk. Elektromehanika Rotor Sežana, Orleška 12, tel.: 067/32-152.

Rent - a - limo

LINCOLN TOWNCAR, 9m DOLGA LIMUZINA
ZA SVEČANE PRILIKOSTI

PRIVOŠČITE SI
TRENUTEK
ZVEZDNIŠKEGA
ŽIVLJENJA

Informacije in naročila:

LANG COMERCE d.o.o.

WTC, Dunajska 156
61000 Ljubljana

Tel.&fax: 061/16-88-339

Rent - a - car

UGODNI NAJEMI OSEBNIH AVTOMOBILOV
IN KOMBINIRANIH VOZIL.
POPUSTI ZA DALJŠE NAJEME.

OBČINA KRŠKO

Cesta krških žrtev 14

OBČINSKI SVET

Komisija za odlikovanja in občinska priznanja

objavlja na podlagi 18. člena Statuta Občine Krško (Uradni list RS št. 2/96) ter 15. in 16. člena Pravilnika o izvajanju Odloka o občinskih priznanjih

RAZPIS

ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE KRŠKO
ZA LETO 1996

1. Občinski svet Občine Krško podeljuje posameznikom, organizacijam in skupnostim ter njihovim organom, skupinam in drugim organizacijam ter enotam Slovenske vojske naslednja občinska PRIZNANJA:

a) **VELIKI ZNAK OBČINE KRŠKO** za življenjsko delo in izredne dosežke na področju družbenega in ekonomskega razvoja občine.
b) **ZNAK OBČINE KRŠKO** za dosežene uspehe pri delu ali za dejanja, ki v občini zaslužijo splošno priznanje ali imajo poseben pomen za družbeni in gospodarski razvoj občine.
c) **PRIZNANJE OBČINE KRŠKO** se podeljuje v primerih, ko niso izpolnjeni pogoji za podelitev ZNAKA OBČINE, pa je družbeno priznanje utemeljeno.

2. Predlog lahko dajo: občinski svet in njegova delovna telesa, podjetja, krajevne skupnosti, enote slovenske vojske ter druge organizacije in skupnosti. Pobudo lahko dajo tem organom, organizacijam in skupnostim tudi delovni ljudje in občani.
3. V predlogu mora biti navedena vrsta priznanja, za katero se predlaga, z obrazložitvijo in navedbo podatkov o predlaganem kandidatu, iz katerih je moč neposredno ugotoviti utemeljenost predloga.

4. Predloge je treba poslati na Občino Krško, Cesta krških žrtev 14, Občinski svet - Komisija za odlikovanja in občinska priznanja, do 24. aprila 1996, do 12. ure.

kolpa

VABI K SODELOVANJU
POSLOVODJO PRODAJALNE KOLPA
V METLIKI

za nedoločen čas, s polnim delovnim časom

Pogoji: trgovski poslovodja, 4 leta delovnih izkušenj v tehnični trgovini.

Prijave pošljite v roku 8 dni po objavi razpisa na naslov: KOLPA, d.d., Rosalnice 5, 8330 Metlika.

AVTOKLINIKA, d.o.o.

Novo mesto, Foersterjeva 10

(pri Novoteksu v Bršljinu!)

☎ 068/323-035

V našem servisu nudimo kvalitetne in hitre mehanične storitve na vseh tipih vozil po konkurenčnih cenah. Redno pa vam BREZPLAČNO zamenjamo pri nas kupljeno olje in oljne filtre, ki so vedno na zalogi.

Olja:

CASTROL VALVOLINE PROTON
SVEČKE IN OLJNI FILTRI CHAMPION

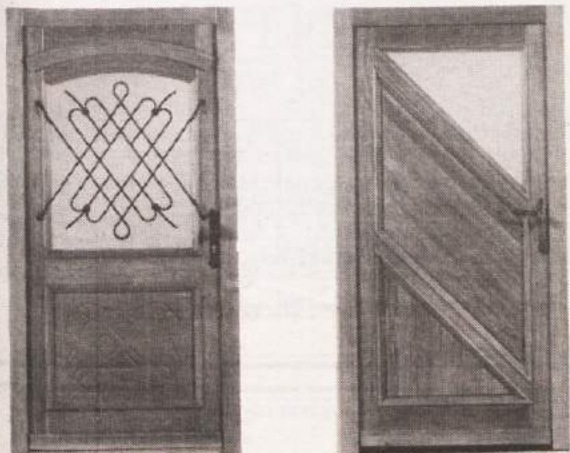
NOVO! ROČNA AVTOPRALNICA

ALU PLATIŠČA

Pika na i vašega doma -vhodna vrata JELOVICA

TRAMO 7-KM ALFA MODERN 3-C

**10% gotovinski
+10% dodatni
POPUST**
za **VHODNA in GARAŽNA
VRATA**

JELOVICA

Lesna industrija, 4220 ŠKOFJA LOKA
tel.:(064)61-30, faks:(064)634-261

prodajna mesta :

JELOVICA: - NOVO MESTO, Ulica talcev 2, tel.fax: 068/323-444
- METLIKA, Cesta XV. brigade, tel.: 068/58-716
- KRŠKO, CKŽ 21, tel.: 0608/21-236
JAKAELEKTRO Radeče KERA TRADE Zagorje ob Savi
BAVEX Trebnje MK TRGOIMPEX Kočevje

NAGRADNI KUPON

ŽELIM, da mi pošljete PROSPEKTE za:

- stavbno pohištvo
- suho prenovo vhodnih stan. vrat
- suho prenovo oken

IME in PRIIMEK:

NASLOV:

.....telefon:

Prvih 100 pošiljateljev kuponov bo prejelo MAJICO JELOVICE, vsi ostali pa tolažino nagrado. Kupon pošljite na naslov: JELOVICA
4220 ŠKOFJA LOKA
Kidričeva 58
za marketing

Gramat Gril d.o.o.

SELA PRI DOL. TOPLICAH
DOLENJSKE TOPLICE
068/65-695
65-682

Odpiramo nov salon keramike, granitnih gresov, kopalniške opreme, talnih in stenskih oblog, fasadnih materialov in stavbnega pohištva, (okna, vrata) v Selih pri Dolenjskih Toplicah.

NOV PRODAJNI PROGRAM:

Ves fasadni material: termomet, demit fasada, barvni in beli zaključni ometi.
Obogatena ponudba klasičnega, lamelnega in laminatnega parketa.
Nov oddelek za čebelarstvo.
NE PREZRITE
Posebne ugodnosti za obrtnike in izvajalce.
Po želji omogočimo izvajalce za vsa gradbena in obrtniška dela, dostavo in svetovanje.

trgovina talnih oblog

PCP PUREBER
NOVO MESTO

Ljubljanska 27, Novo mesto, tel./fax: 068/322-302

**Povečana
zaloga sintetičnih
in volnenih preprog
vseh dimenzij.**

MOŽNOST UGODNEGA
NAKUPA
kredit, čekl

Del.čas: 7.00 - 19.00, sobota: 8.00 do 13.00 ure

Ko pohvale dežujejo...

SEJEM ALPE-ADRIA KULINARIKA

Prehrana, oprema za gostinstvo in
gospodinjstvo ter oprema trgovin

od 1. do 6. aprila 1996
od 9. do 19. ure

Sejem si lahko ogledate na Gospodarskem razstavišču za 600 SIT, šolska mladina, študentje in upokoenci pa za vstopnino s popustom 300 SIT. Vstopnice so v prodaji pol ure pred pričetkom in pol ure pred zaključkom delovnega časa sejma ALPE ADRIA - KULINARIKA.

LJUBLJANSKI SEJEM

AUDI A4 že od 39.990,— DEM

- z naslednjo opremo:
 - el. pomik stekel, el. nastavljiva ogledala
 - centralno zaklepanje
 - ABS in zračna blazina 2x
 - servo volan, nastavljiv višinsko in dolžinsko
 - voznikov sedež, nastavljiv po višini
 - el. zapora zagona motorja
 - tonirana stekla
- OB NAKUPU DARILO
- NOVOST: AUDI A6, 1,8 125 KS

NOVO: PORSCHE LEASING
NUDI ZELO UGODNE KREDITNE POGOJE

Avtohiša Berus

NOVO MESTO
Tel.:(068)342-360, 25-098

FIAT

Seidlova 4
Tel./fax: 068/325-153

POOBLAŠČENI PRODAJALEC

FIAT

BRAVO & BRAVA

SERIJSKA OPREMA:

AIR BAG, blokada vžiga, proti požarni sistem, avtoradio, tonirana stekla, po višini nastavljiv voznikov sedež, tretja zavorna luč...

- UGODNI KREDITI
- MENJAVA STARO ZA NOVO

PUNTO

NA
ZALOGI

Ġ.P.B. d.o.o. Poslovalnica Novo mesto, Seidlova 4

Ford

PSC Paič

Z vami na poti

Tel.: (068) 21-123, (0608) 59-059

ESCORT

RAZ PRO DAJA

Do 4.000 DEM POPUSTA

Escort	Motor	Vrat	DEM
Champion	1.3	3	20.999
Champion	1.3	5	22.999
CL	1.4i	3 ali 4	22.499
CL	1.4i	5	23.199
CL	1.4i	karavan	23.499
CL	1.6i 16V	5	24.999
CL	1.8 DSL	5	23.199
CLX	1.6i 16V	3 ali 4	25.499
CLX	1.6i 16V	5	26.499
CLX	1.6i 16V	karavan	26.999
CLX	1.8i 16V	5	27.999
CLX	1.8i 16V	karavan	29.499
CLX	1.8 DSL	karavan	27.499
CLX	1.8 TDSL	5	26.499
CLX	1.8 TDSL	karavan	28.899

modelno leto 96 - leto izdelave 95

SKUPINA 061 in 0601: Avtohiša Kaposi (061/52-275), Servis Trzin (061/721-720), JMK Avto (061/1312-028), Avto-Mobil (061/1681-434), Avtoprom (061/855-292), Servis Hribar (0601/64-033), Servis Bizilj (061/50-903); **SKUPINA 062 in 0602:** Avto Šerbinek (062/656-120), Avto Sport Shop (062/811-394), Avto & Kajza (0602/43-805), Avtomarket Rebernik (0602/66-265), F-Avto Center (062/303-400); **SKUPINA 063:** Avto Celje (063/31-919), Avto Celje - Žalec (063/712-116), Avto Celje - Sentjur (063/741-292), Avto Celje - Velenje (063/851-060), Avto Ahtik (063/461-193), Avto EDO (063/824-298), Kavčič Andrej (063/754-091), Servis Krbavac (063/885-218); **SKUPINA 064:** Avtohiša Kaposi (064/241-358), Mustang (064/718-566), Avto M (064/53-334), Servis Trilar (064/332-711); **SKUPINA 065:** CMM Trade (065/21-185), Avto Center Bajc (065/61-235), Avtodom GVS (065/73-135), Avtoservis Gorenšek (065/85-128); **SKUPINA 066 in 067:** Nova (066/392-345), Avtomobil Sezana (067/32-110); **SKUPINA 068 in 0608:** PSC Paič (0608/59-059), PSC Paič - Novo mesto (068/21-123), PSC Štepan (068/52-407), AT&R (0608/41-350), Servis Groznik (068/44-701); **SKUPINA 069:** S.O.S. Company (069/23-507), Avto Rajh (069/81-560), Triotehna (069/75-074).

URADNI ZASTOPNIK PROGRAMA FORD ZA SLOVENIJO:
Summit motors Ljubljana d.o.o.

Internet: <http://www.k2.net/~ford>

CREDITANSTALT
TUDI NA KREDIT

DAEWOO

RACER od 15.991 DEM ...
NEXIA od 18.146 DEM ...
ESPERO od 23.326 DEM ...

PRI POOBLAŠČENIH PRODAJALCIH in njihovih zastopnikih:
 ATHENS 062/25 860 · avto peruš 0602/83 328 · emona merkur
 ptuj 062/771 385 · mobix 069/70 550 · neostill 062/766 130 ·
 AVTO HIT 068/26 077 · avto-dom 0608/70 150 · avtokleparstvo
 krmelj 068/44 373 · hevreka 0608/62 109 · h.o.r.d. 061/851 384 ·
 rosal 068/58 084 · AVTOTEHNIKA CELJE 063/38 511 · mla-car
 063/794 300 · milan maurer 063/853 311 · BANT 065/61 235 ·
 avto šuligoj 0609/628 638 · as trade 065/82 261 · collie 067/31
 478 · KOMPAS HERTZ 061/15 92 007 · armič 061/653 746 · izvir
 061/777 852 · tompro 061/727 216 · MEGA AVTO 061/264 087 ·
 POLIET 0601/64 687 · avto hastnik 0601/44 220 · VAREX, G.M.C.
 064/331 013 · avtoservis bogataj 064/58 850

generalni zastopnik in distributer
COME2US

OSMRTNICA

Mnogo prezgodaj je umrla naša upokojena sodelavka

MIHAELA JEVŠEK

iz programa Zelena zdravila

Od pokojnice smo se poslovili v soboto, 30. marca, ob 12.30 na pokopališču v Prečni. Ostala nam bo v lepem spominu.

DELAVCI IN UPOKOJENCI KRKE, TOVARNE ZDRAVIL, NOVO MESTO

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

STANE BARBIČ

z Male Cikave 15 a

Iskrena hvala vsem, ki ste v težkih trenutkih stali ob strani. Hvala vsem, ki ste darovali cvetje in pokojnika pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi domači

MEGAhit d.o.o.
 Smolenja vas 10
 8000 Novo mesto
 tel.: 068 27 408
 fax: 068 27 408

MEGAhit

RAČUNALNIKI S POREKLOM

PENTIUM 166	237.000	8 MB
PENTIUM 150	201.500	1,44 FDD
PENTIUM 133	182.500	850 HDD
PENTIUM 120	170.900	PCI 1MB
PENTIUM 100	161.500	G-83
PENTIUM 75	145.500	14" MON.
CYRIX M1 SC 120	123.900	4 MB
CYRIX M1 SC 100	119.900	1,44 FDD
486/DX4-133/256 AMD	121.900	540 HDD
486/DX4-120/256 AMD	119.900	G-83
486/DX4-100/256 AMD	117.900	14" MON.

Brezplačne osmrtnice na radiu KRKA lahko naročite po tel. 068/341-160, 341-150 vsak dan od 8. do 20. ure.

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je zapustil ate, stari ate, pradedek in stric

JOŽE MIKETIČ

iz Tribuč št. 30

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, poklonjeno cvetje in sveče. Posebna hvala župniku za opravljen obred, Zdravstvenemu domu Črnomelj za pomoč v zadnjih trenutkih, Čebelarskemu društvu iz Črnomlja ter Gasilskemu društvu iz Tribuč.

Žalujoci: vsi njegovi

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš bivši sodelavec

ERNEST TOMC

skladiščnik nadzorništva Črnomelj v pokoju

Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

KOLEKTIV PE ELEKTRO NOVO MESTO

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je nepričakovano zapustila draga mama in stara mama

MARIJA BUČAR

iz Ostroga 39 pri Šentjerneju

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, pokojni mami darovali cvetje in sveče ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedija

ANTONA PANJANA

iz Črnomlja

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in vsem, ki ste ga cenili in imeli radi, ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in sveče ter nam ustno in pisno izrazili sožalje. Hvala pevcem za zapete žalostinke ter gospodu Bahorju za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu.

Žalujoci: žena Ivanka, hčerka dr. Jasmina Panjan z družino

Črnomelj, Velenje

ZAHVALA

Pomlad bo na tvoj vrt prišla, čakala bo, da prideš ti, usedla se na rosna tla in jokala, ker tebe ni...

V 64. letu nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

ALOJZIJ BARLE

iz Velikega Gabra 21

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani. Hvala vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in društvom za vsestransko pomoč, izraženo sožalje in podarjeno cvetje.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Delo, ljubezen, trpljenje, draga mama - to tvoje je bilo življenje.

V 91. letu nas je zapustila naša draga mama, tašča, stara mama in babica

ALOJZIJA ILENIČ

roj. Lamut

Z bolečino v srcu se toplo zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in sodelavcem za izraženo sožalje, podarjeno cvetje in sveče. Hvala vsem, ki ste našo mamo obiskovali in jo pospremili na zadnji poti. Posebna hvala osebju Doma starejših občanov Črnomelj, g. Maleriču za organizacijo pogreba, pevcem iz Dobljč za občuteno zapete žalostinke, g. župniku za opravljen obred in ge. Mileni za tople besede slovesa.

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat, stric, boter in bratranec

JOŽE DRAGMAN

s Polhovice 2

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, dobrim vaščanom, prijateljem in znancem, vsem, ki ste nam kakorkoli stali ob strani v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali denarno pomoč, cvetje, sveče in darovali za svete maše ter ga množično pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala dr. Slavici Vizec iz Šentjerneja, osebju Intenzivnega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto in KC Ljubljana. Posebno se zahvaljujemo sodelavkam MKZ Krka-delikatesa 18, sodelavkam Intel servisa iz Novega mesta, gasilcem, g. Kovačiču za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu ter gospodu kaplanu za lepo opravljen cerkveni obred. Vsem in vsakemu posebej iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

vsem, ki ste na zadnji poti spremljali

KARLA ŽELJKA

inovatorja iz Novega mesta, Lastovce 44, Cegelnica

Še posebej se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in znancem za vse, kar so storili ob bolečini, ki nas je nepričakovano doletela. Še posebej se zahvaljujemo gospodu župniku in družini Dular, cerkvenemu pevskemu zboru, predsedniku Obrtne zbornice Novo mesto Ivanu Kranjcu in GD Prečna. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Skromnost, delo in trpljenje - Tvoje je bilo življenje.

V 72. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustila naša draga žena, mama, stara mama, tašča, sestra in teta

FRANČIŠKA ČEČELIČ

K Roku 121

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za izraze sožalja, darovane vence in cvetje, sveče in za sv. maše. Posebna zahvala osebju Doma starejših občanov Novo mesto, g. župniku za obred ter pevskemu zboru iz Šmihela. Hvala vsem, ki ste našo mamo pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoci: vsi njeni

